

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om statsandelar till kommunerna och vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en ny lag om statsandelar till kommunerna samt att lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och femton andra lagar ändras.

Det föreslås att statsandelarna 1997 minskas med 2 500 miljoner mark och 1998 med 1 300 miljoner mark. Minskningarna skall fördelas förvaltningsområdesvis i samma förhållande som de statsandelar som beviljades 1996. Minskningarna skall vara lika stora per invånare i varje kommun. De föreslagna minskningarna grundar sig på behovet att balansera statsekonomi. Dessutom minskas statsandelarna för 1997 i enlighet med vissa andra propositioner som hänför sig till budgetpropositionen för 1997. Dessa minskningar baserar sig på ändringar i kommunernas statsandelsåligganden och minskningar i kommunernas utgifter.

Lagen om statsandelar till kommunerna är delvis en allmän lag och innehåller definitioner, procedurstadganden och övergångsstadganden som är gemensamma för statsandelslagstiftningen, samt stadganden om ett förfarande med en på skatteinkomsterna baserad utjämning av statsandelarna. I egenskap av speciallag innehåller lagen om statsandelar till kommunerna dessutom stadganden om allmän statsandel och understöd enligt prövning.

I lagen om statsandelar till kommunerna stadgas dessutom om det årliga fastställandet samt justeringen av de genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller de genomsnittliga belopp eller enhetskostnader som utgör grunden för statsandelarna för de kalkylerade driftskostnaderna samt om bibehållande av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

Kostnadsfördelningen mellan staten och

kommunerna bibehålls i princip sådan den är när lagen träder i kraft den 1 januari 1997. Den kalkylerade utgångspunkten utgörs av 1997 års statsandelar jämte ändringar minskade med 1998 års nedskärning i statsandelarna. Förändringen i kostnadsfördelningen i fråga om de uppgiftsbaserade statsandelarna följs på grundval av de utredningar som staten och kommunerna gör tillsammans vart fjärde år.

Utjämningsgränsen för den på kommunernas skatteinkomster baserade utjämningsgränsen av statsandelarna skall vara densamma som tidigare, 90 % av hela landets genomsnittliga kalkylerade skatteinkomster per invånare. En kommun vars skatteinkomster underskrider den kalkylerade 90 %:s gränsen beviljas en utjämning av skatteinkomsterna som är lika stor som skillnaden mellan utjämningsgränsen och kommunens egna skatteinkomster. Om kommunens kalkylerade skatteinkomster överstiger utjämningsgränsen 90 %, minskas kommunens statsandelar med 40 % av det överskjutande beloppet. Till skillnad från tidigare praxis skall minskningen dock vara högst 15 % av kommunens kalkylerade skatteinkomster.

Den allmänna statsandelen förblir i grunden likadan som för närvarande. Kommunernas olika förhållanden beaktas i de fjärrorts-, skärgårds-, tätorts- och språktillägg som ingår i den allmänna statsandelen.

Övergångsstadgandena innehåller bestämmelser om vissa temporära arrangemang samt om gradvist införande av de ändringar som reformen för med sig. Övergångstiden skall vara fem år. Under denna tid skall effekten av förändringen vara +/- 1 400 mark per invånare. Effekterna efter övergångsperioden skall utjämnas efter behov med hjälp av finansieringsunderstöd enligt prövning.

I lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården föreslås en sådan ändring att sättet att räkna ut statsandelen för driftskostnaderna för social- och hälsovården ändras så, att den bestäms som skillnaden mellan de uppgiftsbaserade kalkylerade kostnaderna och den självfinansieringsdel som baserar sig på kommunens invånarantal. Kommunens självfinansieringsandel per invånare är lika stor i alla kommuner. Dessutom ses flera av grunderna för beräkningen av statsandelen över. Även vissa stadganden som gäller innehållet i och beredningen av den riksomfattande planen för social- och hälsovården föreslås bli ändrade.

Det föreslås att strukturen på undervisnings- och kulturverksamhetens finansieringssystem förnyas. Det föreslås att statsandelen till kommunerna för den utbildning som nu omfattas av systemet med betalningsandelar för elevernas hemkommuner samt för grundundervisningen i konst, biblioteksverksamheten och kommunernas kulturverksamhet skall räknas ut så, att från grunden för statsandelen till kommunen, som i huvudsak uträknas på nuvarande sätt, avdras en finansieringsandel som baserar sig på kommunens invånarantal. Kommunens finansieringsandel per invånare är lika stor i alla kommuner. Genom detta förfarande utjämnas den belastning som kommunerna åsamkas av undervisnings- och kulturverksamhetens statsandelsåligganden. Kommunens finansieringsandel skall täcka alla de betalningsandelar för elevernas hemkommuner som kommunerna nu är skyldiga att betala till läroanstalternas huvudmän med stöd

av antingen lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet eller någon annan lag. Det föreslås att systemet med betalningsandelar för elevernas hemkommuner samtidigt slopas.

Det föreslås att sättet att räkna ut de enhetspriser som ligger till grund för finansieringen av undervisnings- och kulturverksamheten förnyas till vissa delar. I anslutning till reformen av de studiesociala förmånerna för gymnasieelever och yrkesläroanstalternas elever föreslås att stadgandena om finansiering av skolskjutsar för gymnasieelever och yrkesläroanstalternas elever samt med vissa undantag de stadganden som gäller kalkylerad finansiering av kostnaderna för inkvartering för nämnda läroanstalters elever stryks i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Det föreslås att stadgandena om beviljande och utbetalning av finansiering ändras så att finansieringen till alla delar beviljas och betalas till den läroanstalt som är ansvarig för verksamheten eller en annan huvudman för inrättningen. Det föreslås också att stadgandena gällande statsandelssystemet för social- och hälsovårdens samt undervisnings- och kulturverksamhetens anläggningsprojekt ändras till vissa delar.

Till sist föreslås att giltighetstiden för lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning samt lagen om sammanslagningsunderstöd till kommuner förlängs med ett år.

De föreslagna lagarna avses bli behandlade i samband med budgeten för 1997 och träda i kraft vid ingången av 1997.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	7
1. Nuläge	7
1.1. Lagstiftning och praxis	7
1.1.1. Lagstiftningen i huvuddrag	7
1.1.2. Lagen om statsandelar till kommunerna från år 1993 samt statsandelsarrangemangen 1996	7
Allmänt	7
Skatteinkomstbaserad utjämning av statsandelarna	8
Allmän statsandel	8
Understöd enligt prövning	8
Övergångsutjämning	8
1.1.3. Systemet med statsandelar för social- och hälsovården	9
Systemet i huvuddrag	9
Statsandel för social- och hälsovårdens driftskostnader	10
Statsandel för anläggningsprojekt inom social- och hälsovården	10
1.1.4. Finansiering av driftskostnader för undervisnings- och kulturverksamhet Allmänt	11
Undervisningsverksamhet	11
Kulturverksamhet	12
Det kalkylmässiga finansieringssystemets utveckling 1993—1996	13
1.1.5. De minskningar i statsandelarna som genomförts 1993—1996	14
1.1.6. Tillämpningen av vissa lagar och deras giltighetstid	14
1.2. Bedömning av nuläget	15
1.2.1. Det allmänna statsandelssystemet	15
1.2.2. Systemet med statsandelar för social- och hälsovården	16
Statsandel för social- och hälsovårdens driftskostnader	16
Statsandel för social- och hälsovårdens anläggningsprojekt	16
1.2.3. Finansieringssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet	17
1.2.4. Förlängning av giltighetstiden för vissa lagar	17
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	18
2.1. Allmänt	18
2.2. Lagen om statsandelar till kommunerna	18
2.3. Lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården	20
2.3.1. Allmänna utgångspunkter	20
2.3.2. De kalkylerade kostnaderna för socialvården	21
2.3.3. De kalkylerade kostnaderna för hälsovården	21
2.3.4. Avsides belägna kommuner	22
2.3.5. Systemet med statsandel för anläggningsprojekt	22
Tidpunkt för inlämnande av statsandelsutredning	22
Skyldighet att återbetala statsandelen	23
2.3.6. Ändringar som gäller innehållet i och beredningen av den riksomfattande planen	25
2.4. Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet	25
2.4.1. Finansieringssystemets struktur	25
2.4.2. Beräkning av priserna per enhet	27
2.4.3. Uppgifts- och kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna ..	28

2.4.4.	Kommunens statsandel samt beviljande och betalning av finansiering till samkommuner och privata huvudmän	29
2.5.	Minskningarna av statsandelarna 1997 och 1998	30
2.6.	Förlänging av giltighetstiden för vissa lagar	30
3.	Propositionens verkningar	30
3.1.	Ekonomiska verkningar	30
3.1.1.	Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna	30
3.1.2.	Statsandelarna enligt förvaltningsområde	32
3.1.3.	Förändringarna i statsandelarna till de enskilda kommunerna	33
3.1.4.	Förlängning av giltighetstiden för vissa lagar	36
3.2.	Verkningar i fråga om organisation och personal	36
4.	Beredningen av propositionen	37
5.	Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	37
	DETALJMOTIVERING	38
1.	Lagförslagen	38
1.1.	Lag om statsandelar till kommunerna	38
	1 kap.Allmänna stadganden	38
	2 kap.Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna	39
	3 kap.Utjämning av statsandelarna	40
	4 kap.Allmän statsandel och finansieringsunderstöd	40
	5 kap.Utbetalning och förfarandet i övrigt	41
	6 kap.Sökande av ändring	42
	7 kap.Särskilda stadganden	43
	8 kap.Ikraftträdelse- och övergångsstadganden	43
1.2.	Lag om ändring av lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning	44
1.3.	Lag om ändring av 5 § lagen om sammanslagningsunderstöd till kommuner	44
1.4.	Lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården	44
1.5.	Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet	51
	2 kap.Finansiering av driftskostnader	52
	2 a kap Priser per enhet för undervisningsverksamhet	57
	3 kap.Priser per enhet för kulturverksamhet	60
1.6.	Lag om upphävande av vissa stadganden i grundskolelagen	64
1.7.	Gymnasielagen	65
1.8.	Lag om Steiner-skola	66
1.9.	Lag om steinerpedagogiska specialskolor	66
1.10.	Lag om privata skolor med främmande undervisningsspråk	67
1.11.	Lag om yrkeshögskolestudier	67
1.12.	Lag om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor	67
1.13.	Lag om folkhögskolor med statsandel	68
1.14.	Lag om idrottsutbildningscentrer med statsandel	68
1.15.	Lag om skolan Anna Tapion koulu	69
1.16.	Lag om studiecentraler	69
1.17.	Lag om upphävande av stadganden om hemkommunens betalningsandel i vissa lagar som gäller undervisningsväsendet	70
1.18.	Idrottslagen	70
1.19.	Lagen om ungdomsarbete	71
1.20.	Museilagen	71
	1 kap. Uppgifter och statsandel	71
2.	Ikraftträdande	72

3. Lagstiftningsordning	72
LAGFÖRSLAGEN	73
1. Lag om statsandelar till kommunerna	73
2. Lag om ändring av 19 § lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning	79
3. Lag om ändring av 5 § lagen om sammanslagningsunderstöd till kommuner	79
4. Lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården	80
5. Lag om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet	85
6. Lag om upphävande av vissa stadganden i grundskolelagen	94
7. Lag om ändring av gymnasielagen	95
8. Lag om ändring av lagen om Steiner-skola	95
9. Lag om ändring av lagen om steinerpedagogiska specialskolor	96
10. Lag om ändring av lagen om privata skolor med främmande undervisningsspråk ..	96
11. Lag om ändring av lagen om yrkeshögskolestudier	97
12. Lag om ändring av 18 och 19 §§ lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor	98
13. Lag om ändring av lagen om folkhögskolor med statsandel	98
14. Lag om ändring av lagen om idrottsutbildningscentrer med statsandel	100
15. Lag om ändring av lagen om skolan Anna Tapion koulu	101
16. Lag om ändring av 8 och 18 §§ lagen om studiecentraler	102
17. Lag upphävande av stadganden om hemkommunens betalningsandel i vissa lagar som gäller undervisningsväsendet	102
18. Lag om ändring av idrottslagen	103
19. Lag om ändring av 7 § lagen om ungdomsarbete	104
20. Lag om ändring av museilagen	104
BILAGA	106
Parallelltexter	106
2. Lag om ändring av 19 § lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning	106
3. Lag om ändring av 5 § lagen om sammanslagningsunderstöd till kommuner	107
4. Lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården	107

5. Lagom ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet .	119
7. Lag om ändring av gymnasielagen	146
8. Lagom ändring av lagen om Steiner-skola	148
9. Lagom ändring av lagen om steinerpedagogiska specialskolor	149
10. Lagom ändring av lagen om privata skolor med främmande undervisningsspråk . .	150
11. Lagom ändring av lagen om yrkeshögskolestudier	151
12. Lag om ändring av 18 och 19 §§ lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor	153
13. Lag om ändring av lagen om folkhögskolor med statsandel	154
14. Lagom ändring av lagen om idrottsutbildningscentrer med statsandel	157
15. Lagom ändring av lagen om skolan Anna Tapion koulu	160
16. Lagom ändring av 8 och 18 §§ lagen om studiecentraler	161
18. Lagom ändring av idrottslagen	162
19. Lagom ändring av 7 § lagen om ungdomsarbete	163
20. Lagom ändring av museilagen	164
Förordning om statsandelar till kommunerna	165

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

1.1.1. Lagstiftningen i huvuddrag

Systemet med statsandelar till kommunerna reviderades vid ingången av 1993. Då trädde lagen om statsandelar till kommunerna (688/92), lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) i kraft. För 1996 gjordes sådana ändringar i systemet som delvis var avsedda att gälla temporärt tills systemet genomgår en mera övergripande revidering. Några andra betydande ändringar har inte gjorts förutom revideringen av betalningsarrangemangen inom undervisnings- och kulturverksamheten.

Inom det reviderade systemet bestäms statsandelarna enligt kalkylerade grunder. De kalkylerade grunderna gäller de statsandelar för kommunernas driftsekonomi som beviljas kommunerna. Inom undervisnings- och kulturverksamheten betalas statsandelar också till huvudmännen för privata inrättningar som också omfattas av de kalkylerade grunderna för statsandelarna. Kommunens allmänna statsandel samt statsandelarna för social- och hälsovården och undervisnings- och kulturverksamhet fastställs inte längre enligt de faktiska utgifterna. Statsandelarna är inte heller bundna till ett visst användningsändamål.

Eftersom systemets kalkylerade grunder inte binder kommunerna när det gäller användningen av statsandelarna, ger statsandelssystemet kommunerna spelrum vid anordnandet av service. Statsandelssystemet framhäver kommunernas ekonomiska egna ansvar samt verksamhetens effektivitet. Kostnadsinbesparingarna kommer kommunerna till godo direkt, eftersom statsandelarna inte bestäms enligt kostnaderna. De avgifter och ersättningar som en kommun uppstår inverkar inte heller på statsandelen till kommunen.

Vid ingången av 1993 samordnades den statsandelsskala för anläggningsprojekt inom social- och hälsovården samt undervisningsverksamheten som baserade sig på bärkraftsklassificeringen. Statsandelen för anläggningsprojekt inom social- och hälsovårdsvä-

sendet är kostnadsbaserad. Statsandelen för anläggningsprojekt inom undervisningsverksamheten bestäms på basis av enhetspriser som fastställts för olika lokaliteter. Statsandel för anläggningskostnader betalas både till kommuner och samkommuner och inom undervisnings- och kulturverksamheten dessutom till enskilda sammanslutningar och stiftelser.

1.1.2. Lagen om statsandelar till kommunerna från år 1993 samt statsandelssammansättningen 1996

Allmänt

I lagstiftningen om statsandelar till kommunerna ingår detaljerade stadganden om beaktandet av ändringarna av omfattningen och arten av statsandelsåliggandena inom olika förvaltningsområden samt den beräknade förändringen i kostnadsnivån då statsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för bestämmandet av dem fastställs. I 1993 års system tillämpades dessa också då de nämnda beloppen justerades under finansåret och efter det. I lagen stadgades dessutom om justeringar för bibehållande av kostnadsfördelningen mellan kommunerna och staten samt om utredningar om kostnadsfördelningen på hela landets nivå vart fjärde år.

Till statsandelssystemet hänför sig en utjämning under övergångsperioden. Avsikten med den är att minska de förändringar i de kommunvisa statsandelarna som revideringarna föranleder så att de blir skäliga och skapa en tillräckligt lång anpassningsperiod för kommunerna.

I 1993 års lag bibehölls fortfarande bärkraftsklassificeringen från det gamla statsandelssystemet som en grund för bestämmande av statsandelarna. Den minskade dock i betydelse. Utjämningsystemet omfattade också stadganden om komplettering av skatteinkomsterna.

Genom den revidering som trädde i kraft vid ingången av 1996 upphävdes lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna och de stadganden i statsandelslagen som gäller komplettering av skatteinkomsterna. Dessa ersattes med ett system för utjämning av statsandelarna som baserar sig på skatteinkomsterna. De stadganden som hade gällt

utjämningskoefficienten för övergångsperioden ersattes med nya stadganden för 1996. Dessutom slopades kommunernas andel av finansieringen av kostnaderna för folkpensionens tilläggsdel.

Däremot ändrades behovs- och kostnadsfaktorerna vid bestämmandet av statsandelarna inte nämnvärt för 1996, eftersom avsikten från första början var att reformen i princip skulle vara ettårig.

Förfarandet med justering av kostnadsfördelningen och kostnadsnivån mellan staten och kommunerna ändrades också. För 1996 har en på förhand beräknad förändring i kostnadsnivån inte beaktats och några justeringar gjordes inte heller på denna grund under finansåret eller efter det. Avsikten var att den sistnämnda ändringen skulle vara permanent och likaså det stadgande enligt vilket endast de ändringar av omfattningen och arten av verksamheten som föranleds av den lagstiftning som gäller statsandelsåliggandet i fråga eller av en statlig myndighets föreskrift skall beaktas.

Skatteinkombaserad utjämning av statsandelarna

De ekonomiska skillnaderna mellan kommunerna jämnas ut med en utjämning av statsandelarna som baserar sig på kommunernas kalkylerade skatteinkomster.

Till den kalkylerade skatteinkombas som används vid utjämningen hänförs kommunalskatten, samfundsskatteandelen och fastighetsskatten. Som utjämningsgräns används 90 % av kommunernas genomsnittliga skatteinkomst per invånare i hela landet. Till de kommuner vilkas kalkylerade skatteinkomster per invånare understiger utjämningsgränsen betalas ett utjämningsstillägg som är lika stort som skillnaden mellan deras kalkylerade skatteinkomster och utjämningsgränsen. Från statsandelarna till de kommuner vilkas kalkylerade skatteinkomster överstiger utjämningsgränsen görs ett utjämningsavdrag. Avdraget är 40 % av de kalkylerade skatteinkomster som överstiger utjämningsgränsen.

Allmän statsandel

Allmän statsandel beviljas alla kommuner. Dess genomsnittliga belopp är 304 mk per invånare 1996.

Beloppet av kommunens allmänna stats-

andel erhålls enligt 8 § lagen om statsandelar till kommunerna genom att kommunens invånarantal enligt 18 § befolkningsdatalagen vid ingången av året före finansåret multipliceras med det fastställda genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen. Det på detta sätt erhållna beloppet multipliceras med koefficienter som bestäms enligt befolkningstätheten, arealen, andelen skärgård i kommunen och befolkningens språkförhållande.

På basis av befolkningstätheten får kommunen en förhöjd koefficient, om antalet invånare per kvadratkilometer mkareal är mindre än sex. På basis av arealen får kommunen en förhöjd koefficient, om mkarealen är större än 1 000 kvadratkilometer. Den förhöjda koefficienten för skärgårdskommuner är 1,6 i stället för befolkningstäthetskoefficienten och arealkoefficienten. En tvåspråkig kommun och en kommun som tillhandahåller service också på samiska beviljas den allmänna statsandelen förhöjd med 5 %. Det belopp som bestäms enligt sjunkande invånarantal beräknas med beaktande av hälften av nedgången i invånarantalet under tre år före finansåret och det räknas ut på basis av det riksomfattande medeltalet av den allmänna statsandel och de uppgiftsbaserade statsandelar som har beviljats för året före finansåret.

Understöd enligt prövning

Understöd enligt prövning kan beviljas för lindrande av tillfälliga eller exceptionella kommunalekonomiska svårigheter. Det anslag som har reserverats för ändamålet har varierat från år till år. De senaste åren har närmare hälften av kommunerna ansökt om understöd enligt prövning. För beviljande och användning av understödet kan inrikesministeriet ställa villkor som gäller sanering av kommunens ekonomi.

Övergångsutjämning

Vid ingången av 1996 infördes en övergångsutjämning, enligt vilken den förändring av statsandelen som åsamkades en enskild kommun var högst 200 mk räknat per invånare. Övergångsutjämnningen räknades ut genom att kommunens statsandelar enligt bestämningsgrunderna i det gällande systemet och bestämningsgrunderna i det nya systemet jämfördes med varandra. Från

kommunens allmänna statsandel och uppgiftsbaserade statsandelar avdras det utjämningsavdrag och den negativa övergångsutjämnning som räknats ut för kommunen i relation till statsandelsanslagen för förvaltningsområdena enligt nivån 1995. En positiv övergångsutjämnning betalas i samband med de uppgiftsbaserade statsandelarna i samma förhållande. De utjämningsstillägg som baserar sig på skatteinkomsterna betalas av inrikesministeriet. Om kommunens statsandel inte räcker till för de avdrag som gäller den allmänna statsandelen, avdras den överstigande andelen från de uppgiftsbaserade statsandelarna.

1.1.3. Systemet med statsandelar för social- och hälsovården

Systemet i huvuddrag

De kalkylerade bestämningsfaktorer för statsandelen för social- och hälsovårdens driftskostnader som trädde i kraft vid ingången av 1993 ger en bild av behovet av social- och hälsovårdstjänster i kommunen eller av de särförhållanden i kommunen som inverkar på servicens produktionskostnader. De uppgifter som gäller bestämningsgrunderna erhålls från den allmänna statistiken och gäller alla kommuner. Bestämningsgrunderna är sådana att de inte direkt kan påverkas av kommunerna och andra beslutsfattare inom social- och hälsovården.

Det allmänna målet har varit att begränsa antalet bestämningsgrunder så att de olika bestämningsgrundernas betydelse vid bestämmandet av statsandelen kan bedömas samt överlappande granskning av samma fenomen undvikas. Vid valet av bestämningsgrund har målet dessutom varit att grundens värde inte i allmänhet ändras kraftigt från år till år.

Statsandelen för en kommuns driftskostnader för social- och hälsovården betalas som en helhet, men statsandelen räknas ut särskilt på basis av faktorer som å ena sidan gäller hälsovården och å andra sidan socialvården. Största delen av statsandelen bestäms enligt kommunens invånarantal och åldersstrukturen. När statsandelen för hälsovården räknas ut beaktas även kommuninvånarnas sjukfrekvens, kommunens glesa bebyggelse, andelen skärgård och kommunens vidsträckta areal. När statsandelen för socialvården räknas ut beaktas utöver invå-

narantal och åldersstruktur även arbetslösheten.

I det system som infördes 1993 bestämdes kommunens slutliga statsandel för social- och hälsovården fram till 1995 så att statsandelen för hälsovården och statsandelen för socialvården, som hade räknats ut var för sig, adderades och summan multiplicerades med en koefficient som bestämdes enligt kommunens bärkraftsklass.

Vid ingången av 1996 ändrades lagstiftningen om statsandelar för social- och hälsovården som en del av projektet för en revidering av de ekonomiska och funktionella relationerna mellan staten och kommunerna. Den viktigaste ändringen var att graderingen av statsandelarna på basis av bärkraftsklassificeringen slopades. Däremot kvarstod de övriga egentliga bestämningsgrunder som inverkar på statsandelen oförändrade.

Inom det statsandelssystem som trädde i kraft vid ingången av 1993 betalas utöver statsandel för driftskostnaderna en särskild statsandel för anläggningsprojekt till kommuner och samkommuner för olika investeringar, främst byggnadsprojekt och anskaffningar av anordningar. Anläggningsprojekten delas in i stora och små projekt enligt kostnadernas storlek. Stora projekt är projekt vilkas totala kostnader överstiger 25 milj. mk. Små projekt är projekt vilkas kostnader är mellan 2 och 25 milj. mk.

Stora anläggningsprojekt, de maximikostnader som ligger till grund för statsandelen för dem och inledningsåret godkänns särskilt i den riksomfattande planen för social- och hälsovården. När det gäller små projekt godkänns i den riksomfattande planen endast maximibeloppet av de kostnader som ligger till grund för statsandelen för dem i hela landet. Länsstyrelserna fastställer små projekt inom ramen för den kvot som godkänts i statsbudgeten och som social- och hälsovårdsministeriet har fördelat på länen. För projekt vilkas kostnader understiger 2 milj. mk kan särskild statsandel beviljas endast i det fall att finansieringen av projektet skulle bli särskilt betungande för kommunen eller samkommunen på grund av invånarantalet och det ekonomiska läget i kommunen eller samkommunens medlemskommuner.

Statsandelen för anläggningsprojekt är 25—50 % av de faktiska kostnader som berättigar till statsandel. Den procentuella storleken av kommunens statsandel baserar sig på kommunens utjämnade kalkylerade skat-

teinkomster.

Statsandel för social- och hälsovårdens driftskostnader

Statsandelen för socialvården räknas ut enligt antalet kommuninvånare, åldersstrukturen och arbetslöshetsgraden. När kommunens statsandel räknas ut är statsandelarna för socialvården 1996 enligt åldersgrupp per kommuninvånare följande:

0— 6-åringar	8 603 mk
7—64-åringar	434 mk
65—74-åringar	3 833 mk
de som fyllt 75 år	3 533 mk

När statsandelen för socialvården räknas ut beaktas arbetslösheten så att om kommunens arbetslöshetsgrad är större än i genomsnitt i hela landet, höjs statsandelen för socialvården med en särskild koefficient. Koefficienten är $1 + 1,4 \times$ (arbetslöshetsprocenten i kommunen — arbetslöshetsprocenten i hela landet)/100.

Statsandelen för hälsovården räknas ut enligt antalet kommuninvånare, åldersstrukturen, arealen, befolkningstätheten, andelen skärgård i kommunen och invånarnas sjukfrekvens. Statsandelarna för hälsovården 1996 enligt åldersgrupp per kommuninvånare är följande:

0— 6-åringar	1 163 mk
7—64-åringar	1 097 mk
65—74-åringar	2 724 mk
de som fyllt 75 år	4 374 mk

När statsandelen för hälsovården räknas ut mäts den sjukfrekvens som skall beaktas när det gäller kommuninvånarna med ett åldersdifferentierat dödstal, som räknas ut genom att antalet dödsfall per åldersgrupp i kommunen jämförs med motsvarande antal dödsfall i hela landet under en period av fem år. Det åldersdifferentierade dödstalet i hela landet är 1 och kommunernas koefficienter varierar mellan 0,6 och 1,5. Det statsandelsbelopp som bestäms på basis av sjukfrekvensen fås genom att det genomsnittliga belopp av statsandelen som bestäms enligt sjukfrekvensen multipliceras med den koefficient som beskriver sjukfrekvensen i kommunen och med kommunens invånarantal. Det genomsnittliga beloppet av den statsandel som bestäms enligt sjukfrekvensen är

455 mk per kommuninvånare.

På basis av gles bebyggelse i en kommun höjs den statsandel för hälsovården som bestäms enligt åldersstrukturen och sjukfrekvensen, om kommunen har mindre än 4 invånare per kvadratkilometer land. Den höjda koefficienten fås enligt formeln $4 \times (4 - \text{kommunens befolkningstäthet})/100$.

Skärgårdskommunerna får den statsandel för hälsovården som bestäms på basis av åldersstrukturen och sjukfrekvensen höjdd med 10 %.

När statsandelen för hälsovården räknas ut beaktas också kommunens areal så att den statsandel för hälsovården som bestäms på basis av åldersstrukturen och sjukfrekvensen höjs med en särskild koefficient, om arealen övestiger 1 250 kvadratkilometer. Koefficientens storlek är $(4 \times \text{kommunens landareal})/(1 250 \times 100)$.

Enligt det ovan beskrivna systemet har statsandelen räknats ut särskilt för socialvården och för hälsovården. År 1996 avdrogs från det sammanlagda beloppet av kommunens statsandel 391 mk per kommuninvånare för genomförandet av den minskning av statsandelen om vilken särskilt beslut har fattats. I den statsandel för social- och hälsovården som betalas till kommunen för nämnda år har dessutom på det sätt som stadgas i lagen om statsandelar till kommunerna beaktats utjämningen av skatteinkomsterna och andra utjämnings till följd av ändringarna i statsandelsystemet.

Statsandel för anläggningsprojekt inom social- och hälsovården

När det är fråga om flera kommuners gemensamma anläggningsprojekt eller en sammansatt anläggningsprojekt, bestäms statsandelen för varje kommuns andel enligt denna kommuns statsandelsprocent.

För fastställande av den slutliga statsandel som skall betalas för ett anläggningsprojekt skall kommunen eller sammansatt kommunen med stöd av 29 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården för länsstyrelsen lägga fram en utredning om kostnaderna för genomförandet av stora projekt, om genomförda små projekt och om det sammanlagda beloppet av kostnaderna för dem. Utredningen om de faktiska kostnaderna skall tillställas länsstyrelsen senast den 31 maj under det år som följer efter det då anläggningsprojektet blev färdigt.

Länsstyrelsen skall fatta beslut om den slutliga statsandel som skall betalas för ett anläggningsprojekt inom två månader från det statsandelsutredningen inkommit.

Med stöd av 30 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården kan det bestämmas att en sådan proportionell del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar statsandelen för anläggningsprojektet i vissa fall helt eller delvis skall återbetalas till staten. Beslut om att statsandelen skall återbetalas kan fattas, om egendomen har överlåtits, om verksamheten upphör eller om det syfte för vilket egendomen används blir varaktigt ändrat och egendomen inte används för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel.

Om skyldighet att återbetala statsandelen beslutar social- och hälsovårdsministeriet. För säkerställande av beslutsfattandet skall statsandelsmottagaren enligt 30 § 3 mom. i nämnda lag inom sex månader göra anmälan till ministeriet om de förändrade omständigheterna.

1.1.4. *Finansiering av driftskostnader för undervisnings- och kulturverksamhet*

Allmänt

Enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet bestäms statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet på kalkylerade grunder. Dessa är antalet elever och antalet studerande, antalet undervisningstimmar, antalet studieveckor, antalet invånare i kommunen och antalet årsverken vid en anstalt samt de belopp som fastställs för var och en av dem (*priser per enhet*).

Statsandelarna för de olika funktionerna inom undervisnings- och kulturverksamhet beräknas var för sig, men de betalas till kommunerna som en helhet.

Statsandelen för driftskostnaderna inom undervisningsverksamhet är med undantag av grundundervisningen i konst 57 % av det belopp som beräknas på basis av elevantalen och andra ovannämnda prestationer samt de priser per enhet som fastställts för dessa prestationer. För bibliotekens driftskostnader beviljas likaså i statsandel 57 % av produkten av invånarantalet i kommunen och det per invånare bestämda priset per enhet. För andra driftskostnader inom kulturverksamheten än bibliotek beviljas i statsandel 37 %

av den kalkylerade statsandelsgrund som beräknats på basis av prestationerna och de priser per enhet som bestämts för dem. Också för grundundervisningen i konst är statsandelsprocenten 37.

Undervisningsverksamhet

Inom undervisningsverksamheten beräknas priserna per enhet, med undantag för grundundervisningen i konst, vart fjärde år på basis av de genomsnittliga faktiska kostnaderna för hela landet. Priserna per enhet graderas på basis av olika faktorer som väsentligt inverkar på kostnaderna för utbildningen.

För beräkning av statsandelen för grundskolan, gymnasiet och yrkesutbildningen insamlas årligen uppgifter om elevantalet. För gymnas utbildningen och yrkesutbildningen samlas uppgifter om elevantalet två gånger per år. För bestämmande av statsandelen och betalningsandelarna för elevernas hemkommuner insamlas uppgifterna om elevantalet för varje enskild elev med hjälp av personbeteckningarna. Utöver uppgifter om elevantalet insamlas också de i lagstiftningen angivna uppgifter som behövs för gradering av priserna per enhet.

Vid beräkning av priserna per enhet per elev för grundskolan beaktas såsom graderingsfaktorer det nyckeltal som beskriver grundskolornas struktur och sättet att ordna undervisningen i kommunen, huruvida ett högstadium finns samt kommunens befolkningstäthet. I svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner och på samernas hembygdsområde höjs de kommunvisa priserna per enhet med fem procent för elever som deltar i svenskspråkig undervisning och i undervisning på samiska.

Vid beräkning av priserna per enhet per elev i gymnasiet beaktas den kalkylerade timresursen för kommunens gymnasier och befolkningstätheten i den kommun där gymnasiet finns. Priset per enhet för ett vuxengymnasium och en vuxenlinje vid gymnasiet är 60 % av priset per enhet för gymnasiet i den kommun där vuxengymnasiet eller vuxenlinjen vid gymnasiet finns.

Priserna per enhet för skolskjuts och inkvartering beräknas särskilt för grundskoleelever och särskilt för gymnasieelever som fått skolskjuts eller inkvartering. Priserna per enhet beräknas för fem olika bosättningsstrukturgrupper.

Hemkommunerna för elever i gymnasiet

och i vissa fall, om vilka stadgas särskilt, även för elever i grundskolan är skyldiga att finansiera sin andel av de driftskostnader som föranleds av elever som studerar på annat håll. I grundskolan, gymnasier och vuxengymnasier bestäms hemkommunens betalningsandel utgående från ett belopp som beräknats på basis av de priser per enhet som bestämts för huvudmannen enligt skolform.

Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet tillämpas också på yrkesutbildning som ordnas i yrkesläroanstalter, i yrkeshögskolor samt i musikläroanstalter med statsandel och i medborgarinstitut.

Priserna per enhet för yrkesläroanstalterna beräknas i regel enligt läroanstaltsform per elev. Priserna per enhet graderas inom sådan i förordning angiven utbildning för vilken kostnaderna är högre än genomsnittet. Priserna per enhet höjs också för små läroanstalter, dvs. med mindre än 200 elever.

I fråga om yrkesutbildningen räknas priserna per enhet för skolskjuts och inkvartering vart fjärde år enligt läroanstaltsform genom att de faktiska kostnaderna divideras särskilt med antalet elever som fått skolskjuts och särskilt med antalet elever som fått inkvartering.

I fråga om yrkesutbildningen bestäms betalningsandelen för elevens hemkommun på basis av ett per elev beräknat genomsnittligt belopp, som är detsamma för hela landet (år 1996 34 484 mk). Hemkommunens betalningsandel är 43 procent av nämnda belopp, oberoende av kommun. Statsandelen täcker skillnaden mellan den statsandelsgrund som beräknats utgående från priserna per enhet och betalningsandelarna för hemkommunen.

Ovannämnda grund för hemkommunens betalningsandel i fråga om yrkesutbildning tillämpas med stöd av hänvisningsstadganden också på yrkesutbildning som ordnas i folkhögskolor enligt lagen om folkhögskolor med statsandel (1218/93), i idrottsutbildningscentrer enligt lagen om idrottsutbildningscentrer med statsandel (1019/92) och i vuxenutbildningscentrer enligt lagen om yrkesutbildningscentrer för vuxna (760/90).

År 1996 är de genomsnittliga beloppen för priserna per enhet per elev 18 162 mk i grundskolan, 19 739 mk i gymnasiet och 33 539 mk i yrkesläroanstalterna. För skolskjutsar och inkvartering har det dessutom fastställts egna genomsnittliga belopp.

Den kalkylerade statsandelen för driftskostnaderna vid medborgarinstitut är 57 % av produkten av det antal undervisningstimmar som årligen fastställts för medborgarinstitutet och priset per enhet för en undervisningstimme i den bostättningsstrukturgrupp som kommunen hör till.

Det pris per enhet per undervisningstimme som läggs till grund för statsandelen för musikläroanstalterna beräknas vart fjärde år genom att kostnaderna för alla musikläroanstalter i landet didivderas med det sammanlagda antalet undervisningstimmar. Priserna per enhet beräknas särskilt för yrkesutbildning och för annan undervisning. Statsandelen är 57 % av produkten av antalet undervisningstimmar och priset per enhet. Undervisningsministeriet fastställer årligen enligt läroanstalt den antal undervisningstimmar som skall användas vid beräkningen av statsandelen.

Statsandelen för grundundervisningen i konst är 37 % av det belopp som fås när invånarantalet i kommunen multipliceras med det pris per enhet som fastställts för grundundervisningen i konst. Undervisningsministeriet fastställer årligen priset per enhet per kommuninvånare inom ramen för statsbudgeten.

Statsandelarna beviljas elevernas hemkommuner när det gäller grundskolor, skolor som ersätter grundskolan, kommunala gymnasier och vuxengymnasier samt kommunala yrkesläroanstalter och yrkeshögskolor. Statsandelarna i fråga om medborgarinstitut, musikläroanstalter och alla privata läroanstalter beviljas anstaltens huvudman.

Kulturverksamhet

Den kalkylerade statsandelen för driftskostnaderna för en kommuns biblioteksväsen är 57 % av det belopp som fås när invånarantalet i kommunen multipliceras med det pris per enhet som bestämts för biblioteket enligt kommunens bostadsstrukturgrupp. Den kalkylerade statsandelsgrunden bestäms på samma sätt som i undervisningsverksamheten vart fjärde år på basis av de genomsnittliga faktiska kostnaderna. År 1996 är det genomsnittliga beloppet för priserna per enhet för biblioteken 198 mk per invånare.

Undervisningsministeriet godkänner museer, teatrar och orkestrar såsom berättigande till statsandel och beslutar inom ramen för statsbudgeten om det antal årsverken som

skall användas som statsandelsgrund vid de olika anstalterna. Statsandelen är 37 % av produkten av det pris per enhet som fastställts per årsverke och antalet årsverken.

Statsandelen för kommunens kulturverksamhet samt idrottsverksamhet och ungdomsarbete är 37 % av produkten av de pris per enhet per invånare som fastställts i statsbudgeten och antalet invånare.

Statsandelarna till kulturinrättningar beviljas huvudmannen för inrättningen eller medlemskommunerna i den samkommun som är huvudman för inrättningen.

Det kalkylmässiga finansieringssystemets utveckling 1993—1996

Efter det att statsandelsreformen trädde i kraft vid ingången av 1993 har det kalkylmässiga finansieringssystemet för undervisningsverksamheten fått sin nuvarande form via flera ändringar som gjorts årligen.

Det kalkylmässiga finansieringssystemet för yrkesutbildningen reformerades vid ingången av 1994. Enligt de undantagsstadganden som var gällande 1993 fastställdes de genomsnittliga kostnaderna per elev i varje läroanstaltsform till priser per enhet för yrkesläroanstalterna. I vissa läroanstaltsformer graderades priserna per enhet enligt läroanstaltens storlek. Betalningsandelarna för elevernas hemkommuner grundade sig i detta system, som var avsett att bli tillfälligt, på läroanstaltens verkliga kostnader.

Från ingången av 1994 har priserna per enhet för yrkesutbildning bestämts på basis av kostnader som beräknats enligt läroanstaltsform. Priserna per enhet graderas på basis av vissa faktorer som väsentligt inverkar på kostnaderna för utbildning, såsom priset på utbildningen, förekomsten av specialundervisning samt läroanstaltens storlek. Vid samma tidpunkt ändrades grunderna för bestämmande av betalningsandelarna för elevernas hemkommuner så att betalningsandelarna bestäms på basis av ett kalkylerat riksomfattande belopp som beräknas gemensamt för all yrkesutbildning, i stället för på basis av de verkliga kostnaderna. Det belopp som läggs till grund för hemkommunernas betalningsandelar tillämpas förutom i yrkesläroanstalterna även på andra håll, såsom i yrkesutbildning som ordnas i musikläroanstalter, folkhögskolor och idrottsutbildningscentrer. De ändringar som inträffade i huvudmannens finansiering till följd av att fi-

ansieringssystemet för yrkesutbildningen reformerades utjämnades under en tre års övergångsperiod.

Vid beräkning av grunderna för statsandelarna och hemkommunernas betalningsandelar i fråga om yrkesutbildningen har man sedan början av 1994 också beaktat kostnaderna för yrkesutbildning som staten ordnar. De statliga yrkesläroanstalterna har i regel anvisats anslag på samma grunder som de kommunala och privata läroanstalterna.

Sedan ingången av 1994 har grunden för betalningsandelen för elevernas hemkommuner i fråga om yrkesutbildning höjts på basis av anläggningsprojekt. Priserna per enhet har också kunnat höjas på basis av hyror och hyresvärden som godkänts särskilt.

Våren 1995 fogades stadganden om finansiering av yrkeshögskolorna till lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Dessa stadganden tillämpas från 1.8.1996 på de ordinarie yrkeshögskolor som inleder sin verksamhet. Finansieringen av yrkeshögskolorna följer i huvudsak samma principer som finansieringen av yrkesläroanstalterna. Priserna per enhet räknas dock enligt examen i stället för enligt läroanstaltsform på basis av kostnaderna per elev.

Utöver den reform som genomförts i fråga om finansieringssystemet för yrkesutbildningen har också lagstiftningen om finansieringen av undervisnings- och kulturverksamhet utvecklats även till andra delar. Den största förändringen var den reform av systemet för betalning av statsandelarna och hemkommunernas betalningsandelar som genomfördes vid ingången av 1994. Statsandelarna och betalningsandelarna för elevernas hemkommuner betalas till läroanstaltens huvudmän som nettobelopp. Systemet har avskaffat den i kors gående penningtrafiken mellan staten och kommunerna samt mellan de olika kommunerna. Faktureringen av betalningsandelarna för elevernas hemkommuner föranledde tidigare behandling av ca 120 000 räkningar per år. Grovt räknat har införandet av kvittningsförfarandet minskat det administrativa arbetet i samband med faktureringen i kommunerna och hos andra huvudmän med minst 50 årsverken.

Den penningtrafik som gällde betalningsandelarna för elevernas hemkommuner mellan riket och landskapet Åland slopades vid ingången av 1995. Staten svarar utifrån priserna per enhet helt för de kostnader som

föranleds av åländska elever som går i gymnasium eller deltar i yrkesutbildning i riket. Likaså svarar landskapet Åland helt för de kostnader som föranleds av elever från riket som deltar i nämnda utbildning på Åland.

De särskilda priserna per enhet per invånare för idrottsverksamhet och ungdomsarbete sammanslogs vid ingången av 1994 till ett gemensamt pris per enhet för idrottsverksamhet och ungdomsarbete.

Sedan början av 1995 har det kalkylmässiga statsandelssystemet täckt alla de läroanstalter på undervisningsministeriets verksamhetsområde vilka tidigare fått utgiftsbaserad statsandel för sina driftskostnader. Vid ingången av 1994 utsträcktes det kalkylmässiga finansieringssystemet till specialyrkesläroanstalterna, som ordnar yrkesutbildning för handikappade, de särskilda yrkesläroanstalterna, som drivs av näringslivet, folkhögskolorna, studieccentralerna, de steinerpedagogiska specialskolorna, de utomlands verksamma privata skolorna som motsvarar grundskolan, skolan Anna Tapion koulu och privata Judiska skolan, som organiserats så att den motsvarar grundskolan. De skolor som är verksamma med stöd av lagen om privata skolor med främmande undervisningsspråk kom med i det kalkylmässiga finansieringssystemet vid ingången av 1995. Invandrare som har uppnått eller uppnår läropliktsåldern och som får förberedande undervisning för grundskoleundervisningen har sedan ingången av 1995 också beaktats i grundskolans statsandel.

Sättet att beräkna det kalkylmässiga timantalet för undervisningen, dvs. timresursen, som läggs till grund för graderingen av priserna per enhet för gymnasiet, reformerades vid ingången av 1994 så att timresursen beräknas enligt kommun och inte såsom tidigare enligt gymnasium. Syftet med reformen var att främja sammanslagningen av små gymnasier i samma kommun till bättre fungerande och mer ekonomiska helheter. Enligt motsvarande principer har timresursen vid beräkningen av priserna per enhet för grundskolan från ingången av 1996 ersatts med ett nyckeltal som beskriver skolnätets struktur och sättet att ordna undervisningen.

Sedan bärkraftsklassificeringen upphävdes vid ingången av 1996 har statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet bestämts enligt fasta statsandelsprocenter. Statsandelsprocenten i undervisningsverksamhet och för bibliotek är 57. På grundundervis-

ningen i konst tillämpas dock statsandelsprocenten för kulturverksamhet, som är 37.

1.1.5. De minskningar i statsandelarna som genomförts 1993—1996

Som en del av åtgärderna för balansering av statsekonomin och på basis av ändringarna i skattegrunderna inom kommunalbeskattningen har statsandelarna minskats permanent med sammanlagt 6 200 milj. mk 1993—1995. Detta var det totala beloppet av de minskningar som fortsatte från tidigare år fram till 1996. År 1996 minskades statsandelarna i syfte att balansera statsekonomin ytterligare med 3 800 milj. mk, varvid minskningarnas belopp 1993—1996 är sammanlagt 10 000 milj. mk.

Genom sparlagar har också justeringarna av statsandelen enligt kostnadsnivån slopats åren 1994—1996. Detta minskar statsandelarna med uppskattningsvis 2 200 milj. mk.

I syfte att förenkla finansieringsarrangemangen mellan staten och kommunerna slopades kommunernas andel av kostnaderna för folkpensionens tilläggsdel från och med 1996 och den allmänna statsandelen minskades med ett motsvarande belopp om 4 220 milj. mk.

1.1.6. Tillämpningen av vissa lagar och deras giltighetstid

Lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning (658/94) har tillämpats på en kommun, som sedan 1994 har beviljats räntestöd med stöd av lagen till ett belopp av ca 10 milj. mk på årsnivå. Räntestödet kommer att återindrivas av kommunen. Konsolideringslån enligt lagen har inte beviljats någon kommun. Kommunutredningsförfarandet enligt lagen har inte heller hittills tillämpats på någon kommun.

Lagen upphör att gälla vid utgången av 1996.

För tre kommunsammanslagningar som träder i kraft vid ingången av 1997 beviljas sammanslagningsunderstöd åt kommuner 1997—1999 enligt den gällande lagen (89/94).

Lagens giltighetstid går ut så att lagen ännu tillämpas på sammanslagningar som träder i kraft senast vid ingången av 1997. Med stöd av lagen betalas sammanslagnings-

understöd till ett belopp av ca 27 milj. mk 1997.

1.2. Bedömning av nuläget

1.2.1. *Det allmänna statsandelssystemet*

Det gällande allmänna statsandelssystemet består av lagen om statsandelar till kommunerna, som trädde i kraft 1993, och de ändringar som gjordes i den 1996. Det omfattar dessutom lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Till följd av flera sparlagar och temporära lösningar är det hela ett splittrat och oenhetligt system. Efter statsandelsreformen 1993 har flera förslag till ytterligare förenkling av systemet lagts fram. Trots de delreformer som genomförts samt samordningen, förenhetligandet och förenklingen av statsandelsgrunderna finns det i systemet fortfarande sådana delar som kräver ytterligare utvecklande. Bl.a. på grund av de ändringar som skett i de ekonomiska verksamhetsförhållandena har dessutom grunderna för bestämmande av statsandelarna delvis ifrågasatts.

Revideringen av statsandelssystemet har försvårats av problemen när det gäller att kontrollera de kommunvisa statsandelsändringarna och att mäta skillnaderna i servicebehovet och kostnadsnivån i kommunerna, av ändringarna i skattegrunderna och de minskningar av statsandelarna som av statsekonomiska skäl har genomförts efter 1993.

Lagen om statsandelar till kommunerna från 1993 beaktade kommunernas ekonomiska prestationsförmåga genom att dela in kommunerna i bärkraftsklasser. Det var dock ett stelt system och verkningarna av det blev snedvridna då omständigheterna förändrades. En ändring av kommunernas bärkraftsklassificering försvårades bl.a. av jämviktsregeln för invånarantalet enligt bärkraftsklassificeringen, problemen med en inbördes avvägning av de behovsprövade klassificeringsgrunderna samt bristen på jämförbara uppgifter om skillnaderna i nivån på servicen och kostnaderna i kommunerna. Vid beredningen av en revidering av statsandelssystemet hade i flera olika utredningar som det bästa systemet för att ersätta bärkraftsklassificeringen ansetts en helt kalkylerad utjämning, varvid kommunens statsandelar ökas eller minskas i enlighet med hur kommunens

kalkylerade skatteinkomster förändras i förhållande till det genomsnittliga beloppet i hela landet. Ett på denna grund reviderat system ingick i statsandelsreformen 1996. Problemet med det nya systemet är dock å ena sidan att den faktiska utjämningen blir tillräckligt stor och å andra sidan de faktorer som hänför sig till systemets sporrande verkan.

Revideringen av statsandelssystemet har också i alla omgångar försvårats av att redan relativt små ändringar i statsandelsgrunderna främst till följd av den stora variationen i grundernas koefficienter och kommunernas egenskaper återspeglar sig som betydande ändringar i det totala beloppet av respektive kommuns statsandelar. Statsandelsreformen 1993 genomfördes därför så att den årliga ändringen i statsandelarna under en relativt lång övergångstid begränsades till ca 60 mk per invånare. Förfarandet har senare ansetts oändamålsenligt i synnerhet av den orsaken att det ledde till att systemet förnyades för långsamt och att de kommunvisa ändringarna blev för små. I 1996 års system begränsades ändringen till 200 mk per invånare.

De minskningar av statsandelarna som av statsekonomiska skäl har genomförts sedan 1993 har ökat behovet av en utjämning av de verkningar som ändringarna i systemet har, eftersom enbart en ändring i statsandelarna som statsandelsminskningarna föranleder har kommunvis varit betydligt större än verkningen av utjämningarna under övergångsperioden.

Minskningarna av statsandelarna har inte genomförts på ett likformigt sätt, utan minskningsgrunderna har varierat från år till år och också förvaltningsområdesvis. En sänkning av enhetspriserna, antalet skatteören och invånarantalet har använts som minskningsgrund.

Det stora antalet minskningsgrunder har gjort det mera problematiskt att kontrollera minskningarnas totala verkningar kommunvis trots att minskningarna i sin helhet har ändrat fördelningen av statsandelarna mellan kommunerna relativt litet.

Efter det att statsandelsreformen trädde i kraft har det också konstaterats att det finns behov av att se över de stadganden som hänför sig till fastställande, beviljande och utbetalning av statsandelar samt sökande av ändring. När det gäller fastställande och justering av statsandelarna har det visat sig nödvändigt att minska det administrativa

arbetet, men också att utveckla systemet så att det bättre kan beakta oförutsägbara förändringar i kommunernas ekonomiska omständigheter.

Trots minskningarna i statsandelarna har kommunerna lyckats balansera sin skuldsättning genom att sänka omkostnaderna, minska investeringarna och höja skattegrunderna. Det finns dock betydande skillnader mellan kommunerna i fråga om anpassningen och därför varierar kommunernas ekonomiska spelrum.

1.2.2. Systemet med statsandelar för social- och hälsovården

Statsandel för social- och hälsovårdens driftskostnader

Verkningarna av den statsandelsreform som trädde i kraft vid ingången av 1993 har ur social- och hälsovårdens synvinkel utretts vid social- och hälsovårdsministeriet (betänkande av arbetsgruppen för utredande av verkningarna av statsandelsreformen inom social- och hälsovården, social- och hälsovårdsministeriets arbetsgruppsbetänkanden 1996:8). I utredningen konstateras att det är nästan omöjligt att skilja åt statsandelsreformens verkningar och de verkningar som andra faktorer, såsom den svåra ekonomiska depressionen, samtidigt har haft på servicen. I utredningen har dock behoven att utveckla statsandelssystemet i hög grad uppskattats enligt samma allmänna linjer som i utredningsmannens framställning.

Med stöd av vad som sagts ovan finns det inte behov av att ändra huvudprincipen för den kalkylerade statsandelen för driftskostnaderna. Det föreslås dock att sättet att beräkna statsandelen för social- och hälsovårdens driftskostnader ändras.

I det gällande systemet har statsandelens belopp enligt åldersgrupp bestämts direkt på kalkylerade grunder och dessa belopp har multiplicerats med antalet kommuninvånare i respektive åldersgrupp. Den erhållna summan har för socialvårdens del multiplicerats med en arbetslöshetskoefficient och för hälsovårdens del med en sjukfrekvenskoefficient, en koefficient enligt befolkningstäthet och en arealkoefficient.

Grunderna för bestämmande av statsandelen baserar sig på undersökningsresultat från senare delen av 1980-talet och de motsvarar inte längre nuläget till fullo. Enligt de utred-

ningar som gjorts i samband med beredningen av statsandelsreformen och de nyaste undersökningsresultaten är det skäl att på flera ställen se över beaktandet av de bestämningsfaktorer som inverkar på statsandelens storlek, såsom åldersstrukturen, sjukfrekvensen, arbetslösheten och kommunens fjärrortsläge.

Med stöd av 5 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården skall statsrådet kalenderårsvis i samband med avlåtande av budgetpropositionen godkänna en riksomfattande plan för ordnande av social- och hälsovården för de fyra kalenderår som följer på det år då planen godkänns. Det är inte skäl att göra några väsentliga ändringar i den riksomfattande planens principiella innehåll. Vissa normer i planen som gäller antalet anställda i kommunerna har dock inte i praktiken haft någon betydelse och de kunde strykas. Det stadgande som gäller beredningen av den riksomfattande planen kunde likaså ses över i överensstämmelse med nuläget.

Statsandel för social- och hälsovårdens anläggningsprojekt

Vissa förfaranden som gäller social- och hälsovårdens anläggningsprojekt är förknippade med missförhållanden som det är skäl att avhjälpa i samband med reformen. När det gäller den statsandelsutredning som skall läggas fram efter det att ett anläggningsprojekt har slutförts har det i vissa fall förekommit omotiverade dröjsmål eftersom någon tidsfrist inom vilken ett projekt skall slutföras inte ingår i lagen. Efter statsandelsutredningen kan det i enskilda fall bli nödvändigt att betala eller återindriva obetydligt små belopp av statsandelen av den orsaken att projektets slutliga kostnader har sjunkit jämfört med de tidigare fastställda kostnaderna.

Frågan om återbetalning av statsandelen i samband med att egendom som finansierats med statsandel överläts eller användningsändamålet ändras är problematisk. Tolkningen av återbetalningsskyldigheten har varit problematisk i synnerhet i sådana fall när det är fråga om relativt gammal egendom som skulle överlåtas för ett användningsändamål som ligger utanför social- och hälsovården. Det stadgande om skyldighet att betala ränta som hänför sig till skyldigheten att återbetala statsandelar är föråldrat och möj-

liggörelse inte påförande av dröjsmålsränta.

1.2.3. *Finansieringssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet*

Vid beräkning av statsandelarna har man sedan ingången av 1996 frångått de statsandelsprocenter som grundar sig på kommunernas bärkraftsklassificering och övergått till en utjämning av statsandelarna som grundar sig på kommunernas skatteinkomster. I finansieringssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet varierar dock betalningsandelarna för elevernas hemkommuner i fråga om kostnaderna för utbildning enligt elevens utbildningsplats och läroanstaltsform. Som helhet utjämnar statsandelssystemet de skillnader som finns i kommunernas inkomstbas, men den belastning som kostnaderna för utbildnings- och kulturverksamhet åsamkar kommunerna utjämnas inte. Hemkommunernas betalningsandelar som varierar på ovan angivet sätt försvårar dessutom kommunernas möjligheter att exakt beräkna undervisningsverksamhetens kostnader för det följande finansåret.

Det förfarande som gäller beviljande av statsandelar för undervisningsverksamhet och betalning av statsandelar och betalningsandelar för elevernas hemkommuner har visat sig vara svårhanterligt och förvaltningsmässigt arbetsdrygt i fråga om läroanstalter som drivs av kommuner och samkommuner. Statsandelen beviljas för närvarande elevernas hemkommuner för den utbildning som ordnas av kommuner och samkommuner och som ingår i systemet med betalningsandelar för kommunerna, trots att de, utökade med hemkommunernas betalningsandelar, ändå betalas direkt till läroanstaltens huvudman. Det är oändamålsenligt att elevernas hemkommuner beviljas statsandelen också av den orsaken att grunderna för bestämmande av statsandelen sedan kommunernas bärkraftsklassificering upphävdes är helt bundna till huvudmannen när det gäller undervisningsverksamhet. Dessutom ändrades lagstiftningen om bestämmande av hemkommun vid ingången av 1995 så att en studerande också kan välja den studieort där han bor under studierna till hemkommun.

Att statsandelen för läroanstalter som drivs av kommuner och samkommuner beviljas elevernas hemkommuner på basis av de priser per enhet som beräknats för huvudmännen är för närvarande motivering till att det i

strid med allmänna rättsskyddsprinciper inte varit möjligt att yrka rättelse eller söka ändring i ett beslut som gäller statsandel för driftskostnader inom undervisnings- och kulturverksamhet, annat än med stöd av lagen om förvaltningsförfarande.

Grunderna för beräkning av priserna per enhet för undervisnings- och kulturverksamhet är till vissa delar svårbegripliga och oändamålsenliga. Stadganden som gäller grunderna för bestämmande av priserna per enhet för grundskolan och gymnasiet ingår förutom i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet även i grundskolelagen och gymnasielagen, även om priserna per enhet inte binder mottagaren av statsandel när det gäller användningen av statsandelarna. Grunderna för beräkning av priserna per enhet för grundskolan och gymnasiet rimmar också till vissa delar illa med principerna för det kalkylmässiga statsandelssystemet, eftersom statsandelsbeloppet förutom av objektiva faktorer som gäller kommunernas förhållanden också påverkas av kommunens egna beslut.

Den höjning av priserna per enhet som stadgats för yrkesläroanstalter med litet elevantal har visat sig problematisk vid arbetet med att utveckla huvudmannasystemet för yrkesläroanstalterna. De nuvarande stadgandena, som förutsätter att priserna per enhet för yrkeshögskolorna bestäms enligt examen på basis av per elev beräknade kostnader, är oändamålsenliga med tanke på de yrkesinriktade specialiseringsstudierna. På grund av studiernas innehåll är det inte möjligt att på ett naturligt sätt hänföra specialiseringsstudierna till någon bestämd examen.

1.2.4. *Förlängning av giltighetstiden för vissa lagar*

Behovet att tillämpa lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning har inte varit så stort till följd av att kommunernas ekonomi 1995 och 1996 anpassade sig till förändringarna i verksamhetsmiljön på ett bättre sätt än vad som antogs i samband med att lagen stiftades 1994.

Under den tid som den nuvarande lagen är i kraft väntas inte lagens tillämpningsområde omfatta några nya kommuner före utgången av 1996. Man bör dock bereda sig på den möjligheten att det allmänna kommunalekonomiska läget inte fortsättningsvis är lika

gott 1997 och därefter. I synnerhet i sådana kommuner där det ekonomiska spelrummet för kommunen och de bolag i vilka kommunen har bestämmanderätt är mindre än i genomsnitt kan det uppkomma en sådan situation där t.ex. stöd till kommunen i form av finansieringsunderstöd enligt prövning kan visa sig vara otillräckligt när det gäller att stabilisera kommunens ekonomi. Sålunda kan enskilda kommuner hamna i oförutsägbara ekonomiska svårigheter trots att den genomsnittliga ekonomiska utvecklingen i kommunerna är tillfredsställande, mätt med de nyckeltal som gäller hela landet.

Uppgifter om det ekonomiska läget vid de bolag där kommunerna har bestämmanderätt insamlas inte särskilt. Sålunda kan bolagens ekonomiska svårigheter också ha överraskande verkningar på kommunens situation, eftersom det kanske inte har varit möjligt att på förhand bereda sig på sådana.

I detta sammanhang föreslås också att giltighetstiden för lagen om sammanslagningsunderstöd åt kommuner förlängs till 1997.

Den gällande lagen kan bedömas ha haft en positiv verkan på benägenheten att genomföra kommunsammanslagningar. Åren 1993—1997, då den gällande lagen har varit i kraft, har sammanlagt åtta kommunsammanslagningar genomförts, vilket är betydligt flera än tidigare under 1980-talet.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Allmänt

Syftet med propositionen är att göra statsandelssystemet klarare och att ändra bestämningsgrunderna för de uppgiftsbaserade statsandelarna så att statsandelarna fördelas rättvist mellan kommunerna. Det föreslås därför att grunderna ändras utgående från de nyaste undersökningsresultaten och utredningarna.

Propositionens mål är likaså att skapa en ny grund för kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Detta genomförs genom att verkningarna av de nedskärningar i statsandelarna som genomfördes 1993—1996 tas in i statsandelsgrunderna samt genom att de nedskärningar i statsandelarna som ingår i statsbudgeten för 1997 och de som skall göras 1998 på basis av regeringens beslut tas in i en ny lag.

Avsikten är att genom övergångsstadgan-

den säkerställa att ändringen av systemet inte medför övermåttiga anpassningssvårigheter för någon enda kommun.

Det slutliga målet är att systemet som helhet dock skall vara tillräckligt klart och genomskådligt så att varje kommun själv skall kunna kontrollera de statsandelar den erhållit. De bestämningsfaktorer som ingår i systemet bör dock vara sådana att de inte kan påverkas av kommunerna på ett sätt som strider mot systemets mål.

De grunder för statsandelarna som baserar sig på undersökningar och utredningar överensstämmer med Europeiska stadgan om lokal självstyrelse. Enligt bestämmelserna i stadgan bör de resurser som står till de lokala myndigheternas förfogande motsvara de uppgifter som de skall utföra. Beviljandet av ekonomiskt bidrag får inte heller påverka de lokala myndigheternas grundläggande frihet att själva bestämma inom sitt eget kompetensområde.

Avsikten är att uppföljningen av statsandelsreformens verkningar inleds 1997. Då kunde redan före den justering som ingår i systemet och som skall göras vart fjärde år de ändringar som vid denna uppföljning konstateras nödvändiga genomföras så att de träder i kraft vid ingången av 1999.

2.2. Lagen om statsandelar till kommunerna

Det tekniska målet för den föreslagna statsandelsreformen är att sammanföra de separata reformer som genomförts efter 1993 till en helhet samt att förenkla de administrativa förfarandena i samband med beviljandet av statsandel.

I syfte att förenhetliga systemet föreslås att lagen om statsandelar till kommunerna, som delvis är en allmän lag som reglerar statsandelssystemet och delvis en speciallag, revideras i sin helhet. I lagen skall ingå bestämnings- och procedurstadganden som är gemensamma för det allmänna statsandelssystemet, stadganden om bibehållande av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna, stadganden om en utjämning av statsandelarna som beaktar kommunernas ekonomiska prestationsförmåga och behövliga stadganden om övergången till det nya systemet. I lagen skall dessutom stadgas om allmän statsandel och understöd enligt prövning.

I lagen definieras grunderna för fastställan-

de av statsandelar. Förfarandet baserar sig huvudsakligen på tidigare praxis. Härvid skall skillnaden mellan den beräknade och faktiska ändringen föregående år beaktas som en del av de statsandelar som skall fastställas för följande finansår. Denna korrigerande post skall omfatta såväl ändringarna av omfattningen och arten av statsandelsåliggandena som förändringen i kostnadsnivån. Förfarandet är enklare än det förfarande som tillämpades före 1996, då till kommunerna i efterhand betalades eller av dem återindrevs en korrigeringspost, om utvecklingen avvek från beräkningarna.

Det föreslås att ändringarna i omfattningen och arten av statsandelsåliggandena beaktas endast till den del de följer av en lag som gäller statsandelsåliggandet i fråga, av sådana föreskrifter från en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning, av en riksomfattande plan eller av statsbudgeten. Förslaget motsvarar det förfarande som gällde 1996.

Den beräknade förändringen i kostnadsnivån under det kommande finansåret kan nu beaktas högst till fullt belopp och minst till halva beloppet. Den beräknade förändringen i kostnadsnivån skall dock beaktas till fullt belopp när statsandelarna för 1997—1999 bestäms. Det föreslås att som förändring i lönenivån uttryckligen skall beaktas förändringen i förtjänstnivån i kommunen och i kommunernas lönebundna avgifter.

Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna bibehålls genom stadganden som gäller årliga justeringar samt utredningar om kostnadsfördelningen, som skall göras vart fjärde år. Grunden för kostnadsfördelningen fastställs i den nya lagen, i vilken har beaktats de statsandelsnedskärningar som gjorts samt på förhand den minskning av statsandelarna som gäller 1998. Vart fjärde år skall kostnadsfördelningens utveckling redas ut på hela landets nivå och i sin helhet mellan staten och kommunerna. Härvid justeras också de genomsnittliga belopp och enhetspris som ligger till grund för de uppgiftsbaserade statsandelarna. I lagen fastställs också grunderna för de förhandlingar som skall föras mellan ministerierna och Finlands Kommunförbund i samband med att kostnaderna beaktas och kostnadsfördelningens utveckling granskas.

Det föreslås att den utjämning av statsandelarna som baserar sig på skatteinkomsterna görs så att som utjämningsgräns används

90 % av kommunernas genomsnittliga skatteinkomst per invånare i hela landet. Till de kommuner vilkas kalkylerade skatteinkomst per invånare understiger utjämningsgränsen betalas ett utjämningsstillägg, som är lika stort som skillnaden mellan deras kalkylerade skatteinkomst och utjämningsgränsen. Från statsandelarna till de kommuner vilkas kalkylerade skatteinkomst överstiger utjämningsgränsen görs ett utjämningsavdrag. Det föreslås att avdraget skall vara 40 % av det belopp med vilket de kalkylerade skatteinkomsterna överskrider utjämningsgränsen, dock så att utjämningsavdraget nu är högst 15 % av kommunens kalkylerade skatteinkomst. Stadganden om hur kommunalskatten, kommunens andel av den gemensamma inkomstkatten och fastighetsskatten skall beaktas utfärdas genom förordning.

Det föreslås att utbetalnings- och ändrings-sökningsförfarandet skall kvarstå huvudsakligen oförändrat. Eftersom länsstyrelsens ställning som allmän myndighet som övervakar kommunernas förvaltning slopades i samband med ändringen av kommunallagen, föreslås det också att det stadgande enligt vilket kommunen årligen skall sända in sin kommunplan, sin budget, sitt bokslut och sin kommunalberättelse till länsstyrelsen ändras. Enligt förslaget skall statsbidragstagaren nu på begäran till vederbörande myndighet sända in de uppgifter som är väsentliga för fastställandet av statsandelen. Dessutom skall kommunerna på samma sätt som tidigare lämna in uppgifter om verksamheten och ekonomin till statistikcentralen.

Statsrådet skall på samma sätt som hittills besluta om grunderna för statsandelarna före utgången av september. Statsandelarna beviljas och utbetalas av vederbörande ministerium. När det gäller understöd enligt prövning föreslås det att förfarandet ändras så att understöd söks och beviljas två gånger per år. Avsikten med ändringen är att säkerställa att också plötsliga förändringar i kommunernas verksamhetsförhållanden kan beaktas utan dröjsmål. Understöd enligt prövning skall kunna sökas redan före finansåret.

Ansökningsförfarandet skulle då omfatta främst de kommuner vilkas behov av stöd till följd av långvarig svag ekonomisk ställning eller den anpassning som ändringarna i denna lag förutsätter kan förutses. Ansökningarna skall behandlas så att kommunen kan beakta understödet i sin egen budget. Under finansåret kan understöd enligt pröv-

ning sökas av de kommuner vilkas behov av finansieringsunderstöd beror på någon oförutsägbar faktor. Understöd enligt prövning skall beviljas på samma grunder som varit i kraft tidigare. Åren 1997—1999 skall dock beaktas även de särskilda ekonomiska svårigheter som verkställigheten av den nya lagen åsamkar kommunerna. På denna grund kommer stödet att omfatta flera kommuner i norra Finland och i skärgården.

Den allmänna statsandelen skall på samma sätt som tidigare bestå av en allmän icke-fördelad del som baserar sig på s.k. små statsandelsåligganden samt miljö tillägg som beaktar kommunernas särförhållanden. De lagar som innehåller s.k. små statsandelsåligganden nämns i den detaljerade motiveringen till denna lag. Ändringar i skötseln av de åligganden som nämns i dessa lagar skall i fortsättningen beaktas då storleken av den allmänna statsandelens grunddel bestäms.

Det föreslås att tilläggen till den allmänna statsandelen ändras. Endast grunderna för språktillägget kvarstår oförändrade. Det föreslås att specialtillägg på grund av sjunkande invånarantal inte längre skall beviljas.

Det föreslås att faktorer som beror på urbaniseringen skall beaktas som ett nytt tillägg till statsandelsgrunderna. Av dessa har de faktorer som hänför sig till ordnandet av barndagvård beaktats i grunderna för statsandelarna för social- och hälsovårdsväsendet. Det föreslås att kostnaderna för trafiken och i synnerhet för kollektivtrafiken skall ersättas med ett tätortstillägg som skall ingå i den allmänna statsandelen. Berättigade till detta tillägg är de kommuner där tätortsbefolkningen överstiger 40 000 personer. Det föreslås att alternativt skärgårdstillägg eller fjärrortstillägg skall betalas i enlighet med vilket av dem som är förmånligare med tanke på kommunen i fråga.

För att oskäligt stora kommunvisa ändringar i statsandelarna skall kunna undvikas vid övergången till det nya systemet föreslås att övergångsperioden skall vara fem år. Till följd av det ändrade systemet skall statsandelarna för en enskild kommun 1997—1998 inte öka eller minska med mer än 200 mk per invånare. År 1999 skall motsvarande ändring vara högst 300 mk och åren 2000—2001 högst 350 mk. De ändringar som revideringen av statsandelssystemet medför skall således under övergångstiden vara +/- 1 400 mk per invånare. De anpassningssvårigheter som förändringen even-

tuellt medför efter övergångsperioden skall utjämnas med hjälp av finansieringsunderstöd enligt prövning.

Inrikesministeriet skall under 1996 räkna ut och fastställa de ändringar som det ändrade systemet föranleder under hela övergångsperioden utgående från skillnaden i statsandelarna 1996—1997, vilka har gjorts jämförbara. Senare ändringar inverkar inte på de fastställda övergångsutjämnarna.

2.3. Lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården

2.3.1. Allmänna utgångspunkter

De allmänna kriterier som uppställts för grunderna för bestämmande av statsandelen för social- och hälsovårdens driftskostnader har iakttagits också i denna proposition. Till dessa kriterier hör att grunderna hänför sig till en beskrivning av servicebehovet eller kommunens särförhållanden, att det finns tillgång till uppgifter som gäller grunderna i den allmänna statistiken samt att uppgifterna är täckande, att grunderna är oberoende av det kommunala beslutsfattandet och det övriga beslutsfattandet inom social- och hälsovården och att antalet grunder är relativt litet.

I enlighet med vad som konstaterades i avsnitt 1 finns det ingen orsak att föreslå ändringar i huvudprinciperna för bestämmandet av statsandelen för social- och hälsovårdens driftskostnader. Trots det är det skäl att ändra vissa bestämningsgrunder i synnerhet på basis av de erfarenheter och undersökningsresultat som har erhållits i samband med uppföljningen av 1993 års statsandelsreform och utredningsmannens arbete.

I det gällande systemet har huvudsakligen antalet kommuninvånare specificerade enligt åldersgrupp använts som den faktor som beskriver servicebehovet. Statsandelarnas belopp har godkänts särskilt för socialvården och hälsovården grupperade enligt ålder så att det har funnits fyra olika grupper. Till den högsta gruppen hör då de som har fyllt 75 år. På basis av de uppgifter som gäller fördelningen av hälsovårdsutgifterna per åldersgrupp kan man se att det nuvarande beräkningsförfarandet i alltför hög grad riktar tyngdpunkten på de yngre och alltför litet på de äldre åldersgrupperna. Utredningarna visar dessutom att användningen av service såväl inom hälsovården som inom äldreom-

sorgen ökar kraftigt då befolkningen blir äldre. De äldsta åldersklasserna använder mest service och den dyraste servicen. I synnerhet de som har fyllt 85 år behöver mycket service.

På ovan nämnda grunder föreslås att de kalkylerade kostnaderna enligt åldersgrupp för social- och hälsovården bestäms så att de som har fyllt 85 år bildar en egen grupp. Åldersgrupperna är då följande:

0— 6-åringar
7—64-åringar
65—74-åringar
75—84-åringar
de som fyllt 85 år

Beloppen av social- och hälsovårdens kalkylerade kostnader per invånare skall godkännas årligen i den riksomfattande planen för social- och hälsovården.

2.3.2. De kalkylerade kostnaderna för socialvården

Det föreslås att de kalkylerade kostnaderna för socialvården räknas ut enligt antalet kommuninvånare, åldersstrukturen, den relativa andel som arbetar i service- och förädlings branscher, antalet arbetslösa och arbetslöshetsgraden. Av de kalkylerade kostnaderna för kommunernas socialvård skall 93 % fördelas enligt åldersstrukturen. När statsandelen till kommunen då räknas ut är de kalkylerade kostnaderna för socialvården 1997 enligt åldersgrupp per kommuninvånare följande:

0— 6-åringar	22 955 mk
7—64-åringar	1 484 mk
65—74-åringar	2 789 mk
75—84-åringar	15 573 mk
de som fyllt 85 år	43 409 mk

Behovet av dagvårdsservice för barn har en avgörande betydelse för behovet av service inom socialvården och därigenom för kostnaderna. Kommunens näringsstruktur har i sin tur en avgörande betydelse för det kommunvisa behovet av dagvårdsservice. På basis av de utredningar som gjorts är det motiverat att beakta denna näringsstruktur i de kalkylerade kostnaderna för 0—6-åringar. Enligt förslaget skall detta göras genom att de genomsnittliga kostnaderna för denna

åldersgrupp multipliceras med en koefficient som bestäms på basis av den andel av befolkningen som arbetar inom service- och förädlingsbranscherna i kommunen.

Med stöd av den gällande lagen multipliceras det sammanlagda beloppet av kommunens statsandelar för socialvården enligt åldersgrupp med en koefficient som bestäms enligt arbetslöshetsgrad. Den koefficient som bestäms enligt arbetslöshetsgrad erhålls genom att arbetslöshetsprocenten i kommunen ställs i relation till arbetslöshetsprocenten i hela landet. En koefficient som bestäms endast enligt arbetslöshetsprocenten ger inte bästa möjliga bild av de merkostnader som arbetslösheten åsamkar den kommunala socialvården. Antalet arbetslösa inverkar också på kostnaderna. Därför är det skäl att ändra den faktor som bestäms enligt arbetslöshet så att den bestäms på basis av såväl arbetslöshetsprocenten i kommunen som antalet arbetslösa. Det föreslås att 7 % av de kalkylerade kostnaderna för socialvården skall hänföras till arbetslöshetsfaktorn så att hälften av kostnaderna fördelas enligt arbetslöshetsgraden och hälften enligt antalet arbetslösa. De kalkylerade kostnader som bestäms enligt antalet arbetslösa skall vara 1 947 mk per arbetslös kommuninvånare. De kalkylerade kostnader som bestäms enligt arbetslöshetsgraden skall vara 177 mk per kommuninvånare.

2.3.3. De kalkylerade kostnaderna för hälsovården

Det föreslås att den del av statsandelen som baserar sig på de kalkylerade kostnaderna för hälsovården räknas ut enligt kommunens invånarantal, åldersstrukturen och invånarnas sjukfrekvens. Det föreslås att sammanlagt 76 % av kostnaderna för hälsovården skall fördelas enligt åldersgrupp. När statsandelen till kommunen räknas ut är de kalkylerade kostnaderna för hälsovården 1997 enligt åldersgrupp per kommuninvånare följande:

0— 6-åringar	2 750 mk
7—64-åringar	3 065 mk
65—74-åringar	7 370 mk
75—84-åringar	13 875 mk
de som fyllt 85 år	23 364 mk

Av statsandelen för hälsovården 1996 bestäms ca 24 % på basis av kommuninvånar-

nas sjukfrekvens. Sjukfrekvensen mäts på basis av det åldersdifferentierade relativa dödstalet.

Det åldersdifferentierade dödstalet har allmänt använts som den behovsfaktor som ger en bild av befolkningens sjukfrekvens. På basis av till buds stående undersökningsresultat kan dess beskrivande karaktär dock delvis anses osäker. På basis av de undersökningar som gjordes i samband med utredningsmannens arbete visade sig den ålders- och könsdifferentierade invaliditetsgraden när det gäller personer under 55 år vara den bästa statistiska behovsfaktor när det gäller att ge en bild av sjukfrekvensen såväl i fråga om specialiserad somatisk sjukvård som psykiatrisk sjukvård.

På ovan nämnda grunder föreslås att den bestämningssgrund som gäller befolkningens sjukfrekvens i samband med revideringen bestäms på basis av det relativa antalet personer som får invalidpension i kommunen. Av kostnaderna för kommunens hälsovård skall 24 % hänföras till sjukfrekvensfaktorn. De kalkylerade kostnader som bestäms enligt sjukfrekvens 1997 är då 1 318 mk per kommuninvånare.

Användningen av invaliditetsgraden som en grund för bestämmande av statsandelen är också förknippad med problem. Benägenheten att ansöka om invalidpension beror åtminstone i viss mån på de lokala läkarnas utlåtanden och på de administrativa anvisningarna. Nya läkare och ändringar i de administrativa anvisningarna kan sålunda inverka på statsandelen till kommunen. Även om verkningarna med tanke på helheten troligen är små, bör uppföljningen av denna faktor uppmärksammas särskilt.

2.3.4 *Avsides belägna kommuner*

Det föreslås att den särskilda koefficienten enligt befolkningstäthet och arealkoefficienten, som för närvarande används vid uträkningen av statsandelen för hälsovården, slopas. I stället föreslås det att de merkostnader som ofördelaktiga förhållanden medför ersätts med en fjärrortsfaktor som skall hänföras till både socialvården och hälsovården. Fjärrortsfaktorn skall basera sig på de fjärrortstillägg som betalas till kommunens arbetstagare och på andelen skärgård i kommunen, vilka ökar kostnaderna för ordnandet av verksamheten.

2.3.5 *Systemet med statsandel för anläggningsprojekt*

Tidpunkt för inlämnande av statsandelsutredning

I vissa fall har den statsandelsutredning som skall framläggas om anläggningsprojekt kunnat fördröjas så att genomförandet av projektet till vissa delar har skjutits upp. Eftersom mottagaren redan eventuellt har fått hela statsandelen, är ett sådant dröjsmål lönsamt i synnerhet om statsandelsmottagaren på grund av att de slutliga kostnaderna för projektet har sjunkit skulle bli tvungen att återbetala den statsandel som han erhållit. Missförhållandet kan avhjälpas genom att i lagen tas in ett tydligt stadgande om den maximala tid inom vilken ett anläggningsprojekt skall genomföras. Det föreslås därför att en gräns fastställs för den tidpunkt då den statsandelsutredning skall läggas fram som krävs för att den slutliga storleken på statsandelen för social- och hälsovårdens anläggningsprojekt skall kunna bestämmas. Detta för att onödiga dröjsmål skall kunna undvikas bättre än för närvarande. Det föreslås att regleringen av tidsgränsen görs så att alla projekt anses slutförda inom en viss maximitid, om inte den som genomför ett projekt anför en särskild orsak till att projektet eller arbetet fördröjs för länsstyrelsen. För en sådan reglering talar också det faktum att den totala tidtabellen speciellt för byggnadsprojekt har kunnat förkortas betydligt de senaste åren.

Enligt huvudregeln skall statsandelsutredningen fortfarande läggas fram senast den 31 maj under det år som följer efter det då projektet blev färdigt. Det förutsätts dock att utredningen alltid lämnas senast inom tre år efter att projektet påbörjades. Detta är i praktiken en tillräcklig tid för slutförandet av ett projekt också när det gäller de mest omfattande byggnadsarbetena. På basis av statistiska uppgifter är den genomsnittliga byggtiden för vanliga byggnadsprojekt mindre än 1,5 år. Om byggnadsarbetena på motiverade grunder, t.ex. på grund av byggförhållandena eller på att projektet är exceptionellt stort, kräver en längre tid, kan den som genomför projektet meddela länsstyrelsen detta. Länsstyrelsen kan då besluta när utredningen skall läggas fram. Länsstyrelsen kan dock ge en tilläggstid om högst två år för utredningen, för att onödiga förlängning-

ar av tidtabellen för genomförandet av projekt skall kunna undvikas.

På grundval av statsandelsutredningen beslutar länsstyrelsen om den slutliga statsandel som skall betalas för anläggningsprojektet. Om de slutliga kostnaderna för projektet är lägre än de kostnader som länsstyrelsen tidigare har fastställt, betalas statsandel för de faktiska kostnaderna. Då kan det uppstå en sådan situation att statsandel som redan betalats i förskott måste återkrävas. I extrema fall är det möjligt att det belopp av statsandelen som skall återkrävas är mycket litet, t.ex. en mk. I vissa specialfall kan också den sista statsandelsposten på motsvarande sätt bli mycket liten. Eftersom det för närvarande inte finns något särskilt stadgande för sådana situationer, måste små poster betalas eller återkrävas, vilket inte står i rimlig proportion till de administrativa kostnaderna för åtgärderna.

På ovan nämnda grunder föreslås ett nytt stadgande om förfarandet efter statsandelsutredningen, enligt vilket avvikelser om mindre än 1 000 mk mellan den slutliga statsandelen och de betalda förskottsbeloppen inte skall betalas eller återkrävas. Då överensstämmer också det förfarande som iakttas i fråga om social- och hälsovårdens anläggningsprojekt delvis bättre än tidigare med undervisningsministeriets anläggningsprojekt. Vid avrundningen av statsandelsposterna för sistnämnda projekt har en motsvarande noggrannhet om 1 000 mk eftersträvat.

Skyldighet att återbetala statsandelen

Ansökningar som gäller skyldigheten att återbetala den statsandel som erhållits för ett anläggningsprojekt inom social- och hälsovården har de senaste åren inkommit till social- och hälsovårdsministeriet för avgörande i en allt ökande mängd. Trenden beror på strukturomvandlingen inom social- och hälsovården. Till följd av den har användningsändamålet för de lokaliteter som använts ändrats och lokaliteter har t.o.m. blivit stående tomma. Det primära alternativet har i allmänhet varit att försöka överlåta lokaliteterna för någon annan användning inom kommunens social- och hälsovårdsväsende eller för annan kommunal användning. Om något sådant användningsändamål inte har funnits, har strävan eventuellt varit att få egendomen i privat eller produktionsmässig användning.

Den praxis som social- och hälsovårdsministeriet har iakttagit i sitt beslutsfattande är rätt etablerad. Skyldighet att återbetala statsandelen har fastställts endast i sådana enskilda fall då egendom i praktiken varaktigt överläts för att användas för produktionsmässigt eller privat bruk utanför social- och hälsovårdsväsendet. Strävan har varit att vid beslutsfattandet beakta också särskilda grunder i enskilda fall, t.ex. egendomens värde, speciella karaktär och ålder samt det planerade arrangemangets totala lönsamhet.

Det har föreslagits att ministeriet på vidare grunder än för närvarande bör kunna bevilja allmänna tillstånd att fritt hyra ut egendom också för privata användningsändamål. Tillräckliga grunder för en så långt gående utvidgning av användningsändamålet kan dock inte anses föreligga. Eftersom det är fråga om centrala investeringar för tryggheten av social- och hälsovårdsservicen, vilkas ekonomiska värde ofta är betydande, bör en begränsning av användning och överlåtelse också i fortsättningen i regel kopplas till statsandelen för anläggningsprojekt. Redan i nuvarande tillämpningspraxis har dessutom beaktats de underhållskostnader som åsamkas ägaren samt totalekonomiska aspekter, varvid det t.ex. har varit möjligt att delvis för viss tid hyra ut egendom också till utomstående utan skyldighet att återbetala statsandelen. Därför behöver huvudprincipen i de stadganden som gäller skyldighet att återbetala statsandelen inte ändras. Det är också motiverat att behörigheten att fatta beslut ankommer på ministeriet för säkerställande av en enhetlig tolkning.

Begränsningarna av användning och överlåtelse kunde dock slopas i sådana fall då statsandelen för anskaffning av egendomen har erhållits för länge sedan. Vid bedömningen av skyldigheten att återbetala statsandelen har i synnerhet sådana gamla och vanligen stora anstaltsbyggnader som t.ex. på grund av sitt läge inte längre lämpar sig för användning inom social- och hälsovården medfört problem. I sådana fall är det i allmänhet ändamålsenligt att överväga en överlåtelse av egendomen t.o.m. för privat bruk. Skyldigheten att återbetala statsandelen enligt ovan nämnda huvudregel gör att ett sådant arrangemang dock är ekonomiskt omöjligt. Om en lång tid redan har förflutit sedan statsandelen erhöles, kan skyldigheten att återbetala statsandelen leda till ett onödigt stelt och till följd av underhållskostnaderna

för byggnaderna mycket olönsamt slutresultat.

Fastän också gällande lagstiftning ger social- och hälsovårdsministeriet möjlighet att inte fastställa återbetalningsskyldighet i enskilda fall, skulle situationen med tanke på statsandelsmottagaren vara klarare, om skyldighet att återbetala statsandelen inte skulle föreligga då en lång tid redan har förflutit från det statsandelen erhöles. Om egendomen redan långvarigt har använts för det ändamål för vilket statsandelen en gång beviljades, kan egendomen anses ha uppfyllt det ändamål för vilket statsandelen beviljades. I synnerhet gamla anstaltsbyggnader är ofta också på grund av sitt läge sådana att det inte längre finns någon användning för dem inom social- och hälsovården eller någon annan kommunal statsandelsverksamhet. Om begränsningarna av användning och överlåtelse slopas i dylika fall, förenklas ministeriets beslutsfattande och förbättras ägarnas möjligheter att finna ett nytt, ekonomiskt motiverat användningsändamål för egendomen.

För en tidsmässig begränsning av de begränsningar som hänför sig till användning och överlåtelse av egendom talar också det faktum att en reglering av motsvarande typ hänför sig till vissa andra stödsystem, som kan omfatta projekt med motsvarande användningsändamål. T.ex. de investeringsunderstöd för vilka stöd beviljas av Penningautomatföreningens medel är i regel förknippade med en tidsgräns på 20 år. Tidsgränsen för användning och överlåtelse av aravahyresbostäder och aravahyreshus är högst 45 år.

När längden på begränsningarnas giltighetstid övervägs kan också byggnadens normala användningstid före en omfattande ombyggnad betraktas som en utgångspunkt. Å andra sidan bör begränsningstiden inte vara så lång att det föreslagna stadgandet i praktiken inte kan tillämpas närapå alls.

På ovan nämnda grunder föreslås att det beslutsfattande som gäller skyldigheten att återbetala statsandelen begränsas så att skyldighet att återbetala statsandelen inte kan fastställas, om mera än 30 år har förflutit sedan statsandelsutredningen om projektet i fråga lämnades när grunden för återbetalningsskyldigheten uppkommer. Tidsbegränsningen är då lika lång som den begränsning med motsvarande innehåll som föreslås för anläggningsprojekt inom undervisningsvä-

sendet.

Införandet av en tidsgräns för skyldigheten att återbetala statsandelen innebär att t.ex. de byggnader som understöddes med statsandel på 1950- och 1960-talet och som senare inte har genomgått grundlig reparation med stöd av statsandel fritt kan överföras att användas för andra ändamål. Om egendomen har genomgått en grundlig reparation så att denna ombyggnad har utgjort ett särskilt projekt för vilket statsandel har beviljats, skall tidsgränsen på 30 år räknas från det den statsandelsutredning som gällde ombyggnadsprojektet lämnades.

I sådana klara fall där över 30 år har förflutit från det statsandelsutredningen lämnades behöver statsandelsmottagaren inte särskilt underrätta social- och hälsovårdsministeriet om att egendomens användningsändamål har ändrat eller egendomen överlåtit.

Ett annat missförhållande som hänför sig till skyldigheten att återbetala statsandelen är att det inte har varit möjligt att påföra dröjsmålsränta för den statsandel som skall återbetalas, eftersom något sådant stadgande inte ingår i lagen. Detta innebär en möjlighet för statsandelsmottagaren att uppnå direkt ekonomisk nytta genom att fördröja återbetalningen, eftersom någon ränta i regel inte heller annars räknas på den statsandel som skall återbetalas. Statsandelen skall återbetalas jämte ränta endast i det fall att den stadgade tidsfristen för anmälningsskyldigheten har försummats. Den ränta som då påförs motsvarar endast Finlands Banks grundränta och är således ganska låg jämfört med normal dröjsmålsränta. I motsvarande fall har dessutom räntans bindning till grundräntan i allmänhet slopats. I och med ändringen av räntelagen har stadgandena om dröjsmålsränta i olika lagar redan 1995 i regel formulerats så att räntenivån binds till den räntesats som avses i 4 § 3 mom. räntelagen. Dröjsmålsräntan har definierats på detta sätt bl.a. i 44 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

I syfte att avhjälpa ovan nämnda brister föreslås för det första att det stadgande som gäller skyldighet att återbetala statsandelen för ett anläggningsprojekt inom social- och hälsovården ändras så att försømmelse av anmälningsskyldigheten i regel leder till skyldighet att återbetala statsandelen jämte ränta som bestäms enligt 4 § 3 mom. räntelagen. För det andra föreslås det att paragrafen kompletteras så att social- och hälso-

vårdsministeriet i samtliga fall kan fastställa en förfalldag för den statsandel som skall återbetalas och att försummelse av denna förfalldag likaså leder till skyldighet att betala en dröjsmålsränta av samma storlek som den ovan nämnda räntan.

2.3.6. *Ändringar som gäller innehållet i och beredningen av den riksomfattande planen*

I 6 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården stadgas om innehållet i den riksomfattande planen för social- och hälsovården. Den ovan nämnda ändringen av sättet att räkna ut statsandelen för social- och hälsovårdens driftskostnader förutsätter att paragrafen ses över. Det föreslås dessutom att de paragrafer som gäller den riksomfattande planen också i vissa andra avseenden ändras så att de bättre motsvarar nuläget.

Med stöd av ovan nämnda 6 § ingår i den riksomfattande planen bl.a. antalet anställda inom den social- och hälsovård som ligger till grund för fastställande av statsandelen. I paragrafens 3 mom. stadgas dessutom att den riksomfattande planen i specialfall kan innehålla bestämmelser om det maximala antalet sådana anställda som är av central betydelse i fråga om ordnande av service. Sådana bestämmelser kan utfärdas om problem som gäller tillgången på sådan personal klart äventyrar en jämlik tillgång på service i olika delar av landet.

Ovan nämnda stadganden om antalet anställda har i praktiken haft en mycket liten betydelse. I den riksomfattande planen har det totala antal anställda inom social- och hälsovården som ligger till grund för fastställande av statsandelen angetts årligen, men det har inte någon direkt inverkan på statsandelens storlek per kommun och inte heller någon bindande verkan för kommunernas personalpolitik. En uppskattning av det totala antalet anställda kan inte heller bedömas ha någon större betydelse då nivån på statsandelarna i hela landet fastställs med tanke på kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Det föreslås därför att det nämnda stadgandet upphävs.

Den riksomfattande planen har inte en enda gång innehållit några bestämmelser om det maximala antalet sådana anställda som är av central betydelse i fråga om ordnande av service. Möjligheten att utfärda sådana

bestämmelser grundade sig rätt långt på tidigare problem, såsom bl.a. läkarbristen på 1980-talet. I dagens arbetskrafts- och arbetsmarknadsläge kan det inte förutses att något behov av att sådana bestämmelser skall ingå i den riksomfattande planen uppkommer. Det föreslås därför att också detta stadgande upphävs.

Den riksomfattande planen bereds av social- och hälsovårdsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, handels- och industriministeriet samt miljöministeriet. De centrala ämbetsverk som lyder under ministerierna samt länsstyrelserna skall vid behov bistå ministerierna vid beredningen.

Social- och hälsovårdsministeriet har ansvarat för sammanställandet av den riksomfattande planen. De andra ministeriernas andel i beredningen av planen har i praktiken varit liten. Det föreslås därför att paragrafen ändras så att för beredningen och sammanställandet av den riksomfattande planen ansvarar behörigt ministerium, som med stöd av reglementet för statsrådet är social- och hälsovårdsministeriet.

I samband med beredningen av planen skall kommunernas centralorganisation Finlands Kommunförbund fortfarande höras enligt lagen. Däremot kan social- och hälsovårdsministeriet annars enligt prövning i samband med beredningen höra t.ex. de andra ministerierna utan att detta regleras särskilt. Likaså kan de centrala ämbetsverkens och länsstyrelsernas biträdande roll vid beredningen av planen kvarstå i praktiken, även om det inte längre finns något stadgande om detta.

2.4. **Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet**

2.4.1. *Finansieringssystemets struktur*

Det föreslås att strukturen på finansieringssystemet i fråga om undervisnings- och kulturverksamheten skall ändras. I propositionen föreslås att grundskolorna, gymnasierna, vuxengymnasierna, yrkesläroanstalterna, specialyrkesläroanstalterna, yrkeshögskolorna, den grundläggande yrkesutbildning som ordnas i musikläroanstalterna, grundundervisningen i konst, kommunernas bibliotek och kommunernas kulturverksamhet skall bilda en egen helhet när kommunens statsandel räknas ut. Denna helhet skall således täcka den del av undervisningsverksamheten som

kommunerna för närvarande med stöd av lag är skyldiga att delta i med hemkommunernas betalningsandelar oberoende av om kommunen själv ordnar denna utbildning eller inte. Dessutom skall grundundervisning i konst som endast hör till kommunens verksamhetsområde beaktas liksom även kommunens bibliotek och den kommunala kulturverksamhet som är nära anknuten till dem.

Utöver det ovan nämnda skall kommunerna enligt sina egna beräkningsgrunder beviljas statsandel för sådana kostnader inom undervisningsverksamheten för vilka kommunen enligt stadgandena inte är skyldig att betala hemkommunens betalningsandel. Statsandelen till kommunen skall således beräknas särskilt för medborgarinstituten och för den utbildning i musikläroanstalterna som inte är yrkesutbildning. Statsandelen skall beräknas särskilt också för museerna, teatrarna och orkestrarna i kommunen. Detta är motiverat därför att nämnda konstinstitutioner i allmänhet betjänar större områden än en kommun. Dessa institutioner drivs också ofta av privata sammanslutningar och stiftelser.

Dessutom skall statsandelen för idrottsverksamhet och det till idrottsverksamheten nära anknutna ungdomsarbetet beräknas särskilt, trots att finansieringen för deras del endast beviljas kommunerna. Statsandelarna för idrottsverksamhet och ungdomsarbete betalas av tippnings- och lotterivinstmedel enligt lotterilagen (491/65), vilka enligt nämnda lag skall användas för främjande av bl.a. idrott och fysisk fostran. Genom att statsandelen beräknas särskilt vill man betona att de medel som insamlats enligt lotterilagen också i det kalkylmässiga finansieringssystemet styrs till de ändamål som nämnda lag förutsätter. Det föreslås samtidigt att till idrottslagen (984/79) och lagen om ungdomsarbete (235/95) fogas stadganden som förutsätter att de kalkylerade statsandelar som beviljats för idrottsverksamhet och ungdomsarbete också skall användas för funktioner som överensstämmer med nämnda lagar.

I propositionen föreslås att man i fråga om den förstnämnda helheten, som omfattar den utbildning som för närvarande berörs av hemkommunens betalningsskyldighet samt grundundervisningen i konst, biblioteken och kommunernas kulturverksamhet, skall slopa den procentbaserade statsandelen och de särskilda betalningsandelarna för elevernas

hemkommuner. Enligt förslaget skall statsandelen bestämmas på basis av skillnaden mellan den statsandelsgrund för kommunen som beräknats på basis av priserna per enhet per elev för nämnda funktioner och kommunens finansieringsandel som bestämts på basis av det belopp som beräknats per invånare i kommunen. Kommunens finansieringsandel skall i likhet med de nuvarande olika stora statsandelsprocenterna beräknas särskilt för å ena sidan undervisningsverksamhet och bibliotek och särskilt för kulturverksamhet och grundundervisning i konst.

Grunderna för beräkning av priserna per enhet skall i huvudsak förbli oförändrade. Kommunens finansieringsandel per invånare skall vara densamma för alla kommuner och den skall innehålla alla de betalningsandelar som kommunerna för närvarande är skyldiga att betala till läroanstaltens huvudmän antingen enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet eller enligt någon annan lag. Kommunens finansieringsandel skall således täcka också de betalningsandelar för hemkommunerna som skall betalas till huvudmännen i fråga om läroanstalter som drivs av enskilda och staten och som ger undervisning som motsvarar grundskole- och gymnasieundervisning, folkhögskolor, riksomfattande idrottsutbildningscentrer och yrkesutbildningscentrer för vuxna. Om betalningsandelarna stadgas för närvarande för varje läroanstaltsform i de speciallagar som gäller dem.

Genom den finansieringsandel för kommunen som bestäms per invånare och är lika stor för alla kommuner utjämnas den belastning som åsamkas kommunerna för statsandelsåliggandena inom undervisnings- och kulturverksamheten. Detta överensstämmer med att också kommunernas inkomstbas utjämnas med en på kommunens skatteinkomster baserad utjämning enligt lagen om statsandelar till kommunerna. Förslaget betonar till denna del också elevernas rätt att fritt söka till den läroanstalt de önskar. Att de elever som bor i kommunen söker sig till andra läroanstalter än dem kommuner driver skall inte inverka på storleken på kommunens andel, till skillnad från de nuvarande särskilda betalningsandelarna för elevernas hemkommuner.

För att den procentbaserade statsandelen skall kunna slopas och de särskilda betalningsandelarna för hemkommunerna ersättas med den föreslagna finansieringsandelen för

kommunen, som skall beaktas redan vid beräkning av kommunens statsandel, skall den utbildning som ordnas av en privat läroanstalt och för vilken elevens hemkommun för närvarande är skyldig att delta i med hemkommunens betalningsandelar, beviljas hela det belopp som motsvarar statsandelsgrunden i finansiering.

Enligt propositionen skall statsandelen för medborgarinstituten och för annan utbildning än yrkesutbildning som ordnas i musikläroanstalterna oberoende av huvudman fortfarande vara 57 % av produkten av det antal undervisningstimmar som fastställts för huvudmannen och det pris per enhet som bestämts per undervisningstimme. Statsandelen för idrottsverksamhet och ungdomsarbete samt för museer, teatrar och orkestrar skall likaså fortfarande vara 37 % av produkten av priserna per enhet och antalet prestationer.

2.4.2. Beräkning av priserna per enhet

Det föreslås att grunderna för beräkning av de priser per enhet som läggs till grund för statsandelen till grundskolan, gymnasiet, yrkesläroanstalterna, yrkeshögskolorna, ungdomsarbetet och teatrar till vissa delar skall ändras. Det förslås att grunderna för gradering av priserna per enhet för grundskolan och gymnasiet samtidigt skall flyttas över från grundskolelagen och gymnasielagen till lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och den förordning som givits med stöd av den.

Priserna per enhet för grundskolan skall graderas på basis av strukturen på skolnätet, antalet elever som överförts till specialundervisningen och befolkningstätheten i kommunen enligt vad som närmare stadgas genom förordning. Avsikten är att genom förordning stadga att de kommunvisa priserna per enhet graderas enligt ett nyckeltal, som beskriver strukturen på skolnätet i kommunen, och en särskild befolkningstäthetskoefficient. Nyckeltalet skall stå för 40 % och befolkningstätheten för 60 %. Avsikten är att befolkningstätheten i tvåspråkiga kommuner skall beräknas särskilt för den finskspråkiga och den svenskspråkiga befolkningen. Det föreslås att priserna per enhet höjs för de elever som överförts till specialundervisning. I antalet elever som får specialundervisning skall det också tas hänsyn till de mycket gravt utvecklingsstörda barn som för

närvarande får undervisning i form av specialomsorger om utvecklingsstörda och vars undervisning vid ingången av läsåret 1997—98 blir en del av undervisningen enligt grundskolelagen. I fråga om elever som deltar i svenskspråkig undervisning i svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner samt elever som deltar i undervisning på samiska i kommuner på samernas hembygdsområde föreslås att priserna per enhet höjs med tio procent i stället för med nuvarande fem procent. Dessutom skall priserna per enhet höjas för skärgårdskommuner.

I fråga om skolskjuts- och inkvarteringsförmånen för grundskoleelever föreslås dessutom att den finansiering som baserar sig på särskilda priser per enhet för skolskjuts och inkvartering skall slopas. Det skall således bestämmas ett pris per enhet för grundskolan, vilket förutom undervisningen också skall täcka kostnaderna för skolskjuts och inkvartering.

Vid beräkning av priserna per enhet för gymnasierna skall den nuvarande gradering av priserna per enhet som grundar sig på det kalkylerade timantalet, dvs. timresursen, slopas. Priserna per enhet för gymnasiet skall graderas enligt ett nyckeltal som bestäms enligt huvudmannakommun och som grundar sig på antalet elever i gymnasierna, enligt vad som stadgas genom förordning. Avsikten är att genom förordning stadga att nyckeltalet i gymnasiet skall bestämmas enligt det totala antalet elever i gymnasier som har samma huvudman. Även timresursen bestäms för närvarande enligt huvudmannakommun. Avsikten är att genom förordning stadga att nyckeltalet skall vara detsamma i alla kommuner där elevantalet är minst 200. I kommuner med färre än 200 elever skall nyckeltalet höjas på basis av elevantalet. I en kommun som ordnar gymnasieutbildning på både finska och svenska skall nyckeltalet beräknas särskilt för finskspråkig och svenskspråkig utbildning. I fråga om ett privat gymnasium används nyckeltalet för gymnasiet i den kommun där det privata gymnasiet finns. Om kommunen inte har ett kommunalt gymnasium beräknas ett eget nyckeltal för det privata gymnasiet på samma sätt som för kommunerna.

I fråga om beräkningen av priserna per enhet för yrkesläroanstalterna föreslås att priserna per enhet inte skall höjas för små läroanstalter med färre än 200 elever. Denna höjning gör det svårt för de små läroanstal-

terna att delta i den pågående utvecklingen av huvudmannasystemet för yrkesläroanstalterna, i vilken strävan är att samla olika läroanstalter under allt starkare och omfattande huvudmannaorganisationer. Eftersom slopandet av nämnda höjning på ett oskäligt sätt kan försvaga vissa små läroanstalters ekonomiska ställning, föreslås att det i lagen tas in stadganden om en möjlighet att på samma sätt som i grundskolan och gymnasiet av särskilda skäl enligt prövning höja priset per enhet för yrkesläroanstalterna.

Det föreslås att grunderna för beräkning av priserna per enhet för yrkeshögskolorna ändras så att de priser per enhet som bestämts per studerande på basis av de examensvisa kostnaderna inte skall tillämpas på de yrkesinriktade specialiseringsstudier som ordnas i yrkeshögskolorna. På grund av studiernas innehåll är det inte möjligt att på ett naturligt sätt dela in specialiseringsstudierna i olika examina. Det av statsrådet fastställda genomsnittliga beloppet för priserna per enhet för yrkeshögskolorna skall till alla delar tillämpas på specialiseringsstudierna.

Alla ovannämnda priser per enhet, som grundar sig på faktiska kostnader, beräknas för 1997 på basis av de faktiska kostnaderna för 1995 så att de inbördes förhållandena mellan priserna per enhet för 1997 motsvarar kostnaderna för 1995. Eftersom de minskningar i priserna per enhet som gjordes före 1996 på basis av sparbesluten inom statsekonomi fortfarande gäller, korrigeras de priser per enhet som beräknats för 1997 utgående från kostnaderna för 1995 så att de statsandelsgrunder som beräknats på basis av priserna per enhet för 1997 och de antal elever, undervisningstimmar och invånare som tillämpats vid beräkning av priserna per enhet för 1996 motsvarar de kalkylerade statsandelsgrunder som beräknats för 1996.

Avvikande från det nuvarande föreslås att det fastställs egna priser per enhet per invånare för idrottsverksamhet och för ungdomsarbete. Det föreslås att priset per enhet för ungdomsarbete till skillnad från tidigare skall fastställas för varje kommuninvånare som inte fyllt 29 år, varvid statsandelen för ungdomsarbete mer än tidigare styrs till de kommuner där nämnda ungdomsåldersklass utgör en stor del av kommunens invånarantal relativt sett. Priset per enhet för idrottsverksamhet skall även i framtiden täcka alla åldersklasser. I fråga om teatrar föreslås att priset per enhet fastställs varje år per kal-

kylerat årsverke inom ramen för budgeten. För närvarande fastställs priset per enhet för teatrar per årsverke utgående från det enhetspris som fastställts för föregående år, justerat med de beräknade ändringarna i kostnadsnivån och de förändringar som statens åtgärder föranleder.

2.4.3. *Uppgifts- och kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna*

Samtidigt med denna proposition har det avlåtits en proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning. Enligt den övergår man vid ingången av 1997 inom finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen, med undantag av yrkeshögskolorna, de särskilda yrkesläroanstalterna och vissa andra, till ett system i vilket finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen baserar sig på upphandlingsavtal för utbildning som länsstyrelserna ingår med läroanstalternas huvudmän. Även finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildning som för närvarande ordnas på påbyggnadslinjer skall från ingången av 1997 basera sig på nämnda upphandlingsavtal. För närvarande finansieras påbyggnadslinjerna i det kalkylmässiga statsandelssystemet med statsandel och betalningsandelar från elevernas hemkommuner. I det föreslagna nya systemet skall staten helt svara för tilläggsutbildningens kostnader. Detta beaktas i kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna enligt 1996 års nivå.

I anslutning till nämnda proposition föreslås att de stadganden som gäller finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning stryks i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, lagen om folkhögskolor med statsandel och lagen om idrottsutbildningscenter med statsandel. För att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunen till följd av detta inte skall ändras jämfört med det nuvarande, föreslås att till de finansieringsandelar för kommunen som anges i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet årligen adderas ett belopp som motsvarar de betalningsandelar för hemkommunerna som kommunen 1996 fått att ansvara för när det gäller kostnaderna för yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas på påbyggnadslinjerna.

Samtidigt med denna proposition har det avlåtits en proposition till riksdagen med

förslag till lag om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter samt en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever och till lag om upphävande av 26 d § gymnasielagen. I den förstnämnda propositionen föreslås att skolresorna för studerande vid gymnasier och yrkesläroanstalter skall understödjas av statens medel genom att det betalas ett stöd för skolresor antingen till den som ordnar transporten, den som säljer biljetterna eller till studeranden. Inkvarteringskostnaderna för studerande vid nämnda läroanstalter skall enligt propositionen om ändring av lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever och om upphävande av 26 d § gymnasielagen understödjas med statens medel via studiestödssystemet, med nedannämnda undantag. I anslutning till denna reform föreslås att de stadganden som gäller finansiering av skolresor och inkvartering i yrkesläroanstalterna och gymnasierna skall strykas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. För att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunen till följd av detta inte skall ändras jämfört med det nuvarande, föreslås att till de finansieringsandelar för kommunen som anges i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet årligen adderas ett belopp som motsvarar de betalningsandelar för hemkommunerna som kommunen 1996 fått att ansvara för när det gäller kostnaderna för skolresor och inkvartering.

Avvikande från vad som sagts ovan skall den inkvartering som läroanstalterna inom lantbruksbranschen, läroanstalterna för skogsbruk och trähushållning samt specialyrkesläroanstalterna ordnar för sina elever fortfarande understödjas via det kalkylmässiga statsandelssystemet eftersom verksamheten vid nämnda läroanstalter ofta sker i internatform. Det skall dock inte fastställas egna priser per enhet för inkvartering såsom tidigare, utan det pris per enhet för undervisning som beräknas enligt läroanstaltsform skall höjas för de elever som åtnjuter inkvarteringsförmån. Inkvarteringsförmånerna för studerande vid folkhögskolor som fungerar som internat och vid riksomfattande idrottsutbildningscentrer och finansieringen av inkvarteringen bibehålls oförändrade.

I samband med totalrevideringen av utbildningslagstiftningen övervägs förutsättningarna att avstå från avgiftsfria elevhem

även i de läroanstalter där nämnda förmån kvarstår.

2.4.4. *Kommunens statsandel samt beviljande och betalning av finansiering till samkommuner och privata huvudmän*

I propositionen föreslås att finansiering enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet till skillnad från det nuvarande till alla delar skall beviljas och betalas till huvudmannen för den läroanstalt eller för någon annan anstalt som svarar för ordnandet av verksamheten. För närvarande beviljas statsandelen direkt till elevernas hemkommuner i fråga om grundskolan och en skola som ersätter grundskolan samt för ett gymnasium, vuxengymnasium, yrkesläroanstalt och yrkeshögskola som en kommun eller en samkommun är huvudman för. Statsandelen beviljas för närvarande till samkommunens medlemskommuner när det gäller någon annan anstalt än en läroanstalt som samkommunen är huvudman för.

Då det föreslås att finansieringen skall beviljas och betalas direkt till huvudmännen, kan man fråga om det nuvarande förvaltningsmässigt arbetsdryga systemet i vilket de statsandelar som beviljats elevernas hemkommuner, utökade med hemkommunernas betalningsandelar, ändå betalas direkt till läroanstalternas huvudmän. Att finansieringen i det nya systemet till alla delar beviljas läroanstalternas huvudmän i stället för elevernas hemkommuner förorsakar inte några förändringar i huvudmännens och hemkommunernas ekonomiska ställning om man ser till nettobeloppen.

Det föreslås att beviljandet och betalningen av finansieringen förenklas också så att man slopar de justeringar i finansieringsbeloppet som görs mitt under finansåret på basis av antalet elever på dagarna för beräkning av elevantalet. Det föreslås att finansieringen för finansåret skall beviljas enligt antalet elever för det år som föregick finansåret. Finansieringen skall justeras före utgången av finansåret så att den motsvarar de verkliga elevantalen under finansåret.

Vid övergången till en helt huvudmannabaserat finansieringssystem kan man också avstå från de förbud mot ändringssökande som ingår i gällande lagstiftning. Enligt gällande lagstiftning kan rättelse inte yrkas eller ändring sökas i ett beslut som gäller statsandel för driftskostnader inom undervisnings-

och kulturverksamhet. I propositionen föreslås att rättelse skall kunna yrkas och ändring sökas i beslut enligt nämnda finansieringslag så som stadgas i 21 och 22 §§ lagen om statsandelar till kommunerna.

Vid betalning av den statsandel som beviljas kommunerna för undervisnings- och kulturverksamhet skall det enligt förslaget också tas hänsyn till de andelar enligt lagen om statsandelar till kommunerna av de på kommunernas skatteinkomster baserade utjämnings- och övergångsutjämningsposter. Av dessa utjämningsposter skall det via finansieringssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet betalas en andel, motsvarande andelen anslag som i statsbudgeten reserverats för finansiering enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, av de anslag som i statsbudgeten reserverats för statsandelar enligt lagen om finansieringen av undervisnings- och kulturverksamhet, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården och lagen om statsandelar för kommunerna.

2.5. Minskningarna av statsandelarna 1997 och 1998

Det föreslås att statsandelarna 1997 minskas med 2 500 milj. mk och 1998 med 1 300 milj. mk. Minskningarna skall fördelas förvaltningsområdesvis i samma förhållande som de statsandelar som beviljades 1996. Minskningarna skall vara lika stora per invånare i varje kommun. De föreslagna minskningarna grundar sig på behovet att balansera statsekonomi. Det föreslås dessutom att statsandelarna för 1997 minskas också på basis av ändringarna i kommunernas statsandelsåligganden enligt de andra propositioner som hänför sig till budgetpropositionen för 1997 och kommunernas minskade utgifter. Ändringarna, minskningarna och motiveringen till dem behandlas i punkt 3.1.1.

2.6. Förlänging av giltighetstiden för vissa lagar

För de förslag till ändring av 19 § lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning och av 5 § lagen om sammanslagningunderstöd åt kommuner som ingår i propositionen redogörs nedan i samband med detaljmotiveringen.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

3.1.1. Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna

Utgångspunkten för det föreslagna systemet med kostnadsfördelning mellan staten och kommunerna utgörs av 1997 års statsandelar minskade med 1 300 milj. mk. Minskningen förverkligas 1998.

Nivån på 1997 års statsandelar utgörs av de statsandelar som beviljats för 1996 inklusive de utjämnings- och övergångsutjämningsposter av statsandelarna som baserar sig på kommunernas skatteinkomster 1996, samt på förändringarna i arten och omfattningen av statsandelsåliggandena 1997 samt på de andra förändringar som presenteras nedan. Dessutom föreslås att statsandelarna till kommunerna minskas med 2 500 milj. mk 1997. De minskningar av statsandelarna 1997 och 1998 som inte baserar sig på förändringar i kommunernas uppgifter eller minskningar av kommunernas utgifter uppgår sålunda till sammanlagt 3 800 milj. mk. Avsikten är att minskningen av statsandelarna skall vara permanent så att minskningen inte kompenseras kommunerna vid den justering av kostnadsfördelningen som görs vart fjärde år.

Enligt förslaget ökas statsandelarna till kommunerna med uppskattningsvis 1,4 % 1997 till följd av stegringen av kostnadsnivån. Ökningen är sammanlagt 389 milj. mk. Till denna del motsvarar förfarandet den tidigare statsandelslagstiftningen, även om justeringarna av statsandelarna slopades åren 1994—1996 genom en temporär ändring av lagen.

Beloppet av statsandelarna 1997, vilket ligger till grund för kostnadsfördelningen, påverkas också av de förändringar som baserar sig på andra propositioner som ansluter sig till statsbudgeten för 1997.

Det föreslås att kommunernas finansieringsandel om 502 milj. mk i bostadsbidraget för pensionstagare slopas. Detta beaktas genom att motsvarande belopp dras av från statsandelarna till kommunerna för social- och hälsovården.

Det föreslås att de socialskyddsavgifter som kommunerna betalar i egenskap av arbetsgivare sänks så att de motsvarar de privata arbetsgivarnas socialskyddsavgifter, vilket minskar kommunernas utgifter med

1 100 milj. mk och ökar statens utgifter med motsvarande belopp. Av denna anledning föreslås att statsandelarna för kommunernas driftskostnader minskas med 800 milj. mk, varvid man har beaktat att sänkningen av socialskyddsavgiften har en minskande inverkan på statsandelarna vid den justering av statsandelarna som i enlighet med detta förslag skall göras på grundval av förändringen i kostnadsnivån.

På grundval av förslagen från arbetsgruppen "Flitfällor" kommer regeringen att avlåta en proposition till riksdagen om att författningarna om bostadsbidrag och utkomststöd samordnas och revideras. Till följd av reformen minskar kommunernas utgifter för utkomststödet och på grundval av detta föreslås att 1997 års statsandelar minskas med 200 milj. mk.

Det föreslås att statsandelen för skolskjuts till gymnasier och yrkesläroanstalter slopas helt och att statsandelen för inkvartering slopas till största delen när förmånerna överförs till studiestödssystemet 1.7.1997. Statsandelarna beräknas minska med 164 milj. mk om året och med 82 milj. mk 1997.

I beloppet av den allmänna statsandelen för 1997 beaktas som en minskning 40 milj. mk till följd av att ansvaret för att ordna avbytarservice för lantbruksföretagare överförs från kommunerna till lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Ansvaret skall inte längre höra till statsandelsåliggandena. Som en minskning av den allmänna statsandelen till kommunerna har dessutom beaktats det tillägg om 30 milj. mk från och med år 1996 till statsandelen enligt prövning som är avsett att lindra verkningarna av den föreslagna statsandelsreformen.

Redan statsandelarna för 1996 utjämnades med en på skatteinkomsterna baserad utjämning av statsandelarna. Beräkningen av utjämningsposterna baserade sig på skatteuppgifterna för skatteåret 1993. Som bestämninggrund för utjämnningen av statsandelarna för 1997 används uppgifterna för skatteåret 1994. De på skatteinkomsterna baserade minskningarna av statsandelarna enligt förslaget vore 3 106 milj. mk och ökningarna 2 540 milj. mk, varför statsandelarna minskar med 566 milj. mk netto. Nettominskningen är 203 milj. mk större än vid utjämnningen av statsandelarna för 1996. För att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna inte skall ändras av denna orsak, har beloppet av den allmänna statsan-

delen höjts med 203 milj. mk 1997.

Alla ovan anförda ändringar som påverkar beloppet av statsandelarna för 1997 ingår i budgetpropositionen för 1997.

De kalkylerade statsandelar som avses i statsandelssystemet och som omfattas av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna, inklusive de på skatteinkomsterna baserade utjämnningarna av statsandelarna, uppgår 1997 enligt budgetpropositionen till 25 389 milj. mk och motsvarande statsandelar utan de på skatteinkomsterna baserade utjämnningarna uppgår till 25 945 milj. mk.

För att kostnadsfördelningen skall bibehållas som tidigare justeras statsandelarna varje år för följande finansår på grundval av förändringen i arten och omfattningen av statsandelsåliggandena, och i statsandelarna görs de justeringar som förändringen i kostnadsnivån kräver. Eftersom dessa förändringar i statsandelarna till stor del baserar sig på uppskattningar och eftersom det i utgiftsutvecklingen gällande kommunernas statsandelsåligganden kan inträffa förändringar av andra orsaker, bl.a. när verksamhetens effektivitet förändras, föreslås att kostnadsfördelningen mellan kommunerna och staten skall justeras vart fjärde år. I den fyraårsjustering som gäller social- och hälsovården samt undervisnings- och kulturverksamheten beaktas då de förändringar i utgifterna för statsandelsåliggandena som skett på grundval av kommunernas bokslutsuppgifter. Vid justeringen, som första gången sker år 2000 och som skall beaktas när statsandelarna för år 2001 fastställs, används som grund för bedömningen av kommunernas utgifter de senaste bokslutsuppgifter som finns att tillgå under fastställelseåret. I praktiken skall utgångspunkten för justering av kostnadsfördelningen vara kommunernas bokslutsuppgifter för 1999, och dessutom beaktas de uppskattade förändringar som därefter har inträffat i arten och omfattningen av verksamheten samt i kostnadsnivån i kommunerna.

I statsandelarna görs då en justering som återställer förhållandet mellan kommunernas utgifter och statsandelarna med beaktande av att ovan nämnda minskningar av statsandelarna är avsedda att vara permanenta.

Enligt förslaget skall minst hälften av den årliga förändringen i kostnadsnivån beaktas. Justering av en för låg kostnadsnivå kan komma i fråga tidigast för finansåret 2000.

Till denna del beror förslaget ekonomiska verkningar på hur stor förändringen i kostnadsnivån är och hur stadgandena tillämpas samt på det totala beloppet av tillämpningsårets statsandelar. Ifall t.ex. endast hälften av en stegring på 3 % i kostnadsnivån beaktas, minskar detta statsandelarna med ca 400 milj. mk, om det totala beloppet av statsandelarna skulle ligga på 1997 års nivå.

Den justering av statsandelarna som företas vart fjärde år på grundval av kommunernas utgifter tillämpas inte på den allmänna statsandelen till kommunerna, eftersom detta skulle förutsätta att ett nytt separat och arbetsdrygt statistiksystem tas i bruk. Detta är motiverat även av den orsaken att endast en del av den allmänna statsandelen baserar sig på uppgifter som stadgats för kommunerna. Resten är ett allmänt ospecificerat understöd. I den allmänna statsandelen till kommunerna företas endast de årliga justeringar som förändras av en eventuell förändring i omfattningen och arten av uppgifterna eller som baserar sig på en förändring i kostnadsnivån.

Inverkan av den föreslagna på skatteinkomsterna baserade utjämnings- och statsandelarna på nettobeloppet av utjämnings- tilläggen till och avdragen från kommunernas statsandelar förändras varje år beroende på hur förhållandet i fråga om kommunernas per invånare beräknade skatteinkomster förändras mellan kommunerna. Det är svårt att uppskatta utjämnings inverkan på det totala beloppet av statsandelarna under kommande år. Det kan hända att inverkan förändras varje år så att totalbeloppet av statsandelarna minskar eller ökar. Enligt förslaget skall förändringarna i den på skatteinkomsterna baserade utjämnings- och statsandelarna inte beaktas vid justeringarna av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Den komplettering av skatteinkomsterna som ingick i det tidigare systemet beaktades av samma orsaker inte heller vid justeringen av kostnadsfördelningen.

Förfarandet med övergångsutjämnings- och statsandelarna 1997 med uppskattningsvis 27 milj. mk netto. Övergångsutjämnings- och statsandelarna enligt den reform som genomfördes 1996 var 61 milj. mk netto. Förändringarna i övergångsutjämnings- och statsandelarna har inte beaktats vid fastställandet av nivån på statsandelarna för 1997 och det föreslås inte heller att de skall beaktas senare när kostnadsfördelningen mellan kommunerna och staten justeras.

3.1.2. *Statsandelarna enligt förvaltningsområde*

Av statsandelarna för 1996 var social- och hälsovårdens andel 57 %, undervisnings- och kulturverksamhetens andel 37 % och inrikesministeriets förvaltningsområdes andel 6 %.

I det föreslagna systemet fördelas kommunernas övergångsutjämnings- och på skatteinkomsterna baserade utjämnings- och statsandelarna samt de minskningar om sammanlagt 3 800 milj. mk som föreslås för 1997 och 1998 på förvaltningsområdena i förhållande till nämnda procenttal.

Social- och hälsovårdens förvaltningsområdes andel av 1997 och 1998 års minskningar om sammanlagt 3 800 milj. mk vore sålunda sammanlagt 2 166 milj. mk under dessa år, undervisnings- och kulturverksamhetens andel 1 406 milj. mk medan minskningarna inom inrikesministeriets förvaltningsområde vore 228 milj. mk.

Övergångsutjämnings- och statsandelarna för social- och hälsovården med uppskattningsvis 15 milj. mk netto 1997, undervisnings- och kulturverksamhetens statsandelar med 10 milj. mk och inrikesministeriets statsandelar med 2 milj. mk.

Den kalkylerade utgångspunkten för den allmänna statsandel som inrikesministeriet beviljar för 1997 vore beloppet av den allmänna statsandel som beviljades för 1996. Den nettominskning av statsandelarna som förorsakas av den på skatteinkomsterna baserade utjämnings- och statsandelarna är 203 milj. mk större 1997 än 1996. Detta beaktas som motsvarande ökning av beloppet av den allmänna statsandelen för 1997. Som minskning beaktas dessutom i enlighet med budgetpropositionen en överföring av 30 milj. mk till statsandelen enligt prövning, vilken skall användas för att lindra effekterna av de förändringar i statsandelarna som beror på detta lagförslag.

På grundval av den sänkning av kommunernas socialskyddsavgifter som nämns i punkt 3.1.1. minskas dessutom den allmänna statsandelen till kommunerna med 48 milj. mk, statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet med 296 milj. mk och statsandelarna för social- och hälsovården med 456 milj. mk 1997.

Vid fastställandet av ettvarit förvaltningsområdes statsandel för 1997 beaktas vid sidan av de statsandelar som beviljades för

1996 även förändringarna i arten och omfattningen av verksamheten 1997 samt de i punkt 3.1.1. nämnda förändringar i statsandelarna som följer av propositioner som ges skilt från detta lagförslag. Av den minskning om sammanlagt 200 milj. mk i statsandelarna som görs på grundval av att utgifterna för utkomststödet minskar vore minskningen i statsandelarna för social- och hälsovården 53 milj. mk och minskningen i statsandelarna för undervisningsverksamhet 147 milj. mk.

3.1.3. Förändringarna i statsandelarna till de enskilda kommunerna

Enligt förslaget utjämnas de förändringar i statsandelarna enligt lagens ikraftträdelse- och övergångsstadganden som förorsakas av bestämningsgrunderna för statsandelarna med hjälp av övergångsutjämningsåtgärder så, att förändringarna begränsas till 200 mk 1997, till 400 mk 1998, till 700 mk 1999, till 1 050 mk 2000 och till 1 400 mk 2001 när de beräknas kumulativt per invånare.

Den förändring i statsandelarna som ligger till grund för övergångsutjämningsberäkningen genom att de statsandelar som beviljats kommunen 1996 jämförs med motsvarande statsandelar för 1997, som bestäms enligt de nya grunderna och i vilka inte ingår 1997 års minskning om 2 500 milj. mk av statsandelarna, de förändringar i statsandelarna som förorsakas av förändringarna i arten och omfattningen av statsandelsåliggandena 1997, det tillägg till statsandelarna som beror på förändringen i kostnadsnivån, de avdrag från statsandelarna som görs på grund av att kommunernas socialskyddsavgift sänkts, den minskning av statsandelarna som motsvarar slopadet av andelen i folkpensionernas bostadsbidrag och inte de minskningar av statsandelarna som gjorts på grundval av den beräknade minskningen av kommunernas utgifter för utkomststödet. Som grund för beräkningen av övergångsutjämningsåtgärder, som samtidigt beräknas för alla år, används invånarantalet vid årsskiftet 1995—1996.

Till kommunen beviljas som övergångsutjämningsåtgärder 1997 ett tillägg till statsandelen, ifall statsandelen enligt jämförelseberäkningarna skulle minska mera än 200 mk per invånare. Som övergångsutjämningsåtgärder beviljas det belopp per invånare varmed minskningen av statsandelen enligt kalkylerna skulle överstiga 200 mk per invånare. På motsvarande sätt beräknas följande års övergångsutjämningsåtgärder genom att den beräknade förändringen i statsandelen jämförs med den gräns som fastställts för ettvarit år. Om statsandelen till kommunen enligt jämförelsekalkylerna ökar mera än den tillåtna förändringen, skall övergångsutjämningsåtgärden på motsvarande sätt minska statsandelarna till kommunen. År 1997 gör övergångsutjämningsåtgärden att statsandelarna ökar i sammanlagt 141 kommuner och minskar i sammanlagt 183 kommuner. År 2001 och därefter betalas tillägg till statsandelen enligt övergångsutjämningsåtgärden till de 20 kommuner vilkas kalkylerade minskning av statsandelarna enligt jämförelsekalkylerna är större än 1 400 mk per invånare. På de andra kommunernas statsandelar tillämpas övergångsstadgandena inte längre.

Det föreslås att kommunernas statsandelar minskas med 2 500 milj. mk 1997 och med 1 300 milj. mk 1998. År 1997 skulle minskningen per kommuninvånare vara 491 mk och 255 mk år 1998, sammanlagt 746 mk. Då de förändringar i statsandelarna som förorsakas av de nya statsandelsgrunderna samtidigt begränsas till 200 mk per invånare 1997 och till 400 mk per invånare 1998, skulle den kalkylerade minskningen av statsandelen till kommunen 1997 vara högst 691 mk och minst 291 mk per invånare och 1998 skulle minskningen vara högst 1 146 mk och minst 346 mk per invånare jämfört med de statsandelar som beviljades 1996. År 2001 skulle den kalkylerade minskningen som statsandelsgrunderna förorsakar med beaktande av övergångsutjämningsåtgärden vara högst 1 400 mk per invånare jämfört med 1996. Den största möjliga minskningen av statsandelarna skulle beröra sammanlagt 20 kommuner. År 2001 skulle det föreslagna systemet vara i kraft i alla de kommuner där statsandelarna enligt kalkylerna ökar på grund av reformen. År 2001 minskas sålunda ingen kommuns statsandelar längre med hjälp av övergångsutjämningsåtgärder.

De förändringar som presenteras är kalkylerade och baserar sig på ovan beskriven jämförelse mellan 1996 års statsandelar och statsandelarna enligt de föreslagna statsandelsgrunderna.

De utjämningsåtgärder som presenteras är kalkylerade och baserar sig på ovan beskriven jämförelse mellan 1996 års statsandelar och statsandelarna enligt de föreslagna statsandelsgrunderna.

De utjämningsåtgärder av statsandelarna som baserar sig på kommunernas skatteinkomster förändras 1997, trots att stadgandena gällande utjämningsförfarandet enligt förslaget inte skall ändras med undantag för att det avdrag som baserar sig på skatteinkomsterna begränsas till 15 % av kommunens kalkylerade

skatteinkomster. Förändringen i statsandelarna beror på att i kalkylerana används uppgifterna för skatteåret 1994, medan man i den utjämning som baserade sig på 1996 års skatteinkomster använde uppgifterna för skatteåret 1993. På motsvarande sätt beror förändringarna i statsandelarna förutom på de nya bestämningsgrunderna i sig också på att när de nya bestämningsgrunderna tillämpas används nyare uppgifter om invånarantalet, invånarantalet enligt åldersgrupp och arbetslöshetsgraden än vad som användes när statsandelarna för 1996 beräknades. Även dessa förändringar påverkar de kalkylerade förändringarna i statsandelarna och sålunda även övergångsutjämningsarna.

Efter 1997 kommer statsandelarna till kommunerna att ändra bl.a. på grund av de förändringar som inträffar i de kommunvisa bestämningsgrunderna, t.ex. i invånarantalet, åldersstrukturen och elevantalen, samt till följd av förändringarna i de statsandelar som baserar sig på förändringen i arten och omfattningen av verksamheten samt på den förändring i kostnadsnivån som skall beaktas. Statsandelarna till kommunerna ändras också till följd av förändringarna i den på skatteinkomsterna baserade utjämningsgränsen av statsandelarna beroende på utvecklingen av kommunens kalkylerade skatteinkomster i förhållande till den utjämningsgräns på 90 % som används i skatteinkomstutjämningsgränsen. Dessa förändringar kan inte förutsägas på förhand. Förändringarna är dock motiverade eftersom avsikten med utjämningsgränsen är just att avpassa beloppet av statsandelarna efter den inkomstbas som mäts med kommunens kalkylerade skatteinkomster.

Eftersom de uppgiftsbaserade statsandelarna skall basera sig på skillnaden mellan kommunens kalkylerade utgifter och en för alla kommuner lika stor finansieringsandel som beräknas per invånare, beaktas t.ex. de kalkylerade utgifter för kommunen som avviker från genomsnittet på grund av åldersstrukturen till fullt belopp som en faktor som ökar eller minskar statsandelen. Även senare ändringar i de kalkylerade bestämningsgrunderna såsom i åldersstrukturen, arbetslösheten och elevantalen inverkar fullt ut på statsandelen till kommunen.

De föreslagna bestämningsgrunderna för statsandelarna innebär betydande förändringar i statsandelarna till flera kommuner. Då man med hjälp av 1996 års övergångsutjämningsgräns utjämnade de förändringar som be-

rodde på de nya statsandelsgrunder som tillämpades 1996, beror också de kalkylerade förändringar som detta förslag föranleder delvis på skillnader mellan de gamla statsandelsgrunderna som var i kraft till 1995 och det nu föreslagna systemet.

Enligt de kalkyler som ligger till grund för det föreslagna förfarandet med övergångsutjämningsgräns skulle statsandelarna för 1997 utan övergångsutjämningsgräns öka med mera än 1 000 mk per invånare i sammanlagt 5 kommuner. Statsandelarna skulle minska med mera än 2 000 mk i 6 kommuner och i enlighet med vad som konstaterats tidigare skulle minskningen överstiga 1 400 mk i 20 kommuner, som sålunda fortfarande skulle beviljas övergångsutjämningsgräns år 2001. År 2002 skall övergångsutjämningsgräns inte längre betalas till dessa kommuner, varvid deras statsandelar minskar vidare. Sammanlagt 4 kommuners statsandelar minskar år 2002 med mera än 1 000 mk per invånare, i övriga 14 kommuner är minskningen 19—950 mk per invånare. Dessa ändringar skall utjämnas med hjälp av finansieringsunderstöd enligt prövning. I sammanlagt 115 kommuner skulle förändringen i statsandelarna stanna under 200 mk per invånare, varför övergångsstadgandena inte skall tillämpas på dem.

Minskningen i statsandelarna skulle i varje fall till följd av övergångsutjämningsgräns bli högst 200 mk 1997 och dessutom 200 mk 1997. Då man beaktar de nedskärningar om sammanlagt 3 800 milj. mk i statsandelarna som inte baserar sig på förändringar i kommunernas statsandelsåligganden eller på minskningar av kommunernas utgifter, blir alla kommuner dessutom tvungna att anpassa sig till en minskning av statsandelarna med 746 mk per invånare 1997 och 1998.

I bifogade tabell (tabell 1) har kommunerna på grundval av de kalkylerade skatteinkomsterna indelats i deciler så att de 43 kommuner som har de största skatteinkomsterna hör till den 10 decilen. I var och en av de övriga skatteinkomstdecilerna återfinns 44 kommuner. I de kommuner där skatteinkomsten är störst minskar statsandelarna mest. På detta inverkar i första hand minskningen av statsandelarna till kommunerna i huvudstadsregionen, eftersom deras vikt i kalkylen är betydande. I de flesta andra stora städer ökar statsandelarna. Statsandelarna till de kommuner som har lägre skatteinkomster ökar i genomsnitt något, trots att det bland dem också finns kommuner som

förlorat mycket. Mest ökar statsandelarna till de kommuner som hör till den 5 decilen.

Enligt en regional granskning (tabell 2) skulle kommunerna i Lappland och Nyland förlora mest statsandelar. Eftersom den kalkylerade minskningen av statsandelarna till de stora städerna i Nyland ligger nära utjämningsgränsen 200 mk, genomförs minskningarna i Nyland till största delen redan 1997. Den årliga minskningen av övergångsutjämningsarna gör i första hand att statsandelarna till kommunerna i Lappland och Kajanaland minskar även 1998 och därefter. Motsvarande minskningar inträffar också i vissa skärgårdskommuner. De tillägg till statsandelen enligt prövning som är avsedda att lindra de förändringar som statsandelssystemet förorsakar 1997—1999 skall i synnerhet riktas till

de kommuner som blir tvungna att avstå från mest statsandelar. När detta beaktas och man vid beviljandet av statsandel enligt prövning till övriga delar beaktar ekonomiska svårigheter och särförhållanden, går understöden bl.a. till de flesta kommuner i norra Finland och till vissa skärgårdskommuner.

Trots att det i denna granskning har fästs uppmärksamhet endast vid förändringarna i statsandelarna från 1996 till 1997, utgör den reform som nu föreslås tillsammans med den reform som genomfördes 1996 en helhet, varför det är motiverat att man vid beviljandet av understöd enligt prövning vid sidan av andra grunder beaktar även de förändringar i statsandelarna som inträffade 1996.

Tabell 1

Förändringarna i statsandelarna till kommunerna med beaktande av övergångsutjämningsarna och de stadganden som begränsar förändringen samt skatteinkomsterna i de olika decilerna, mark/invånare

Skatte- inkomst- decil	Kommuner	1) Invånare	2) Kalkylerad skatt	År	
				1997	2002
1	44	154 020	6 897	27	—27
2	44	179 517	7 422	9	—64
3	44	215 170	7 702	36	51
4	44	217 688	8 049	19	19
5	44	246 085	8 371	64	117
6	44	249 371	8 657	—5	—55
7	44	264 147	9 005	—2	—8
8	44	453 383	9 536	26	—35
9	44	941 782	10 409	4	—86
10	43	2 170 461	13 177	—25	23
<i>Hela landet</i>	<i>439</i>	<i>5 091 624</i>	<i>10 793</i>	<i>— 1</i>	<i>— 7</i>

1) Invånarantal vid årsskiftet 1995/96

2) De kalkylerade skatterna skatteåret 1994 dividerat med invånarantalet 1.1.1994

Tabell 2

Förändringarna i statsandelarna till kommunerna enligt övergångsutjämningskalkylen och med beaktande av de stadganden som begränsar förändringen, mark/invånare

Landskap	Invånarantal ¹⁾	År 1997	År 2002
Nyland	1 326 589	—115	—159
Egentliga Finland	435 119	54	165
Satakunta	243 186	48	104
Tavastland	164 937	80	223
Birkaland	438 503	125	409
Päijät-Häme	182 377	22	35
Kymmenedalen	192 282	83	138
Södra Karelen	139 610	81	141
Södra Savolax	174 159	30	— 56
Norra Savolax	258 315	50	87
Norra Karelen	177 271	18	47
Mellersta Finland	258 078	— 45	—171
Södra Österbotten	200 857	41	14
Vasa kustregion	174 167	55	— 86
Mellersta Österbotten	72 915	60	19
Norra Österbotten	356 647	115	211
Kajanaland	95 201	— 91	—365
Lappland	201 411	—170	—874
<i>Hela landet</i>	<i>5 091 624</i>	<i>— 1</i>	<i>— 7</i>

1) Invånarantal vid årsskiftet 1995/96

3.1.4. Förlängning av giltighetstiden för vissa lagar

En situation där en kommun kan bli föremål för åtgärder enligt lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning är i allmänhet inte möjlig att förutsäga på ett tillförlitligt sätt. Lagens ekonomiska verkningar beror på hur stor kreditstock kommunen har som måste bli föremål för räntestöd. För närvarande är inga flera kommuner som kunde bli föremål för räntestöd kända. I budgetpropositionen har man emellertid förberett sig på att en liten mängd nya kommunala krediter kan bli föremål för räntestöd. Det kan inte bedömas att lagens förfarande med kommunutredning skulle ha några verkningar på statsekonomi. Att lagens giltighetstid förlängs till 1997 ökar således inte statens utgifter.

Kommunernas beslut om sammanslagningar följer i allmänhet kommunvalsperioden så, att sammanslagningarna kan träda i kraft året efter kommunalvalet. Eftersom inga kommunalval ordnas 1997, träder de sammanslagningar som kommunerna fattat beslut om sannolikt i regel i kraft efter den 1 januari 1998. Det är emellertid motiverat att bereda kommunerna möjlighet till sammanslagningsunderstöd även i de fall där beslutet om sammanslagning fattas redan 1997 så att den träder i kraft vid ingången av 1998. Att lagens giltighetstid föreslås bli förlängd till 1997 ökar sålunda statens utgifter tidigast 1998.

3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionen har inga betydande verkning-

gar i fråga om organisationen eller personalen inom statsförvaltningen. Propositionen innehåller inte heller några förslag som gäller kommunernas organisation eller personal.

Reformens förändringar i tillvägagångssätten har små verkningar. De ändringar som inträffar i sättet att bevilja finansieringsunderstöd enligt prövning medför något mera administrativt arbete. Andringen av statsandelsgrunderna ökar också redovisningsarbetet.

Att kommunernas andel i bostadsbidraget för pensionstagare slopas minskar betalningsrörelsen mellan kommunerna och staten och det administrativa arbetet inom både stats- och kommunalförvaltningen.

Att sättet att bevilja statsandel förändras så i fråga om undervisningsverksamheten att även statsandelarna för läroanstalter som upprätthålls av kommuner och samkommuner beviljas huvudmannen för läroanstalten i stället för elevernas hemkommuner klarlägger systemet och minskar det administrativa arbetet inom centralförvaltningen.

De föreslagna lagar som förlänger giltighetstiden för lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning samt lagen om sammanslagningsunderstöd till kommuner med ett år har inga verkningar i fråga om organisation eller personal.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har utarbetats som tjänsteuppdrag i samarbete mellan inrikesministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt undervisningsministeriet. I samband med beredningen har företrädare för Finlands Kommunförbund hörts. Skattestyrelsen har hörts angående beräkningen av utjämningen av statsandelarna.

År 1995 utsåg statsrådet en utredningsman som skulle förbereda statsandelsreformen. Regeringens finanspolitiska ministerutskott godkände hans förslag som grund för statsandelarna i statsbudgeten för 1997. Propositionen överensstämmer med detta beslut.

De specialfaktorer som ansluter sig till statsandelssystemet för social- och hälsovår-

den har undersökts särskilt i samband med utredningsmannens arbete. De undersökningar som gäller social- och hälsovården har utförts av forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården, Stakes.

Propositionen har granskats i justitieministeriet.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1997 och avses bli behandlad i samband med den.

Propositionen ansluter sig till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om socialskyddavgifter för 1997 och om folkpensionsanstaltens finansiering, där det bl.a. föreslås att kommunernas andel i bostadsbidraget för pensionstagare skall slopas. Detta slopande av finansieringsandelen beaktas i beloppet av statsandelen för social- och hälsovården. Om det i nämnda proposition görs ändringar som gäller finansieringen av bostadsbidraget för pensionstagare, skall även denna proposition ändras på motsvarande sätt.

Beträffande undervisnings- och kulturverksamheten ansluter sig propositionen till regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning samt till regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter och regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever och till lag om upphävande av 26 d § gymnasielagen. Ifall ändringar görs i de förslag i nämnda propositioner som gäller tillämpningsområdet eller omfattningen av finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning eller stödet för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter eller in-kvarteringsförmånen för yrkesläroanstalternas elever, skall även denna proposition ändras på motsvarande sätt.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lag om statsandelar till kommunerna

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. *Tillämpningsområde.* Lagens tillämpningsområde motsvarar i sak nuläget. I lagen stadgas om kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna, den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelarna, den allmänna statsandelen samt finansieringsunderstödet enligt prövning till kommunerna. Angående de uppgiftsbaserade statsandelarna stadgas särskilt och på dem tillämpas denna lag endast om så stadgas i denna lag eller i lagarna om de uppgiftsbaserade statsandelarna.

Statsandelarna anvisas för skötseln av kommunernas statsandelsåligganden men inom undervisnings- och kulturverksamheten kan statsandelarna också betalas direkt till en annan huvudman för verksamheten än kommunen. Av denna orsak används den allmänna benämningen statsbidragstagare för de mottagande instanserna, kommuner, samkommuner och andra huvudmän för verksamheten.

Kommunerna i landskapet Åland stannar utanför lagens tillämpningsområde.

Lagen innehåller övergångsstadganden genom vilka de ändringar som reformen medför för kommunernas ekonomi utjämnas fram till år 2001.

2 §. *Definitioner.* I paragrafen definieras på samma sätt som tidigare de centrala begrepp som är gemensamma för hela statsandelslagstiftningen.

Begreppsmässigt bibehålls den allmänna statsandelen som tidigare. Dess grunddel består av två delar, av ett allmänt ekonomiskt stöd och å andra sidan av statens andel för skötseln av sådana lagstadgade uppgifter beträffande vilka det i stadgandena om statsandelsgrunderna hänvisas till den gällande lagen om statsandelar till kommunerna. Dessa lagar är följande:

1) 3 § (692/92) lagen om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet,

2) 22 § (693/92) lagen om allmän rättshjälpsverksamhet,

3) 5 § (694/92) lagen om förvaltningen av landsbygdsnärningar i kommunerna,

4) 2 § (697/92) lagen om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna,

5) 24, 115 och 137 §§ (702/92) byggnadslagen,

6) 11 § (1336/92) lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnärningar,

7) 7 § (288/93) lagen om anordnande av konsumentrådgivning i kommunerna,

8) 14 a § (420/93) lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden; samt

9) 11 § (1135/93) lagen om regional utveckling.

Utöver grunddelen omfattar den allmänna statsandelen miljötillägg, som beviljas kommunerna på grundval av vissa särförhållanden.

De uppgiftsbaserade statsandelarna beviljas inom social- och hälsovården samt undervisnings- och kulturverksamheten som kalkylerade statsandelar för driftskostnaderna. Deras storlek bestäms inte bara utgående från de lagstadgade uppgiftsbaserade bestämningsgrunderna utan även på grundval av kommunens standardiserade finansieringsandel per invånare, som alltså är lika stor för alla kommuner.

På samma sätt som tidigare är statsandelarna inte i sig bundna till användningssyftet, men utgångspunkten är ändå att de som tar emot statsandelar förbinder sig att upprätthålla en viss nivå på skötseln av statsandelsåliggandena.

Finansieringsunderstöd enligt prövning är ett understöd som på grundval av kriterierna i lagen beviljas i sista hand för att försöka trygga kommunens basservice.

Begreppet statsbidragsmyndighet förekommer i lagen i en betydelse som avviker från den tidigare, och betyder uttryckligen det ministerium som ansvarar för skötseln av de uppgifter som regleras i statsandelslagen, dvs. för närvarande inrikesministeriet. I den övriga statsandelslagstiftningen definieras den ansvariga statsbidragsmyndigheten alltid särskilt.

2 kap. **Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna**

3 §. *Grunderna för fastställande av statsandelen.* I paragrafen har samlats de faktorer som skall beaktas årligen vid fastställandet av de genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller de genomsnittliga belopp eller kalkylerade kostnader som ligger till grund för bestämmandet av dem. Mera detaljerade stadganden om deras innehåll ingår i de följande paragraferna i kapitlet.

En ändring jämfört med nuläget är möjligheten att endast delvis beakta en ändring i kostnadsnivån. Av det som konstateras nedan i 5 § följer å sin sida att av beslutet skall framgå till vilken del en förutspådd kostnadsstegring inte har beaktats.

I statsandelarna för finansåret skall dessutom beaktas skillnaden mellan den antagna och faktiska utvecklingen av förändringarna i statsandelsåliggandena samt i kostnadsnivån under tidigare år. Den skillnad mellan den antagna och faktiska utvecklingen som inträffat på grundval av dessa ändringar utreds alltså inte längre, liksom inte heller i 1996 års system, mitt under finansåret och betalas inte heller separat och ingen ränta räknas på den.

4 §. *Förändring i statsandelsåliggandena och kostnadsnivån.* Stadgandet motsvarar nuläget med undantag för definitionen av förändringen i förtjänstnivån.

Som förändringar i de kostnader som åsamkas kommunerna beaktas de uppskattade förändringarna i omfattningen och arten av statsandelsåliggandena, om de följer av en lag eller förordning som gäller statsandelsåliggandet i fråga, av sådana föreskifter från en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning eller av en riksomfattande plan eller av statsbudgeten.

Som förändringar i kostnadsnivån beaktas den uppskattade förändringen i den allmänna prisnivån och till skillnad från tidigare i stället för utvecklingen av den allmänna förtjänstnivån uttryckligen den uppskattade förändringen i kommunernas motsvarande kostnader.

5 §. *Beaktande av faktiska förändringar.* I paragrafen stadgas att en post som på grundval av de faktiska förändringarna skall beaktas som tillägg eller avdrag skall gälla en skillnad som bestäms på det sätt som stadgas i 4 § och som följer av förändringen i omfattningen och arten av statsandelsålig-

gandena samt i kostnadsnivån. Vid beräkningen av skillnaden mellan den uppskattade och faktiska förändringen i kostnadsnivån måste man också beakta till vilken del skillnaden beror på ett beslut som statsrådet fattat med stöd av 3 § 2) punkten. Av den lag som gällde 1996 följer att beträffande beaktandet av förändringen i kostnadsnivån tillämpas 5 § första gången när statsandelarna för 1999 fastställs.

6 §. *Bibehållande av kostnadsfördelningen.* Utgångspunkten är att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna inte skall förändras jämfört med den situation som råder när lagen träder i kraft. Det enda undantaget utgör den minskning av 1998 års statsandelar som det bestäms om på förhand i övergångsstadgandena samt beslut som fattats med stöd av 3 § 2) punkten om en beräknad förändring i kostnadsnivån som understiger det fulla beloppet. Om iakttagande av dessa beslut stadgas i paragrafens 3 mom.

Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna följs genom att statsandelarna och de kalkylerade kostnader som ligger till grund för dem samt utgifterna för den kommunala verksamhet som omfattas av dem under ikraftträdelseåret eller föregående justeringsår, som är utgångsår, och justeringsåret jämförs på enhetliga grunder. Förändringar i den på skatteinkomsterna baserade utjämningen beaktas inte.

Justeringen omfattar alla uppgiftsbaserade statsandelar oberoende av att statsandelen för undervisnings- och kulturverksamhet kan betalas även till en annan huvudman för verksamheten än kommunen.

På grund av dess karaktär tillämpas inte principen på kostnader som föranleds av anläggningsprojekt eller annan kulturverksamhet än biblioteksväsendet och inte på kalkylerade räntor, låneskötselkostnader eller avskrivningar.

En justering görs, liksom även enligt den gällande lagstiftningen, vart fjärde år, dvs. första gången skulle justeringen avse finansåret 2001.

Jämfört med motsvarande punkt i den gällande lagen vore det ändamålsenligt att förtydliga 2 mom. genom att uttryckligen konstatera att justeringen av de genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller av de belopp som ligger till grund för bestämmande av dem gäller endast de uppgiftsbaserade statsandelarna. Justeringen av den allmänna

statsandelen sker varje år med stöd av ovan nämnda stadganden och inte på grundval av kostnadsuppföljningen gällande åliggandena enligt de speciallagar som uppräknas i motiveringen till 2 §. En annan sak är att det kunde vara motiverat att med fyra års mellanrum justera miljötilläggen på det sätt som eventuella utredningar förutsätter. Den justeringen baserar sig på prövning och den förutsätter inte något uttryckligt omnämnande i lagen.

3 kap. Utjämning av statsandelarna

7 §. *Utjämning av statsandelarna på basis av skatteinkomsterna.* Stadgandet motsvarar den lagändring som trädde i kraft 1996. Det föreslås att en del av de detaljerade bestämmelserna i den överförs till den förordning som ges med stöd av denna lag.

Statsandelarna till kommunerna utjämnas på grundval av kommunernas kalkylerade ekonomiska prestationsförmåga. Denna bestäms, som tidigare, utgående från kommunernas kalkylerade skatteinkomster. Till den skatteinkomstbas som skall beaktas räknas kommunalskatten, samfundsskatteandelen och fastighetsskatten.

Utjämningsgränsen skall fortfarande vara 90 % av hela landets genomsnitt. Från de statsandelar som överstiger detta görs ett utjämningsavdrag om 40 %, dvs. kommunens statsandelar minskas med ett belopp som utgör 40 % av det belopp med vilket kommunens kalkylerade skatteinkomster överskrider utjämningsgränsen. Som en förändring jämfört med 1996 års system föreslås dock att det maximala avdraget får utgöra 15 % av kommunens kalkylerade skatteinkomst.

De genomsnittliga beloppen av statsandelarna till kommunerna skall kunna fastställas i september och den första posten betalas före den 11 januari. Kommunerna behöver också uppgifter om statsandelarna redan på hösten för sin budgetbehandling. Av denna anledning bestäms i den förordning som skall ges att som grund för den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelarna används debiteringsuppgifterna om beskattningen och beskattningsvärdena för det skatteår för vilket uppgifter om debiteringen och beskattningsvärdet gällande alla skatteslag finns tillgängliga den 1 september. I praktiken kan statsandelarna för 1997 sålunda fastställas på grundval av de skatter

som debiterats för skatteåret 1994. Det föreslås att vid beräkningen används invånarantalet vid årsskiftet 1993—1994.

4 kap. Allmän statsandel och finansieringsunderstöd

8 §. *Hur den allmänna statsandelen bestäms.* Den allmänna statsandel som betalas till kommunen är produkten av kommunens invånarantal vid årsskiftet före finansåret och det genomsnittliga belopp som fastställs varje år. Till den allmänna statsandelens grunddel, som bildas på detta sätt, läggs de miljötillägg som baserar sig på kommunernas olika verksamhetsförhållanden och som vägs mot grunddelen eller mot det fastställda genomsnittliga beloppet.

Beloppen av tätortstillägget för trafik och språktillägget adderas. De tillägg som beviljas på grundval av skärgårds- och fjärrortsfaktorer utesluter däremot varandra och på grundval av dem utökas grunddelen med det större av de alternativa beloppen.

Vid uträkningen av de uppgiftsbaserade statsandelarna används miljöfaktorer som avviker från de föregående.

9 §. *Skärgårdstillägg.* I denna paragraf stadgas att situationen i de kommuner som avses i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/81) skall beaktas i samband med den allmänna statsandelen. Stödet indelas i tre storleksklasser beroende på hur mycket skärgård det finns i kommunen. Beträffande de egentliga skärgårdskommunerna bestäms stödets storlek i förhållande till den allmänna statsandelens grunddel. Som bestämninggrund för tillägget för kommuner med skärgårdsdelar används det fastställda genomsnittliga mkbeloppet och tilläggets storlek beror på antalet invånare som i början av det årsskifte som föregick finansåret bodde i skärgården. Statsrådet fattar med stöd av 9 § skärgårdslagen beslut om skärgårdskommuner och de skärgårdsdelar i andra kommuner på vilka stadgandena om skärgårdskommuner tillämpas. Vilka kommuner som erhåller stöd bestäms enligt det statsrådsbeslut som är i kraft under fastställelseåret.

10 §. *Fjärrortstillägg.* I denna paragraf stadgas om det tillägg som alternativt till skärgårdstillägget betalas till kommuner på grundval av deras fjärrortsläge. Tilläggets storlek uträknas i enlighet med ett särskilt fjärrortstal som bestäms på grundval av det

lokala och regionala befolkningsunderlaget. Det lokala befolkningsunderlaget omfattar den befolkning som bor inom en 25 kilometers radie och det regionala befolkningsunderlaget den befolkning som bor inom en 50 kilometers radie från kommuncentrum. Fjärrortstalet baserar sig på en undersökning som har publicerats som nummer 2/96 i inrikesministeriets kommunavdelnings publikationsserie. Stadganden om grunderna för bestämmande av fjärrortstalet samt om de kommuner som på grundval av detta för närvarande är berättigade till fjärrortstillägg utfärdas genom förordning.

11 §. *Tätortstillägg för trafik.* De extra utgifter som handhavandet av tätortstrafiken medför beaktas som en ny faktor i den allmänna statsandelen. Tilläggets belopp uträknas på grundval av tätortsbefolkningens storlek det årsskifte som föregick finansåret och stödets enhetspris motsvarar 45 % av det genomsnittliga belopp som fastställts för den allmänna statsandelen. Berättigade till stödet är de kommuner där tätortsbefolkningen överstiger 40 000 personer vid ovan nämnda tidpunkt. Stadganden om vilken statistik bestämmandet av tätortsbefolkningen baserar sig på samt om de kommuner som på grundval av detta för närvarande är berättigade till tätortstillägg utfärdas genom förordning.

12 §. *Språktillägg.* Paragrafen motsvarar i sak det tillägg som hittills har betalats på grundval av befolkningens språkförhållande. Tillägget föreslås nu bli höjt till det dubbla, dvs. till 10 % av den allmänna statsandelens grunddel. Statsrådet fattar med stöd av 2 § språklagen beslut om tvåspråkiga kommuner. Som grund för beviljande av språktillägget används statsrådets gällande beslut. I 4 § lagen om sameting (974/95) bestäms att kommuner inom samernas hembygdsområde är Enontekis, Enare och Utsjoki kommuner samt en del av Sodankylä kommun.

13 §. *Finansieringsunderstöd.* Det föreslås att finansieringsunderstödet enligt prövning skall beviljas på samma grunder som varit i kraft redan tidigare. Ordalydelsen i paragrafens första moment motsvarar exakt 18 § i den nuvarande lagen.

Övergångsstadgandenas 30 § innehåller dessutom ett förslag till specialkriterier för finansieringsunderstöden för åren 1997—1999.

Innehållet i paragrafens andra moment motsvarar också i sak det nuvarande. Enligt

det kan statsbidragsmyndigheten, dvs. för närvarande inrikesministeriet, ställa villkor som gäller sanering av kommunens ekonomi för beviljande och användning av understödet. Stadgandet kan tillämpas oberoende av på vilken grund understödet beviljas.

5 kap. Utbetalning och förfarandet i övrigt

14 §. *Förhandlingsförfarande.* I paragrafen stadgas på samma sätt som för närvarande om förhandlingsförfarandet mellan olika ministerier samt å andra sidan kommunernas centralorganisationer. En punkt som innehåller ändringar av stadgandena om förhandlingsförfarandet ingår i tredje skedet av det arbete som utförts av den utredningsman som tillsatts för att utreda relationerna mellan staten och kommunerna. Av denna orsak föreslås att stadgandet i detta skede ändras endast i fråga om de uppgiftsbaserade statsandelarna.

Avsikten är att den nuvarande praxisen skall fortsätta, där förhandlingar förs med inrikesministeriet, undervisningsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet samt å andra sidan företrädare för kommunernas centralorganisationer. Behöriga ministerier förhandlar även direkt med företrädare för kommunernas centralorganisationer om ärenden som hör till deras verksamhetsområde.

Närmare stadganden om de förhandlingar om kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna som skall föras med kommunernas centralorganisationer med fyra års mellanrum utfärdas genom förordning.

15 §. *Fastställande och justering av statsandelen.* Statsrådet beslutar för närvarande årligen före utgången av september om de genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller om de kalkylerade kostnaderna. I paragrafen föreslås att detta förfarande och denna tidtabell fortsätter att tillämpas. Beslutets innehåll omfattar de punkter som nämns i 3 §. För 1997 fastställs det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen undantagsvis i lag.

16 §. *Beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd samt fastställande av den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelarna.* I paragrafen stadgas om uppgiftsfördelningen och om de tidtabeller som skall iakttas vid beviljandet av statsandelar.

Förslaget motsvarar huvudsakligen nuvarande praxis. Det föreslås dock att utbetalningen av finansieringsunderstöd enligt prövning i fortsättningen skall ske två gånger om året. Detta är nödvändigt för att kommuner som hamnat i svårigheter skall kunna garanteras ett tillräckligt smidigt understöd. Understöd kan således sökas även före finansåret, varvid det betalas före utgången av juni finansåret i fråga. Ansökan skall göras före utgången av oktober, när budgeterna redan har behandlats preliminärt i kommunerna och statsrådet har fattat sitt beslut om grunderna för statsandelarna. Statsbidragsmyndigheten fattar i regel beslut om understöd redan innan kommunen slutgiltigt godkänner sin budget, vilket betyder att kommunen preliminärt kan beakta ett eventuellt understöd redan på förhand.

Förfarandet för beviljande av understöd som söks under finansåret fortsätter som tidigare. På understöd som beviljas före finansåret skall paragrafen tillämpas första gången 1997.

17 §. *Utbetalning.* Statsandelarna, i vilka har beaktats den på skatteinkomsterna baserade utjämningen och övergångsutjämningen enligt 31 §, betalas till statsbidragstagaren i lika stora poster varje månad, senast den 11. Förfarandet fortsätter i huvudsak på samma sätt som för närvarande och utbetalningarna sköts av behöriga ministerier.

Däremot föreslås att finansieringsunderstöden skall betalas två gånger om året på grundval av ansökningstidpunkten.

I paragrafen stadgas också om betalningspraxisen samt om beaktandet och fördelningen av det utjämningstillägg och utjämningsavdrag som bestäms på grundval av kommunens kalkylerade skatteinkomster mellan den allmänna statsandelen och de uppgiftsbaserade statsandelarna. Fördelningen varierar enligt vilken proportionell andel de statsandelar som beviljas med stöd av olika statsandelslagar har i den aktuella statsbudgeten. Fördelningen sker uttryckligen i förhållande till andelarna i den statsbudget som skall iaktas vid fastställelseögonblicket. Inrikesministeriet tillställer de ministerier som sköter de uppgiftsbaserade statsandelarna beslut kommunvis om hur utjämningsposterna skall beaktas.

Ifall något förvaltningsområdes statsandel undantagsvis inte räcker till för att beakta de negativa utjämningsposterna, uppbär behörigt ministerium skillnaden av kommunen.

18 §. *Betalning av utebliven förmån.* Stadgandet motsvarar 22 § i den nuvarande lagen om statsandelar till kommunerna. En utebliven förmån kan även betalas på tjänstens vägnar.

Förutsättningen för att en utebliven förmån över huvud taget skall betalas är att statsbidragstagaren inte har haft tillgång till de uppgifter som betalningen grundar sig på, och rättelseyrkande har alltså inte kunnat inlämnas inom den tidsfrist som stadgas i 21 §.

Som ränta på en fördröjd prestation föreslås i stället för Finlands Banks grundränta en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. räntelagen (633/82) från ingången av den månad då statsandelen borde ha betalats. Enligt lagrummet skall årlig ränta betalas enligt en räntefot som vid den ifrågavarande tidpunkten svarar mot det årsmedeltal för mknadsräntan för tre månader som Finlands Bank fastställer (referensränta som Finlands Bank fastställt). Finlands Bank fastställer årligen i december räntefoten för följande kalenderår med en noggrannhet av en procentenhet. För närvarande är Finlands Banks referensränta 6 % om året.

Förmåner av ringa betydelse behöver inte nödvändigtvis betalas och i samtliga fall kan betalningen senareläggas så att den sker i samband med statsandelarna för följande år.

19 §. *Återbetalning av grundlös förmån.* Paragrafen motsvarar det tidigare gällande stadgandet. På samma sätt som i fråga om uteblivna förmåner stadgas att en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. räntelagen skall tillämpas. Likaså stadgas på samma sätt att en förmån av ringa betydelse inte skall behöva återbetalas. En förmån som skall återbetalas kan även dras av från senare utbetalningar.

20 §. *När betalningsskyldigheten upphör.* Stadgandet motsvarar tidigare praxis. Preskriptionstiden för både utbetalning och återbetalning av en förmån skall vara densamma, fem år.

6 kap. Sökande av ändring

21 §. *Rättelseförfarande.* Stadgandet motsvarar nuläget. Med stöd av 45 § 2 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall det också tillämpas på undervisnings- och kulturverksamhet. I statsandelslagen skall rättelseförfarandet gälla beviljande av allmän statsandel eller beslut om fastställande av på skatteinkomster-

na baserad utjämning av statsandelarna eller beslut om övergångsutjämning med stöd av 31 §.

22 §. *Ändringssökande.* Stadgandet överensstämmer i sak med det nuvarande. Endast i beslut som givits med anledning av rättelseyrkande samt i ett beslut som gäller utebliven eller grundlös förmån samt vite får ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen. Till övriga delar skall besvär vara förbjudna. Med stöd av 45 § 2 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall detta också tillämpas på undervisnings- och kulturverksamhet.

7 kap. Särskilda stadganden

23 §. *Skyldighet att lämna upplysningar.* I paragrafen stadgas om statsbidragstagarnas allmänna skyldighet att lämna upplysningar. Närmare bestämmelser ingår i speciallagarna. Genom stadgandet säkerställs att ministerierna eller de myndigheter som de har fattat beslut om kan få de uppgifter som är nödvändiga och väsentliga för fastställande av statsandelen.

24 §. *Vite.* Enligt lagrummet kan länsstyrelsen vid vite ålägga en statsbidragstagare att fullgöra en statsandelsskyldighet som han försummat. Beslutet förutsätter att behörigt ministerium eller en i någon annan lag förordnad statsbidragsmyndighet hörs. Stadgandet hör till en helhet vars syfte är att i sista hand säkerställa att de uppgifter fullgörs som staten deltar i med sin finansieringsandel. Det vore synnerligen nödvändigt att ändra stadgandet nu när länsstyrelsernas allmänna skyldigheter att övervaka kommunerna har slopats i samband med reformen av kommunallagen. Genom att ministeriet hörs säkerställer man att det är fråga om ett på riksnivå exceptionellt förfarande eller försummelse. Till sin natur påminner ett vitesbeslut som verkställs av länsstyrelsen om handräckning, och förfarandet kan också utlösas på initiativ av kommunen eller statsbidragsmyndigheten.

25 §. *Närmare stadganden.* Närmare stadganden om verkställigheten av lagen utfärdas genom förordning. Vid sidan av de omständigheter som nämns i respektive paragraf kan vid behov så ske även i andra fall.

8 kap. Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

26 §. *Ikraftträdande.* Det föreslås att lagen träder i kraft vid ingången av 1997 och genom den upphävs lagen den 3 augusti 1992 om statsandelar till kommunerna (688/92) jämte ändringar.

27 §. *Belopp som ligger till grund för allmän statsandel.* Det föreslås att det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen 1997 fastställs i lagen, eftersom det med ovan nämnda undantag utgör den primära utgångsnivån för kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. I 2 mom. stadgas om den minskning som 1997 och de därpå följande åren skall göras i det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen.

28 §. *Förändringar i kostnadsnivån 1996—1998.* Som en del av övergångsstadgandena gällande det nya systemet fastställs att inflationsjusteringar till fullt belopp skall göras de två första åren. Därefter beslutar statsrådet på det sätt som konstateras i 3 § att förändringar i kostnadsnivån skall beaktas antingen helt eller delvis. På detta sätt vore det möjligt att på längre sikt beakta inte bara kostnadsfaktorernas ökning utan även produktivitetens utveckling.

29 §. *Statsandelarna 1998.* I stadgandet föreslås att nedskärningen av statsandelnivån 1998 jämte hänföringsprinciper skall ingå i den nya lagen. I form av ett övergångsstadgande beaktas genom bestämmelsen således redan på förhand ett undantag från principen att den kostnadsfördelning som råder när denna lag träder i kraft skall utgöra grund för det förnyade systemet för de ekonomiska relationerna mellan staten och kommunerna. I 2 mom. stadgas på samma sätt som i 27 § om den nedskärning i statsandelarna som skall göras från och med 1998. Den totala minskningen från och med 1998 erhålls genom att den minskningen som nämns här läggs till den minskning som företagits 1997.

30 §. *Finansieringsunderstöd 1997—1999.* Det föreslås att betydelsen av finansieringsunderstödet enligt prövning utökas för att man skall kunna trygga ställningen för de kommuner där det ekonomiska läget

är som sämst i den förändrade situation som statsandelsreformen medför. Av denna anledning föreslås att som tillfälligt kriterium skall utöver vad som stadgas i 13 § även de ekonomiska svårigheter som kommunerna åsamkas av verkställigheten av denna lag beaktas under tre år efter ikraftträdandet.

Genom stadgandet tryggas ställningen för de kommuner som när den nya lagen trätt i kraft skulle bli tvungna att avstå från mest statsandelar och därför hamna i ekonomiska svårigheter. Stadgandet kompletterar skyddet för de kommuner där det ekonomiska läget är som sämst, ifall de andra övergångsstadgandena visar sig otillräckliga.

31 §. *Övergångsutjämnning.* Enligt förslaget fastställer statsbidragsmyndigheten för varje kommun för 1997—2001 det övergångsutjämningsbelopp per invånare som föranleds av ändringen i statsandelssystemet. Övergångsutjämnningen följer principen för 1996 års temporära lösning. De kommuner vilkas statsandelar ändras högst 200 mk per invånare på grund av det nya systemet kommer inte alls att omfattas av övergångsutjämnningen.

Som övergångstid för det nya systemet föreslås fem år. De kommuner för vilka reformen medför större förändring än 200 mk per invånare jämfört med statsandelarna för 1996 övergår under denna tid till det nya systemet så, att förändringen är 200 mk 1997—1998, 300 mk 1999 och 350 mk 2000—2001. Övergångsutjämnningen fortsätter tills det återstående beloppet av förändringen underskrider den övergångsutjämnning som fastställts för året i fråga, varvid hela den återstående delen blir beaktad. Förändringens ökande inverkan på statsandelarna genomförs i sin helhet under övergångsperioden. I fråga om kommuner för vilka minskningen är mera än 1 400 mk skall de anpassningssvårigheter som förändringen eventuellt medför efter övergångsperioden utjämnas med hjälp av finansieringsunderstöd enligt prövning.

1.2. Lag om ändring av lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning

I propositionen föreslås att giltighetstiden för lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning förlängs med ett år från och med ingången av 1997. Målet är att säkerställa att det i situationer

där andra medel för att konsolidera kommuners ekonomi inte räcker till fortfarande skall vara möjligt att tillämpa lagens stadganden om statliga stöd och kommunutredning.

Genom att 19 § ändras och lagens giltighetstid sålunda förlängs säkerställer man att det finns ett tillräckligt urval av metoder som kan användas för att konsolidera kommuners ekonomi i exceptionella lägen. Under lagens förlängda giltighetstid är det möjligt att bedöma hur användbart lagens urval av metoder är, behoven av att förnya det samt sambandet med annan lagstiftning som gäller kommunerna.

1.3. Lag om ändring av 5 § lagen om sammanslagningsunderstöd till kommuner

I propositionen föreslås att giltighetstiden för lagen om sammanslagningsunderstöd till kommuner förlängs med ett år från ingången av 1997. Enligt den ändrade 5 § skall det statliga stödet i de fall där kommunerna under det kommande året beslutar om sammanslagningar så att de träder i kraft vid ingången av 1998 fortfarande vara en drivfjäder och kommunerna skall känna till det statliga stödet på förhand.

1.4. Lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården

2 §. *Förhållandet till lagen om statsandelar till kommunerna.* Förutom lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården skall på statsandelen för driftskostnaderna för social- och hälsovården fortfarande tillämpas vissa allmänna stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna, nedan statsandelslagen. Eftersom det föreslås attsistnämnda lag skall ersättas med en ny lag med samma namn, föreslås att paragrafens hänvisning till statsandelslagens nummer i författningssamlingen ändras.

6 §. *Den riksomfattande planens innehåll.* Enligt 1 mom. 3 punkten i den nuvarande paragrafen skall den riksomfattande planen för social- och hälsovården innehålla beloppet av de statsandelar som betalas för social- och hälsovården, statsandelarna enligt åldersgrupp per invånare och det genomsnittliga statsandelsbeloppet per invånare som bestäms enligt sjukfrekvensen samt en uppskattning av det sammanlagda beloppet av

driftskostnaderna för den social- och hälsovård som kommunerna ordnar.

I denna proposition föreslås att sättet att räkna ut statsandelen för social- och hälsovården ändras så att först bestäms kommunens kalkylerade kostnader per invånare, och därefter bestäms kommunens finansieringsandel per invånare med hjälp av den statsandelsprocent som skall tillämpas i hela landet. På grund av detta föreslås att punkt 3 ändras så att den riksomfattande planen skall innehålla en uppskattning av det totala beloppet av de driftskostnader som utgör grunden för beräkningen av statsandelen för social- och hälsovården samt de kalkylerade kostnader per invånare och arbetslös som används vid beräkningen av kommunens statsandel. Nämnade kostnader omfattar de kostnader per invånare som bestäms enligt åldersgrupp, sjukfrekvensen och arbetslöshetsgraden samt de kostnader per arbetslös som bestäms enligt arbetslösheten. I den riksomfattande planen godkänns dessutom kommunens självfinansieringsandel beräknad per invånare.

Enligt 1 mom. 4 punkten skall den av statsrådet årligen godkända riksomfattande planen för social- och hälsovården innehålla antalet anställda inom den social- och hälsovård som ligger till grund för fastställande av statsandelen. Enligt 3 mom. kan den riksomfattande planen dessutom innehålla bestämmelser om det maximala antalet av sådana anställda som är av central betydelse i fråga om ordnande av service. Bestämmelser kan utfärdas i en situation där problem som gäller tillgången på sådan personal äventyrar en jämlik tillgång på service i olika delar av landet. Eftersom ovan nämnda bestämmelser saknar praktisk betydelse, föreslås att stadgandena om dem slopas i paragrafen.

Enligt 1 mom. 6 punkten skall den riksomfattande planen innehålla grunderna för den regionala fördelningen av resurser. Eftersom det är motiverat att bestämma fördelningsgrunder även på annat sätt än ur regional synvinkel, föreslås att denna begränsning stryks.

7 §. *Beredning av den riksomfattande planen.* I paragrafen stadgas om de ministerier och andra myndigheter som har till uppgift att bereda den riksomfattande planen för social- och hälsovården eller att bistå vid beredningen. Dessutom innehåller paragrafen stadganden om vissa tillvägagångssätt som

skall iakttas i samband med beredningen.

I praktiken har nästan enbart social- och hälsovårdsministeriet ansvarat för beredningen och sammanställandet av den riksomfattande planen. I samband med sammanställandet har Finlands Kommunförbund hörts och dessutom har de andra ministerier som nämns i paragrafen haft tillfälle att avge utlåtande i samband med beredningen.

Det föreslås att paragrafen förenklas så att för beredningen av den riksomfattande planen ansvarar behörigt ministerium, som med stöd av reglementet för statsrådet vore social- och hälsovårdsministeriet. Finlands Kommunförbund skall höras i samband med beredningen. Dessutom kan även andra ministerier och sammanslutningar höras vid behov. Däremot regleras det inte längre i paragrafen hur de andra ministerierna eller andra myndigheter skall delta i beredningen av planen. I praktiken går beredningen även i fortsättningen till så att social- och hälsovårdsministeriet begär förslag i fråga om planen av andra ministerier. Likaså kan de centrala ämbetsverken och länsstyrelserna enligt behov fortfarande bistå vid beredningen.

8 §. *Den regionala fördelningen av resurser.* Eftersom stadgandet i 6 § 3 mom. gällande maximiantalet anställda föreslås bli upphävt, föreslås att omnämningarna av den regionala fördelningen av sådana anställda slopas i paragrafen. Samtidigt ändras ordalydelsen i 3 mom., som gäller anläggningsprojekt, så att den överensstämmer med 2 mom.

10 §. *Godkännande och justering av statsandelar.* Med stöd av 1 mom. godkänns totalbeloppen av statsandelarna för driftskostnaderna för social- och hälsovården samt de belopp per invånare som utgör grunden för statsandelarna årligen i den riksomfattande planen. På grund av det förändrade sättet att räkna ut statsandelen föreslås att momentet ändras så att enligt det fastställs i den riksomfattande planen en uppskattning av de kostnader som utgör grunden för beräkningen av statsandelen för driftskostnaderna för social- och hälsovården samt de kalkylerade kostnader per invånare och arbetslös som utgör grunden för beräkningen av kommunens statsandel samt kommunens självfinansieringsandel per invånare.

Det föreslås att hänvisningen i 2 mom. till vissa paragrafer i statsandelslagen ändras så att den motsvarar det nya lagförslaget. Dessutom föreslås för tydlighetens skull att det

till 2 mom. fogas ett omnämmande av hur en förändring i statsandelsuppgifterna skall beaktas i de kalkylerade kostnaderna per invånare. Enligt förslaget riktas kostnadsändringarna till de kalkylerade kostnaderna för de åldersgrupper som också är föremål för uppgiftsändringarna. Det föreslagna stadgandet motsvarar det nuvarande förfarandet.

11 §. *Kalkylerade kostnader.* Det föreslås att paragrafens rubrik och 1 mom. ändras på grund av det förändrade sättet att räkna ut statsandelen. Statsandelar enligt åldersgrupp fastställs inte längre, utan i stället bestäms de kalkylerade kostnaderna per invånare i de olika åldersgrupperna.

Dessutom föreslås att indelningen i åldersgrupper ändras på grundval av utredningar om servicebehovet, så att de som har fyllt 85 år bildar en egen åldersgrupp, varvid den näställdsta åldersgruppen utgörs av 75—84-åringarna.

Dessutom föreslås det att paragrafen fogas ett nytt 2 mom., enligt vilket de kalkylerade kostnaderna för socialvården godkänns separat per invånare och per arbetslös för beräkningen av de kostnader som bestäms på grundval av arbetslösheten samt för hälsovården för beräkningen av de kostnader per invånare som bestäms på grundval av sjukfrekvensen.

12 §. *Statsandel till kommuner.* Det föreslås att paragrafen ändras, eftersom både sättet att räkna ut statsandelen för driftskostnaderna för social- och hälsovården och beräkningsgrunderna för statsandelarna ändras på flera punkter. Statsandelen för driftskostnaderna bestäms på ett nytt sätt som skillnaden mellan de kalkylerade kostnader som fastställts för kommunen och å andra sidan kommunens självfinansieringsdel.

Kommunens kalkylerade kostnader fastställs med hjälp av bestämningsfaktorer för socialvården och hälsovården var för sig samt kommunens avsides läge. Bestämningsfaktorer är kommunens invånarantal, åldersstruktur, den andel av den sysselsatta arbetskraften som arbetar i service- och förädlingsbranscherna, arbetslöshet och sjukfrekvens samt kommunens avsides läge. Av dessa faktorer är endast den andel av den sysselsatta befolkningen som arbetar i service- och förädlingsbranscherna helt ny, och den beaktas med hjälp av en särskild sysselsättningskoefficient. I de andra faktorerna föreslås betydande ändringar jämfört med det nuvarande systemet.

De kalkylerade kostnaderna för socialvården erhålls genom att de kalkylerade kostnaderna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet personer i åldersgruppen i fråga samt genom att de kalkylerade kostnaderna för 0—6-åringarna dessutom multipliceras med sysselsättningskoefficienten och genom att de erhållna beloppen adderas enligt åldersgrupp. Dessutom beaktas arbetslöshetens inverkan när de kalkylerade kostnaderna bestäms. Arbetslöshetens inverkan beräknas genom att den kalkylerade kostnaden per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och arbetslöshetskoefficienten samt genom att den kalkylerade kostnaden per arbetslös särskilt multipliceras med antalet arbetslösa i kommunen. Den kalkylerade kostnaden fastställs i den riksomfattande planen för social- och hälsovården. Det totala beloppet av de kalkylerade kostnaderna för socialvården erhålls som summan av de belopp som bestäms på grundval av åldersstrukturen och arbetslösheten.

De kalkylerade kostnaderna för hälsovården åter erhålls på motsvarande sätt genom att de kalkylerade kostnaderna enligt åldersgrupp först multipliceras med antalet personer i åldersgruppen i fråga. Härefter beräknas de kostnader som bestäms på grundval av sjukfrekvensen genom att det belopp som bestäms per invånare särskilt multipliceras med kommunens invånarantal och sjukfrekvenskoefficienten. De kalkylerade kostnaderna för hälsovården erhålls som summan av de kostnader som bestäms enligt åldersgrupp och på grundval av sjukfrekvensen.

De kalkylerade kostnader för kommunens social- och hälsovård som utgör grunden för statsandelen för driftskostnaderna för social- och hälsovården erhålls genom att man adderar de kalkylerade kostnader för socialvården och hälsovården som beräknats enligt 2 och 3 mom. Slutligen multipliceras summan ytterligare med en särskild fjärrortsfaktor, om en fjärrortskoefficient har fastställts för kommunen. Sålunda inverkar fjärrortsfaktorn höjande på de kalkylerade kostnaderna för både socialvården och hälsovården, medan det nuvarande systemets motsvarande koefficient enligt befolkningstäthet och arealkoefficient inverkar endast på den statsandel som bestäms på grundval av hälsovården.

Statsandelen till kommunen fastställs slutligen som skillnaden mellan de sammanlagda kostnaderna för social- och hälsovården och kommunens självfinansieringsandel, som

beräknas enligt 17 § i lagförslaget.

13 §. *Arbetslöshetskoefficient*. Arbetslösheten inverkar som beräkningsgrund för statsandelen via både kommunens arbetslöshetsgrad och antalet arbetslösa. Koefficienten för arbetslöshetsgraden erhålls genom att kommunens arbetslöshetsprocent divideras med hela landets arbetslöshetsprocent. Med denna koefficient multipliceras produkten av det belopp som bestäms på grundval av arbetslöshetsgraden samt kommunens invånarantal. Arbetslöshetskoefficientens betydelse ökar eftersom den till skillnad från nu också kan vara mindre än ett. Det föreslås att paragrafens rubrik och koefficientens namn ändras till arbetslöshetskoefficient.

Arbetsministeriets statistikuppgifter används som uppgifter om arbetslösheten. Uppgifterna skall vara från det år som började två år före statsandelsåret, dvs. statsandelen för 1997 bestäms enligt 1995.

14 §. *Sjukfrekvenskoefficient*. Det föreslås att paragrafen ändras så att i stället för det åldersdifferentierade relativa dödstalet används som bestämningsgrund antalet personer under 55 år med invalidpension i förhållande till kommunens befolkning i åldern 16—54 år, vilket bättre beskriver servicebehovet. Om nämnda förhållande är lika stort i kommunen som i hela landet, är koefficienten ett. Om nämnda förhållande mellan antalet personer med invalidpension och antalet sysselsatta i kommunen överstiger hela landets medeltal, höjs koefficienten, och på motsvarande sätt, om förhållandet i kommunen understiger hela landets medeltal, sänks koefficienten. Koefficienten höjs och sänks så att koefficientens förändring motsvarar förändringen i förhållandet mellan antalet personer med invalidpension och antalet personer i åldern 16—54 år i kommunen och antalet personer med invalidpension och antalet personer i åldern 16—54 år i hela landet.

Enligt 2 mom. används vid fastställandet av koefficienten uppgifterna om invaliditet för den treårsperiod som började fyra år före verksamhetsåret. När statsandelen för 1997 fastställs används uppgifterna från åren 1993—1995. Uppgifter om personer med invalidpension fås från Pensionsskyddscentralen. Vid uträkningen görs åldersdifferentieringen utgående från Pensionsskyddscentralens material så att personerna indelas i åldersgrupper som omfattar fem år.

15 §. *Sysselsättningskoefficient*. Det före-

slås att den särskilda koefficienten enligt befolkningstätheten, om vilken stadgas i den gällande paragrafen, och arealkoefficienten, om vilken stadgas i 16 §, ersätts med en särskild fjärrortskoefficient. Av kostnaderna för socialvården föranleds 40 % av ordnandet av barndagvård. Enligt en undersökning har vid sidan av antalet barn under skolåldern även den andel av kommunens sysselsatta arbetskraft som arbetar i service- och förädlingsbranscherna avsevärd inverkan på dagvårdsbehovet i kommunen. Av denna orsak föreslås i paragrafen stadganden om en ny sysselsättningskoefficient som påverkar de kalkylerade kostnaderna för socialvården.

Sysselsättningskoefficienten uträknas genom att den andel av kommuninvånarna och kommunens sysselsatta arbetskraft som arbetar i service- och förädlingsbranscherna divideras med motsvarande andel för hela landet. Med den erhållna koefficienten multipliceras produkten av invånarantalet i åldersgruppen 0—6-åringar och de kalkylerade kostnaderna per invånare i åldersgruppen. Uppgifter om näringsstrukturen fås ur Statistikcentralens sysselsättningsstatistik.

Enligt 2 mom. används vid fastställandet av koefficienten uppgifter om sysselsättningen för det år som började tre år före verksamhetsårets början. T.ex. när statsandelen för 1997 fastställs används uppgifter om situationen i slutet av 1994.

16 §. *Fjärrortskoefficient*. Det föreslås att koefficienten enligt befolkningstäthet i 15 § och arealkoefficienten i 16 § i den gällande lagen ersätts med en särskild fjärrortskoefficient, som har tre steg och vars storlek huvudsakligen bestäms på grund av de fjärrortstillägg som kommunen betalar, men delvis också av skärgårdsförhållandena.

Fjärrortskoefficienten är 1,05, om de fjärrortstillägg som betalades 1994 utgjorde minst 3 % av driftskostnaderna för kommunens social- och hälsovård och om kommunens fjärrortspoäng enligt det kommunala tjänstekollektivavtalet var minst två. Koefficienten är dock 1,15, om fjärrortspoängen var minst fem. I de utbetalda fjärrortstilläggen beaktas även fjärrortstillägg som betalats av samkommunen för folkhälsoarbetet, om kommunen 1994 var medlem i en samkommun som avses i 5 § folkhälsolagen (66/72).

De uppgifter som behövs för fjärrortskoefficienten fås ur Statistikcentralens lönestatis-

tik och uppgifter om fjärrortspoängen ur det kommunala tjänstekollektivavtal som iaktas 1994. Statsrådet utser genom ett särskilt beslut de kommuner på vilka fjärrortskoefficienten skall tillämpas på ovan nämnda grunder.

Utöver ovan nämnda tvåstegskoefficient föreslås i 2 mom. stadganden om den fjärrortskoefficient som bestäms enligt skärgårdsförhållandena och som i princip motsvarar 15 § 3 mom. i den gällande lagen. Om minst hälften av invånarna i en skärgårdskommun som avses i 9 § 1 mom. lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/81) bodde utan fast vägförbindelse till fastlandet i början av det år som föregick verksamhetsåret, är en sådan kommuns fjärrortskoefficient med avvikelse från 1 mom. 1,10.

16 a §. *Uträkning av koefficienterna i visa fall.* För uträkningen av de koefficienter som används i samband med bestämningsfaktorerna för statsandelen för driftkostnaderna för social- och hälsovården behövs flera olika uppgifter som fås ur offentlig statistik. I samband med fastställandet av koefficienterna stadgas också exakt om den tidpunkt som de uppgifter som används vid uträkningen av koefficienten skall gälla. Utgångspunkten har varit att de senaste tillgängliga uppgifterna alltid skall användas vid beräkningen av statsandelen. Det är emellertid möjligt att i vissa speciellsituationer är en sådan uppgift ännu inte tillgänglig i det skedet när uppgiften i fråga enligt den normala tidtabellen för uträkning av statsandelarna borde användas för fastställandet av koefficienten. Av denna orsak föreslås det att det till lagen fogas en ny 16 a § enligt vilken man i dylika fall vid beräkningen av koefficienterna i stället för uppgifterna från den tidpunkt som bestäms i paragrafen i fråga kan använda de motsvarande uppgifter som senast erhållits före nämnda tidpunkt.

Eftersom de situationer som avses ovan sannolikt kommer att vara exceptionella och eftersom strävan är att beräkningen av statsandelen skall vara enkel i administrativt hänseende, kommer kalkylerna inte att justeras särskilt senare när uppgifterna från den ursprungligen fastställda tidpunkten har blivit färdiga.

17 §. *Kommunens självfinansieringsandel.* Enligt 12 §, som reglerar hur statsandelen till kommunerna fastställs, föreslås att statsandelen uträknas som skillnaden mellan de

kalkylerade kostnaderna och kommunens självfinansieringsandel. I stället för den tidigare upprädda 17 § stadgas i den nya 17 §, som föreslås bli fogad till lagen, om hur kommunens självfinansieringsandel uträknas.

Enligt 1 mom. uträknas självfinansieringsandelen genom att den självfinansieringsandel som fastställts per invånare multipliceras med kommunens invånarantal. Enligt 6 § föreslås att självfinansieringsandelen godkänns i den riksomfattande planen för social- och hälsovården.

I 2 mom. stadgas mera detaljerat om uträkningen av självfinansieringsandelen, som bestäms per invånare. Den erhålls genom att de kalkylerade kostnaderna för alla kommuners social- och hälsovård adderas, varefter den erhållna summan minskas med en summa som motsvarar statsandelen. Den summa som motsvarar statsandelen bestäms enligt statens finansieringsandel enligt 18 § och är enligt förslaget 24,2 % av de kalkylerade kostnaderna. Det belopp som erhålls efter att statsandelen dragits bort delas med hela landets invånarantal. Slutresultat är att på riksnivå blir kommunernas självfinansieringsandel i systemet 75,8 % av de kalkylerade kostnaderna. Denna nivå, som är tänkt att vara permanent, har dimensionerats så att där har beaktats de beslut om inbesparingar i statsekonomi som man kommit överens om för 1997 och 1998. År 1997 tillämpas fortfarande med avvikelse från detta en något lägre självfinansieringsandel för kommunerna, om vilken stadgas särskilt i ikraftträdelsestadgandet.

Det är möjligt att staten med stöd av särskild lagstiftning för vissa kostnader betalar kommunerna en statsandel som avviker från den nivå som föreslagits bli permanent. Det är också möjligt att en viss del av statsandelen för social- och hälsovården avskiljs och används för att ersätta vissa kostnader som bestäms särskilt. Ett sådant arrangemang får inte snedvridera den kostnadsfördelning mellan staten och kommunerna som skall tillämpas vid beräkningen av statsandelen eller kommunens självfinansieringsandel. Av denna orsak stadgas i 3 mom. om att i dylika situationer kan självfinansieringsandelen per invånare antingen minskas eller ökas med ett särskilt belopp.

18 §. *Bibehållande av kostnadsfördelningen.* Enligt 1 mom. i den gällande paragrafen bör kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna bibehållas sådan den var när

lagen trädde i kraft vid ingången av 1993. På grund av de sparåtgärder som statskonomin kräver samt de minskningar av statsandelarna som företagits till följd av ett flertal andra ändringar som påverkat förhållandena mellan staten och kommunerna har kostnadsfördelningen dock inte kunnat bibehållas sådan den var när lagen trädde i kraft. Av denna anledning föreslås att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna klart fastställs till den nivå som den placerar sig på när de minskningar av statsandelarna som genomförs 1993—1998 beaktas.

Med stöd av vad som sägs ovan föreslås i 1 mom. att kommunens andel av de kalkylerade kostnader som bestäms enligt denna lag är 75,8 % och statens andel på motsvarande sätt 24,2 %. Denna kostnadsfördelning skall dock ändras om årliga justeringar av kostnadsfördelningen har gjorts enligt 3 § 2 punkten lagen om statsandelar till kommunerna med mindre än det fulla beloppet.

2 mom. motsvarar i sak det nuvarande stadgandet.

Enligt 3 mom. utreds kostnadsfördelningen vart fjärde år (justeringsår). Om den genomförda kostnadsfördelningen beräknad på riksnivå för året före justeringsåret skiljer sig från den kostnadsfördelning som råder när lagen träder i kraft, skall beloppen av statsandelarna justeras så att kostnadsfördelningen återgår till den ursprungliga nivån vid ingången av justeringsåret. Eftersom det föreslås att 1 mom. ändras så att där stadgas exakt om kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna, föreslås att 3 mom. ändras på motsvarande sätt så att där hänvisas till den kostnadsfördelning som stadgas i 1 mom. Dessutom skall justeringen enligt förslaget göras först i statsandelarna för det år som följer efter justeringsåret, eftersom retroaktiva förändringar i justeringsårets statsandelar skulle strida mot principerna för systemet.

Uppgifter för året före justeringsåret har inte alltid varit tillgängliga under justeringsåret. Av denna orsak föreslås att 3 mom. kompletteras så att i sådana fall kan uppgifter från ett år tidigare användas.

I samband med fyraårsjusteringen kan det vara förnuftigt att justera den inbördes vikten mellan bestämningsgrunderna för social- och hälsovården, om det finns skäl därtill t.ex. på grundval av de senaste forskningsrönen. I paragrafen ges fullmakt att företa även sådana justeringar.

19 §. *Förhandlingsförfarande.* I paragrafen stadgas om förhandlingsförfarandet mellan staten och kommunerna. Om förhandlingsförfarandet stadgas även i 14 § statsandelslagen. Beträffande andra processuella stadganden som ansluter sig till fastställandet av statsandelen och som motsvarar förhandlingsförfarandet är lagstiftningen i regel uppbyggd så att det grundläggande stadgandet ingår i statsandelslagen och denna lag hänvisar till den. Av denna anledning föreslås att den separata paragrafen om förhandlingsförfarande upphävs och ersätts med en hänvisning i 32 § till statsandelslagens paragraf om förhandlingsförfarande.

29 §. *Statsandelsutredning och statsandelsbeslut.* Enligt 1 mom. skall kommunen eller samkommunen för fastställande av den slutliga statsandelen för ett anläggningsprojekt för länsstyrelsen lägga fram en utredning om kostnaderna för genomförandet av stora projekt, om genomförda små projekt och om det sammanlagda beloppet av dem. Utredningen om de faktiska kostnaderna skall tillställas länsstyrelsen senast den 31 maj under det år som följer efter det då anläggningsprojektet blev färdigt.

Eftersom lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården inte har någon tidsgräns för genomförandet av anläggningsprojekt, har projekten i vissa undantagsfall fördröjts, om det har varit ekonomiskt lönsamt för den som genomför projektet. För att förhindra en sådan möjlighet föreslås att paragrafen ändras så att statsandelsutredning alltid skall lämnas senast inom tre år efter att projektet påbörjades.

Den som genomför ett projekt kan i enskilda fall anföra en särskild orsak till att projektet fördröjs för länsstyrelsen. Länsstyrelsen kan då av särskilda skäl ge högst två års tilläggstid för statsandelsutredningen.

På grundval av statsandelsutredningen kan länsstyrelsen bestämma att den slutliga statsandelen skall betalas för anläggningsprojektet. Eftersom statsandel enligt 26 § betalas endast för de faktiska kostnaderna, kan det, om de är lägre än de fastställda kostnaderna, i samband med statsandelsutredningen uppstå en sådan situation att statsandel som betalats i förskott måste återkrävas. Eftersom den statsandel som kan återkrävas inte på något sätt begränsas i stadgandena, är det i extrema fall möjligt att man måste återkräva också bara en mark som betalats för mycket i statsandel. På motsvarande sätt kan man i

vissa fall på grundval av statsandelsutredningen hamna att betala ett mycket litet belopp till i statsandel.

Eftersom det av administrativa orsaker är oändamålsenligt med återkrav eller betalning av ovan nämnda obetydligt små poster av statsandelen för anläggningsprojekt, föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. som gör att man kan avstå från detta förfarande. I momentet stadgas att om den slutliga statsandelen enligt de tillämpade beräkningsgrunderna avviker mindre än 1 000 mk från beloppet av den utbetalda statsandelen, skall skillnaden inte utbetalas eller återkrävas.

30 §. *Återbetalning av statsandel för anläggningsprojekt.* I 1 mom. stadgas om skyldighet att återbetala statsandelen för anläggningsprojekt i sådana situationer där egendomen överläts till någon annan, verksamheten upphör eller det syfte för vilket egendomen används blir varaktigt ändrat. I dessa fall kan det bestämmas att en sådan proportionell del av egendomens värde som motsvarar statsandelen helt eller delvis skall återbetalas till staten. Statsandelen kan emellertid inte återkrävas, om egendomen kommer att användas för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel.

Överlåtelse av egendom eller ändrat användningssyfte blir ofta aktuellt i situationer där det redan har gått lång tid sedan egendomen skaffades och egendomen kan vara i dåligt skick. Om en del av egendomens värde som motsvarar statsandelen skall återbetalas i en sådan situation, blir ekonomiskt förnuftiga egendomsarrangemang lätt olönsamma, varvid egendomen i extrema fall kan förbli outnyttjad. Eftersom en sådan situation kan innebära en stor ekonomisk belastning för ägaren och eftersom sådan egendom länge har använts på ett sätt som berättigar till statsandel, föreslås att 1 mom. ändras så att skyldighet att återbetala statsandel inte kan utfärdas, om mera än 30 år har förflutit sedan statsandelsutredningen om projektet lämnades när återbetalningsskyldigheten uppstår. Den föreslagna tidsgränsen motsvarar också den tidsgräns som föreslås för undervisningsverksamhetens anläggningsprojekt.

Enligt 3 mom. fattar social- och hälsovårdsministeriet beslut om skyldigheten att återbetala statsandel. Beslutsfattandet grundar sig på den anmälningsskyldighet som stadgas särskilt i momentet. Statsandelsmot-

tagaren skall inom sex månader underrätta ministeriet om att egendomen har överlåtits, om att det syfte för vilket egendomen används blir ändrat eller om en annan ändring i förhållandena. Om denna anmälningsskyldighet försummas och saken senare måste avgöras, skall skyldighet att återbetala statsandelen i regel utfärdas, och dessutom påförs en ränta som motsvarar Finlands Banks grundränta.

Den gällande paragrafen har däremot inga särskilda stadganden om möjlighet att uppbära dröjsmålsränta i det fallet att anmälningsskyldigheten har fullgjorts, men det ändå bestäms att statsandelen skall återbetalas. Detta innebär att ett beslut om skyldighet att återbetala statsandel inte kan förstärkas med dröjsmålsräntepåföljd, varvid det ur statsandelsmottagarens synvinkel är ekonomiskt lönsamt att fördröja återbetalningen av statsandelen. Eftersom skyldighet att återbetala statsandelen i och med olika egendomsarrangemang kan komma i fråga oftare än tidigare och eftersom egendomens och statsandelens storlek kan vara betydande, föreslås att 3 mom. för det första ändras så att för statsandel som skall återbetalas bestäms alltid en förfallodag, och om återbetalningen inte har gjorts senast på förfallodagen, uppbärs dröjsmålsränta för dröjsmålstiden. Dröjsmålsräntesatsen bestäms enligt den räntesats som avses i 4 § 3 mom. räntelagen.

Det föreslås att även räntesatsen för den ränta som skall uppbäras när anmälningsskyldigheten försummas skall bestämmas på ovan nämnt sätt. Då kan ränta påföras redan från och med den tidpunkt då egendomen har överlåtits, det syfte för vilket egendomen använts har blivit ändrat eller förhållandena annars har ändrat så att det borde ha anmälts. Dessutom föreslås att momentet ändras så att befogenheten i fråga om beslut som gäller skyldighet att återbetala statsandel tillkommer behörigt ministerium.

31 §. *Fastställande av resurser.* Eftersom stadgandet i 6 § 3 mom. om reglering av maximiantalet anställda föreslås bli upphävt, föreslås att även hänvisningarna i paragrafens 1 och 2 mom. till maximiantalet sådana anställda vid fördelningen av resurser stryks.

32 §. *Tillämpningen av vissa stadganden i statsandelslagen.* Det föreslås att paragrafens hänvisningar till tillämpningen av de stadganden i statsandelslagen som gäller i första hand utbetalning av statsandelen och förfarandet i anslutning till detta ändras så att de

motsvarar den föreslagna nya statsandelslagen. Dessutom föreslås på de grunder som nämns i 19 § att det i paragrafen tas in en hänvisning till 14 § statsandelslagen, där det stadgas om förhandlingsförfarandet mellan staten och kommunerna. Stadgandena i fråga ingår i 5 kap. i den sistnämnda lagen.

33 §. *Rättelseförfarande.* Det föreslås att paragrafen ändras till de delar som där hänvisas till det beslut om beviljande av statsandel som avses i paragrafen i fråga i den föreslagna nya statsandelslagen.

34 §. *Ändringssökande.* I 1 mom. föreslås en sådan ändring på grund av att förvaltningsprocesslagen träder i kraft att beträffande tillämplig lag hänvisas till nämnda lag. Samtidigt slopas omnämmandet av att ändring skall sökas hos högsta förvaltningsdomstolen i stadgandet. Då skall ändring i ett beslut på rättelseyrkande vilket länsstyrelsen utfärdat i ett statsandelsärende som gäller anläggningsprojekt i första hand sökas hos länsrätten.

37 §. *Kommuninvånare.* I 1 och 2 mom. föreslås tekniska ändringar som har att göra med lagen om hemkommun och befolkningsdatalagen.

42 §. *Tillämpning av vissa stadganden i statsandelslagen.* Det föreslås att paragrafens hänvisning till de stadganden i statsandelslagen som gäller skyldighet att lämna uppgifter och vite ändras så att den motsvarar motsvarande stadganden i den föreslagna nya statsandelslagen.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 1997.

Eftersom bestämningsgrunderna för statsandelen för driftskostnader ändras avsevärt jämfört med nuläget, föreslås för tydlighetens skull att utgångsnivån för de kalkylerade kostnader som utgör grunden för fastställandet av statsandelen, vilken utgångsnivå också utgör grunden för fastställandet av de kalkylerade kostnaderna efter ikraftträdandet, skall ingå i ikraftträdelsestadgandet. Utgångsnivå är enligt förslaget 1996 års nivå.

Den procentuella storleken av statsandelen för social- och hälsovårdens driftskostnader och på motsvarande sätt stadgandet i 17 § i lagförslaget om kommunens självfinansieringsandel är uppbyggda med tanke på situationen 1998. Vid dimensioneringen har beaktats det sparbeslut som statsrådet fattat redan tidigare och som gäller 1998. Sålunda vore statsandelens procentuella andel 1997 fortfarande något större och kommunernas

självfinansieringsdel på motsvarande sätt något mindre än 1998. Av denna orsak föreslås i ikraftträdelsestadgandet att med avvikelse från 17 § i lagförslaget skall den koefficient som används vid beräkningen av kommunens självfinansieringsandel vara 0,7447 vid fastställandet av statsandelarna för 1997.

1.5. Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

1 §. *Tillämpningsområde.* Ordalydelsen i paragrafens 1 mom. har gjorts klarare. Kommunalförbund har i enlighet med gällande kommunallag ändrats till samkommun. Lagen tillämpas fortfarande på statsandel och statsunderstöd samt annan finansiering som beviljas för verksamhet enligt de lagar som nämns i 3 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, nedan finansieringslagen. I sistnämnda lagar skall statsandelen eller statsunderstödet fortfarande kunna begränsas till bara en viss del av verksamheten eller den verksamhet som berättigar till statsandel eller understöd skall till vissa delar kunna utvidgas till att gälla också sådan verksamhet som annars inte omfattas av finansieringslagens tillämpningsområde. Lagen gäller fortfarande statsandel och statsunderstöd som beviljas för såväl anläggningsprojekt som driftskostnader.

Det föreslås att i paragrafens 2 mom. stadgas att lagens tillämpningsområde också skall täcka kommunens kalkylerade andel av kostnaderna för undervisnings- och kulturverksamhet. Denna finansieringsandel för kommunen beräknas enligt 9 och 9 a §§ per kommuninvånare särskilt för undervisningsverksamhet och bibliotek samt särskilt för kulturverksamhet och grundundervisning i konst. Kommunens statsandel beräknas enligt 7 § genom att den statsandelsgrund för kommunen som beräknats på det sätt som stadgas i 8 § minskas med kommunens finansieringsandel enligt 9 och 9 a §§. För närvarande stadgas i paragrafens 2 mom. om tillämpning av lagen på den betalningsandel, som föreslås bli upphävd, som elevens hemkommun skall betala till en annan kommun, till en samkommun eller till en privat sammanslutning eller stiftelse som är huvudman för en läroanstalt eller till staten.

2 §. *Förhållandet till lagen om statsandelar till kommunerna.* Paragrafen har ändrats på det sätt som den nya lagen om statsandelar

till kommunerna, som träder i kraft samtidigt med denna lag, förutsätter.

3 §. *Lagarna om verksamhet som finansieras*. Förteckningen över lagarna i paragrafens 1 mom. har ändrats för att motsvara gällande lagstiftning. Lagen om kvällsgymnasier (478/83), som upphävdes den 1 augusti 1994, har ersatts med lagen om vuxengymnasier (439/94) som trädde i kraft vid samma tidpunkt och lagen om musikinstrumentalister (402/87), som upphävdes den 1 augusti 1995, har ersatts med lagen om musikinstrumentalister (516/95) som trädde i kraft vid samma tidpunkt.

I paragrafens 2 mom. ingår ett alldeles nytt stadgande enligt vilket det i fråga om finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildning som ordnas vid yrkesläroanstalter och musikinstrumentalister, med undantag av särskilda läroanstalter som drivs av näringslivet, gäller vad som särskilt stadgas om detta. Enligt den regeringsproposition som gäller finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning och som avlätits separat till riksdagen skall den yrkesinriktade tilläggsutbildning som ordnas i nämnda läroanstalter från och med den 1 januari 1997 finansieras så att länsstyrelserna skaffar utbildningen av läroanstalterna med hjälp av anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten. Finansieringslagen gäller enligt denna proposition således endast finansieringen av den grundläggande yrkesutbildningen, med undantag av de särskilda yrkesläroanstalterna. Den yrkesinriktade tilläggsutbildning som ordnas på påbyggnadslinjer och som för närvarande finansieras med kalkylerad statsandel per elev och med betalningsandelar för elevernas hemkommuner skall i framtiden finansieras via upphandlingsavtal som länsstyrelserna beslutar om.

Den yrkesinriktade tilläggsutbildning som ordnas vid särskilda yrkesläroanstalter skall fortfarande finansieras enligt de kalkylerade priser per enhet som stadgas i finansieringslagen på det sätt som stadgas i 9 b §.

2 kap. Finansiering av driftskostnader

Rubriken för kapitlet har ändrats så att den skall motsvara det delvis nya innehållet. Det föreslås att det i kapitlet stadgas om finansieringen av driftskostnaderna för såväl undervisnings- som kulturverksamhet. För när-

varande omfattar kapitlet endast finansieringen av driftskostnader för undervisningsverksamhet. De stadganden som gäller kulturverksamhet ingår för närvarande i 3 kap. Kapitlet skall innehålla stadganden om hur statsandelen och kommunens finansieringsandel för kommuner, samkommuner samt privata sammanslutningar och stiftelser skall räknas på basis av kalkylerade priser per enhet. Det skall stadgas om beräkning av priserna per enhet för undervisningsverksamhet i ett nytt 2 a kap. Om beräkningen av priserna per enhet för kulturverksamhet skall stadgas i 3 kap. vars rubrik föreslås bli ändrad.

En ny indelning av finansieringsstadgandena behövs på grund av det föreslagna nya sättet att beräkna statsandelen till kommunen. Kommunens statsandel bestäms enligt 7 § som skillnaden mellan den statsandelsgrund som beräknats enligt 8 § och de finansieringsandelar för kommunen som beräknats enligt 9 och 9 a §§. Vid beräkning av kommunens statsandelsgrund och kommunens finansieringsandel beaktas de beräkningsgrunder som används vid finansieringen av undervisningsverksamhet och de beräkningsgrunder som används vid finansieringen av kulturverksamhet. Kommunens statsandel beräknas alltså inte längre särskilt för undervisningsverksamhet och kulturverksamhet.

6 §. *Allmänt stadgande*. Paragrafen har för att motsvara det nya innehållet i 2 kap. utvidgats till att förutom undervisningsverksamhet även gälla beräkningsgrunderna för statsandel för kulturverksamhet. I paragrafen har dessutom stadgandena om betalningsandelen för elevens hemkommun strukits. Det föreslås att det särskilda systemet för betalningsandelar i fråga om elevernas hemkommuner skall upphävas och ersättas med per kommuninvånare beräknade finansieringsandelar för kommunen, om vilka stadgas i 9 och 9 a §§.

7 §. *Kommunens statsandel*. Paragrafen är helt ny till innehållet. Det föreslås att det här stadgas om beräkning av kommunens statsandel. I paragrafen stadgas för närvarande om bestämmande av kalkylerad statsandelsgrund för undervisningsverksamhet.

Enligt den föreslagna paragrafen beviljas kommunen statsandel för kostnader som föranleds av ordnandet av de funktioner som nämns i 8 § till ett belopp som fås när kommunens statsandelsgrund, som beräknats på

det sätt som stadgas i 8 §, minskas med kommunens finansieringsandel av driftskostnaderna för undervisningsverksamhet och bibliotek, beräknad på basis av invånarantalet i kommunen enligt 9 §, samt kommunens finansieringsandel av driftskostnaderna för kulturverksamhet och grundundervisning i konst, beräknad på basis av invånarantalet i kommunen enligt 9 a §.

Statsandelsgrunden för kommunen beräknas, såsom tidigare, på basis av antalet elever, studerande, undervisningstimmar, studieveckor, invånare och årsverken samt de priser per enhet som bestämts för dessa prestationer. Avvikande från dagens läge skall kommunens statsandelsgrund för undervisningsverksamheten beräknas på basis av antalet elever och studerande i de läroanstalter som kommunen är huvudman för i stället för på basis av antalet elever och studerande i elevens hemkommun. Kommunens finansieringsandel räknas åter till alla delar på basis av kommunens invånarantal. Kommunens finansieringsandel per invånare skall enligt förslaget vara lika stor i alla kommuner.

7 a §. *Finansiering av läroanstalter som drivs av samkommuner och enskilda.* Paragrafen är helt ny till innehållet. I paragrafen stadgas för närvarande om kalkylerad statsandelsgrund för specialyrkesläroanstalter.

Enligt den föreslagna paragrafen skall samkommuner och huvudmän för privata läroanstalter som finansiering för de driftskostnader inom undervisningsverksamhet som avses i 8 § 1—6 punkten beviljas hela det belopp som motsvarar statsandelsgrunden och som beräknats på det sätt som stadgas i nämnda lagrum. För närvarande är statsandelen för läroanstalter som drivs av samkommuner och privata, med undantag av yrkesutbildningen, 57 % av den kalkylerade statsandelsgrunden. I yrkesutbildningen beräknas statsandelen så att hemkommunernas betalningsandelar dras av från statsandelsgrunden. Den återstående delen av den kalkylerade statsandelsgrunden får nämnda huvudmän för närvarande i form av betalningsandelar från elevernas hemkommuner. Dessa betalningsandelar har enligt gällande 40 § 2 mom. finansieringslagen betalats direkt till huvudmannen.

Den finansieringsandel av kostnaderna som kommunerna skall svara för beaktas i de föreslagna nya kommunandelar som avses i 9 och 9 a §§ och som skall ersätta sys-

temet med hemkommunernas betalningsandelar, varvid ett särskilt system med betalningsandelar för hemkommunerna inte behövs. Det föreslagna nya systemet inverkar inte på huvudmannens finansieringsställning när det gäller läroanstalter som drivs av samkommuner och privata.

Enligt 8 § 1 punkten i lagförslaget beaktas en skola som ersätter grundskolan när statsandelsgrunden för kommunen räknas ut. I fråga om privata skolor som ersätter grundskolan beviljas och betalas statsandelarna således till skillnad från andra privata läroanstalter fortfarande till den kommun som ingått ett sådant avtal med skolan som avses i 77 § 1 mom. grundskolelagen. Enligt 2 mom. i den föreslagna paragrafen skall finansieringen för en privat skola som organiserats så att den motsvarar grundskolan, i praktiken Judiska skolan, däremot beviljas och betalas till skolans huvudman i likhet med övriga privata läroanstalter. I paragrafen har tagits hänsyn till en möjlighet att i framtiden inrätta skolor som ger undervisning som motsvarar grundskolan och som drivs av en samkommun. I fråga om dem skall finansieringen beviljas och betalas direkt till samkommunen.

8 §. *Grunden för statsandelen till kommunen.* Paragrafen är helt ny till innehållet. För närvarande stadgas i paragrafen om hur statsandelen för undervisningsverksamhet bestäms på basis av den kalkylerade statsandelsgrunden antingen som en procentandel eller som skillnaden mellan den kalkylerade statsandelsgrunden och betalningsandelarna från elevernas hemkommuner.

Enligt den föreslagna paragrafen får man statsandelsgrunden för kommunen genom att räkna ihop de statsandelsgrunder som beräknats särskilt för de olika läroanstaltsformer som uppräknas i paragrafen samt särskilt för grundundervisningen i konst, biblioteket och kommunernas kulturverksamhet. Enligt den föreslagna paragrafen beräknas statsandelsgrunden för kommunen enligt huvudman även för läroanstalter som drivs av kommuner och samkommuner. För närvarande bestäms den kalkylerade statsandelsgrunden enligt elevernas hemkommun i fråga om de i paragrafen nämnda läroanstalter som drivs av kommuner och samkommuner.

Förutom för de funktioner om vilka stadgas i paragrafen beviljas kommunen statsandel för driftskostnader som gäller medborgarinstitut, annan utbildning än yrkesutbild-

ning vid musikläroanstalter, idrottsverksamhet, ungdomsarbete, museer, teatrar och orkestrar så som stadgas i 9 c—9 e §§. För dessa funktioner beviljas statsandelen såsom tidigare som en procentandel av produkten av det fastställda antalet undervisningstimmar, det fastställda antalet årsverken eller antalet invånare samt det pris per enhet som bestämts för var och en prestation. Dessa statsandelsgrunder beaktas inte vid beräkning av den statsandelsgrund för kommunen som avses i denna paragraf.

9 §. *Kommunens finansieringsandel av driftskostnader för undervisningsverksamhet och bibliotek.* Det föreslås att i paragrafen stadgas om kommunens finansieringsandel av driftskostnaderna för undervisningsverksamhet och bibliotek, vilken skall ersätta det system med betalningsandelar för elevernas hemkommuner om vilket för närvarande stadgas i paragrafen. Det föreslås att det i 9 a § stadgas om kommunens finansieringsandel av driftskostnaderna för kulturverksamhet och grundundervisning i konst. Den föreslagna indelningen grundar sig på de gällande statsandelsprocenterna som är olika stora för undervisningsverksamhet och kulturverksamhet.

Enligt den föreslagna paragrafen är kommunens finansieringsandel av driftskostnaderna för undervisningsverksamhet och bibliotek 43 % av produkten av invånarantalet i kommunen och det belopp per invånare i landet som beräknats på det sätt som stadgas i paragrafen på basis av riksomfattande kalkylerade kostnader, vilka baserar sig på priserna per enhet. Kommunens per invånare beräknade finansieringsandel av undervisningsverksamhetens och bibliotekets kalkylerade kostnader skall enligt förslaget vara densamma i alla kommuner.

Vid beräkning av nämnda riksomfattande belopp per invånare sammanräknas de statsandelsgrunder för kommunerna som avses i 8 § 1—6 och 8 punkten och till det på så sätt erhållna beloppet adderas de finansieringsgrunder som beräknats för huvudmän enligt paragrafens 2 mom. för läroanstalter som drivs av samkommuner och privata samt dessutom de belopp som motsvarar statsandelsgrunder och som beräknats för huvudmän enligt paragrafens 2 mom. för läroanstalter som staten är huvudman för, yrkesutbildningscentrer för vuxna och sameområdets utbildningscentral. Dessutom beaktas 10 % av de belopp som beräknats för

huvudmännen på basis av antalet elever och de genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts enligt 10 § för täckande av kostnader som åsamkats läroanstalternas huvudmän för anläggningsprojekt. Detta investeringstillägg skall betalas till läroanstalternas huvudmän så som föreslås bli stadgat i 40 § 1 mom.

Vid beräkning av kommunens finansieringsandel beaktas således alla kalkylerade kostnader vilka elevernas och studerandenas hemkommuner för närvarande är skyldiga att delta i med betalningsandelar för elevernas hemkommuner oberoende av om det stadgas om läroanstaltens finansiering i finansieringslagen eller särskilt. Sådana privata läroanstalter som avses i paragrafens 2 mom. 1 punkten och som ger undervisning som motsvarar grundskoleundervisning är de Steiner-skolor som är verksamma med stöd av lagen om Steiner-skola (417/77), de steinerpedagogiska specialskolor som är verksamma med stöd av lagen om steinerpedagogiska specialskolor (932/86), de skolor som är verksamma med stöd av lagen om privata skolor med främmande undervisningsspråk (373/63) och skolan Anna Tapion koulu.

Enligt paragrafens 3 mom. skall vid beräkning av kommunens andel inte beaktas de elever som får förberedande undervisning för grundskoleundervisningen enligt 4 § 4 mom. grundskolelagen och inte heller de elever och studerande som inte har hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun (201/94) eller som har sin hemkommun på Åland. Staten skall såsom tidigare helt svara för finansieringen av undervisningen för nämnda elever och studerande upp till de kostnader som beräknats på basis av priserna per enhet. Avvikande från det ovannämnda skall dock grundskoleelever som saknar hemkommun beaktas vid beräkning av kommunens andel, eftersom kommunen enligt 6 § grundskolelagen är skyldig att anordna grundskoleundervisning för barn i läropliktåldern som är bosatta inom dess område eller att se till att de som är i läropliktåldern har möjlighet att få undervisning som motsvarar grundskoleundervisningen.

I propositionen föreslås med hänvisning till motiveringen till 18 och 19 §§ att de stadganden som gäller finansieringen av skolskjuts för gymnasieelever och elever i yrkesutbildning och, med några undantag som anges i nämnda paragrafer, de stadganden som gäller finansiering av inkvartering

skall strykas i finansieringslagen. Elevernas skolskjuts skall i stället understödjas på det sätt som föreslås bli stadgat i den proposition med förslag till lag om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter och i den proposition med förslag till lag om ändring av lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstaltens elever och till lag om upphävande av 26 d § gymnasielagen som avlåtits till riksdagen separat. Elevernas inkvartering skall understödjas via studiestödssystemet.

Stödet för skolresor skall när denna lag träder i kraft dimensioneras enligt den statsandel som beviljats för skolskjuts för nämnda elever och de betalningsandelar för elevernas hemkommuner som beräknats för dessa utgiftsdelar. Eftersom staten helt svarar för de kostnader som föranleds av nämnda stödformer och kommunerna för närvarande via hemkommunsandelarna deltar i kostnaderna för skolskjutsar och inkvartering, skall det enligt 4 mom. 1 punkten, i syfte att bibehålla balansen i kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna, till kommunens andel årligen adderas ett belopp som beräknas på så sätt att hela landets invånarantal multiplicerat med detta belopp motsvarar de sammanlagda andelar som kommunerna skall betala för år 1996 för de kalkylerade kostnaderna för skolskjutsar och inkvartering för elever i gymnasiet och i yrkesutbildning. Beräknat med elevantalen för hösten 1995 och våren 1996 är nämnda belopp 16 mk per invånare. Det slutliga beloppet beräknas när elevantalen för hösten 1996 är klara. Enligt ikraftträdelsestadgandets 4 mom. adderas till kommunens finansieringsandel år 1997 endast hälften av nämnda belopp, eftersom de ändringar som gäller skolskjuts- och inkvarteringsförmåner för eleverna i gymnasiet och i yrkesutbildning föreslås träda ikraft först från ingången av juli 1997.

Med hänvisning till motiveringen till 3 § skall kommunens finansieringsandel enligt paragrafens 4 mom. 2 punkten årligen höjas med motiveringen att staten från och med ingången av 1997 helt svarar för de kostnader som föranleds av den yrkesinriktade tilläggsutbildning som för närvarande ordnas på påbyggnadslinjer. Kommunerna deltar för närvarande i kostnaderna för påbyggnadslinjerna genom att betala hemkommunernas betalningsandelar för de elever som deltar i nämnda utbildning. Det tillägg som görs till

kommunens finansieringsandel skall dimensioneras i överensstämmelse med de hemkommunsandelar som kommunerna betalade för påbyggnadslinjerna år 1996. Beräknat med elevantalen för hösten 1995 och våren 1996 är nämnda belopp 24 mk per kommuninvånare. Det slutliga beloppet kan beräknas när uppgifter om elevantalen för hösten 1996 finns tillgängliga.

Enligt paragrafens 4 mom. 3 punkten skall kommunens finansieringsandel år 1997 ökas med 531 och från år 1998 med 637 mk per kommuninvånare. Nämnda belopp täcker för det första de minskningar som görs i kommunernas statsandelar under 1996—1998 på grund av sparbesluten och som baserar sig på kommunens invånarantal. I dem har dessutom tagits hänsyn till undervisningsministeriets förvaltningsområdes andel av minskningarna i statsandelarna, som grundar sig på sänkta socialskyddsavgifter och minskade utgifter för utkomststöd för kommunerna. De minskningar i statsandelarna som genomförts under tidigare år via sänkta priser per enhet gäller fortfarande i enlighet med 2 mom. i lagens ikraftträdelsestadgande.

9 a §. *Kommunens finansieringsandel av driftskostnader för kulturverksamhet och grundundervisning i konst.* Paragrafen är ny. Enligt den föreslagna paragrafen är kommunens finansieringsandel av driftskostnaderna för kulturverksamhet och grundundervisning i konst 63 % av produkten av invånarantalet i kommunen och det belopp per invånare i landet som beräknats på basis av riksomfattande kalkylerade kostnader, vilka baserar sig på priserna per enhet för grundundervisning i konst och för kommunernas kulturverksamhet. Kommunens per invånare beräknade andel av nämnda kalkylerade kostnader skall enligt förslaget vara densamma i alla kommuner.

9 b §. *Statsandel för särskilda yrkesläroanstalters driftskostnader.* Paragrafen är ny. I den stadgas om statsandel som beviljas särskilda yrkesläroanstalter som drivs av näringslivet. Paragrafen motsvarar till innehåll 8 § 6 mom. i gällande finansieringslag.

9 c §. *Statsandel för driftskostnader som gäller medborgarinstitut och musikläroanstalter.* Paragrafen är ny. I den stadgas om statsandel för medborgarinstituts driftskostnader och för musikläroanstalters driftskostnader i fråga om annan utbildning än yrkesutbildning. Statsandelen är, såsom för närvarande, 57 % av produkten av det kalkylerade antal

undervisningstimmar som fastställts för huvudmannen och det pris per enhet som bestämts per undervisningstimme. I fråga om nämnda läroanstaltsformer motsvarar stadgandet till innehållet gällande 7 § 7 och 8 mom. samt 8 § 1 mom. i finansieringslagen. För den grundläggande yrkesutbildning som ordnas i musikläroanstalter bestäms statsandelen enligt 7, 7 a, 8 och 9 §§.

9 d §. *Statsandel för driftskostnader som gäller idrottsverksamhet och ungdomsarbete.* Paragrafen är ny. Statsandelen för idrottsverksamhet och ungdomsarbete skall enligt den föreslagna paragrafen så som för närvarande vara 37 % av produkten av priset per enhet per invånare och antalet invånare i kommunen. Till skillnad från dagens läge skall det bestämmas egna priser per enhet per invånare både för idrottsverksamhet och för ungdomsarbete på så sätt att priset per enhet för ungdomsarbete fastställs för varje kommuninvånare som inte fyllt 29 år och priset per enhet för idrottsverksamhet för alla kommuninvånare. Med nämnda undantag motsvarar paragrafen till innehållet gällande 21 § 2 mom. 2 punkten i finansieringslagen. Om beräkning av priserna per enhet för idrottsverksamhet och ungdomsarbete stadgas i 24 a §.

Det är ändamålsenligt att hålla grunderna för beräkning av statsandelen för idrottsverksamhet och ungdomsarbete skilt från kommunens statsandel enligt 7 §, eftersom verksamheten finansieras med sådana tippnings- och lotterivinstmedel som avses i lotterilagen (491/65). Enligt de förslag till ändring av idrottslagen (984/79) och lagen om ungdomsarbete (235/95) som ingår i denna proposition skall statsandelen för driftskostnader användas för verksamhet enligt 5 § idrottslagen och enligt 2 § lagen om ungdomsarbete.

9 e §. *Statsandel för driftskostnader som gäller museer, teatrar och orkestrar.* Paragrafen är ny. Statsandelen för museer, teatrar och orkestrar skall enligt den föreslagna paragrafen så som för närvarande vara 37 % av produkten av det pris per enhet som bestämts per årsverke särskilt för varje verksamhet och det kalkylerade antal årsverken som fastställts för anstaltens huvudman. Paragrafen motsvarar till innehållet gällande 21 § 2 mom. 3—5 punkten och 3 mom. i finansieringslagen.

9 f §. *Beräkning av antalet elever och studerande.* Paragrafen är ny. I den definieras närmare än i den 20 § som föreslås bli upp-

håvd om hur de elev- och studerandeantal som tillämpas vid beräkning av finansieringen för undervisningsverksamhet skall räknas ut. Samtidigt föreslås att beräkningsgrunderna till vissa delar ändras.

Enligt förslaget skall statsandel alltid beviljas och betalas till läroanstaltens huvudmän. Av detta följer att också de elev- och studerandeantal som används vid beräkning av statsandelen till skillnad från det nuvarande alltid skall beräknas enligt huvudman. För närvarande beräknas antalet elever och studerande enligt elevernas hemkommuner i fråga om läroanstalter som drivs av kommuner och samkommuner.

Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. beräknas statsandelen för finansåret enligt det genomsnittliga antalet elever och studerande för året före finansåret. Vid beräkningen beaktas de uppskattade förändringar i antalet elever och studerande under finansåret som sker med statens medverkan. Avvikelse från det genomsnittliga antalet studerande för året före finansåret kan göras också i det fall när det är känt att antalet elever eller studerande under finansåret kommer att stiga i och med att läroanstalten eller en del av den inleder sin verksamhet. Samtidigt kan gällande 40 a § i finansieringslagen som gäller finansiering när verksamheten inleds upphävas som obehövlig.

Till 39 § 2 mom. i lagförslaget föreslås ett stadgande enligt vilket statsbidragsmyndigheten före utgången av finansåret justerar den statsandel som beviljats så att den överensstämmer med det faktiska genomsnittliga antalet elever och studerande under finansåret. Enligt 40 § 1 mom. i lagförslaget skall de ändringar i beviljad statsandel som kommer sig av justeringarna betalas till statsandelstagaren eller uppbäras till staten separat före utgången av februari det år som följer efter finansåret.

Enligt förslaget skall det förvaltningsmässigt arbetsdryga förfarande i gällande lag frångås enligt vilket statsandelsbesluten ändras två gånger under finansåret på basis av uppgifterna om elevantalet den 20 januari och den 20 september. Även i det föreslagna nya systemet skall statsandelen och justeringarna av den dock bestämmas enligt det genomsnittliga antalet elever och studerande som beräknas på basis av nämnda datum.

Närmare stadganden om beräkningen av antalet elever och studerande skall, så som för närvarande, ges genom förordning.

2 a kap. Priser per enhet för undervisningsverksamhet

Till lagen har fogats ett nytt 2 a kap. om beräkning av priserna per enhet för undervisningsverksamhet. Kapitlet omfattar 10—19 §§ som för närvarande ingår i 2 kap. Det föreslås samtidigt att 10, 12—14, 14 a, 15 och 16 samt 19 §§ av nämnda paragrafer skall ändras, samt att 11 och 18 §§ samt 20 §, som för närvarande hör till 2 kap., skall upphävas.

10 §. *Genomsnittliga belopp för priserna per enhet.* Paragrafen motsvarar till innehållet huvudsakligen gällande 10 §. Hänvisningen i paragrafen till gällande lag om statsandelar till kommunerna har ändrats till en hänvisning till den nya lag om statsandelar till kommunerna som träder i kraft samtidigt med denna lag. Till paragrafen har fogats en hänvisning till 6 § 3 mom. lagen om statsandelar till kommunerna, vilket gör det möjligt att beakta kostnadsnivån till en lägre nivå än den verkliga vid fastställandet av priserna per enhet och de genomsnittliga beloppen för dem när kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna utreds vart fjärde år. Några mindre ändringar i ordalydelsen har dessutom gjorts.

11 §. *Bibehållande av kostnadsfördelningen.* Det föreslås att paragrafen skall upphävas. Enligt paragrafen skall de genomsnittliga beloppen för de priser per enhet för undervisningsverksamhet som fastställts för det löpande finansåret och priserna per enhet justeras vart fjärde år mitt under finansåret med beaktande av de faktiska kostnaderna under föregående år samt förändringarna i den beräknade kostnadsnivån och verksamhetens art och omfattning under det löpande året. Med stadgandet har man försökt säkerställa att justeringen av den kostnadsfördelning mellan kommunerna och staten som grundar sig på de verkliga kostnaderna kan träda i kraft så snart som möjligt efter det att kostnaderna har utretts.

Enligt förslaget skall man i statsandelssystemet helt frångå justering under finansåret av de priser per enhet som bestäms för finansåret. Behövliga justeringar skall däremot beaktas i priserna per enhet för det följande året.

Paragrafen har förutom på undervisningsverksamhet även tillämpats på de priser per enhet för bibliotek om vilka stadgas i 23 §. Det föreslås att nämnda paragraf ändras så

att den motsvarar stadgandena om beräkning av priserna per enhet för undervisningsverksamhet.

12 §. *Beräkning av priset per enhet för grundskolor.* Det föreslås att stadgandet om beräkning av priset per enhet för grundskolor skall revideras. Priserna per enhet skall fortfarande beräknas på basis av de riksomfattande totala kostnaderna för grundskolor och skolor som ersätter grundskolan. Vid beräkning av de riksomfattande totala kostnader som läggs till grund för priserna per enhet för grundskolan skall till skillnad från det nuvarande även kostnader som föranleds av grundskoleelevers skolskjutsar och inkvartering beaktas. För skolskjutsar och inkvartering i grundskolan skall således inte längre bestämmas ett särskilt pris per enhet på det sätt som för närvarande stadgas i 18 §, som föreslås bli upphävd.

Det föreslås att grunderna för gradering av priserna per enhet för grundskolan i sin helhet flyttas över till finansieringslagen och den förordning som utfärdas med stöd av den. Samtidigt föreslås att grundskolelagens 84 d § skall upphävas, där det stadgas om beräkning av ett nyckeltal som beskriver grundskolornas struktur och sättet att ordna undervisningen i kommunen och som läggs till grund för gradering av priserna per enhet i grundskolan. Enligt den föreslagna paragrafen skall priserna per enhet graderas, enligt vad som stadgas genom förordning, på basis av strukturen på kommunens skolnät, antalet elever som får specialundervisning i klass och befolkningstätheten i kommunen.

Avsikten är att genom förordning stadga att de kommunvisa priserna per enhet graderas enligt nyckeltalet för kommunen och en särskild befolkningstäthetskoefficient. Nyckeltalet skall stå för 40 % och befolkningstätheten för 60 %. Vid beräkning av nyckeltalet skall det tas hänsyn till strukturen på skolnätet och sättet att ordna undervisningen i kommunen samt antalet elever som får specialundervisning. Vidare skall nyckeltalet höjas i fråga om mycket glesbefolkade kommuner. Vid beräkning av nyckeltalet för kommunen skall det tas hänsyn till strukturen på skolnätet och sättet att ordna undervisningen så att nyckeltalet höjs i fråga om elever som går i lågstadieskolor med färre än 80 elever samt i fråga om elever som går i kommunens enda högstadieskola med samma undervisningsspråk där elevantalet understiger 180 elever. Höjningen skall beräk-

nas enligt de grunder som för närvarande anges i grundskolelagens 84 c §. I antalet elever som får specialundervisning medräknas de elever som enligt grundskolelagens 36 a § överförs till specialundervisning.

Höjningen av nyckeltalet skall vara olika stor för elever som omfattas av förlängd läroplikt enligt 32 § 3 mom. grundskolelagen och andra elever som får specialundervisning.

På basis av den regeringsproposition med förslag till ändring av lagen om grundskolelagen och av lagen om specialomsorger om utvecklingsstörda som avläts samtidigt med denna proposition skall även mycket gravt utvecklingsstörda elever räknas till de elever som får specialundervisning.

Avsikten är att beräkna befolkningstätheten i tvåspråkiga kommuner särskilt för finskspråkiga och svenskspråkiga invånare.

I fråga om elever som deltar i svenskspråkig undervisning i svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner samt elever som deltar i undervisning på samiska i kommuner på samernas hembygdsområde föreslås att priserna per enhet höjs med tio procent i stället för med nuvarande fem procent. Samtidigt skall dessa höjningar till skillnad från det nuvarande beaktas vid balanskalkylerna enligt paragrafens 2 mom. I fråga om skärgårdskommuner föreslås att priserna per enhet höjs med antingen 10 eller 20 % beroende på om över hälften av invånarna har fast trafikförbindelse till fastlandet.

Priset per enhet skall också fortfarande av särskilda skäl kunna höjas genom beslut av undervisningsministeriet. En höjning kan göras om kommunens utgifter för grundskolan är högre än genomsnittet t.ex. på grund av kommunens storlek och befolkningstäthet, placering i skärgården, tvåspråkighet, undervisning på samiska eller av något därmed jämförbart skäl och kommunen annars inte kan säkerställa undervisningen i fråga. En höjning kan beviljas för flera år åt gången.

Det stadgande i paragrafens 2 mom. om balansen i fråga om priserna per enhet och de riksomfattande totalkostnaderna motsvarar i huvudsak det nuvarande stadgandet. Enligt vad som anförts ovan skall man dock vid balanskalkylen till skillnad från det nuvarande beakta större höjningar för språk och skärgårdskommuner än tidigare samt höjningar av priset per enhet enligt prövning. I fråga om de ersättande skolorna har

stadgandet preciserats så att eleverna vid ersättande skola beaktas i elevantalet för en kommun som ingått ett sådant avtal med skolan som avses i 77 § grundskolelagen.

Enligt paragrafens 3 mom. skall priserna per enhet beräknas på ovan angivna sätt vart fjärde år på basis av de faktiska kostnaderna. De övriga ovan angivna grunderna för gradering och bestämmande skall däremot beaktas årligen vid beräkningen av priset per enhet.

Enligt paragrafens 4 mom. kan närmare stadganden om graderingen av priserna per enhet och även annan beräkning av priset per enhet utfärdas genom förordning.

13 §. *Beräkning av priset per enhet för gymnasier och vuxengymnasier.* Paragrafen motsvarar till uppbyggnaden och innehållet i stor utsträckning 12 § som gäller beräkning av priset per enhet för grundskolor. Gymnasielagens 21 § om gradering av priset per enhet skall upphävas och stadgandena om gradering av priset per enhet skall intas i denna paragraf och i finansieringsförordningen. Den nuvarande graderingen av priserna per enhet som grundar sig på det kalkylerade timantalet ersätts med ett förfarande enligt vilket priset per enhet för gymnasier graderas på basis av ett nyckeltal som bestäms enligt huvudman.

Avsikten är att genom förordning stadga att nyckeltalet i gymnasiet skall bestämmas enligt det totala antalet elever i gymnasier som har samma huvudman. Nyckeltalet skall vara detsamma i sådana kommuner där elevantalet är minst 200. I kommuner med färre än 200 elever skall nyckeltalet höjas på det sätt som stadgas genom förordning. Höjningen skall vara olika stor i kommuner med under 60 elever och i kommuner med 60—200 elever. I en kommun som ordnar gymnasieutbildning på både finska och svenska skall nyckeltalet beräknas särskilt för finskspråkig och svenskspråkig utbildning. Nyckeltalet för kommunen skall vara det med elevantalet vägda medeltalet av de tal som uträknats enligt språkgrupp. I fråga om ett privat gymnasium används nyckeltalet för den kommun där gymnasiet finns. Om kommunen inte har ett kommunalt gymnasium på samma språk, beräknas nyckeltalet för ett privat gymnasium på samma sätt som kommunens nyckeltal.

En höjning enligt prövning kan genom beslut av undervisningsministeriet göras också i priset per enhet för gymnasierna. Det

kalkylerade timantalet för gymnasier som med stöd av 57 § gymnasielagen fått en särskild uppgift som baserar sig på läroplanen har kunnat höjas genom beslut av undervisningsministeriet. Samtidigt som det sker en övergång från sådan gradering av priset per enhet som baserar sig på timantalet till ett beräkningssätt som grundar sig på nyckeltal, föreslås att ändring av statsandelsgrunden för ett gymnasium som fått en särskild uppgift skall göras som en höjning av priset per enhet enligt prövning. Enligt 5 mom. i lagens ikraftträdelsestadgande fastställer undervisningsministeriet när lagen träder i kraft utan ansökan en höjning av priset per enhet för huvudmännen för de nuvarande gymnasierna med en särskild uppgift. Höjningen skall dimensioneras så att höjningens ekonomiska verkan skall motsvara verkningen av den nuvarande höjningen av timantalet. En höjning enligt prövning kan förutom för en särskild uppgift som baserar sig på läroplanen också göras av andra särskilda skäl.

I överensstämmelse med gällande lagstiftning beaktas vid beräkningen av priset per enhet endast 60 % av elevantalet vid gymnasiet vuxenlinje. Priset per enhet för ett vuxengymnasium skall såsom tidigare vara 60 % av priset per enhet för gymnasiet i den kommun där vuxengymnasiet finns och priset per enhet för gymnasiet vuxenlinje 60 % av gymnasiet pris per enhet.

14 §. *Beräkning av enhetspriset för yrkesläroanstalter och specialyrkesläroanstalter.* Det föreslås att möjligheten att höja priserna per enhet på basis av läroanstaltens elevantal skall upphävas i paragrafens 1 mom. För närvarande höjs priset per enhet för en läroanstalt som har färre än 200 elever på det sätt som stadgas genom förordning.

Paragrafens 1 mom. har ändrats också på det sätt som reformen av de studiesociala förmånerna för yrkesläroanstaltens elever förutsätter. I de regeringspropositioner om stöd för skolresor för studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter och stöd för inkvartering som avlåtits separat till riksdagen föreslås att skolresorna för studerande vid gymnasier och yrkesläroanstalter skall understödjas av statens medel genom ett stöd för skolresor som betalas till den som ombesörjer transporten, biljetsäljaren eller studeranden. Enligt nämnda propositioner skall de kostnader som föranleds av inkvarteringen för studerande vid nämnda läroanstalter med vissa undantag understödjas via studiestöds-

systemet. I och med övergången till nämnda stödformer föreslås att beviljande av statsandel, med de undantag som gäller inkvartering, skall slopas i fråga om kostnader som föranleds av skolskjutsar och inkvartering för studerande vid gymnasier och yrkesläroanstalter. Samtidigt föreslås att stadgandet i finansieringslagens 18 § om priser per enhet för skolskjuts och inkvartering skall upphävas.

Det föreslås att inkvarteringsförmånen bibehålls i de läroanstaltsformer inom yrkesutbildningen till vilka boende på studieplatsen på ett naturligt sätt hör samman på grund av utbildningens karaktär. Enligt propositionen skall statsandel fortfarande beviljas för kostnader som föranleds av inkvartering av studerande vid läroanstalter inom lantbruksbranschen, läroanstalter för skogsbruk och trähushållning samt specialyrkesläroanstalter, som ordnar utbildning för handikappade. Till skillnad från det nuvarande skall det dock inte längre bestämmas ett eget pris per enhet för inkvartering, utan det pris per enhet per elev som avses i denna paragraf skall höjas enligt de genomsnittliga inkvarteringskostnaderna i nämnda läroanstaltsformer i fråga om de studerande som åtnjuter inkvarteringsförmån. De genomsnittliga kostnaderna skall beräknas särskilt för å ena sidan läroanstalter inom lantbruksbranschen samt läroanstalter för skogsbruk och trähushållning och å andra sidan för specialyrkesläroanstalter, eftersom inkvarteringskostnaderna i sistnämnda läroanstalter är högre än i andra läroanstalter på grund av elevernas handikapp.

Det föreslås att till paragrafen också fogas ett nytt 4 mom. som klargör sättet att beräkna priserna per enhet under de mellanliggande åren. Detta mom. motsvarar 12 § 3 mom.

14 a §. *Beräkning av priset per enhet för yrkeshögskolor.* Till paragrafens 1 mom. har fogats ett stadgande om hur priserna per enhet per studerande skall beräknas för sådana nya examina för vilka kostnadsuppgifter fortfarande saknas. Enligt propositionen skall priserna per enhet då beräknas på basis av kostnader för examina som hör till samma utbildningsområde.

Till paragrafens 1 mom. har dessutom fogats ett nytt stadgande om beräkning av priset per enhet för yrkesinriktade specialiseringsstudier. Avvikande från nuvarande stadganden skall priset per enhet inte beräknas enligt examen utan det skall finnas ett gemensamt pris per enhet per studerande för

de yrkesinriktade specialiseringsstudierna vid yrkeshögskolorna. En ändring behövs eftersom specialiseringsstudierna på grund av sitt innehåll inte på ett naturligt sätt kan delas in i examina. Enligt förslaget skall det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som statsrådet med stöd av 10 § fastställt för andra studier än specialiseringsstudier vid yrkeshögskolorna användas som pris per enhet för specialiseringsstudierna.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. som klargör sättet att beräkna priserna per enhet under de mellanliggande åren. Detta mom. motsvarar 12 § 3 mom. Det föreslås dessutom att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. enligt vilket det bestäms ett pris per enhet för en yrkeshögskola som ordnar utbildning som leder till flera olika examina. Priset per enhet bestäms enligt ett med antalet studerande vägt medeltal som beräknats på basis av antalet studerande som avlägger olika examina och de pris per enhet som bestämts för de olika examina. Vid beräkning av nämnda medeltal beaktas också studerande som genomför yrkesinriktade specialiseringsstudier och det pris per enhet som läggs till grund för finansieringen av de yrkesinriktade specialiseringsstudierna.

15 §. *Beräkning av enhetspriset för medborgarinstitut.* Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. som klargör sättet att beräkna priserna per enhet under de mellanliggande åren. Detta mom. motsvarar 12 § 3 mom.

16 §. *Beräkning av enhetspriset för musikläroanstalter.* Paragrafens 1 mom. har med hänvisning till motiveringen till 3 § ändrats så att det i fråga om yrkesutbildningen endast gäller den grundläggande yrkesutbildningen i musik. Om finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen år 1997 stadgas i ikraftträdelsestadgandets 6 mom. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. som klargör sättet att beräkna priserna per enhet under de mellanliggande åren. Detta mom. motsvarar 12 § 3 mom.

18 §. *Beräkning av enhetspriser för skolskjuts och inkvartering.* Med hänvisning till motiveringarna för 12 och 14 §§ föreslås att paragrafen skall upphävas. Kostnaderna för skolskjuts och inkvartering för grundskoleelever skall beaktas vid beräkning av priset per enhet enligt 12 §. Det pris per enhet för läroanstalter inom lantbruksbranschen samt läroanstalter för skogsbruk och trähushållning och specialyrkesläroanstalter som avses

i 14 § skall höjas för de elever vilka av läroanstaltens huvudman erbjuds avgiftsfri inkvartering.

19 §. *Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet.* Till paragrafens 1 mom. fogas med hänvisning till motiveringarna till 12, 14 och 18 §§ en ny 1 a-punkt. I den inledande meningen i paragrafen har kvällsgymnasium dessutom ändrats till vuxengymnasium i enlighet med gällande lagstiftning.

Med stöd av den nya 1 a-punkten lämnas kostnaderna för skolskjuts och inkvartering utanför beräkningen av priserna per enhet med undantag av grundskolorna samt, i fråga om inkvarteringen, de yrkesläroanstalter och specialyrkesläroanstalter i vilka läroanstaltens huvudman fortfarande inom ramen för statsandelssystemet kan erbjuda studerandena avgiftsfri inkvarteringsförmån.

20 §. *Beräkning av elevantal.* Paragrafen föreslås bli upphävd. Det föreslås att exaktare stadganden om beräkningen av antalet elever och studerande ges i en ny 9 f §.

3 kap. Priser per enhet för kulturverksamhet

Rubriken för kapitlet har ändrats för att motsvara det nya innehållet som är snävare än tidigare. I det tidigare kapitlet stadgades förutom om priser per enhet också om statsandelsprocenten för kulturverksamhet och om beräkning av statsandelsgrunden.

21 §. *Statsandel för kulturverksamhet.* Med hänvisning till motiveringarna till 7, 8, 9, 9 a, 9 d och 9 e §§ föreslås att paragrafen skall upphävas som obehövlig. Statsandelen för undervisnings- och kulturverksamhet bestäms enligt nämnda paragrafer så att undervisningsverksamheten, med undantag av medborgarinstitutet och annan utbildning än yrkesutbildning som ordnas i musikläroanstalterna, samt i fråga om kulturverksamheten biblioteken och kommunens kulturverksamhet bildar en helhet samt medborgarinstitutet, annan utbildning än yrkesutbildning vid musikläroanstalterna, idrottsverksamheten, ungdomsarbetet, museerna, teatern och orkestrarna bildar sina egna helheter när statsandelsgrunden beräknas.

23 §. *Priset per enhet för bibliotek.* I paragrafens 1 mom. har hänvisningen till 11 §, som föreslås bli upphävd, strukits. Inte heller priserna per enhet för biblioteken skall således längre justeras vart fjärde år under

finansåret på basis av de faktiska kostnaderna för året före finansåret samt förändringarna i den beräknade kostnadsnivån och verksamhetens art och omfattning under finansåret.

24 §. *Priset per enhet för kulturverksamhet.* Paragrafen har ändrats så att den endast gäller fastställande av priset per enhet för kulturverksamhet. I paragrafen stadgas för närvarande också om fastställande av pris per enhet för idrottsverksamhet och ungdomsarbete, om vilka skall stadgas i en ny 24 a §. De stadganden som gäller fastställande av priset per enhet för kulturverksamhet bibehålls oförändrade.

24 a §. *Priserna per enhet för idrottsverksamhet och ungdomsarbete.* Paragrafen är ny. I den föreslås stadganden om fastställande av priserna per enhet för idrottsverksamhet och ungdomsarbete, om vilket för närvarande stadgas i 24 §. Avvikande från det nuvarande föreslås att pris per enhet fastställs särskilt för idrottsverksamheten och för ungdomsarbetet. I fråga om idrottsverksamheten skall priset per enhet, såsom för närvarande, fastställas årligen per kommuninvånare inom ramen för statsbudgeten. Priset per enhet för ungdomsarbete skall däremot avvika från det nuvarande fastställas inom ramen för statsbudgeten för varje invånare under 29 år. De kommuner som relativt sett har fler invånare som hör till nämnda åldersgrupp får därmed mer i kalkylerad statsandel för ungdomsarbete än tidigare.

Att skilja stadgandena om fastställande av priserna per enhet för idrottsverksamhet och ungdomsarbete från stadgandena om fastställande av priser per enhet för kulturverksamhet är motiverat även därför att idrottsverksamheten och ungdomsarbetet enligt 9 d § beviljas statsandel till en viss procent, medan statsandelen för kulturverksamhet bestäms som en del av kommunens statsandel enligt 7 §.

25 §. *Priserna per enhet för museer, orkestrar och teatrar.* Det föreslås att stadganden om fastställande av pris per enhet för teatrar, vilket ingår i paragrafen, skall ändras. Priset per enhet för teatrar skall enligt förslaget fastställas årligen inom ramen för statsbudgeten för teaternas kalkylerade årsverken. För närvarande fastställs teaternas pris per enhet per årsverke på samma sätt som för museer och orkestrar enligt det pris per enhet som fastställts för det föregående året, justerat enligt de beräknade förändringarna i

kostnadsnivån och de förändringar som statens åtgärder föranleder. Det föreslås inga ändringar i de stadganden som gäller fastställande av priserna per enhet för museer och orkestrar.

39 §. *Beviljande och justering av statsandel.* Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen skall statsandel för driftskostnader samt finansiering för driftskostnader till privata sammanslutningar och samkommuner, med undantag av skolor som ersätter grundskolan, beviljas läroanstaltens huvudman eller någon annan huvudman för en anstalt som avses i finansieringslagen. Även statsandelsgrunden för kommunen samt finansieringen för läroanstalter som drivs av samkommuner eller enskilda beräknas enligt 7 a och 8 §§ enligt huvudman. För närvarande är det elevernas hemkommuner som beviljas statsandelen för grundskolor och skolor som ersätter grundskolan samt för gymnasier, vuxengymnasier, yrkesläroanstalter och yrkeshögskolor som drivs av kommuner eller samkommuner samt till samkommunens medlemskommuner i fråga om någon annan anstalt än en läroanstalt som samkommunen är huvudman för. I fråga om elever vid skolor som ersätter grundskolan i kommunen skall statsandelen fortfarande beviljas den kommun med vilken huvudmannen för skolan ingått ett sådant avtal som avses i 77 § 1 mom. grundskolelagen om att skolan ersätter grundskolan i kommunen. Detta beror på att eleverna vid en skola som ersätter grundskolan enligt 8 § 1 punkten beaktas vid beräkning av statsandelsgrunden för kommunen.

Att statsandelen beviljas huvudmannen för anstalten direkt gör statsandelssystemet klarare och enklare. Ändringen i systemet ändrar inte till denna del den slutliga allokeringen av den lagstadgade finansieringen, eftersom även de statsandelar som för närvarande beviljas elevernas hemkommun enligt gällande 40 § 2 mom. betalas direkt till läroanstalternas huvudmän.

Det stadgande i den föreslagna paragrafens 1 mom. som hänvisar till gällande lag om statsandelar till kommunerna har ändrats på det sätt som förutsäts av den nya lagen om statsandelar till kommunerna som ges samtidigt med denna lag. Statsandelarna beviljas så som närvarande årligen senast den 11 januari. I paragrafens 2 mom. föreslås med hänvisning till motiveringen till 9 f § att det stadgas om justering av statsandelen och den

finansiering som beviljats privata anstalter så att den överensstämmer med det genomsnittliga antalet elever eller studerande under finansåret. Denna justering skall ske före utgången av finansåret. Den föreslagna paragrafens 3 mom. om beviljande av statsandel för anläggningsprojekt motsvarar till innehållet gällande 4 mom.

40 §. *Utbetalning av statsandel.* Paragrafens 1—4 mom. om betalning av beviljad finansiering för driftskostnader har totalreviderats. Det föreslås att statsandelen samt den finansiering enligt 7 a § för en samkommun och privat sammanslutning eller stiftelse skall betalas till den huvudman för en läroanstalt eller annan anstalt som enligt 39 § har beviljats finansieringen. I fråga om vissa kommunala läroanstalter beviljas statsandelen för närvarande elevernas hemkommuner på det sätt som anges i motiveringen till 39 §. Enligt gällande 40 § 2 mom. betalas denna statsandel som beviljats hemkommunerna dock utökad med de enligt finansieringslagen beräknade betalningsandelarna för hemkommunerna direkt till läroanstalternas huvudmän. Detta s.k. kvittningsförfarande kan slopas i det föreslagna systemet.

Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen adderas till den finansiering som betalas till huvudmännen för yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter, yrkeshögskolor och muskläroanstalter som ordnar yrkesutbildning, på basis av de kostnader som åsamkats huvudmannen för anläggningsprojekt, ett belopp som motsvarar de höjningar i betalningsandelarna för elevernas hemkommuner som görs på basis av anläggningskostnader enligt gällande 9 § 6 mom. i finansieringslagen. Dessa tillägg till huvudmännen beaktas vid beräkning av kommunens finansieringsandel per invånare på det sätt som föreslås bli stadgat i 9 § 2 mom. 9 punkten i denna proposition.

Den finansiering som betalas till huvudmännen skall enligt 17 § 1 mom. i den nya lagen om statsandelar till kommunerna såsom tidigare betalas månatligen från ingången av finansåret i lika stora poster senast den 11 dagen varje månad. Enligt paragrafens 1 mom. skall de belopp enligt 39 § 2 mom. som följer av justeringar av elevantalet betalas till mottagaren av finansieringen eller särskilt uppbäras till staten före utgången av februari det år som följer efter finansåret.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom.

beaktas i den statsandel som betalas till kommunen dessutom sådana på kommunernas skatteinkomster baserade utjämningsar av statsandelarna som avses i 7 § samt de övergångsutjämningsar som avses i 31 § i den nya lagen om statsandelar till kommunerna på det sätt som föreslås bli stadgat i 17 § 2 mom. och 31 § 4 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

I den föreslagna paragrafens 3 och 4 mom. stadgas om förfarandet i det fall när de finansieringsandelar som beräknats för kommunen enligt 9 och 9 a §§ finansieringslagen och de andelar som kommunen enligt 2 mom. eventuellt skall betala av de på skatteinkomsterna baserade utjämningsarna av statsandelarna och av övergångsutjämningsarna enligt lagen om statsandelar till kommunerna sammanlagt är större än finansieringsgrunderna för kommunen enligt finansieringslagen, förhöjda med de andelar som eventuellt betalas till kommunen av övergångsposterna enligt lagen om statsandelar till kommunerna. Kommunen skall då betala skillnaden till staten i två poster på de tidpunkter som anges i nämnda moment.

40 a §. *Finansiering när verksamheten inleds.* Med hänvisning till motiveringen till 9 f § föreslås att paragrafen skall upphävas som obehövlig.

41 §. *Statsbidragsmyndighet.* I paragrafen har det stadgande upphävts som obehövligt enligt vilket även länsstyrelsen om statsrådet så beslutar kan vara statsbidragsmyndighet i frågor som gäller statsandelar och statsunderstöd för anläggningsprojekt och driftskostnader. Länsstyrelsen är för närvarande inte till någon del statsbidragsmyndighet i nämnda frågor. Detta innebär att statsbidragsmyndighet såsom tidigare är vederbörande ministerium, dvs. undervisningsministeriet.

Det är dock så som tidigare möjligt att genom förordning stadga att även något annat ministerium än vederbörande ministerium kan vara statsbidragsmyndighet i frågor som gäller statsunderstöd. Detta innebär att utbildningsstyrelsen fortfarande kan vara statsbidragsmyndighet i frågor som gäller statsunderstöd enligt prövning för försöksverksamhet, specialuppgifter och inledande av verksamheten enligt 38 § 1 mom. finansieringslagen samt att länsidrottsnämnderna kan vara statsbidragsmyndighet i frågor som gäller statsunderstöd för anläggningsprojekt vid idrottsanläggningar och fritidslokaler.

43 §. *Förhandlingsförfarande.* De ändringar som följer av upphävandet av 11 § och stiftandet av den nya lagen om statsandelar till kommunerna har gjorts i paragrafen. Om förhandlingarna om statsandelar gäller vad som stadgas i 14 § 1 mom. lagen om statsandelar till kommunerna och vad som stadgas med stöd av den.

44 §. *Återbetalning av statsandelar för anläggningsprojekt.* Till paragrafens 1 mom. har fogats ett stadgande enligt vilket det inte skall bestämmas om återbetalning av statsandel för anläggningsprojekt om det förflutit över 30 år sedan statsandelen beviljades. Att rättvist räkna ut det belopp som skall återbetalas när det gäller statsandel som beviljats för äldre projekt än så är arbetsdrygt och återbetalningsskyldigheten kan i oskälig grad försvåra en förnuftig och flexibel användning av gamla lokaler som byggts med hjälp av statsandel. Att nämnda äldre statsandelar inte återbetalas har ingen statsekonomisk betydelse. Den tidsgräns som satts för återbetalningsskyldigheten är likaså tillräcklig för att hindra spekulation med statsandelar-na.

45 §. *Tillämpning av vissa stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna.* Stadgandena i paragrafens 1 och 3 mom. med hänvisningar till lagen om statsandelar till kommunerna har ändrats så att de överensstämmer med den nya lagen om statsandelar till kommunerna som ingår i denna proposition. Nämnda moment ändras inte till innehållet.

I paragrafens 2 mom. föreslås att det stadgas om rätten att yrka rättelse och söka ändring i beslut enligt finansieringslagen på det sätt som stadgas i 21 och 22 §§ lagen om statsandelar till kommunerna. Enligt det nuvarande 2 mom. är det inte möjligt att yrka rättelse och söka ändring i beslut som fattats med stöd av finansieringslagen om beviljande av statsandel för driftskostnader. Det föreslås att förbudet att yrka rättelse och söka ändring till denna del skall upphävas.

Förbudet att yrka rättelse och att söka ändring är nödvändigt i det gällande systemet först och främst därför att statsandelen för undervisningsverksamhetens del för närvarande huvudsakligen beviljas elevernas hemkommuner, även om de priser per enhet som läggs till grund för statsandelen bestäms för de enskilda huvudmännen för läroanstalterna. Priset per enhet för en läroanstalt som drivs av en kommun eller samkommun bil-

dar därmed en del av statsandelsgrunden för hemkommunen för varje elev som studerar vid läroanstalten. En kommuns krav på ändring av statsandelsbeslutet för en viss läroanstalts del kunde då leda till att flera kommuners, i praktiken rentav över hundra andra kommuners statsandelsbeslut ändras. När det gäller besluten om statsandel för driftskostnader är det dessutom i det nuvarande systemet svårt att reda ut förhållandena mellan parterna, eftersom statsandelen till väsentlig del beviljas andra rättsobjekt (elevers hemkommun), än dem den slutligen med stöd av lagen betalas till (läroanstaltens huvudman). I och med övergången till det föreslagna nya systemet, där statsandelen beräknas, beviljas och betalas direkt till huvudmannen, finns det inte längre några grunder för det nuvarande förbudet mot att yrka rättelse och söka ändring.

I paragrafens 2 mom. förbjuds dock rättelseyrkande och ändringssökande i beslut om statsandel för driftskostnader till den del ändringsyrkandet gäller de antal elever och studerande som avses i 9 f § 1 mom. Förbudet att yrka rättelse och söka ändring är till denna del motiverat därför att den beviljade statsandelen i varje fall justeras enligt 39 § 2 mom. så att den överensstämmer med det verkliga antalet elever och studerande under finansåret. I ett beslut som givits på basis av en justering av antalet elever och studerande kan rättelse yrkas och ändring sökas också på basis av antalet elever och studerande.

Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 samtidigt som de övriga lagar som ingår i denna proposition.

Som 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet har tagits ett undantagsstadgande som gäller beräkningen av de genomsnittliga beloppen för priserna per enhet samt priserna per enhet för 1997. Enligt det skall priserna per enhet för 1997 för grundskolor, gymnasier, vuxengymnasier, yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter, yrkeshögskolor, medborgarinstitut, musikläroanstalter och bibliotek beräknas på basis av de faktiska kostnaderna för 1995 så att de statsandelsgrunder som beräknats enligt priserna per enhet för 1997 och enligt det antal elever och studerande, undervisningstimmar samt invånare för 1995 som använts vid beviljande av statsandel för 1996 inte överskrider de statsandelsgrunder som beräknats för år 1996 för nämnda funktioner. Vid beräkning av statsandelsgrunderna för 1996 beaktas också priserna per enhet

enligt 18 §, som upphävs genom denna lag, för skolskjutsar och inkvartering i grundskolan samt för inkvartering i läroanstalter i lantbruksbranschen och läroanstalter för skogsbruk och trähushållning samt specialyrkesläroanstalter nämnda år. Vid beräkning av statsandelsgrunderna för 1996 beaktas dessutom ändringen i kostnadsnivån. Statsandelsgrunderna för 1996 justerade med ändringarna i kostnadsnivån bildar således den totalram som inte får överskridas vid beräkning av priserna per enhet för 1997. Det inbördes förhållandet mellan de priser per enhet som bestämts för de funktioner som nämns i detta moment korrigeras däremot i enlighet med de faktiska kostnaderna för 1995.

I ikraftträdelsestadgandets 3 mom. stadgas om det förfarande enligt vilket statsandelarna för skolskjutsar och inkvartering vid gymnasier och yrkesläroanstalter beräknas och utbetalas för våren 1997. Stödet för skolskjutsar och med vissa undantag för inkvartering övergår på det sätt som beskrivits i 13 och 14 §§ från statsandelssystemet till ett fristående stödsystem den 1 juli 1997. Det förfarande som föreslås i momentet skall dock inte för inkvarteringsdelen gälla de läroanstalter som ordnar yrkesutbildning och där statsandelar fortfarande skall beviljas för kostnader som föranleds av elevernas inkvartering. Det föreslås att inkvarteringskostnaderna beaktas i dessa läroanstalters priser per enhet från början av 1997.

I ikraftträdelsestadgandets 4 mom. stadgas om det undantag gällande år 1997 som beskrivs i motiveringen till 9 § när det gäller beräkning av det belopp som på basis av 9 § 4 mom. 1 punkten skall adderas till kommunens finansieringsandel.

Enligt ikraftträdelsestadgandets 5 mom. kan vederbörande ministerium, dvs. undervisningsministeriet, utan hinder av 13 § 1 mom. från ingången av 1997 utan ansökan höja priset per enhet för huvudmannen för ett sådant gymnasium som fått en särskild uppgift som baserar sig på läroplanen och vars kalkylmässiga timantal innan denna lag trädde i kraft höjts med stöd av den 57 § i gymnasielagen som är gällande när denna lag träder i kraft.

Enligt ikraftträdelsestadgandets 6 mom. skall finansiering för yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas som påbyggnadslinjer i musikläroanstalter år 1997 beviljas i det kalkylerade statsandelssystemet enligt de stad-

ganden som gäller när denna lag träder i kraft. Vid finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildning som ordnas i musikläroanstalterna övergår man inte förrän vid ingången av år 1998 till ett sådant fristående finansieringssystem som beskrivits i motiveringen till 3 § och som grundar sig på upphandling från länsstyrelsernas sida.

Med ikraftträdelsestadgandets 7 mom. säkerställs att en sådana höjning av priserna per enhet som gjorts på basis av kapitalersättningen på hyresvärdet för yrkesläroanstalter och specialyrkesläroanstalter fördelas på ett ändamålsenligt sätt även när en del av hyresvärdeslokalerna på grund av omorganisering av driften av läroanstalterna övergår till en annan huvudman. Huvudmännen kan sinsemellan komma överens om hur en tidigare avtalad grund för höjning av statsandelen skall fördelas mellan dem.

Det föreslås att som 8 mom. i ikraftträdelsestadgandet för klarhets skull intas ett undantagsstadgande om beräkning av priserna per enhet för yrkeshögskolorna för 1997. Stadgandet motsvarar gällande 2 mom. i det ikraftträdelsestadgande som ingår i lagen den 3 mars 1995 om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (261/95).

Enligt ikraftträdelsestadgandets 9 mom. behöver statsandel som beviljats för anläggningskostnader för yrkesläroanstalters elevhem som fortsättningsvis används som studiebostäder, inte återbetalas till staten med stöd av 44 §, även om kostnader för elevernas inkvartering inte längre, med de undantag som anges i 14 §, skall beviljas statsandel. En ändring i ändamålet med elevhemmet behöver då inte heller behandlas vid vederbörande ministerium. På andra ändringar i ändamålet för elevhem tillämpas 44 §.

I ikraftträdelsestadgandets 10 och 11 mom. ingår normala ikraftträdelsestadganden.

1.6. Lag om upphävande av vissa stadganden i grundskolelagen

1 §. Det föreslås att de stadganden i grundskolelagen skall upphävas där det stadgas om elevens hemkommuns skyldighet att betala sin betalningsandel till någon annan som ordnar utbildning (*grundskolelagens 83 a och 84 c §§*) samt stadgandet om gradering av statsandelen till grundskolan på basis av ett nyckeltal som beräknas för kom-

munen (*grundskolelagens 84 d §*).

Om kommunens finansieringsandel av bl.a. kostnaderna för grundskolan, en skola som ersätter grundskolan samt en skola som motsvarar grundskolan stadgas enligt propositionen i 9 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Genom de föreslagna ändringarna ingriper man inte i eventuella avtal om kostnadsfördelningen mellan kommunerna, utan avtalen skall förbli i kraft. I propositionen görs heller inga förslag till ändring av stadgandena om elevens rätt att gå i en skola eller en skola som ersätter grundskolan i en annan kommun, utan till dessa delar skall fortfarande gälla vad som stadgas i 38 § och 80 a § 2 mom. grundskolelagen. Om en elev intas till grundskolan i en annan kommun eller till en annan skola än en sådan som avses i 80 a § som ersätter grundskolan och följer en egen läroplan, skall den mottagande kommunen eller den kommun som ingått ett avtal med nämnda skola som ersätter grundskolan få finansiering för eleven som alltid beräknats enligt priset per enhet.

Enligt grundskolelagens 84 c 2 mom. betalas för närvarande till den som ordnar förberedande undervisning för grundskoleundervisningen för invandrare, av statens medel ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel. För att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna inte skall ändras skall de kostnader som föranleds av nämnda undervisning enligt 9 § 3 mom. i den föreslagna lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet inte beaktas när kommunens finansieringsandel beräknas.

Vid beräkning av det nyckeltal enligt 84 d § grundskolelagen som beskriver grundskolornas struktur och sättet att ordna undervisningen i kommunen beaktas lågstadieskolor med litet elevantal och en högstadieskola med litet elevantal som är den enda högstadieskolan i kommunen med samma undervisningsspråk samt elever som enligt 36 a § grundskolelagen överförts till specialundervisning såsom faktorer som höjer nyckeltalet och samtidigt det statsandelsbelopp som kommunen får. I propositionen föreslås att de grunder som gäller gradering av de priser per enhet som läggs till grund för statsandelen huvudsakligen skall bibehållas oförändrade, men att stadgandena skall flyttas från grundskolelagen till 12 § lagen om finansiering av undervisnings- och kul-

turverksamhet och den förordning som ges med stöd av lagen. De grunder som gäller gradering av priserna per enhet passar i egenskap av stadganden som enbart gäller kommunernas finansiering bättre bland de övriga finansieringsstadgandena.

1.7. Gymnasielagen

Det föreslås att samma ändringar som i grundskolelagen i tillämpliga delar görs också i gymnasielagen. I gymnasielagen upphävs därmed de stadganden där det stadgas om elevens hemkommuns skyldighet att betala sin betalningsandel till någon annan som ordnar utbildning (*gymnasielagens 54 b §*) samt om gradering av den statsandel som beviljas gymnasiet enligt ett viss kalkylerat timantal (*gymnasielagens 21 §*). I stadgandena om privata gymnasier och gymnasier som fått en särskild uppgift som baserar sig på läroplanen (*gymnasielagens 52 § 2 mom. och 57 §*) slopas hänvisningen till den 21 § som upphävs.

Om kommunernas finansieringsandel av bl.a. kostnaderna för gymnasier som drivs av kommuner och privata stadgas i den föreslagna 9 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. I gymnasielagens 54 b § stadgas att om eleven saknar hemkommun eller om han har hemort på Åland, betalas till läroanstaltens huvudman av statens medel ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel. För att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna inte skall ändras skall de kostnader som föranleds av nämnda undervisning enligt 9 § 3 mom. i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet inte beaktas när kommunens finansieringsandel beräknas.

Det föreslås att det för gymnasiet huvudman fastställs ett nyckeltal som beskriver gymnasieutbildningens omfattning i stället för det kalkylerade timantalet. På samma sätt som i fråga om graderingen av priset per enhet för grundskolan skall också stadgandena om gradering av priset per enhet för gymnasiet överflyttas till 13 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och till den förordning som ges med stöd av den. Huvudmännen för gymnasier som fått en särskild uppgift skall kunna beviljas en höjning av priset per enhet för gymnasiet i stället för det kalkylerade

timantalet. Enligt 5 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet höjer undervisningsministeriet utan ansökan priset per enhet för huvudmannen för ett sådant gymnasium som har beviljats en höjning av det kalkylerade timantalet. Avsikten är att höjningen fastställs så att dess verkan på den finansiering som huvudmannen för gymnasiet får är lika stor som enligt de nuvarande stadgandena.

1.8. Lag om Steiner-skola

5 och 5 a §. I det statsandelssystem som föreslås enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet föreslås att de särskilda betalningsandelarna för elevernas hemkommuner över lag skall ersättas med kommunens finansieringsandel som enligt 9 § nämnda finansieringslag beräknas per invånare. Nämnda finansieringsandel för kommunen innehåller alla tidigare särskilda hemkommunsandelar för de elever som studerar i någon annan skola än en som kommunen är huvudman för. Kommunens finansieringsandel avdras i sin helhet när kommunens statsandel räknas ut. När kommunens finansieringsandel till alla delar beaktats vid beräkning av statsandelarna till kommunerna skall de privata läroanstalter till vilka hemkommunerna för närvarande betalar särskilda betalningsandelar beviljas hela det belopp som motsvarar statsandelsgunden i statsandel. Lagens 5 § har i enlighet med detta ändrats genom att stadgandena om procentbaserad statsandel har strukits. Samtidigt föreslås att 5 a §, där det stadgas om elevens hemkommuns betalningsandel till skolans huvudman, skall upphävas.

Statsbidraget till en Steiner-skola skall fortfarande beräknas enligt skolans elevantal och det per elev bestämda priset per enhet i grundskolan i den kommun där skolan finns. Priset per enhet för grundskolan skall i fortsättningen med hänvisning till motiveringen till 12 och 19 §§ till skillnad från det nuvarande också täcka kostnaderna för skolskjuts och inkvartering för eleverna. En Steiner-skola är inte skyldig att erbjuda sina elever skolskjuts- och inkvarteringsförmån. Enligt förslaget ökar det per elev beräknade statsbidraget för en Steiner-skola således med en andel som motsvarar den statsandelsgunden

per elev som beräknats på basis av skolskjutsar och inkvartering för den kommun där skolan finns. Denna andel för skolskjuts och inkvartering av statsandelsgunden ligger under en procent i de kommuner där Steiner-skolor finns.

5 b §. Med hänvisning till 5 och 5 a §§ har de stadganden i paragrafens 1 mom. strukits som gäller elevens hemkommun och betalning av hemkommuns betalningsandel. Till momentet har dessutom fogats stadganden om rättelseförfarande och ändringsökande. Enligt vad som föreslås bli stadgat i 45 § 2 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet kan rättelse yrkas och ändring sökas i ett beslut som gäller statsbidrag för en Steiner-skola.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 samtidigt med de övriga lagar som ingår i denna proposition.

1.9. Lag om steinerpedagogiska specialskolor

3 §. Med hänvisning till motiveringen till 5 och 5 a §§ lagen om Steiner-skola har stadgandena om procentbaserad statsandel strukits i paragrafens 2 mom. Den mekanism för beräkning av priset per enhet för steinerpedagogiska specialskolor som anges i 3 mom. föreslås bli ändrad. Den per elev beräknade statsandelen för skolan bibehålls dock på nuvarande nivå.

4 §. Med hänvisning till motiveringen till 5 och 5 a §§ lagen om Steiner-skola föreslås att paragrafen skall upphävas. I paragrafen stadgas om elevens hemkommuns betalningsandel till en huvudman för en steinerpedagogisk specialskola.

4 a §. Med hänvisning till 5 och 5 a §§ lagen om Steiner-skola har de stadganden i paragrafens 1 mom. strukits som gäller elevens hemkommun och betalning av hemkommuns betalningsandel. Till momentet har dessutom fogats stadganden om rättelseförfarande och ändringsökande. Enligt vad som föreslås bli stadgat i 45 § 2 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet kan rättelse yrkas och ändring sökas i ett beslut som gäller statsandel för en steinerpedagogisk specialskola.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 samtidigt med

de övriga lagar som ingår i denna proposition.

1.10. Lag om privata skolor med främmande undervisningsspråk

3 a §. Med hänvisning till motiveringen till 5 och 5 a §§ lagen om Steiner-skola har stadgandena om procentbaserad statsandel strukits i paragrafens 1 mom., med undantag av den statsandel som beviljas för elever som saknar hemkommun. Finansieringen av de privata skolorna med främmande undervisningsspråk skall fortfarande bestämmas på basis av skolans elevantal och det enligt 10 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet fastställda genomsnittliga beloppet av priserna per enhet, vilka läggs till grund för statsandelen till grundskolan. Detta genomsnittliga belopp och priset per enhet för grundskolan skall i fortsättningen med hänvisning till motiveringen till 12 och 19 §§ till skillnad från det nuvarande också täcka kostnaderna för skolskjuts och inkvartering för eleverna. En privat skola med främmande undervisningsspråk är inte skyldig att erbjuda sina elever skolskjuts- och inkvarteringsförmån. För att finansieringen för skolorna inte skall ändras jämfört med dagens läge föreslås att statsandelsgrunden sänks med ett belopp som motsvarar skolskjuts- och inkvarteringskostnadernas genomsnittliga andel av det genomsnittliga beloppet för priserna per enhet för grundskolan. Denna andel är för närvarande 4 %.

För de elever som saknar hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun bestäms statsandelen fortfarande som en lika stor procentandel som för närvarande av produkten av antalet elever och det genomsnittliga beloppet för priserna per enhet, vilka läggs till grund för statsandelen för grundskolan. Kommunerna deltar för närvarande inte i kostnaderna för ordnande av undervisning för dessa elever och staten betalar inte heller utöver statsandelen något belopp motsvarande hemkommunernas betalningsandelar till skolornas huvudmän. De föreslagna finansieringsgrunderna motsvarar till denna del gällande lagstiftning.

3 b §. Med hänvisning till motiveringen till 5 och 5 a §§ lagen om Steiner-skola föreslås att paragrafen skall upphävas. I paragrafen stadgas för närvarande om elevens hemkommuns betalningsandel till en huvud-

man för en privat skola med främmande undervisningsspråk.

3 c §. Med hänvisning till 5 och 5 a §§ lagen om Steiner-skola har de stadganden i paragrafens 1 mom. strukits som gäller betalning av hemkommunens betalningsandel. Hänvisningar till lagstiftningen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet som gäller meddelande av elevantal och tillämpning av dagen för beräkning av elevantalen har förts över från förordningen till denna paragraf. Till momentet har dessutom fogats stadganden om rättelseförfarande. Enligt vad som föreslås bli stadgat i 45 § 2 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet kan rättelse yrkas och ändring sökas i ett beslut som gäller statsandel för en privat skola med främmande undervisningsspråk.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 samtidigt med de övriga lagar som ingår i denna proposition.

1.11. Lag om yrkeshögskolestudier

22 §. *Statsandel för driftskostnader.* Med hänvisning till motiveringen till 5 och 5 a §§ lagen om Steiner-skola föreslås att paragrafens 2 mom. skall upphävas. I paragrafen stadgas för närvarande om studerandens hemkommuns betalningsandel till yrkeshögskolans huvudman. Samtidigt har paragrafens rubrik ändrats på det sätt som upphävandet av 2 mom. förutsätter.

23 §. *Extra statsunderstöd.* Hänvisningarna till den betalningsandel för studerandens hemkommun som föreslås bli upphävd i 22 § har strukits i paragrafen.

24 §. *Extern finansiering.* Hänvisningarna till den betalningsandel för studerandens hemkommun som föreslås bli upphävd i 22 § har strukits i paragrafen.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 samtidigt med de övriga lagar som ingår i denna proposition.

1.12. Lag om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor

18 §. *Grunderna för finansieringen.* Hänvisningarna till det system med betalningsandelar för studerandens hemkommuner

som föreslås bli upphävt, skall strykas i paragrafen.

19 §. *Understöd och donationer.* Hänvisningarna till det system med betalningsandelar för studerandenas hemkommuner som föreslås bli upphävt, skall strykas i paragrafen.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 samtidigt med de övriga lagar som ingår i denna proposition.

1.13. Lag om folkhögskolor med statsandel

8 §. *Studiesociala förmåner.* Med hänvisning till motiveringen till 3 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet har stadgandena om den yrkesinriktade tilläggsutbildning som för närvarande ordnas på påbyggnadslinjer strukits i paragrafens 1 mom. Begreppet påbyggnadslinjer frångås. Det stadgas separat om den yrkesinriktade tilläggsutbildningen och finansieringen av den i den regeringsproposition om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning som avläts samtidigt med denna proposition. Inkvarteringsförmånerna för studerande vid folkhögskolor som fungerar som internat bibehålls oförändrade trots de föreslagna ändringarna i skolskjuts- och inkvarteringsförmånerna för gymnasiernas och yrkesläroanstalternas elever.

10 §. *Statsandelens belopp.* Paragrafens 2 mom. har med hänvisning till motiveringarna till 5 och 5 a § lagen om Steiner-skola ändrats så att en folkhögskola i statsandel för sådan utbildning som för närvarande omfattas av betalningsandelen för elevens hemkommun skall få hela det belopp som motsvarar den kalkylerade statsandelsgrund som beräknats för nämnda utbildning. Grunderna för bestämmande av finansieringsgrunderna bibehålls oförändrade. Med anledning av motiveringen till 8 § har det till momentet fogats en hänvisning till det nya finansieringssystemet för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen.

18 §. *Hemkommunens betalningsandel.* Med hänvisning till motiveringarna till 5 och 5 a §§ lagen om Steiner-skola föreslås att paragrafen skall upphävas. I paragrafen stadgas för närvarande om den betalningsandel som elevens hemkommun betalar till folkhögskolans huvudman för elever som får grundskole- och gymnasieundervisning samt

grundläggande yrkesutbildning och utbildning i form av påbyggnadslinjer i folkhögskolan.

19 §. *Beräkning av antalet studerande och studerandeveckor.* Med hänvisning till motiveringen till 18 § har hänvisningarna till systemet med betalningsandelar för studerandens hemkommun, som föreslås bli upphävt, strukits i paragrafen.

20 §. *Betalning.* Med hänvisning till motiveringen till 18 § har stadgandena om betalning av hemkommunernas betalningsandelar strukits i paragrafen. Dessutom har hänvisningen i paragrafen till 40 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändrats på det sätt som förutsätts av de ändringar som föreslås i sistnämnda stadgande. Till paragrafen har fogats ett stadgande som klargör tillämpningen på folkhögskolorna av det tillägg enligt 40 § 1 mom. nämnda finansieringslag som betalas till läroanstaltens huvudman för kostnader som föranleds av anläggningsprojekt.

22 §. *Betalning av utebliven förmån och återbetalning av grundlös förmån.* Paragrafens hänvisningsstadganden till lagen om statsandelar till kommunerna har ändrats på det sätt som den nya lagen om statsandelar till kommunerna, som ingår i denna proposition, förutsätter. I sak är paragrafen oförändrad.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 samtidigt med de övriga lagar som ingår i denna proposition. Priserna per enhet för folkhögskolorna för år 1997 skall enligt ikraftträdelsestadgandets 2 mom. bestämmas enligt det pris per enhet som bestämts för år 1996, justerat med den uppskattade förändringen i kostnadsnivån i fråga om sådan utbildning som enligt 9 § nämnda finansieringslag beaktas när kommunens finansieringsandel räknas ut.

1.14. Lag om idrottsutbildningscenter med statsandel

8 §. *Yrkesutbildning.* Med hänvisning till motiveringen till 3 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet har det till paragrafen fogats en hänvisning till det nya finansieringssystemet för yrkesinriktad tilläggsutbildning.

9 §. *Statsandelens belopp.* Motsvarande ändringar som i 10 § 2 mom. lagen om folkhögskolor med statsandel har gjorts i para-

grafens 2 mom.

12 §. *Fastställande av priser per enhet.* Med hänvisning till motiveringen till 8 § lagen om folkhögskolor med statsandel har stadgandena om yrkesinriktad tilläggutbildning som ges i form av påbyggnadslinjer strukits i paragrafens 2 mom.

19 §. *Betalning.* Motsvarande ändringar som i 20 § lagen om folkhögskolor med statsandel har gjorts i paragrafen.

20 §. *Studiesociala förmåner.* Motsvarande ändringar som i 8 § lagen om folkhögskolor med statsandel har gjorts i paragrafen.

21 §. *Hemkommunens betalningsandel.* Med hänvisning till motiveringarna till 5 och 5 a §§ lagen om Steiner-skola föreslås att paragrafen skall upphävas. I paragrafen stadgas för närvarande om den betalningsandel som hemkommunen skall betala till idrottsutbildningscentrets huvudman för en studerande som får grundläggande yrkesutbildning och utbildning i form av påbyggnadslinjer vid ett riksomfattande idrottsutbildningscenter.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 samtidigt med de övriga lagar som ingår i denna proposition. Enligt ikraftträdelsestadgandets 2 mom. bestäms priset per enhet för 1997 för ett riksomfattande idrottsutbildningscenter avvikande från 12 § enligt det pris per enhet som bestämts för 1996 justerat med den uppskattade ändringen i kostnadsnivån i fråga om yrkesutbildningen. Den grundläggande yrkesutbildning som ordnas vid idrottsutbildningscentrerna beaktas vid beräkning av kommunens finansieringsandel enligt 9 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

1.15. Lag om skolan Anna Tapion koulu

4 §. Med hänvisning till motiveringarna till 5 och 5 a §§ lagen om Steiner-skola har de stadganden som gäller procentbaserad statsandel strukits i paragrafens 1 mom. Finansieringen för skolan Anna Tapion koulu skall fortfarande bestämmas på basis av produkten av skolans elevantal och det pris per enhet som bestämts för skolan. Skolan skall få hela det nämnda beloppet i statsandel.

Enligt paragrafens 2 mom. föreslås att skolans pris per enhet beräknas på basis av det riksomfattande med elevantalen vägda medeltalet av priserna per enhet per elev vid

läroanstalter för huslig ekonomi så att nämnda grund höjs med 50 %. För närvarande beräknas skolans pris per enhet så att det riksomfattande med elevantalen vägda medeltalet av de kalkylerade statsandelsgrunderna per elev vid nämnda läroanstalter höjs med 45 %. Detta riksomfattande medeltal innefattar också en andel för skolskjutsar och inkvartering. Eftersom skolskjutsar och inkvartering för yrkesläroanstalternas elever inte i fortsättningen längre skall finansieras via statsandelssystemet, innehåller nämnda riksomfattande medeltal av priserna per enhet, som föreslås bli ny statsandelsgrund, inte någon andel för skolskjuts och inkvartering. Som internat sörjer Anna Tapion koulu dock fortfarande för inkvarteringen av sina elever. För att läroanstaltens helhetsfinansiering skall bibehållas oförändrad bör höjningsgrunden i stället för nuvarande 45 % bli 50 %.

5 §. Med hänvisning till motiveringarna till 5 och 5 a §§ lagen om Steiner-skola föreslås att paragrafen skall upphävas. I paragrafen stadgas för närvarande om den betalningsandel som hemkommunen betalar till skolans huvudman för en elev i Anna Tapion koulu.

5 a §. Med hänvisning till motiveringen till 5 § har de stadganden som gäller elevens hemkommun och betalning av hemkommunens betalningsandel strukits i paragrafens 1 mom. Till momentet har dessutom fogats stadganden om rättelseförfarande och ändringssökande. Enligt vad som föreslås bli stadgat i 45 § 2 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet kan rättelse yrkas och ändring sökas i ett beslut som gäller statsandel för skolan Anna Tapion koulu.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 samtidigt med de övriga lagar som ingår i denna proposition.

1.16. Lag om studiecentraler

8 §. Med hänvisning till motiveringen till 3 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet har det till paragrafen fogats en hänvisning till finansieringssystemet för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen. Det föreslås att finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildning som sker i studiecentralerna frigörs från det statsandelssystem som baserar sig på priser per

enhet och överförs till upphandling som länsstyrelserna sköter.

18 §. De hänvisningar till lagen om statsandelar till kommunerna som ingår i paragrafen har ändrats på det sätt som den föreslagna nya lagen om statsandelar till kommunerna i denna proposition förutsätter. Paragrafen förblir oförändrad i sak.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 samtidigt med de övriga lagar som ingår i denna proposition. Enligt 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet skall priserna per enhet för 1997 inte beräknas på basis av de verkliga kostnaderna och några justeringar som beror på ändringar i kostnadsnivån skall inte göras i priserna per enhet. Förfarandet beror på att sparåtgärderna inom statsekonomi fortgår. Justeringarna av priserna per enhet har i dem begränsats till sådana utbildningstjänster vilkas kostnader kommunerna är skyldiga att delta i.

1.17. Lag om upphävande av stadganden om hemkommunens betalningsandel i vissa lagar som gäller undervisningsväsendet

I och med att man över lag slopar de särskilda betalningsandelar som hemkommunen betalar till läroanstalternas huvudmän och övergår till den finansieringsandel per invånare som beskrivs i motiveringen till 9 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, skall alla särskilda stadganden som gäller betalningsandelen för elevens hemkommun upphävas. Till den del det i enskilda lagar endast skall göras ändringar som gäller upphävande av stadganden om hemkommunens betalningsandel, föreslås att det ges en särskild lag om upphävande av stadganden om hemkommunens betalningsandel i vissa lagar som gäller undervisningsväsendet. De stadganden som ingår i de lagar som skall upphävas uppräknas i lagens 1 §. Enligt 2 § föreslås lagen träda i kraft den 1 januari 1997 samtidigt med de övriga lagar som ingår i denna proposition.

1.18. Idrottslagen

5 §. Det föreslås att det i paragrafen stadgas om en allmän skyldighet för kommunen att främja idrotten. Det ingår i kommunens egen beslutanderätt att besluta om de praktiska tillvägagångssätten och om verksamhe-

ten. Kommunen skall ha en central roll vid utvecklandet av idrottssamarbetet mellan olika grenar av förvaltningen samt med idrottsföreningar och andra sammanslutningar som erbjuder idrottstjänster. En viktig uppgift är att ekonomiskt och på annat sätt understöda idrottsföreningarna och annan medborgaraktivitet så att idrottsmöjligheter kan erbjudas kommuninvånarna. Att tillhandahålla idrottsanläggningar för idrottsföreningar och idrottsutövare är också av central betydelse vid främjandet av idrotten. Kommunerna kan separat få statsunderstöd för byggande av idrottsanläggningar.

Kommunen skall också vid behov själv ordna verksamhet för att idrott skall kunna erbjudas alla på lika grunder. Vid ordnande av idrottsverksamhet framhåvs särskilt idrott för grupper med särskilda behov, som inte i tillräcklig utsträckning har tillgång till medborgarorganisationernas eller idrottsföretagens tjänster. Med idrott för grupper med särskilda behov avses idrott för sådana personer som på grund av ett handikapp, en sjukdom eller nedsatt funktionsförmåga eller på grund av sin sociala situation har svårt att delta i sådan idrott som finns allmänt tillgänglig och för vilka handledningen kräver tillämpning och specialkunskande. Även hälsoinriktad idrott är ett område där det ofta är nödvändigt att ordna de praktiska verksamheten i samarbete med olika förvaltningsgrenar.

8 §. Det skall fortfarande stadgas om statsandelen till kommunen för idrottsverksamhetens driftskostnader i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. I 24 a § nämnda lag föreslås att det till skillnad från det nuvarande skall fastställas olika priser per enhet för idrottsverksamhet och ungdomsarbete. Priset per enhet för idrottsverksamhet skall, så som tidigare, fastställas årligen inom ramen för statsbudgeten per kommuninvånare.

Till paragrafen har fogats ett stadgande enligt vilket det förutsätts att den statsandel som beviljats skall användas för idrottsverksamhet. Statsandelar enligt idrottslagen finansieras med tippnings- och lotterivinstmedel. Enligt lotterilagen (491/65) skall intäkterna av tippning och lotterier användas för idrott och fysisk fostran samt vetenskap, konst och ungdomsfostran. Det föreslås därför att stadgandena om grunderna för användningen av statsandelen utformas enligt syftet med lotterilagen.

Det eftersträvas en så lätt organisation som möjligt. Kommunerna skall därför inte behöva ge särskilda utredningar varje år om hur statsandelen används. Vid behov skall kommunen dock ge en utredning till statsbidragsmyndigheten om hur statsandelen används för idrottsverksamhet.

25 §. Det föreslås att paragrafen upphävs som obehövlig. Där stadgas om tillämpning av den nu redan upphävda lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund (35/73) på statsandelar och statsunderstöd för idrottsverksamhet.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 samtidigt med de övriga lagar som ingår i denna proposition.

1.19. Lagen om ungdomsarbete

7 §. Det skall fortfarande stadgas om den statsandel som beviljas kommunerna för ungdomsarbetets driftskostnader i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. I nämnda lags 24 a § föreslås att det till skillnad från det nuvarande skall fastställas olika priser per enhet för idrottsverksamhet och ungdomsarbete. Priset per enhet för ungdomsarbete skall fastställas årligen inom ramen för statsbudgeten för varje kommuninvånare som inte fyllt 29 år. För närvarande fastställs priserna per enhet för alla kommuninvånare.

Av det skäl som anges i motiveringen till 8 § idrottslagen har det till paragrafen fogats ett stadgande enligt vilket den statsandel som beviljats ungdomsarbete skall användas för ungdomsarbete. Vid behov skall kommunen ge en utredning till statsbidragsmyndigheten om hur statsandelen används.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 samtidigt med de övriga lagar som ingår i denna proposition.

1.20. Museilagen

1 kap. Uppgifter och statsandel

Kapitlets rubrik har ändrats för att motsvara det nya kapitlets innehåll, som föreslås bli mer omfattande än tidigare. För närvarande stadgas om statsandel i kapitlet. Det föreslås att det fogas stadganden om museiverksamhetens syfte och uppgifter till lagens 1 §.

1 §. Paragrafen är helt ny till innehållet.

Det föreslås att det i paragrafen skall stadgas om museiverksamhetens syfte och museernas uppgifter. Det stadgande om beviljande av statsandel för museiverksamhet enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet föreslås som sådant bli flyttat till en ny 1 a §.

Syftet med stadgandena om museiverksamhetens syfte och museernas uppgifter är att klarlägga museernas ställning som en del av en helhet som består av att informera om, bevara och undersöka värden som gäller kultur, historia, natur och andra värden som gäller samhällets utveckling. Tillsammans med biblioteken och arkiven bildar museerna en helhet i fråga om sina uppgifter och syften. När det gäller att öka medvetenheten om de kulturella värdena är också samarbetet mellan museerna och inrättningarna inom undervisningsväsendet viktigt. Det föreslås att detta nu också skall beaktas i lagstiftningen. Det föreslås att till lagen också fogas ett stadgande om museernas informations- och undersökningsuppgift.

Enligt 14 a § Regeringsformen för Finland bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. I och med att museilagen kompletteras med stadganden om museiväsendets syften och museernas uppgifter, preciseras samtidigt det allmännas ansvar för kulturarvet.

Enligt paragrafens 1 mom. skall syftet med museiverksamheten vara att upprätthålla och öka medborgarnas kunskap om sin kultur, sin historia och sin miljö. För att nå detta syfte skall museerna sörja för och främja undersökning, undervisning och information på området genom att ta till vara, undersöka, bevara och ställa ut föremål och annat material om människan och hennes miljö.

Enligt förslaget skall museets huvudman välja det sätt på vilket uppgifterna utförs. Föremål och annat material kan skaffas t.ex. via arkeologiska utgrävningar, donationer eller förvärv. Museets huvudman beslutar om på vilket sätt museets material skall ställas ut och tidpunkten för detta. Med bevarande av material avses att fysiskt förvara det samt skydda det mot förstörelse. Tillvaratagande åter innefattar även dokumentation av uppgifter om materialets funktionella och historiska samband.

1 a §. Paragrafen motsvarar till innehållet gällande hänvisning till lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

2 §. Enligt gällande 2 § 4 punkten museilagen är ett villkor för erhållande av statsandel att för museet har inrättats minst en tjänst eller befattning med karaktär av huvudsyssla. Stadgandet anger inte närmare de uppgifter som hör till tjänsten eller befattningen eller vilka kunskaper och färdigheter som fordras av innehavaren. Enligt ordalydelsen i lagen skulle villkoren för att erhålla statsandel uppfyllas även om tjänsteinnehavaren eller befattningshavaren inte hade några som helst yrkesmässiga förutsättningar att sköta museet sakkunnigt. Det föreslås därför att 2 § 4 mom. preciseras så att innehavaren av en tjänst eller befattning i huvudsyssla som inrättats för museet skall ha yrkeskunskaper som hänför sig till museets verksamhetsområde. I praktiken har man redan med stöd av gällande lag utan undantag anställt sådana personer till dessa uppgifter som är förtrogna med museets verksamhet.

Enligt förslaget ankommer det på den som utnämner att bedöma den förtrogenhet med verksamheten som fordras av en tjänsteinnehavare eller befattningshavare. Enligt förslaget skall det fortfarande inte stadgas om behörighetsvillkoren för museernas personal.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslåträda i kraft den 1 januari 1997 samtidigt med de övriga lagar som ingår i denna proposition.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1997.

3. Lagstiftningsordning

Lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning, som föreslås bli förlängd med ett år, har stiftats på det sätt som stadgas i 67 § riksdagsordningen. Det föreslås att lagens giltighetstid skall förlängas utan att innehållet ändras, dvs. utan att lagens exceptionella förfarande med kommunutredning ändras. Av denna anledning skall förslaget om förlängd giltighetstid för lagen behandlas i samma ordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om statsandelar till kommunerna**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag stadgas om kommunernas allmänna statsandel, uppgiftsbaserade statsandelar och finansieringsunderstöd, vilka beviljas kommuner eller samkommuner eller i fråga om undervisnings- och kulturverksamhet även andra huvudmän för verksamheten.

Denna lag tillämpas på uppgiftsbaserade statsandelar enligt vad som stadgas här eller särskilt i någon annan lag.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med:

1) *statsandel* allmän statsandel och uppgiftsbaserad statsandel,

2) *allmän statsandel* den allmänna statsandelens grunddel jämte miljötillägg,

3) *uppgiftsbaserad statsandel* sådan statsandel för driftskostnaderna som beviljas för social- och hälsovård eller undervisnings- och kulturverksamhet,

4) *statsandelsåligganden* uppgifter för vilka allmän statsandel eller uppgiftsbaserad statsandel beviljas med stöd av lag,

5) *finansieringsunderstöd* understöd enligt prövning,

6) *statsbidragsmyndighet* det ministerium som ansvarar för frågor som gäller den allmänna statsandelen, den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelen, övergångsutjämningen och finansieringsunderstödet, samt

7) *statsbidragstagare* kommuner, samkommuner och i fråga om undervisnings- och kulturverksamhet även andra huvudmän för verksamheten.

2 kap.

Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna

3 §

Grunderna för fastställande av statsandelen

De genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller de genomsnittliga belopp eller kalkylerade kostnader som ligger till grund för bestämmandet av dem fastställs årligen för det följande finansåret. Härvid beaktas:

1) de beräknade ändringarna av omfattningen och arten av statsandelsåliggandena på det sätt som stadgas i 4 § 1 mom.,

2) den beräknade förändringen i kostnadsnivån på det sätt som stadgas i 4 § 2 mom., dock högst det fulla beloppet och minst halva beloppet av den beräknade förändringen i kostnadsnivån,

3) skillnaden mellan de faktiska och de enligt 1 punkten beräknade kostnaderna under finansåret före fastställelseåret på det sätt som stadgas i 5 §, samt

4) de justeringar som görs för bibehållande av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna på de grunder som stadgas i 6 §.

4 §

Förändring i statsandelsåliggandena och kostnadsnivån

En förändring i omfattningen eller arten av statsandelsåliggandena beaktas, om den följer av en lag eller förordning som gäller statsandelsåliggandet i fråga, av sådana föreskrifter från en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning eller av en riksomfattande plan eller statsbudgeten.

Förändringen i kostnadsnivån räknas ut så att två tredjedelar av förändringen anses bero på förändringen i förtjänstnivån i kommu-

nen och i kommunernas lönebundna avgifter samt en tredjedel på förändringen i den allmänna prisnivån så som stadgas närmare genom förordning.

5 §

Beaktande av faktiska förändringar

När de genomsnittliga beloppen av finansårets statsandelar eller de genomsnittliga belopp eller kalkylerade kostnader som ligger till grund för bestämmandet av dem fastställs, beaktas de faktiska förändringar i omfattningen och arten av statsandelsåliggandena samt i kostnadsnivån som inträffat under finansåret före fastställelseåret och som avviker från de beräkningar som gjorts med stöd av 4 §.

6 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Staten deltar i kommunernas kostnader för åligganden som omfattas av de uppgiftsbaserade statsandelarna i samma förhållande som den deltog i dem när denna lag trädde i kraft. Detta gäller dock inte kostnader för anläggningsprojekt eller andra kostnader för kulturverksamhet än de som följer av biblioteksväsendet, inte heller kalkylerade räntor, låneskötselkostnader eller avskrivningar eller andra motsvarande poster.

Kostnadsfördelningens utveckling reds ut på hela landets nivå och i sin helhet mellan staten och kommunerna. De genomsnittliga beloppen av de uppgiftsbaserade statsandelarna eller av de belopp eller kalkylerade kostnader som ligger till grund för bestämmande av dem justeras i överensstämmelse med utredningarna vart fjärde år (*justeringsår*) så som lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) stadgar.

Om det enligt 3 § 2 punkten har beslutats att den årliga förändringen i kostnadsnivån skall under några år beaktas med mindre än det fulla beloppet, skall förändringarna vid justering av kostnadsfördelningen beaktas högst till det belopp varom beslut fattats.

3 kap.

Utjämnning av statsandelarna

7 §

Utjämnning av statsandelarna på basis av skatteinkomsterna

Kommunen beviljas en på skatteinkomsterna baserad ökning av statsandelen (*utjämningsstillägg*), om dess kalkylerade skatteinkomst per invånare är mindre än 90 procent av det belopp som fås genom att alla kommuners sammanräknade skatteinkomster delas med kommunernas sammanräknade invånarantal (*utjämningsgräns*). Utjämningsstillägget beräknas så att summan av det och kommunens kalkylerade skatteinkomster utgör beloppet enligt utjämningsgränsen.

Om kommunens kalkylerade skatteinkomst per invånare överskrider utjämningsgränsen, minskas kommunens statsandelar med ett belopp som utgör 40 procent av skillnaden mellan de per invånare i kommunen beräknade kalkylerade skatteinkomsterna och utjämningsgränsen, dock högst 15 procent av kommunens kalkylerade skatteinkomst (*utjämningsavdrag*).

Vid beräkningen av kommunens kalkylerade skatteinkomst beaktas kommunalskatten, kommunens andel av samfundskatten (*samfundsskatteandel*) och fastighetsskatten för samma skatteår på det sätt som närmare stadgas genom förordning.

4 kap.

Allmän statsandel och finansieringsunderstöd

8 §

Hur den allmänna statsandelen bestäms

Kommunen får i allmän statsandel ett belopp som består av en grunddel och ett miljötillägg.

Beloppet av den allmänna statsandelens grunddel fås genom att kommunens invånarantal enligt 18 § befolkningsdatalagen (507/93) vid ingången av året före finansåret

multiplieras med det fastställda genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen.

Till det belopp som fås på detta sätt läggs de belopp som bestäms enligt de miljötillägg som definieras i 9—12 §§. Skärgårdstillägg eller fjärrtillägg betalas dock alternativt till kommunen beroende på vilket av dem som är fördelaktigare för kommunen.

9 §

Skärgårdstillägg

De i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/81) avsedda kommuner där minst hälften av befolkningen bor utan fast vägförbindelse till fastlandet, får i skärgårdstillägg ett belopp som är tre gånger den allmänna statsandelens grunddel, övriga skärgårdskommuner ett belopp som är en och en halv gång den allmänna statsandelens grunddel och kommuner med skärgårdsdelar ett belopp som är antalet personer som bor i skärgården multiplicerat med 75 procent av det fastställda genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen.

10 §

Fjärrortstillägg

Kommuner vilkas fjärrortstal, som bestäms på grundval av det lokala och regionala befolkningsunderlaget, är 1,50 eller större, får i fjärrortstillägg ett belopp som är tre gånger den allmänna statsandelens grunddel, kommuner vilkas fjärrortstal är 1,00—1,49 ett belopp som är två gånger den allmänna statsandelens grunddel och kommuner vilkas fjärrortstal är 0,50—0,99 ett belopp som är en och en halv gång den allmänna statsandelens grunddel. Stadganden om grunderna för bestämmande av fjärrortstalet utfärdas genom förordning.

11 §

Tätortstillägg för trafiken

Kommuner vilkas tätortsbefolkning överstiger 40 000 personer, får i tätortstillägg för trafiken ett belopp som är antalet personer som bor i tätort multiplicerat med 45 procent

av det fastställda genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen. Stadganden om grunderna för bestämmande av tätortbefolkningen utfärdas genom förordning.

12 §

Språktillägg

Kommuner som är tvåspråkiga enligt språklagen (148/22) och kommunerna inom samernas hembygdsområde får i språktillägg ett belopp som är 10 procent av den allmänna statsandelens grunddel.

13 §

Finansieringsunderstöd

Finansieringsunderstöd enligt prövning kan beviljas en kommun som i första hand på grund av exceptionella eller tillfälliga kommunalekonomiska svårigheter är i behov av ökat ekonomiskt stöd. Som faktorer vilka påverkar behovet av ekonomiskt stöd beaktas också lokala särförhållanden.

För beviljande och användning av understödet kan statsbidragsmyndigheten ställa villkor som gäller sanering av kommunens ekonomi.

5 kap.

Utbetalning och förfarandet i övrigt

14 §

Förhandlingsförfarande

Innan statsbidragsmyndigheten eller ett annat ministerium lägger fram sitt förslag till grunder för följande finansårs statsandelar i statsbudgeten, skall ministeriet förhandla med andra berörda ministerier och kommunernas centralorganisationer om hur kostnaderna för de uppgifter som omfattas av statsandelarna utvecklas.

Förhandlingar om justeringar av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna skall föras med kommunernas centralorganisationer så som närmare stadgas genom förordning.

15 §

Fastställande och justering av statsandelen

Statsrådet beslutar före utgången av september varje år om fastställande av de genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller de genomsnittliga belopp eller kalkylerade kostnader på basis av vilka andelarna bestäms.

16 §

Beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd samt fastställande av den på skatteinkomsterna baserade utjämnningen av statsandelarna

Statsbidragsmyndigheten beviljar den allmänna statsandelen samt fastställer den på skatteinkomsterna baserade utjämnningen av statsandelarna. Statsrådet beviljar finansieringsunderstöd. De uppgiftsbaserade statsandelarna beviljas av vederbörande ministerium.

Den allmänna statsandelen och de uppgiftsbaserade statsandelarna beviljas och den på skatteinkomsterna baserade utjämnningen av statsandelarna fastställs årligen utan ansökan senast den 11 januari.

Finansieringsunderstöd skall sökas hos statsbidragsmyndigheten. Understöd som beviljas före finansåret och betalas före utgången av juni skall sökas före utgången av oktober före finansåret och finansieringsunderstöd som betalas före utgången av december skall sökas före utgången av augusti under finansåret.

17 §

Utbetalning

Statsandelarna, i vilka har beaktats den på skatteinkomsterna baserade utjämnningen av statsandelarna enligt 7 §, betalas ministerievis till statsbidragstagaren från ingången av finansåret månatligen i lika stora poster senast den 11 varje månad. Finansieringsunderstöd betalas till kommunen på grundval av ansökningstidpunkten före utgången av antingen juni eller december under finansåret.

De på skatteinkomsterna baserade utjämnningarna av statsandelarna hänförs till stats-

andelarna enligt denna lag, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet i samma proportion som statsandelsanslagen för dem står till varandra i statsbudgeten.

Om den allmänna statsandel som beviljas, statsandelen enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården eller statsandelen enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet är mindre än de avdrag som hänför sig till den enligt 2 mom., uppbär statsbidragsmyndigheten eller vederbörande ministerium skillnaden av kommunen.

Statsbidragsmyndigheten tillställer vederbörande ministerier beslut kommunvis om de i 2 mom. avsedda belopp som skall beaktas vid betalningen av statsandelarna enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

18 §

Betalning av utebliven förmån

Framkommer det efter den tid som i 21 § stadgas för fastställande av rättelseyrkande uppgifter som inte tidigare har stått till en statsbidragstagares förfogande, och har denna på grund därav inte fått sådan statsandel som den enligt lag hade haft rätt till, skall det uteblivna beloppet betalas till statsbidragstagaren. På beloppet skall betalas en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. räntelagen från ingången av den månad då statsandelen borde ha betalats.

Om den uteblivna förmånen har liten betydelse och utgifterna för betalningen av den inte skulle stå i proportion till sakens ekonomiska betydelse, betalas förmånen dock inte.

Statsbidragsmyndigheten eller vederbörande ministerium får besluta att en utebliven förmån betalas senare i samband med utbetalningen av följande statsandelar.

19 §

Återbetalning av grundlös förmån

Om en statsbidragstagare utan grund har fått statsandel, skall statsbidragsmyndigheten

eller vederbörande ministerium bestämma att det överbetalda beloppet skall återbetalas. På det belopp som återbetalas uppbärs en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. räntelagen räknat från ingången av den månad under vilken statsandelen har betalats.

Om den förmån som skall återbetalas är liten eller om det skall anses vara oskäligt att kräva återbetalning eller uppbära ränta, behöver det inte bestämmas att förmånen skall återbetalas.

Statsbidragsmyndigheten eller vederbörande ministerium får besluta att en förmån som skall återbetalas avdras senare i samband med utbetalningen av följande statsandelar.

20 §

När betalningsskyldigheten upphör

Skyldigheten att betala en utebliven förmån eller att återbetala en grundlös förmån upphör inom fem år från utgången av det kalenderår då förmånen borde ha betalats eller betalades.

6 kap.

Sökande av ändring

21 §

Rättelseförfarande

En kommun som inte nöjer sig med ett beslut som gäller beviljande av statsandel eller fastställande av den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelarna har rätt att inom tre månader från delfäendet av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos statsbidragsmyndigheten eller vederbörande ministerium. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

22 §

Ändringsökande

Över ett beslut med anledning av rättelseyrkande eller ett beslut som avses i 18, 19 och 24 §§ får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen enligt förvaltningsprocesslagen (586/96).

I andra beslut som meddelats med stöd av denna lag än de som anges i 1 mom. får ändring inte sökas genom besvär.

7 kap.

Särskilda stadganden

23 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Statsbidragstagaren skall ge in de uppgifter som är väsentliga för fastställandet av statsandelen och som statsbidragsmyndigheten, vederbörande ministerier eller andra myndigheter som ministerierna förordnar förutsätter.

24 §

Vite

Om en kommun, en samkommun eller någon annan huvudman för verksamheten vid ordnandet av statsandelsåliggandena har underlåtit att uppfylla en lagstadgad förpliktelse eller en förpliktelse om vilken stadgas eller bestäms med stöd av lagen, får länsstyrelsen, efter att ha hört vederbörande ministerium, vid vite ålägga statsbidragstagaren att uppfylla förpliktelsen.

25 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

8 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

26 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Genom denna lag upphävs lagen den 3 augusti 1992 om statsandelar till kommunerna (688/92) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får för fastställande av statsandelarna för 1997 vidtas innan den träder i kraft.

27 §

Belopp som ligger till grund för allmän statsandel

Det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen 1997 är 206 mark per invånare.

Den allmänna statsandel som fastställs för kommunen på grundval av 8 § och 1 mom. i denna paragraf minskas från och med 1997 med 29,50 mark per kommuninvånare.

28 §

Förändringar i kostnadsnivån 1996—1998

Utän hinder av vad som stadgas i 3 §, beaktas den beräknade förändringen i kostnadsnivån till fullt belopp vid fastställandet av statsandelarna och de kalkylerade kostnaderna för 1997—1999.

29 §

Statsandelarna från och med 1998

Utän hinder av vad som stadgas i 6 § minskas kommunernas statsandelar 1998 med sammanlagt 1 300 miljoner mark jämfört med nivån 1997 så, att 6 procent av minskningarna anser de statsandelar som betalas på grundval av denna lag, 57 procent de statsandelar som betalas på grundval av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt 37 procent de statsandelar som betalas på grundval av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Den minskning av den allmänna statsandelen som avses i 1 mom. genomförs genom att det belopp som beräknas på grundval av 8 § minskas med 15,30 mark per kommuninvånare från och med 1998.

30 §

Finansieringsunderstöd 1997—1999

Utöver vad som stadgas i 13 § beaktas vid beviljandet av finansieringsunderstöd för 1997—1999 även de särskilda ekonomiska svårigheter som verkställigheten av denna lag åsamkar kommunerna.

31 §

Övergångsutjämning

Den förändring i statsandelarna till kommunerna som förorsakas av statsandelsgrunderna i denna lag utjämnas med hjälp av en övergångsutjämning. Statsbidragsmyndigheten fastställer en övergångsutjämning för de kommuner där förändringen i statsandelarna enligt 2 mom. ett vart år överstiger det belopp per invånare som stadgas i 3 mom.

Övergångsutjämnningen beräknas genom att det sammanlagda beloppet av de statsandelar för 1997 som beräknas för kommunen på bestämningsgrunder enligt denna lag, lagen om planering av och statsandelar för social- och hälsovården samt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet minskas med de statsandelar som kommunen har beviljats för verksamhet enligt de två förstnämnda lagarna 1996 samt med de belopp som kommunen 1996 har betalats i enlighet med 40 § 2 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet sådant detta lagrum lyder när denna lag träder i kraft. Vid beräkningen av förändringen i statsandelen beaktas inte de minskningar av statsandelarna som genomförs 1997, inte förändringarna i omfattningen och arten av statsandelsäliggandena, inte förändringarna i kostnadsnivån och inte den minskning av statsandelarna som motsvarar slopandet av kommunernas bostadstillägg till folkpensionerna. Som grund för beräkningen används kommunernas invånarantal vid årsskiftet 1995—1996 samt antalet elever, undervisningstimmar och årsverken 1996.

Den i enlighet med 2 mom. beräknade förändringen i statsandelarna till kommunerna per invånare begränsas dock genom en övergångsutjämning som läggs till eller dras från statsandelarna till högst 200 mark 1997, 400 mark 1998, 700 mark 1999, 1 050 mark 2000 och 1 400 mark 2001.

I fråga om betalningen och inriktningen av övergångsutjämnningen gäller vad som i 17 § stadgas om den på skatteinkomsterna baserade utjämnningen av statsandelarna.

Kommunen kan söka ändring i beslutet om fastställande av övergångsutjämnningen på det sätt som stadgas i 6 kap. i denna lag.

2.

Lag**om ändring av 19 § lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning**

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 67 § riksdagsordningen stadgar,

ändras 19 § lagen den 15 juli 1994 om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning (658/94) som följer:

19 §

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1994 och gäller till den 31 december 1997.

På en kommun som har beviljats räntestöd eller konsolideringslån eller där beslut har fattats om inledande av kommunutredning tillämpas denna lag även efter den 31 december 1997, tills kommunen har betalt

tillbaka räntestöds- och konsolideringslånetillgodohavanden enligt 5 och 7 § till staten eller kommunutredningen har avslutats.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

3.

Lag**om ändring av 5 § lagen om sammanslagningsunderstöd till kommuner**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 5 § lagen den 31 januari 1994 om sammanslagningsunderstöd till kommuner (89/94) som följer:

5 §

Denna lag träder i kraft den 15 februari 1994 och gäller till och med den 31 december 2000.

Lagen tillämpas på sådana ändringar i

kommunindelningen som träder i kraft tidigast vid ingången av 1995 och senast vid ingången av 1998.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

4.

Lag**om ändring av lagen om planering av och statsandel
för social- och hälsovården**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) 6 § 1 mom. 4 punkten och 3 mom. samt 19 §,
ändras 2 §, 6 § 1 mom. 3 och 6 punkten, 7, 8 och 10—12 §§, rubriken för 13 § och 13 § 1 mom., 14—16 och 18 §§, 29 § 1 mom., 30 § 1 och 3 mom., 31 § 1 och 2 mom., 32 och 33 §§, 34 § 1 mom. samt 37 och 42 §§,
av dessa lagrum 12 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 18 december 1995 (1446/95), 33 § sådan den lyder i sistnämnda lag och 34 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 17 december 1993 (1207/93), samt
fogas till lagen en ny 16 a §, en ny 17 § i stället för den 17 § som upphävts genom lag av den 18 december 1995 och till 29 § ett nytt 3 mom. som följer:

2 §

samband med beredningen.

*Förhållandet till lagen om statsandelar till
kommunerna*

8 §

Den regionala fördelningen av resurser

Förutom denna lag tillämpas på statsandel lagen om statsandelar till kommunerna (/), nedan statsandelslagen, för så vitt så stadgas i denna lag.

6 §

Den riksomfattande planens innehåll

Den riksomfattande planen skall innehålla

3) en uppskattning av det totala beloppet av de driftskostnader som utgör grunden för beräkningen av statsandelen för social- och hälsovården, de kalkylerade kostnader per invånare och arbetslös som används vid beräkningen av kommunens statsandel samt kommunens självfinansieringsandel per invånare;

6) grunderna för fördelningen av resurserna.

7 §

Beredning av den riksomfattande planen

Den riksomfattande planen bereds av vederbörande ministerium. Kommunernas centralorganisation samt vid behov andra myndigheter och sammanslutningar skall höras i

Vederbörande ministerium fördelar mellan länsstyrelserna maximibeloppet av kostnaderna för projekt som har godkänts i den riksomfattande planen.

Länsstyrelserna fördelar mellan kommunerna och samkommunerna inom länet det maximibelopp av kostnaderna för projekt som vederbörande ministerium har hänfört till dem.

Såväl vederbörande ministerium som länsstyrelserna skall vid fördelningen av maximibeloppen av kostnaderna för projekt iaktta de grunder som har godkänts i den riksomfattande planen.

10 §

Godkännande och justering av statsandelar

En uppskattning av det totala beloppet av de driftskostnader som utgör grunden för beräkningen av statsandelen för social- och hälsovården, de kalkylerade kostnader per invånare och arbetslös som används vid beräkningen av kommunens statsandel samt kommunens självfinansieringsandel per invånare godkänns årligen i den riksomfattande planen.

Då de kostnader som utgör grunden för beräkningen av statsandelen godkänns beaktas ändringen i omfattningen och arten av

statsandelsuppgifterna samt i kostnadsnivån enligt 3 § statsandelslagen. Ändringen i omfattningen och arten av uppgifterna hänförs till de kalkylerade kostnader per invånare som bestäms enligt ålder och som gäller de åldersgrupper som är föremål för ändringen i uppgifterna.

11 §

Kalkylerade kostnader

De kalkylerade kostnaderna per kommuninvånare godkänns separat för socialvården och för hälsovården grupperade enligt åldersgrupp som följer:

- 0—6-åringar
- 7—64-åringar
- 65—74-åringar
- 75—84-åringar
- de som fyllt 85 år

Dessutom godkänns de kalkylerade kostnaderna för socialvården för beräkningen av de kostnader per invånare och per arbetslös som bestäms på grundval av arbetslösheten samt för hälsovården för beräkningen av de kostnader per invånare som bestäms på grundval av sjukfrekvensen.

12 §

Statsandel till kommuner

Statsandelen för driftkostnader är skillnaden mellan de kalkylerade kostnader som fastställts för kommunen och självfinansieringsandelen. De kalkylerade kostnaderna fastställs på grundval av bestämningsfaktorerna för socialvården och hälsovården var för sig samt kommunens avsides läge. Bestämningfaktorer är invånarantal, åldersstruktur, den andel av den sysselsatta arbetskraften som arbetar i service- och förädlingsbranscherna, arbetslöshet och sjukfrekvens samt avsides läge på det sätt som stadgas nedan i denna lag.

De kalkylerade kostnaderna för socialvården erhålls genom att de kalkylerade kostnaderna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet personer i åldersgruppen i fråga samt genom att de kalkylerade kostnaderna för 0—6-åringarna dessutom multipliceras med sysselsättningskoefficienten och genom att de erhållna beloppen adderas enligt ålders-

grupp. Arbetslöshetens inverkan på kostnaderna beräknas genom att den kalkylerade kostnaden per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och arbetslöshetskoefficienten samt genom att den kalkylerade kostnaden per arbetslös särskilt multipliceras med antalet arbetslösa i kommunen. Det totala beloppet av de kalkylerade kostnaderna för socialvården erhålls som summan av de belopp som bestämts på grundval av åldersstrukturen och arbetslösheten.

De kalkylerade kostnaderna för hälsovården erhålls genom att de kalkylerade kostnaderna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet personer i åldersgruppen i fråga. De kostnader som bestäms på grundval av sjukfrekvensen beräknas genom att det belopp som bestämts särskilt per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och sjukfrekvenskoefficienten. De kalkylerade kostnaderna för hälsovården erhålls som summan av de kostnader som bestämts enligt åldersgrupp och på grundval av sjukfrekvensen.

De kalkylerade kostnader för kommunens social- och hälsovård som utgör grunden för statsandelen erhålls genom att de kalkylerade kostnader för socialvården och hälsovården som beräknas enligt 2 och 3 mom. adderas. Om en fjärrortskoefficient har fastställts för kommunen, multipliceras summan dessutom med fjärrortskoefficienten.

13 §

Arbetslöshetskoefficient

Kommunens arbetslöshetskoefficient uträknas så att kommunens arbetslöshetsprocent divideras med hela landets arbetslöshetsprocent.

14 §

Sjukfrekvenskoefficient

Sjukfrekvenskoefficienten uträknas på grundval av det ålders- och könsdifferentierade antalet personer under 55 år som får invalidpension. Om det ålders- och könsdifferentierade antalet personer under 55 år som får invalidpension i förhållande till invånarna i åldern 16—54 år är detsamma i kommunen som i hela landet, är koefficienten ett. Om nämnda förhållande mellan an-

talet personer med invalidpension och antalet personer i åldern 16—54 år i kommunen överstiger hela landets medeltal, höjs koefficienten, och om förhållandet underskrider hela landets medeltal, sänks koefficienten. Koefficienten höjs och sänks så att koefficienten motsvarar skillnaden mellan kommunen och hela landet.

När koefficienten fastställs används uppgifterna om invaliditet för den treårsperiod som började fyra år före verksamhetsåret.

15 §

Sysselsättningskoefficient

Sysselsättningskoefficienten uträknas genom att den andel av kommuninvånarna som arbetar i service- och förädlingsbranscherna och kommunens sysselsatta arbetskraft divideras med motsvarande andel för hela landet.

När koefficienten fastställs används uppgifterna om sysselsättningen för det år som började tre år före verksamhetsårets början.

16 §

Fjärrortskoefficient

Fjärrortskoefficienten är 1,05 eller 1,15. Statsrådet utser de kommuner som har en fjärrortskoefficient och storleken på envar kommuns koefficient. Koefficient kan fastställas för en kommun som i fjärrortstillägg 1994 betalade minst 3 procent av driftskostnaderna för kommunens social- och hälsovård och vars fjärrortspoäng enligt det kommunala tjänstekollektivavtalet var minst 2. Den högre koefficienten kan fastställas för en kommun vars fjärrortspoäng var minst 5. När fjärrortskoefficienten fastställs beaktas även de fjärrortstillägg som en samkommun enligt 5 § 2 mom. folkhälsolagen betalat, om kommunen nämnda år var medlem i en sådan samkommun.

Om minst hälften av invånarna i en skärgårdskommun som avses i 9 § 1 mom. lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/81) i början av det år som föregick verksamhetsåret bodde utan fast vägförbindelse till fastlandet, är en sådan kommuns fjärrortskoefficient med avvikelse från 1 mom. 1,10.

16 a §

Uträkning av koefficienterna i vissa fall

Om det vid uträkningen av de koefficienter som avses i 13—16 §§ inte finns uppgifter tillgängliga för den tidpunkt som avses i nämnda paragrafer i fråga, används vid uträkningen av koefficienterna i stället de uppgifter som senast erhållits före den tidpunkt som avses i paragrafen i fråga.

17 §

Kommunens självfinansieringsandel

Kommunens självfinansieringsandel uträknas genom att den självfinansieringsandel som fastställts per invånare multipliceras med kommunens invånarantal.

Självfinansieringsandelen per invånare fås genom att alla kommuners kalkylerade kostnader för social- och hälsovården adderas och genom att härifrån dras av den statsandel som bestäms enligt det procenttal som stadgas i 18 §.

Om det stadgas särskilt om storleken på en statsandel som staten betalar till kommunen på ett sätt som avviker från denna lag, beaktas detta som en ökning eller minskning är självfinansieringsandelen.

18 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 75,8 procent och statens andel 24,2 procent. Om det enligt 3 § 2 punkten har beslutats att den årliga förändringen i kostnadsnivå skall under några år beaktas med mindre än det fulla beloppet, skall detta vid kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beaktas så att statens andel minskar så att den motsvarar den nedsatta justeringen av kostnadsnivå för åren i fråga.

Vid kostnadsfördelningen beaktas driftskostnaderna för ordnande av verksamhet enligt speciallagar och statsandelen för driftskostnaderna. I driftskostnaderna ingår inte kostnader för anläggningsprojekt, kalkylerade räntor och avskrivningar, kostnader

för skötsel av lån eller andra motsvarande poster.

Kostnadsfördelningen utreds vart fjärde år (*justeringsår*). Om den genomförda kostnadsfördelningen beräknad på riksnivå för året före justeringsåret skiljer sig från situationen enligt 1 mom., skall beloppen av statsandelarna justeras så att kostnadsfördelningen återgår till nivån enligt 1 mom. vid ingången av året efter justeringsåret. Om uppgifterna för året före justeringsåret då inte är tillgängliga, används uppgifterna från föregående år. I samband med utredningen av kostnadsfördelningen kan den inbördes avvägningen av bestämningsgrunderna för statsandelen ändras så att den motsvarar de förändringar som inträffat i servicebehovet.

29 §

Statsandelsutredning och statsandelsbeslut

För fastställande av den slutliga statsandelen för ett anläggningsprojekt skall kommunen eller samkommunen för länsstyrelsen lägga fram en utredning om kostnaderna för genomförandet av stora projekt, om genomförda små projekt och om det sammanlagda beloppet av kostnaderna för dem. Utredningen om de faktiska kostnaderna skall tillställas länsstyrelsen senast den 31 maj under det år som följer efter det då anläggningsprojektet blev färdigt. Utredningen skall dock alltid lämnas senast inom tre år efter att projektet påbörjades. Om projektet då fortfarande pågår, kan länsstyrelsen av särskilda skäl och på ansökan ge högst två års tilläggstid för utredningen.

Om den slutliga statsandelen enligt de tillämpade beräkningsgrunderna avviker mindre än 1 000 mark från beloppet av den statsandel som betalats enligt 28 §, utbetalas eller återkrävs inte skillnaden.

30 §

Återbetalning av statsandel för anläggningsprojekt

Det kan bestämmas att en sådan proportionell del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar statsandelen för anläggningsprojekt helt eller delvis skall återbetalas till staten, om egendomen har överlåtits eller om verksamheten upphör eller om det syfte för vilket egendomen an-

vänds blir varaktigt ändrat och egendomen inte används för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel. Statsandelen kan emellertid inte återkrävas på en sådan grund som har uppstått senare än 30 år efter att statsandelsutredningen om projektet lämnades.

Om betalningsskyldighet och avdrag för ersättning beslutar vederbörande ministerium. Den statsandel som skall återbetalas skall betalas senast på den förfallodag som utsatts i beslutet. Dröjer återbetalningen skall dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 3 mom. räntelagen betalas på den från och med förfallodagen. Angående de förändrade omständigheter som avses i 1 och 2 mom. skall statsandelsmottagaren inom sex månader göra anmälan till ministeriet. Framgår det senare att anmälan inte har gjorts inom denna tid, skall en sådan proportionell del av egendomens värde som motsvarar statsandelen betalas till staten jämte ränta enligt den räntesats som stadgas ovan från och med förändringen, om inte ministeriet av särskilda skäl beslutar något annat.

31 §

Fastställande av resurser

Länsstyrelsen fastställer de stora projekt som kommuner och samkommuner skall inleda under verksamhetsåret samt maximibeloppet av kostnaderna för små projekt.

Länsstyrelsen skall i samband med fastställandet av anläggningsprojekt meddela kommunen eller samkommunen ett förhandsbeslut om de stora projekt som kan inledas året efter verksamhetsåret och om maximibeloppet av kostnaderna för små projekt. Förhandsbeslutet är bindande för länsstyrelsen, då den fastställer de projekt som skall inledas följande år, om inte något annat följer av statsbudgeten eller den riksomfattande planen.

32 §

Tillämpningen av vissa stadganden i statsandelslagen

På fastställande av resurser och betalningen av statsandel tillämpas dessutom följande stadganden i statsandelslagen:

1) stadgandet i 14 § om förhandlingsförfarande,

2) stadgandet i 16 § om beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd samt om fastställande av den på skatteinkomst baserade utjämningen av statsandelarna,

3) stadgandet i 17 § om utbetalning,

4) stadgandet i 18 § om betalning av utebliven förmån,

5) stadgandet i 19 § om återbetalning av grundlös förmån, samt

6) stadgandet i 20 § om upphörande av betalningsskyldighet.

33 §

Rättelseförfarande

En kommun eller en samkommun, som inte nöjer sig med ett beslut enligt 16 § statsandelslagen om beviljande av statsandel eller ett beslut om den slutliga statsandelen för ett anläggningsprojekt, har rätt att inom tre månader efter delgivningen av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos den statsbidragsmyndighet som fattat beslutet. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

34 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut med anledning av rättelseyrkande får sökas genom besvär enligt förvaltningsprocesslag (586/96).

37 §

Kommuninvånare

Med kommuninvånare avses den vars hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/94) kommunen är.

Vid uträkningen av den statsandel för kommunen som avses i 12 § anses invånar-

antalet enligt 18 § befolkningsdatalagen (507/93) vid ingången av året före verksamhetsåret vara kommunens invånarantal.

42 §

Tillämpning av vissa stadganden i statsandelslagen

Utöver vad som stadgas i denna lag tillämpas på verksamhet enligt lagen stadgandena i 23 och 24 §§ statsandelslagen om skyldighet att lämna uppgifter samt vite.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

När statsandelarna fastställs efter att denna lag trätt i kraft är det kalkylerade kostnader som fastställts till 1996 års nivå 53 568 miljoner mark och de kalkylerade kostnader i 11 § som fastställts per kommuninvånare och per arbetslös:

	socialvård mark/ invånare	hälsovård mark/ invånare
0 — 6-åringar	22 638	2 751
7 — 64-åringar	1 517	3 065
65—74-åringar	2 759	7 379
75—84-åringar	15 372	13 889
de som fyllt 85 år	42 835	23 376

De kalkylerade kostnader per arbetslös som bestäms enligt antalet arbetslösa är 1 920 mark och de kalkylerade kostnader per kommuninvånare som bestäms enligt arbetslöshetsgraden är 175 mark. De kalkylerade kostnaderna per kommuninvånare som bestäms enligt sjukfrekvensen är 1 300 mark.

Med avvikelse från vad som stadgas i 17 § är den koefficient som skall användas vid beräkningen av kommunens självfinansieringsandel 0,7447 vid fastställandet av 1997 års statsandelar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

5.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 3 augusti 1992 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) 11, 18, 20, 21 och 40 a §§,

av dessa lagrum 18 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 26 juli 1993 (718/93), 21 § sådan den lyder i lag av den 18 december 1995 (1448/95) och 40 a § sådan den lyder i lag av den 22 december 1993 (1454/93),

ändras 1 och 2 §§, det inledande stycket i 3 § samt 1 och 4 punkten, rubriken för 2 kap., 6, 7, 7a, 8—10, 12 och 13 §§, 14 § 1 mom., 14 a § 1 mom., 16 § 1 mom., det inledande stycket i 19 §, rubriken för 3 kap., 23 § 1 mom., 24, 25 och 39 §§, 40 § 1—4 mom., 41 och 43 §§, 44 § 1 mom. samt 45 §,

av dessa lagrum 6 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 22 december 1993 och genom lag av den 3 mars 1995 (261/95), 7 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lagar av den 26 juli 1993 och den 3 mars 1995, 7 a §, 14 § 1 mom. och 40 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 26 juli 1993, 8 § sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 26 juli 1993, den 22 december 1993, den 3 mars 1995 och den 18 december 1995, 9 § sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 26 juli 1993, den 3 mars 1995 och den 18 december 1995, 12 § sådan den lyder i lag av den 17 juli 1995 (958/95), 14 a § 1 mom. och det inledande stycket i 19 § sådana de lyder i nämnda lag av den 3 mars 1995, 24 § sådan den lyder i nämnda lag av den 22 december 1993, 39 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lagar av den 26 juli 1993, den 3 mars 1995 och den 18 december 1995 samt genom lag av den 29 december 1994 (1456/94), 40 § 1, 3 och 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 18 december 1995 samt 45 § sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag,

fogas till 3 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 3 mars 1995 ett nytt 2 mom., till lagen nya 9 a-9 f §§, till lagen ett nytt 2 a kap., till vilka samtidigt flyttas 10, 12, 14, 14 a, 15, 16, 16 a, 17 och 19 §§ till 14 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 26 juli 1993, ett nytt 4 mom., till 14 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 3 mars 1995, nya 3 och 4 mom., till 15 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 26 juli 1993, ett nytt 3 mom., till 16 §, sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag, ett nytt 3 mom. samt till 19 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 3 mars 1995, en ny 1 a-punkt som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på statsandel och statsunderstöd samt på annan finansiering som beviljas kommuner, samkommuner, enskilda sammanslutningar eller stiftelser för de driftskostnader och anläggningsprojekt inom undervisnings- och kulturverksamhet som föranleds av ordnande av sådan verksamhet som avses i de lagar som nämns i 3 §.

I denna lag stadgas också om kommunens kalkylerade andel av undervisnings- och kulturverksamhetens kostnader (*kommunens finansieringsandel*).

2 §

Förhållandet till lagen om statsandelar till kommunerna

På statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag skall, så som stadgas i denna lag, lagen om statsandelar till kommunerna (/) tillämpas.

3 §

Lagarna om verksamhet som finansieras

Denna lag gäller statsandelar och statsunderstöd samt kommunens *finansieringsandel* av undervisnings- och kulturverksamhetens

kostnader, ifall det stadgas om verksamheten i

1) grundskolelagen (476/83), gymnasielagen (477/83) och lagen om vuxengymnasier (439/94),

4) lagen om musikläroanstalter (516/95),

I fråga om finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnats med stöd av den lag som nämns i 1 mom. 2 eller 4 punkten gäller, utöver vad som stadgas i 9 b §, vad som särskilt stadgas om detta.

2 kap.

Finansiering av driftskostnader

6 §

Allmänt stadgande

Statsandelen för driftskostnader som gäller undervisnings- och kulturverksamhet bestäms enligt kalkylerade grunder. Statsandelen bestäms

1) per elev eller studerande i grundskolor, skolor som ersätter grundskolan, gymnasier, vuxengymnasier, inom grundläggande yrkesutbildning vid yrkesläroanstalter och specialyrkesläroanstalter samt i yrkeshögskolor,

2) per undervisningstimme eller studievecka i särskilda yrkesläroanstalter,

3) per undervisningstimme i medborgarinstitut och musikläroanstalter,

4) per kommuninvånare i grundundervisning i konst,

5) per kommuninvånare i fråga om kommunens allmänna bibliotek, kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete, samt

6) per kalkylerat årsverke i fråga om museer, teatrar och orkestrar.

7 §

Kommunens statsandel

För kostnader som föranleds av ordnandet av de funktioner som avses i 8 § beviljas kommunerna i statsandel det belopp som fås när statsandelsgrunden, som räknats på det sätt som stadgas i 8 §, minskas med kommunens *finansieringsandelar* enligt 9 och 9 a §§.

7 a §

Finansiering av läroanstalter som drivs av samkommuner och enskilda

Samkommuner och huvudmän för privata läroanstalter beviljas finansiering för de funktioner som avses i 8 § 1—6 punkten till ett belopp som motsvarar statsandelsgrunden och som beräknats på det sätt som stadgas i nämnda punkter enligt antalet elever, studerande eller undervisningstimmar för huvudmannen och priserna per enhet. Vad som stadgas ovan i detta moment gäller inte skolor som ersätter grundskolan.

Om finansiering av en sådan privat skola som avses i 83 § grundskolelagen och som organiserats så att den motsvarar grundskolan gäller vad som stadgas i 1 mom.

8 §

Grunden för statsandelen till kommunen

Grunden för statsandelen till kommunen fås genom sammanräkning av

1) produkten av antalet elever i kommunens grundskola och i en skola som ersätter grundskolan och som ingått ett sådant avtal med kommunen som avses i 77 § 1 mom. grundskolelagen samt det pris per enhet som bestämts per grundskoleelev för kommunen,

2) produkten av antalet elever i kommunens gymnasier samt det pris per enhet som bestämts per gymnasieelev för kommunen,

3) produkten av antalet elever i vuxengymnasierna och gymnasiets vuxenlinjer i kommunen samt det pris per enhet som bestämts för vuxengymnasiet och gymnasiets vuxenlinje för kommunen,

4) produkterna av antalet elever som studerar inom grundläggande yrkesutbildning vid kommunens yrkesläroanstalter och vid kommunens specialyrkesläroanstalter samt de priser per enhet som bestämts per elev och *läroanstalt* för den grundläggande yrkesutbildningen,

5) produkterna av antalet studerande vid kommunens yrkeshögskolor samt de priser per enhet per studerande som bestämts för yrkeshögskolorna,

6) produkten av det antal undervisningstimmar som fastställts som beräkningsgrund för statsandelen till den grundläggande yrkesutbildningen i musik för kommunen samt det pris per enhet som bestämts per undervisningstimme för nämnda utbildning,

7) produkten av invånarantalet i kommunen samt det pris per enhet som bestämts per invånare för grundundervisningen i konst,

8) produkten av invånarantalet i kommunen samt det pris per enhet som bestämts per invånare för kommunens bibliotek, samt

9) produkten av invånarantalet i kommunen samt det pris per enhet som bestämts per invånare för kulturverksamhet.

9 §

Kommunens finansieringsandel av driftskostnader som gäller undervisningsverksamhet och bibliotek

Kommunens finansieringsandel av undervisningsverksamhetens och bibliotekets driftskostnader är 43 procent av det belopp som fås när det belopp som beräknats enligt 2 och 3 mom. divideras med invånarantalet i landet och det på så sätt erhållna beloppet multipliceras med kommunens invånarantal.

Vid beräkning av kommunens finansieringsandel sammanräknas alla de statsandelsgrunder till kommunerna som avses i 8 § 1—6 och 8 punkten och till det på så sätt erhållna beloppet adderas

1) de belopp som ligger till grund för finansieringen till huvudmän för privata läroanstalter som ger undervisning som motsvarar grundskoleundervisning så som särskild stadgas om dessa,

2) de belopp som ligger till grund för finansieringen till huvudmän för gymnasier, vuxengymnasier, yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter, musikläroanstalter och yrkeshögskolor som drivs av enskilda och samkommuner för gymnasieutbildning, grundläggande yrkesutbildning, utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen samt yrkesinriktade specialiseringsstudier som ordnas i yrkeshögskolor,

3) de belopp som motsvarar statsandelsgrunderna och som beräknats för yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter och yrkeshögskolor som staten är huvudman för,

4) de belopp som motsvarar statsandelsgrunderna och som beräknats på basis av de genomsnittliga beloppen för priserna per enhet enligt 10 § för grundskolor och gymnasier i fråga om de skolor som avses i övningsskolelagen (143/85), lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola

(412/76) och lagen om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola (33/77),

5) de belopp som motsvarar statsandelsgrunderna och som beräknats på basis av det genomsnittliga beloppet för priserna per enhet enligt 10 § för grundskolan i fråga om sådana skolor som avses i lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade (481/83) och på basis av de grunder för höjning av priserna per enhet som stadgas för elever som får undervisning enligt 32 § 3 mom. grundskolelagen,

6) de statsandelsgrunder som beräknats för grundläggande yrkesutbildning samt grundskoleundervisning och gymnasieutbildning enligt lagen om folkhögskolor med statsandel (1218/93),

7) de statsandelsgrunder som beräknats för grundläggande yrkesutbildning enligt lagen om idrottsutbildningscenter med statsandel (801/92),

8) de belopp som motsvarar statsandelsgrunderna och som beräknats på basis av det genomsnittliga beloppet för priserna per enhet enligt 10 § för yrkesläroanstalter och specialyrkesläroanstalter i fråga om grundläggande yrkesutbildning som ordnas vid sådana vuxenutbildningscenter som avses i lagen om yrkesutbildningscenter för vuxna (760/90) och vid sameområdets utbildningscentral, samt

9) på grund av kostnader som föranleds av anläggningsprojekt, tio procent av de belopp som beräknats för läroanstalternas huvudmän i fråga om yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter, yrkeshögskolor, grundläggande yrkesutbildning vid musikläroanstalter, folkhögskolor och riksomfattande idrottsutbildningscenter samt grundskoleundervisning och gymnasieutbildning vid folkhögskolor på basis av antalet elever och de med stöd av 10 § fastställda genomsnittliga beloppen för priserna per enhet, om inte priset per enhet för läroanstaltens huvudman höjts med stöd av 14 § 2 mom., 14 a § 2 mom. eller 16 § 2 mom. på basis av kostnader som föranleds av hyror.

Vid beräkning av kommunens finansieringsandel beaktas inte de elever som får förberedande undervisning för grundskoleundervisningen enligt 4 § 4 mom. grundskolelagen och inte heller, med undantag av grundskolan, de elever och studerande som inte har hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun (201/94) eller som har sin hemkommun på Åland.

Till kommunens finansieringsandel adderas årligen

1) det belopp som fås när de betalningsandelar för elevernas hemkommuner som kommunerna skall betala för 1996 för skolskjuts för elever i gymnasier, yrkesläroanstalter och vuxenutbildningscentrer samt för inkvartering av elever, med undantag av läroanstalter inom lantbruksbranschen, läroanstalter för skogsbruk och trähushållning samt specialyrkesläroanstalter, divideras med invånarantalet i landet,

2) det belopp som fås när de sammanlagda betalningsandelar för hemkommunerna som kommunerna skall betala för 1996 i fråga om kostnader för yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnats på påbyggnadslinjer divideras med invånarantalet i landet, samt

3) på basis av de minskningar i statsandelarna som gjorts i syfte att balansera den offentliga ekonomin, år 1997 531 och från och med 1998 637 mark per kommuninvånare.

9 a §

Kommunens finansieringsandel av driftskostnader för kulturverksamhet och grundundervisning i konst

Kommunens finansieringsandel av driftskostnaderna för kulturverksamhet och grundundervisning i konst är 63 procent av det belopp som fås när alla kommuners sammanlagda statsandelsgrunder enligt 8 § 7 och 9 punkten divideras med invånarantalet i landet och det på så sätt erhållna beloppet multipliceras med kommunens invånarantal.

9 b §

Statsandel för särskilda yrkesläroanstalters driftskostnader

Huvudmannen för en särskild yrkesläroanstalt beviljas statsandel till det belopp som fås när det antal undervisningstimmar eller studieveckor som vederbörande ministerium fastställt som grund för beräkning av statsandelen för en särskild yrkesläroanstalt multipliceras med det pris per enhet som bestämts per undervisningstimme eller studievecka.

9 c §

Statsandel för driftskostnader som gäller medborgarinstitut och musikläroanstalter

Huvudmannen för ett medborgarinstitut beviljas statsandel för medborgarinstitutets driftskostnader till 57 procent av det belopp som fås när det kalkylerade antal undervisningstimmar som fastställts för huvudmannen för ett medborgarinstitut multipliceras med det pris per enhet som bestämts per undervisningstimme.

Huvudmannen för en musikläroanstalt beviljas statsandel för driftskostnader som föranleds av annan utbildning än yrkesutbildning vid musikläroanstalten till 57 procent av det belopp som fås när det kalkylerade antal undervisningstimmar som fastställts för huvudmannen för nämnda undervisning multipliceras med det pris per enhet som bestämts per undervisningstimme.

9 d §

Statsandel för driftskostnader som gäller idrottsverksamhet och ungdomsarbete

Kommunen beviljas statsandel för idrottsverksamhetens driftskostnader till 37 procent av det belopp som fås när kommunens invånarantal multipliceras med det pris per enhet som bestämts per invånare för idrottsverksamhet.

Kommunen beviljas statsandel för ungdomsarbetets driftskostnader till 37 procent av det belopp som fås när antalet invånare under 29 år i kommunen multipliceras med det pris per enhet som bestämts per invånare för ungdomsarbete.

9 e §

Statsandel för driftskostnader som gäller museer, teatrar och orkestrar

Huvudmannen för ett museum, en teater och en orkester beviljas statsandel för de driftskostnader som föranleds av nämnda funktioner till 37 procent av det belopp som fås när det antal kalkylerade årsverken som fastställts för huvudmannen i fråga om museer, teatrar och orkestrar multipliceras med det pris per enhet som bestämts per årsverke för verksamheten i fråga.

9 f §

Beräkning av antalet elever och studerande

Statsandelen för finansåret beräknas enligt det genomsnittliga antalet elever och studerande för året före finansåret. Dessutom kan sådana uppskattade ändringar i antalet elever och studerande beaktas som förorsakas av lag eller förordning, en föreskrift eller ett beslut av en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning eller av statsbudgeten. När verksamheten inleds beräknas statsandelen enligt det uppskattade antalet elever och studerande.

Om beräkning av de elev- och studerandental som skall användas vid bestämmandet av statsandelen stadgas närmare genom förordning.

2 a kap.

Priser per enhet för undervisningsverksamhet

10 §

Genomsnittliga belopp för priserna per enhet

Statsrådet skall årligen fastställa genomsnittliga belopp för de priser per enhet som läggs till grund för statsandelen så som stadgas i 3 § 1—3 punkten samt 4, 5 och 15 §§ lagen om statsandelar till kommunerna. Om fastställandet av de genomsnittliga beloppen för priserna per enhet det år som avses i 6 § lagen om statsandelar till kommunerna gäller dessutom vad som stadgas i 6 § 3 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Priserna per enhet bestäms av vederbörande ministerium.

12 §

Beräkning av priset per enhet för grundskolor

Priset per enhet per elev i kommunernas grundskolor skall beräknas vart fjärde år på basis av de riksomfattande totalkostnader som föranletts av grundskolorna och de skolor som ersätter grundskolan under året före det då priset per enhet bestäms. De kommunvis beräknade priserna per enhet graderas, enligt vad som stadgas genom förord-

ning, enligt strukturen på kommunens skolenhet, antalet elever som får sådan specialundervisning som avses i 36 a § grundskolelagen och kommunens befolkningstäthet. I svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner höjs priserna per enhet med tio procent i fråga om elever som deltar i svenskspråkig undervisning och i kommuner på samernas hembygdsområde med motsvarande procenttal i fråga om elever som deltar i undervisning på samiska. I sådana skärgårdskommuner där över hälften av invånarna saknar fast trafikförbindelse till fastlandet, höjs priset per enhet med tjugo procent. I övriga skärgårdskommuner höjs priset per enhet med tio procent. Vederbörande ministerium kan dessutom av särskilda skäl på ansökan höja det pris per enhet som beräknats på det sätt som stadgas i detta moment.

Priserna per enhet beräknas så att de belopp som fås när de kommunvis beräknade priserna per enhet multipliceras med antalet elever i kommunernas grundskolor och i de skolor som ersätter grundskolan och som ingått ett sådant avtal med kommunen som avses i 77 § 1 mom. grundskolelagen sammanlagt motsvarar de riksomfattande totalkostnader som avses i 1 mom.

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som stadgas i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

Närmare stadganden om beräkning av priserna per enhet utfärdas genom förordning.

13 §

Beräkning av priset per enhet för gymnasier och vuxengymnasier

Priset per enhet per elev i gymnasierna skall beräknas vart fjärde år på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla huvudmän haft för gymnasierna under året före det då priset per enhet bestäms. Priserna per enhet, som beräknas enligt huvudmannens graderas på basis av antalet elever i huvudmannens gymnasier enligt vad som stadgas genom förordning. När priserna per enhet beräknas skall 60 procent av elevantalet vid ett gymnasiums vuxenlinje beaktas. Vederbörande ministerium kan höja priset per enhet på grund av en särskild uppgift som med stöd av 57 § gymnasielagen bestämts för

gymnasiet eller av andra särskilda skäl.

Priserna per enhet beräknas så att de belopp som fås när de enligt huvudman beräknade priserna per enhet multipliceras med antalet elever i huvudmannens gymnasier sammanlagt motsvarar de riksomfattande totalkostnader som avses i 1 mom.

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som stadgas i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

Priset per enhet för ett vuxengymnasium är 60 procent av priset per enhet för gymnasiet i den kommun där vuxengymnasiet finns och priset per enhet för ett gymnasiums vuxenlinje är 60 procent av priset per enhet för gymnasiet.

Närmare stadganden om beräkning av priserna per enhet utfärdas genom förordning.

14 §

Beräkning av enhetspriset för yrkesläroanstalter och specialyrkesläroanstalter

Priset per enhet per elev i yrkesläroanstalter och specialyrkesläroanstalter skall beräknas vart fjärde år för varje läroanstaltsform genom att de riksomfattande totalkostnaderna för kommunala, privata och statliga läroanstalter under året före det då priset per enhet bestäms divideras med det totala antalet elever vid läroanstalterna nämnda år. Det på så sätt uträknade beloppet höjs inom sådan i förordning angiven utbildning för vilken kostnaderna är högre än genomsnittet. I fråga om läroanstalter inom lantbruksbranschen samt läroanstalter för skogsbruk och trähushållning höjs priset per enhet för de elever som åtnjutit inkvarteringsförmån med ett belopp som fås när de kostnader som läroanstalternas huvudmän haft för inkvartering under det år som avses i detta moment divideras med antalet elever som åtnjutit inkvarteringsförmån. I fråga om specialyrkesläroanstalter höjs priset per enhet för de elever som åtnjutit inkvarteringsförmån på motsvarande sätt på basis av de kostnader som specialyrkesläroanstalternas huvudmän haft för inkvartering. Vederbörande ministerium kan dessutom av särskilda skäl höja priset per enhet. Priserna per enhet uträknas så att priserna per enhet när de multipliceras

med elevantalet sammanlagt motsvarar ovan nämnda totalkostnader. När priserna per enhet räknas ut betraktas specialyrkesläroanstalterna som en läroanstaltsform.

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som stadgas i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

14 a §

Beräkning av priset per enhet för yrkeshögskolor

Priset per enhet per studerande i yrkeshögskolor skall beräknas vart fjärde år per yrkeshögskoleexamen genom att de riksomfattande totalkostnaderna för utbildning som leder till en yrkeshögskoleexamen vid kommunala, privata och statliga yrkeshögskolor divideras med det totala antalet studerande som avlägger denna examen nämnda år. Priserna per enhet kan graderas enligt vad som stadgas genom förordning så att de väsentliga skillnaderna i kostnaderna för utbildningsprogram som leder till examen och för andra undervisningsarrangemang beaktas. Om det inte är möjligt att utreda kostnaderna för utbildning som leder till examen, beräknas priset per enhet på basis av de totalkostnader som förorsakats av examina inom utbildningsområdet i fråga. Som pris per enhet per studerande för de yrkesinriktade specialiseringsstudierna används det genomsnittliga belopp för priset per enhet som bestämts med stöd av 10 § för yrkeshögskolorna. Priserna per enhet beräknas så att priserna per enhet när de multipliceras med antalet studerande sammanlagt motsvarar ovan nämnda totalkostnader.

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som stadgas i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

Om det i en yrkeshögskola ordnas utbildning som leder till två eller flera sådana examina som avses i 1 mom. eller utöver nämnda utbildning även yrkesinriktade specialiseringsstudier, bestäms priset per enhet för yrkeshögskolan enligt ett med antalet

studerande vägt medeltal som beräknats på basis av antalet studerande som avlägger olika examina och studier och de pris per enhet som avses i 1 mom.

15 §

Beräkning av enhetspriset för medborgarinstitut

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som stadgas i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

16 §

Beräkning av enhetspriset för musikläroanstalter

Priset per enhet för musikläroanstalter skall beräknas vart fjärde år så att de riksomfattande totalkostnaderna för musikläroanstalterna under året före det priset per enhet bestäms divideras med det sammanlagda antalet undervisningstimmar som hållits under det året. Priserna per enhet beräknas särskilt för grundläggande yrkesutbildning och för annan utbildning än yrkesutbildning vid musikläroanstalterna.

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som stadgas i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

19 §

Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet

Som kostnader för grundskolor, gymnasier, vuxengymnasier, yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter, yrkeshögskolor, musikläroanstalter och medborgarinstitut anses inte

1 a) kostnader för ordnande av skolskjuts för elever och studerande, med undantag av grundskolan, samt kostnader för inkvartering av elever och studerande, med undantag av

grundskolan, läroanstalter inom lantbruksbranschen och läroanstalter för skogsbruk och trähushållning samt specialyrkesläroanstalter.

3 kap.

Priser per enhet för kulturverksamhet

23 §

Priset per enhet för bibliotek

I fråga om bestämmandet av priset per enhet för bibliotek gäller vad som stadgas i 10 §.

24 §

Priset per enhet för kulturverksamhet

Vederbörande ministerium skall årligen inom ramen för statsbudgeten fastställa priset per enhet per kommuninvånare för kulturverksamhet.

24 a §

Priserna per enhet för idrottsverksamhet och ungdomsarbete

Vederbörande ministerium skall årligen inom ramen för statsbudgeten fastställa priset per enhet per kommuninvånare för idrottsverksamhet.

Vederbörande ministerium skall årligen inom ramen för statsbudgeten fastställa priset per enhet för ungdomsarbete för varje kommuninvånare som inte fyllt 29 år.

25 §

Priserna per enhet för museer, orkestrar och teatrar

Vederbörande ministerium skall såsom priser per enhet för museer och orkestrar fastställa de för föregående år för museernas och orkestrarnas kalkylerade årsverken fastställda priserna per enhet, justerade enligt de beräknade förändringarna i kostnadsnivån och de förändringar som statens åtgärder föranleder.

Vederbörande ministerium skall årligen inom ramen för statsbudgeten fastställa priset per enhet per kalkylerat årsverke för teatrar-
na.

39 §

Beviljande och justering av statsandel

Statsbidragsmyndigheten beviljar utan ansökan kommunen eller någon annan huvudman för en anstalt den statsandel som avses i 7 och 9 b—9 e §§ och den finansiering för driftskostnader som avses i 7 a § så som stadgas i 16 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Statsbidragsmyndigheten justerar före utgången av finansåret den finansiering som beviljats enligt 1 mom. så att den överensstämmer med det genomsnittliga antalet elever och studerande under finansåret.

Statsbidragsmyndigheten skall, om något annat inte stadgas särskilt, på ansökan bevilja anstaltens huvudman statsandel för anläggningsprojekt.

40 §

Utbetalning av statsandel

Statsbidragsmyndigheten betalar den finansiering för driftskostnader som avses i 39 § 1 mom. till kommunen eller någon annan huvudman för en anstalt så som stadgas i 17 § 1 mom. lagen om statsandelar till kommunerna. Belopp enligt de justeringar som avses i 39 § 2 mom. betalas till huvudmannen eller upp bärs till staten före utgången av februari det år som följer efter finansåret. Till den finansiering som betalas till huvudmän för yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter och musikläroanstalter som ordnar yrkesutbildning adderas på basis av kostnader för anläggningsprojekt ett belopp som är 4,3 procent av produkten av huvudmannens elevantal samt det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts med stöd av 10 § för yrkesläroanstalterna och specialyrkesläroanstalterna. Det belopp som skall adderas till finansieringen till huvudmannen för en yrkeshögskola beräknas på motsvarande sätt på basis av det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts med stöd av 10 § för yrkeshögskolorna.

I den statsandel som betalas till kommunen beaktas de belopp som skall betalas till kommunen eller de belopp som kommunen skall betala enligt 17 § 2 mom. och 31 § 4 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Om den statsandelsgrund för kommunen om vilken stadgas i 8 § och till vilken adderats det belopp enligt 1 mom. som beräknats på basis av kostnader för anläggningsprojekt, den statsandel som beviljas kommunen med stöd av 9 c—9 e och de belopp som skall betalas till kommunen med stöd av 2 mom., är mindre än de finansieringsandelar för kommunen som beräknats enligt 9 och 9 a §§, skall kommunen betala skillnaden till staten i två poster, den första posten före utgången av juli under finansåret och den andra posten före utgången av januari det år som följer efter finansåret.

Om den statsandel som enligt denna lag beviljats kommunen för driftskostnader och till vilken adderats det belopp enligt 1 mom. som beräknats på basis av kostnader för anläggningsprojekt, är mindre än de belopp som enligt 17 § 2 mom. och 31 § 4 mom. lagen om statsandelar till kommunerna skall dras av från den, skall kommunen betala skillnaden till staten på de tidpunkter om vilka stadgas i 3 mom.

41 §

Statsbidragsmyndighet

Statsbidragsmyndighet i ärenden som gäller sådana driftskostnader och anläggningsprojekt som avses i denna lag är vederbörande ministerium.

Genom förordning kan stadgas att också någon annan myndighet än den som avses i 1 mom. skall vara statsbidragsmyndighet i ärenden som gäller statsunderstöd.

43 §

Förhandlingsförfarande

Innan vederbörande ministerium lägger fram sitt förslag till de anslag för statsandelar för driftskostnader som skall tas in i följande finansårs statsbudget skall ministeriet förhandla om priserna per enhet på det sätt som stadgas i 14 § 1 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Vederbörande ministerium skall också förhandla med kommunernas centralorganisation om vilka upplysningar som skall anses vara behövliga för att bestämma och fastställa priserna per enhet samt för att bestämma statsandelarna samt om hur dessa upplysningar skall tillställas statsbidragsmyndigheten.

44 §

Återbetalning av statsandelar för anläggningsprojekt

Det kan bestämmas att den del av det gängse värdet av anskaffad egendom som svarar mot den statsandel som har erhållits för ett anläggningsprojekt helt eller delvis skall återbetalas till staten, om egendomen överläts till någon annan, om verksamheten avslutas eller om egendomens användning varaktigt ändras så att egendomen inte kommer att användas för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel. Det skall inte bestämmas om återbetalning om det flutit över 30 år sedan statsandelen beviljades.

45 §

Tillämpning av vissa stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna

På statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag skall dessutom tillämpas följande stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna:

- 1) 18 § om betalning av utebliven förmån,
- 2) 19 § om återbetalning av grundlös förmån,
- 3) 20 § om när betalningsskyldigheten förfaller, samt
- 4) 24 § om vite.

I ett beslut som har givits med stöd av denna lag eller med stöd av ett sådant stadgande i lagen om statsandelar till kommunerna vilket det hänvisas till i denna lag kan rättelse yrkas eller ändring sökas så som stadgas om rättelseförfarande och ändringsökande i 21 och 22 §§ lagen om statsandelar till kommunerna. Rättelse kan dock inte yrkas och ändring inte sökas i ett beslut till den del det gäller de antal elever och studerande som avses i 9 f § 1 mom.

Vad som i de lagrum som nämns i 1 och 2 mom. stadgas om kommuner och samkommuner gäller i tillämpliga delar huvudmannen för en privat läroanstalt eller någon annan anstalt som får finansiering enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

De genomsnittliga belopp för priserna per enhet som avses i 10 § samt de priser per enhet som avses i 12—14, 14 a, 15, 16 och 23 §§ beräknas för 1997 på basis av de verkliga totalkostnaderna för 1995 så att de statsandelsgrunder som beräknas med hjälp av antalet elever, studerande, undervisningstimmar och invånare 1995 på basis av priserna per enhet för 1997 sammanlagt motsvarar de sammanlagda kalkylerade statsandelsgrunder för 1996 som beräknats för de funktioner som avses i nämnda paragrafer, justerade med ändringen i kostnadsnivån. Vid beräkning av de sistnämnda statsandelsgrunderna för 1996 beaktas dessutom de statsandelsgrunder som beräknats för skolskjutsar och inkvartering i grundskolan samt för inkvartering i läroanstalter inom lantbruksbranschen och läroanstalter för skogsbruk och trähushållning samt specialyrkesläroanstalter på basis av priserna per enhet för skolskjuts och inkvartering enligt den 18 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kultur-verksamhet (705/92) som upphävts genom denna lag samt antalet elever som åtnjutit skolskjuts- och inkvarteringsförmån.

Vid bestämmande av statsandelarna för 1997 höjs statsandelsgrunden enligt 8 § i denna lag och det belopp som motsvarar statsandelsgrund enligt 7 a § till utgången av juni med det belopp som fås när antalet elever som fått skolskjuts och inkvartering i gymnasiet, yrkesläroanstalterna och specialyrkesläroanstalterna hösten 1996 multipliceras med de priser per enhet för skolskjuts och inkvartering som bestämts för nämnda läroanstaltsformer för 1996, justerade med ändringen i kostnadsnivån. En på detta sätt förhöjd statsandel betalas från januari till juni. Vad som stadgas ovan i detta moment gäller i fråga om inkvarteringen inte yrkesläroanstalter inom lantbruksbranschen, läroanstalter för skogsbruk och trähushållning och specialyrkesläroanstalter.

Utan hinder av vad som stadgas i 9 § 4 mom. 1 punkten adderas hälften av det be-

lopp som beräknats på det sätt som avses i nämnda lagrum till kommunens andel år 1997.

Vederbörande ministerium höjer när denna lag träder i kraft utan ansökan priset per enhet för huvudmannen för ett sådant gymnasium som fått en särskild uppgift som baserar sig på läroplanen och som med stöd av 57 § i den gymnasielag som är gällande när denna lag träder i kraft har beviljats en höjning av det kalkylmässiga timantalet för gymnasiet.

På finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsubildningen vid musikleäroanstalter tillämpas år 1997 de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Om en del av sådana lokaler vid en yrkesläroanstalt eller specialyrkesläroanstalt på basis av vilka läroanstaltens pris per enhet när denna lag träder i kraft har höjts på grundval av kapitalersättningar för hyresvärden, övergår till en annan huvudman för en läroanstalt, skall vardera huvudmannen när deras priser per enhet höjs anvisas en andel som huvudmännen sinsemellan kommit överens om av det belopp som utgör grunden för nämnda höjning.

När yrkeshögskolornas priser per enhet

bestäms för 1997 tillämpas utan hinder av 14 a § 1 mom. i denna lag som kalkyleringsgrund för priset per enhet kostnaderna för utbildning som leder till yrkeshögskoleexamina vid sådana temporära yrkeshögskolor som avses i lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor (391/91) samt motsvarande kostnader för utbildning som leder till examina på institutnivå och högre nivå med avdrag för kostnaderna för sådana förmåner som avses i lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstaltens elever (498/83).

Utän hinder av vad som stadgas i 44 § denna lag skall den del av det gängse värdet av anskaffad egendom som motsvarar statsandel och som betalts för anläggningskostnaderna för ett sådant elevhem vid en yrkesläroanstalt som används som studie- bostäder inte återbetalas till staten, trots att statsandel inte beviljas för elevhemmets driftskostnader.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

6.

Lag

om upphävande av vissa stadganden i grundskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

av den 17 juli 1995 (957/95).

Genom denna lag upphävs 83 a, 84 c och 84 d §§ grundskolelagen av den 27 maj 1983 (476/83), dessa lagrum sådana de lyder, 83 a § i lag av den 22 december 1993 (1455/93), 84 c § ändrad genom lagar av den 3 augusti 1992 och den 29 december 1994 (707/92 och 1448/94) och 84 d § i lag

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

7.

Lag**om ändring av gymnasielagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i gymnasielagen av den 27 maj 1983 (477/83) 21 och 54 b §§,
 dessa lagrum sådana de lyder, 21 § ändrad genom lagar av den 12 juli och den 30 december 1993 (683 och 1594/93) samt 54 b § ändrad genom lagar av den 3 augusti 1992 och den 29 december 1994 (708/92 och 1449/94), samt
ändras 52 § 2 mom. och 57 §, sådana dessa lagrum lyder i nämnda lag av den 12 juli 1993, som följer:

52 §

 Vad som stadgas i 2, 3, 8, 9, 11—20, 22—25, 26 a, 26 b, 26 d, 26 e, 55, 57, 58 och 69 §§ samt i 6 och 7 §§ lagen om kommunernas undervisningsförvaltning, gäller i tillämpliga delar ett privat gymnasium och dess elever.

57 §

Vederbörande ministerium kann för ett

gymnasium bestämma en särskild uppgift som baserar sig på läroplanen. Ministeriet kan samtidigt bevilja gymnasiet rätt att avvika från de stadganden och föreskrifter som gäller läroplanen och intagningen av elever.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

8.

Lag**om ändring av lagen om Steiner-skola**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 27 maj 1977 om Steiner-skola (417/77) 5 a §, sådant detta lagrum lyder i lag av den 28 juni 1996 (489/96), samt
ändras 5 § och 5 b § 1 mom., sådana dessa lagrum lyder i nämnda lag av den 28 juni 1996 som följer:

5 §

Vederbörande ministerium beviljar en Steiner-skola statsbidrag för driftskostnader till det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det per elev bestämda priset per enhet i grundskolan i den kommun där skolan finns.

5 b §

Om beviljande och betalning av statsbidrag, beräkning av elevantalen, tillämpning av dagen för beräkning av elevantalen, meddelande av elevantal, lämnande av uppgifter samt rättelseförfarande och ändringssökande

 gäller i tillämpliga delar vad som i fråga om grundskolan stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) och med stöd av den stadgas genom förordning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

På finansieringen av driftskostnader för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

9.

Lag**om ändring av lagen om steinerpedagogiska specialskolor**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 12 december 1986 om steinerpedagogiska specialskolor (932/86) 4 §, sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 december 1995 (1455/95), samt *ändras* 3 § 2 och 3 mom. samt 4 a § 1 mom.

dessas lagrum sådana de lyder, 3 § 2 mom. i nämnda lag av den 18 december 1995 samt 3 § 3 mom. och 4 a § 1 mom. i lag av den 22 december 1993 (1457/93), som följer:

3 §

Vederbörande ministerium beviljar huvudmannen för skolan statsandel för driftskostnader till det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det pris per enhet per elev som ministeriet på förhand har bestämt för det följande året.

Priset per enhet enligt 2 mom. beräknas så att det enligt 10 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet fastställda genomsnittliga beloppet för priserna per enhet, vilka läggs till grund för statsandelen till grundskolan, multipliceras med talet 4, 8.

4 a §

Om beviljande och betalning av statsandel,

beräkning av elevantalen, tillämpning av dagen för beräkning av elevantalen, meddelande av elevantalen, lämnande av uppgifter samt rättelseförfarande och ändringssökande gäller i tillämpliga delar vad som i fråga om grundskolan stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och med stöd av den stadgas genom förordning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

10.

Lag**om ändring av lagen om privata skolor med främmande undervisningsspråk**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 28 juni 1963 om privata skolor med främmande undervisningsspråk (373/63) 3 b §, sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 december 1995 (1450/95), samt *ändras* 3 a § 1 mom. och 3 c § 1 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 3 a § 1 mom. i nämnda lag av den 18 december 1995 och 3 c § 1 mom. i lag av den 29 december 1994 (1451/94), som följer:

3 a §

Vederbörande ministerium beviljar årligen huvudmannen för skolan statsandel för driftskostnader till det belopp som fås när det antal elever vid skolan som har hem-

kommun enligt lagen om hemkommun (201/94) i Finland multipliceras med det enligt 10 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet fastställda genomsnittliga beloppet för priserna per enhet i grundskolan, vilka läggs till grund för

statsandelen, minskat med 4 procent. I fråga om andra elever än dem som avses i detta mom. beviljas huvudmannen statsandel till 57 procent av produkten av antalet elever och nämnda genomsnittliga belopp för priserna per enhet minskat med 4 procent. Statsandelen beviljas utan ansökan.

3 c §

Om beviljande och betalning av statsandel, beräkning av elevantalen, tillämpning av dagen för beräkning av elevantalen, meddelande av elevantalen, lämnande av uppgifter samt rättelseyrkande och ändringssökande

gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och med stöd av den stadgas genom förordning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

11.

Lag

om ändring av lagen om yrkeshögskolestudier

I enlighet med riksdagens beslut *upphävs* i lagen den 3 mars 1995 om yrkeshögskolestudier (255/95) 22 § 2 mom. samt *ändras* rubriken för 22 § samt 23 och 24 §§ som följer:

22 §

Statsandel för driftskostnader

24 §

Extern finansiering

23 §

Extra statsunderstöd

Vederbörande ministerium kan bevilja en yrkeshögskola extra statsunderstöd inom ramen för det anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten. Detta skall inte beaktas när yrkeshögskolornas statsandel för driftskostnader bestäms.

En yrkeshögskola kan ta emot understöd och donationer för ordnandet av verksamheten. Om mottagande, förvaltning och användning av understöd och donationer till statliga yrkeshögskolor stadgas genom förordning. Understöd och donationer beaktas inte som avdrag när statsandelen bestäms.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

12.

Lag

om ändring av 18 och 19 §§ lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 18 § 1 mom. och 19 § lagen den 22 februari 1991 om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor (391/91)
av dessa lagrum 18 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 23 december 1992 (1518/92), som följer:

18 §

Grunderna för finansieringen

Statsandelar och statsunderstöd för försöksutbildningen fastställs på basis av studerandens primära läroanstalt.

tens verksamhet och för ordnandet av försöksutbildningen. Om mottagande, förvaltning och användning av dessa stadgas genom förordning. Understöd och donationer beaktas inte som avdrag då statsandel och statsunderstöd fastställs.

19 §

Understöd och donationer

Huvudmannen för en läroanstalt som deltar i försöksverksamheten kan även ta emot understöd och donationer för försöksenheter

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

På finansieringen av driftkostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

13.

Lag

om ändring av lagen om folkhögskolor med statsandel

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 17 december 1993 om folkhögskolor med statsandel (1218/93) 18 §, sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 29 december 1994 (1454/94), samt ändras 8 § 1 mom., 10 § 2 mom samt 19, 20 och 22 §§ som följer:

8 §

Studiesociala förmåner

Studerande som deltar i den grundskole- och gymnasieundervisning samt i den grundläggande yrkesutbildning som ges vid folkhögskolan ges utöver avgiftsfri inkvartering studiesociala förmåner på samma grunder som enligt vad som stadgas och bestäms gäller för studiesociala förmåner för yrkesläroanstaltarnas elever. Om skyldigheten att

under arbetsdagar ordna annan bispisning utöver den avgiftsfria skolmåltiden stadgas genom förordning.

10 §

Statsandelens belopp

För den grundläggande yrkesutbildning samt grundskole- och gymnasieundervisning

som ordnas vid folkhögskolan beviljas statsandel till ett belopp som motsvarar den kalkylerade statsandelsgrund som beräknats för nämnda utbildning enligt 9 §. I fråga om grundskoleundervisningen beräknas statsandelsgrunden på ovan nämnda sätt endast för de studerande som avses i 8 § 2 mom. Om finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen stadgas särskilt.

19 §

Beräkning av antalet studerande och studerandeveckor

Om beräkning av det antal studerande som används vid beräkning av statsandelen för den grundläggande yrkesutbildningen samt grundskole- och gymnasieundervisningen stadgas genom förordning.

Vid beräkning av statsandelen för den utbildning som avses i 1 mom. används 34 veckor som det årliga antalet studerandeveckor per studerande.

20 §

Betalning

I fråga om betalningen av statsandel för driftskostnader gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 40 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverk-

samhet. I fråga om det belopp som skall betalas för grundläggande yrkesutbildning på basis av kostnader som förorsakats av anläggningsprojekt gäller vad som stadgas om detta i nämnda lagrum i fråga om yrkesläroanstalter.

22 §

Betalning av utebliven förmån och återbetalning av grundlös förmån

I fråga om betalning av utebliven förmån, återbetalning av grundlös förmån samt när betalningsskyldigheten förfaller gäller vad som stadgas i 18—20 §§ lagen om statsandelar till kommunerna (/).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Utan hinder av vad som stadgas i 12 § lagen om folkhögskolor med statsandel bestäms priset per enhet för 1996 till pris per enhet för 1997. I fråga om grundläggande yrkesutbildning samt grundskole- och gymnasieundervisning justeras priset per enhet dessutom så att det överensstämmer med den uppskattade ändringen i kostnadsnivån.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

14.

Lag**om ändring av lagen om idrottsutbildningscentrer med statsandel**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 21 augusti 1992 om idrottsutbildningscentrer med statsandel (801/92) 21 §,

sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 3 december 1993 och den 22 december 1994 samt den 29 december 1994 (1090/93 samt 1360 och 1455/94), samt

ändras 8 §, 9 § 2 mom, 12 § 2 mom. samt 19 och 20 §§,
av dessa lagrum 8 och 19 §§ sådana de lyder i nämnda lag av den 3 december 1993 samt 9 § 2 mom. sådant det lyder i nämnda lag av den 22 december 1994, som följer:

8 §

Yrkesutbildning

I fråga om den grundläggande yrkesutbildningen och tilläggstudier gäller utöver denna lag i tillämpliga delar lagen om yrkesläroanstalter (487/87) och lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggstudier (/) och vad som med stöd av dem stadgas eller bestäms om ordnande av utbildning, utbildningens struktur och längd, den behörighet examina ger, studerandenas rättigheter och skyldigheter, disciplin och sökande av ändring.

9 §

Statsandelens belopp

Ett idrottsutbildningscenter får statsandel för den grundläggande yrkesutbildning som avses i 1 § 2 mom. till ett belopp som motsvarar den kalkylerade statsandelsgrund som beräknats enligt 11 § 1 mom. för denna utbildning. Om finansieringen av den yrkesinriktade tilläggstudier stadgas särskilt.

12 §

Fastställande av priser per enhet

Priset per enhet för ett studerandedygn fastställs vart fjärde år på basis av de totala kostnaderna vid alla riksomfattande idrottsutbildningscentrer året före fastställandet. Priset per enhet fastställs särskilt för den grundläggande yrkesutbildningen samt särskilt för annan utbildning än yrkesutbild-

ning. Härvid beaktas i enlighet med vad som stadgas genom förordning skillnaderna mellan kostnaderna för yrkesutbildningen och kostnaderna för den övriga utbildningen samt den uppskattade förändringen i kostnadsnivån och de uppskattade förändringarna i verksamhetens art och verksamhetens omfattning under det pågående och det inkommande året. Priserna per enhet skall fastställas så att priserna per enhet multiplicerade med det faktiska antalet studerandedygn sammanlagt motsvarar de ovan nämnda totala kostnaderna. När det finns väsentliga skillnader i kostnaderna mellan läroanstalterna, kan priset per enhet för ett studerandedygn inom yrkesutbildningen vid behov fastställas särskilt för varje läroanstalt.

19 §

Betalning

I fråga om betalningen av statsandel gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 40 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings och kulturverksamhet. I fråga om det belopp som skall betalas för grundläggande yrkesutbildning på basis av kostnader som förorsakats av anläggningsprojekt gäller vad som stadgas om detta i nämnda lagrum i fråga om yrkesläroanstalter.

20 §

Studiesociala förmåner

Studerande som deltar i grundläggande yrkesutbildning vid ett riksomfattande idrottsutbildningscenter erhåller utöver avgiftsfri inkvartering studiesociala förmåner i enlighet med vad som stadgas i lagen om stu-

diesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever (498/83) och vad som stadgas eller bestäms med stöd därav. De för utbildningsstyrelsen stadgade uppgifterna sköts dock av vederbörande ministerium. Om ett idrottsutbildningscenters skyldighet att under arbetsdagar ordna annan bespisning än den avgiftsfria skolmältiden enligt 5 § i nämnda lag stadgas genom förordning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Utän hinder av vad som stadgas i 12 § bestäms priset per enhet för 1996 till pris per enhet för 1997. I fråga om grundläggande yrkesutbildning justeras priset per enhet dessutom så att det överensstämmer med den uppskattade ändringen i kostnadsnivån.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

15.

Lag

om ändring av lagen om skolan Anna Tapion koulu

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 23 december om skolan Anna Tapion koulu (1197/88) 5 §, sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 december 1995 (1457/95), samt

ändras 4 § 1 och 2 mom. samt 5 a § 1 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 4 § 1 mom. i nämnda lag av den 18 december 1995 samt 4 § 2 mom. och 5 a § 1 mom. i lag av den 22 december 1993 (1459/93), som följer:

4 §

Vederbörande ministerium beviljar huvudmannen för skolan statsandel till det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det pris per enhet per elev som ministeriet på förhand har bestämt för det följande året.

Priset per enhet enligt 1 mom. bestäms så att det riksomfattande med elevantalen vägda medeltalet av priserna per enhet per elev vid läroanstalter för huslig ekonomi enligt lagen om yrkesläroanstalter (487/87) höjs med 50 procent.

5 a §

Om beviljande och betalning av statsandel, beräkning av elevantalen, tillämpning av da-

gen för beräkning av elevantalen, meddelande av elevantalen, lämnande av uppgifter samt rättelseförfarande och ändringssökande gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om detta i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och med stöd av den stadgas genom förordning i fråga om yrkesläroanstalter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

16.

Lag

om ändring av 8 och 18 §§ lagen om studiecentraler

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 8 och 18 §§ lagen den 17 december 1993 om studiecentraler (1215/93) som följer:

8 §

En studiecentralens årliga statsandel för annan än studiecirkelverksamhet beräknas på det belopp som fås när antalet för studiecentralen fastställda undervisningstimmar multipliceras med det bestämda priset per enhet per undervisningstimme. Om finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen stadgas särskilt.

18 §

I fråga om betalning av utebliven förmån, återbetalning av grundlös förmån och upphörande av betalningsskyldighet som gäller

dessa förmåner iakttas vad som stadgas om detta i 18—20 §§ lagen om statsandelar till kommunerna (/).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Utän hinder av vad som stadgas i 11 § 2 och 3 mom. lagen om studiecentraler om bestämmande av priset per enhet per undervisningstimme, bestäms priset per enhet för 1997 enligt det pris per enhet som bestämts för 1996.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

17.

Lag

om upphävande av stadganden om hemkommunens betalningsandel i vissa lagar som gäller undervisningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut stadgas

1 §

Genom denna lag upphävs

1) 28 § lagen den 3 juni 1994 om vuxengymnasier (439/94), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 29 december 1994 (1450/94),

2) 17 a § 1 mom. lagen den 27 maj 1983 om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade (481/83), sådant det lyder delvis ändrat genom lag av den 18 december 1995 (1449/95),

3) 18 § övningsskolelagen av den 31 januari 1985 (143/85), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 26 juli 1993 (719/93) och genom lag av den 18 december 1995 (1451/95),

4) 10 § lagen den 21 maj 1976 om Suo-

malais-venäläinen koulu benämnda skola (412/76), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lagar av den 26 juli 1993 och den 18 december 1995 (720/93 och 1452/95),

5) 10 § lagen den 7 januari 1977 om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola (33/77), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lagar av den 26 juli 1993 och den 18 december 1995 (721/93 och 1453/95),

6) 31 c § lagen den 10 april 1987 om yrkesläroanstalter (487/87), sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 3 augusti och den 30 december 1992 samt den 29 december 1994 (717 och 1686/92 samt 1452/94),

7) 16 § lagen den 31 augusti 1990 om yrkesutbildningscentrer för vuxna (760/90), sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 26 juli 1993 och den 30 juni 1995 (723/93 och 942/95),

8) 14 § lagen den 7 april 1995 om musikläroanstalter (516/95), samt

9) 7 § 1 mom. lagen den 18 juni 1993 om sameområdets utbildningscentral (545/93).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

18.

Lag

om ändring av idrottslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i idrottslagen av den 21 december 1979 (984/79) 25 §, sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 6 mars 1987 (304/87),

ändras 8 §, sådant detta lagrum lyder i lag av den 3 augusti 1992 (727/92), samt *fogas* till lagen en ny 5 §, som samtidigt flyttas till 1 kap., i stället för den 5 § som upphävts genom nämnda lag av den 3 augusti 1992, som följer:

5 §

Kommunen skall skapa förutsättningar för idrotten genom att främja det lokala och regionala idrottsarbetet, genom att stöda idrottslig medborgaraktivitet och genom att tillhandahålla idrottsanläggningar samt vid behov själv ordna idrottsverksamhet och därvid även beakta grupper med särskilda behov.

8 §

Kommunerna beviljas statsandel för driftskostnader som gäller idrottsverksam-

het så som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92). Statsandelen skall användas för verksamhet enligt 5 §.

Statsbidragsmyndigheten har vid behov rätt att av kommunen få en utredning om hur statsandelen använts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

19.

Lag**om ändring av 7 § lagen om ungdomsarbete**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 7 § lagen den 24 februari 1995 lagen om ungdomsarbete (235/95) som följer:

7 §

Kommunen beviljas statsandel för driftskostnader som gäller ungdomsarbete så som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92). Statsandelen skall användas för verksamhet enligt 2 §.

Statsbidragsmyndigheten har vid behov

rätt att av kommunen få en utredning om hur statsandelen använts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

20.

Lag**om ändring av museilagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i museilagen av den 3 augusti 1992 (729/92) rubriken för 1 kap., samt 1 § och 2 § 4 punkten , samt
fogas till lagen en ny 1 a § som följer:

1 kap.

Uppgifter och statsandel

1 §

Museiverksamhetens syfte är att upprätthålla och öka medborgarnas kunskap om sin kultur, sin historia och sin miljö.

Museerna skall sörja för och främja undersökning, undervisning och information på

området genom att ta till vara, undersöka, bevara och ställa ut förmål och annat material om människan och hennes miljö.

1 a §

Museer beviljas statsandel för sina driftskostnader enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) och denna lag.

2 §

Villkor för erhållande av statsandel är

4) att för museet har inrättats minst en tjänst eller befattning med karaktär av huvudsyssla, vars innehavare har yrkeskunskaper som hänför sig till museets verksamhetsområde.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 4 oktober 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Jouni Backman

2.

Lag**om ändring av 19 § lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning**

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på sätt som 67 § riksdagsordningen föreskriver:

ändras 19 § lagen den 15 juli 1994 om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning (658/94) som följer:

Gällande lydelse

19 §

Ikraftträdande och tillämpning

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1994 och gäller till och med den 31 december 1996.

På en kommun som har beviljats räntestöd eller konsolideringslån eller där beslut har fattats om inledande av kommunutredning tillämpas denna lag även efter den 31 december 1996, tills kommunen har betalt tillbaka räntestöds- och konsolideringslånetillgodohavanden enligt 5 och 7 §§ till staten eller kommunutredningen har avslutats.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Föreslagen lydelse

19 §

Ikraftträdande och tillämpning

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1994 och gäller till och med den 31 december 1997.

På en kommun som har beviljats räntestöd eller konsolideringslån eller där beslut har fattats om inledande av kommunutredning tillämpas denna lag även efter *den 31 december 1997*, tills kommunen har betalt tillbaka räntestöds- och konsolideringslånetillgodohavanden enligt 5 och 7 §§ till staten eller kommunutredningen har avslutats.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

3.

Lag**om ändring av 5 § lagen om sammanslagningsunderstöd till kommuner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 5 § lagen den 31 januari 1994 om sammanslagningsunderstöd till kommuner (89/94)
som följer:

Gällande lydelse

5 §

Denna lag träder i kraft den 15 februari 1994 och gäller till och med den 31 december 1999.

Lagen tillämpas på sådana ändringar i kommunindelningen som träder i kraft tidigast vid ingången av 1995 och senast vid ingången av 1997.

Föreslagen lydelse

5 §

Den lag träder i kraft den 15 februari 1994 och gäller till och med den 31 december 2000.

Lagen tillämpas på sådana ändringar i kommunindelningen som träder i kraft tidigast vid ingången av 1995 och senast vid ingången 1998.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.
—————

4.

Lag**om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) 6 § 1 mom. 4 punkten och 3 mom. samt 19 §,
ändras 2 §, 6 § 1 mom. 3 och 6 punkten, 7, 8 och 10—12 §§, rubriken för 13 § och 13 § 1 mom., 14—16 och 18 §§, 29 § 1 mom., 30 § 1 och 3 mom., 31 § 1 och 2 mom., 32 och 33 §§, 34 § 1 mom. samt 37 och 42 §§,
av dessa lagrum 12 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 18 december 1995 (1446/95), 33 § sådan den lyder i sistnämnda lag och 34 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 17 december 1993 (1207/93), samt
fogas till lagen en ny 16 a §, en ny 17 § i stället för den 17 § som upphävts genom lag av den 18 december 1995 och till 29 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Förhållandet till lagen om statsandelar till kommunerna

Förutom denna lag tillämpas på statsandel lagen om statsandelar till kommunerna

Föreslagen lydelse

2 §

Förhållandet till lagen om statsandelar till kommunerna

Förutom denna lag tillämpas på statsandel lagen om statsandelar till kommunerna (/),

Gällande lydelse

(688/92), nedan statsandelslagen, för så vitt så stadgas i denna lag.

Föreslagen lydelse

nedan statsandelslagen, för så vitt så stadgas i denna lag.

6 §

Den riksomfattande planens innehåll

Den riksomfattande planen skall innehålla

3) beloppen av de statsandela som betalas för social- och hälsovården, statsandelarna enligt åldersgrupp per invånare och det genomsnittliga statsandelsbelopp per invånare som bestäms enligt sjukfrekvensen samt en uppskattning av det sammanlagda beloppet av driftskostnaderna för den social- och hälsovård som kommunerna ordnar,

4) antalet anställda inom den social- och hälsovård som ligger till grund för fastställande av statsandelen;

6) grunderna för den regionala fördelningen av resurser.

Om problem som gäller tillgången på personal som är av central betydelse i fråga om ordnande av service klart äventyrar en jämlik tillgång på service i olika delar av landet, kan den riksomfattande planen innehålla bestämmelser om det maximala antalet av sådana anställda.

7 §

Beredning av den riksomfattande planen

Den riksomfattande planen bereds av social- och hälsovårdsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, handels- och industriministeriet samt miljöministeriet. De centrala ämbetsverk som lyder under ministerierna samt länsstyrelserna skall vid behov bistå ministerierna vid beredningen.

Social- och hälsovårdsministeriet sammanställer och föredrar den riksomfattande planen. I samband med sammanställningen skall kommunernas centralorganisationer höras.

Jord- och skogsbruksministeriet, handels- och industriministeriet samt miljöministeriet skall senast den 15 mars tillstålla social- och hälsovårdsministeriet sitt förslag i fråga om den riksomfattande planen.

Den riksomfattande planen skall innehålla

3) en uppskattning av det totala beloppet av de driftskostnader som utgör grunden för beräkningen av statsandelen för social- och hälsovården, de kalkylerade kostnader per invånare och arbetslös som används vid beräkningen av kommunens statsandel samt kommunens självfinansieringsandel per invånare,

(4) punkten upphävs)

6) grunderna för fördelningen av resurserna.

(3 mom. upphävs)

7 §

Beredning av den riksomfattande planen

Den riksomfattande planen bereds av vederbörande ministerium. Kommunernas centralorganisation samt vid behov andra myndigheter och sammanslutningar skall höras i samband med beredningen.

Gällande lydelse

8 §

Den regionala fördelningen av resurser

Social- och hälsovårdsministeriet fördelar mellan länsstyrelserna maximibeloppet av kostnaderna för projekt som har godkänts i den riksomfattande planen *samt det antal anställda som avses i 6 § 3 mom.*

Länsstyrelserna fördelar mellan kommunerna och kommunalförbunden inom länet det maximibelopp av kostnaderna för projekt *och det antal anställda* som social- ja hälsovårdsministeriet har hänfört till dem.

Såväl social- och hälsovårdsministeriet som länsstyrelserna skall vid fördelningen av projekt och antal anställda iakttä de grunder för *regional fördelning* som har godkänts i den riksomfattande planen.

10 §

Godkännande och justering av statsandelar

Totalbeloppen av statsandelarna för driftskostnaderna för social- och hälsovården samt de belopp per invånare som utgör grunden för statsandelarna godkänns årligen i den riksomfattande planen.

Då statsandelarna godkänns beaktas ändringen i omfattningen och arten av statsandelsuppgifterna samt i kostnadsnivån enligt 5 § statsandelslagen.

Statsandelarna för verksamhetsåret justeras under verksamhetsåret och därefter enligt 4 § statsandelslagen. Justeringen görs årligen före utgången av oktober genom att den riksomfattande planen vid behov ändras.

Föreslagen lydelse

8 §

Den regionala fördelningen av resurser

Vederbörande ministerium fördelar mellan länsstyrelserna maximibeloppet av kostnaderna för projekt som har godkänts i den riksomfattande planen.

Länsstyrelserna fördelar mellan kommunerna och *samkommunerna* inom länet det maximibelopp av kostnaderna för projekt som *vederbörande ministerium* har hänfört till dem.

Såväl *vederbörande ministerium* som länsstyrelserna skall vid fördelningen av maximibeloppen av kostnaderna för projekt iakttä de grunder som har godkänts i den riksomfattande planen.

10 §

Godkännande och justering av statsandelar

En uppskattning av det totala beloppet av de driftskostnader som utgör grunden för beräkningen av statsandelen för social- och hälsovården, de kalkylerade kostnader per invånare och arbetslös som används vid beräkningen av kommunens statsandel samt kommunens självfinansieringsandel per invånare godkänns årligen i den riksomfattande planen.

Då de kostnader som utgör grunden för beräkningen av statsandelen godkänns beaktas ändringen i omfattningen och arten av statsandelsuppgifterna samt i kostnadsnivån enligt 3 § statsandelslagen. Ändringen i omfattningen och arten av uppgifterna riktas till de kalkylerade kostnader per invånare som bestäms enligt ålder och som gäller de åldersgrupper som är föremål för ändringen i uppgifterna.

Gällande lydelse

11 §

Statsandelar enligt åldersgrupp

Beloppen av statsandelarna per kommuninvånare godkänns var för sig för socialvården och för hälsovården grupperade enligt ålder som följer:

0— 6-åringar
7—64-åringar
65—74-åringar
de som fyllt 75år

12 §

Statsandel till kommuner

Statsandelen för en kommuns driftskostnader betalas som en helhet uträknad som statsandelar för socialvården och hälsovården var för sig.

Statsandelen för socialvården fås genom att statsandelarna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga och genom att addera de belopp som fås på detta sätt. Beloppet av dessa multipliceras med den koeficient som bestäms enligt kommunens arbetslöshetsgrad.

Föreslagen lydelse

11 §

Kalkylerade kostnader

De kalkylerade kostnaderna per kommuninvånare godkänns *separat* för socialvården och för hälsovården grupperade enligt åldersgrupp som följer:

0— 6-åringar
7—64-åringar
65—74-åringar
75—84-åringar
de som fyllt 85 år

12 §

Statsandel till kommuner

Statsandelen för driftskostnader är skillnaden mellan de kalkylerade kostnader som fastställts för kommunen och självfinansieringsandelen. De kalkylerade kostnaderna fastställs på grundval av bestämningfaktorer för socialvården och hälsovården var för sig samt kommunens avsides läge. Bestämningfaktorer är invånarantal, åldersstruktur, den andel av den sysselsatta arbetskraften som arbetar i service- och förädlingsbranscherna, arbetslöshet och sjukfrekvens samt avsides läge på det sätt som stadgas nedan i denna lag.

De kalkylerade kostnaderna för socialvården erhålls genom att de kalkylerade kostnaderna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet personer i åldersgruppen i fråga samt genom att de kalkylerade kostnaderna för 0—6-åringarna dessutom multipliceras med sysselsättningskoefficienten och genom att de erhållna beloppen adderas enligt åldersgrupp. Arbetslöshetens inverkan på kostnaderna beräknas genom att den kalkylerade kostnaden per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och arbetslöshetskoefficienten samt genom att den kalky-

Gällande lydelse

Statsandelen för hälsovården fås genom att statsandelarna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga och genom att addera de belopp som fås på detta sätt. Till detta belopp adderas ett belopp som fås genom att det genomsnittliga belopp av statsandelen som bestäms enligt sjukfrekvensen multipliceras med den koefficient som beskriver sjukfrekvensen i kommunen och med kommunens invånarantal. Det sammanräknade beloppet (*bastal*) multipliceras separat med koefficienten enligt befolkningstäthet och med arealkoefficienten och de belopp som fås på detta sätt adderas till bastalet.

13 §

Koefficient enligt arbetslöshetsgrad

Den koefficient som bestäms enligt arbetslöshetsgraden är ett, om arbetslöshetsprocenten i kommunen är mindre än eller lika stor som arbetslöshetsprocenten i hela landet. Om kommunens arbetslöshetsprocent är större än procenten i hela landet, höjs koefficienten. Den höjda koefficienten uträknas enligt följande formel:

$$\text{koefficienten} = 1 + 1,4 \times \frac{\text{arbetslöshetsprocenten i kommunen} - \text{arbetslöshetsprocenten i hela landet}}{100}$$

Föreslagen lydelse

lerade kostnaden per arbetslös särskilt multipliceras med antalet arbetslösa i kommunen. Det totala beloppet av de kalkylerade kostnaderna för socialvården erhålls som summan av de belopp som bestämts på grundval av åldersstrukturen och arbetslösheten.

De kalkylerade kostnaderna för hälsovården erhålls genom att de kalkylerade kostnaderna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet personer i åldersgruppen i fråga. De kostnader som bestäms på grundval av sjukfrekvensen beräknas genom att det belopp som bestämts särskilt per invånare multipliceras med kommunens invånarantal och sjukfrekvenskoefficienten. De kalkylerade kostnaderna för hälsovården erhålls som summan av de kostnader som bestämts enligt åldersgrupp och på grundval av sjukfrekvensen.

De kalkylerade kostnader för kommunens social- och hälsovård som utgör grunden för statsandelen erhålls genom att de kalkylerade kostnader för socialvården och hälsovården som beräknas enligt 2 och 3 mom. adderas. Om en fjärrortskoefficient har fastställts för kommunen, multipliceras summan dessutom med fjärrortskoefficienten.

13 §

Arbetslöshetskoefficient

Kommunens arbetslöshetskoefficient uträknas så att kommunens arbetslöshetsprocent divideras med hela landets arbetslöshetsprocent.

Gällande lydelse

14 §

Sjukfrekvenskoefficient

Den koefficient som beskriver sjukfrekvensen bestäms på basis av det åldersdifferentierade relativa dödstalet. Det åldersdifferentierade relativa dödstalet uträknas enligt antalet dödsfall per åldersgrupp i genomsnitt under en period av fem år. Om en kommuns åldersdifferentierade relativa dödstal är detsamma som motsvarande dödstal i hela landet, är koefficienten ett. Om kommunens åldersdifferentierade relativa dödstal överstiger motsvarande dödstal i hela landet, höjs koefficienten, och om det åldersdifferentierade relativa dödstalet är lägre än motsvarande relativa dödstal i hela landet, sänks koefficienten. Koefficienten höjs eller sänks så att koefficientens procentuella förändring motsvarar det kommunala relativa dödstalets avvikelse från det relativa dödstalet i hela landet.

När koefficienten fastställs, används dödstalen för den femårsperiod som börjar sex år före verksamhetsåret.

15 §

Koefficient enligt befolkningstäthet

Koefficienten enligt befolkningstäthet är noll, om befolkningstätheten i kommunen per kvadratkilometer land är fyra invånare eller mer. Om befolkningstätheten är mindre än så, höjs koefficienten. Den höjda koefficienten räknas ut enligt följande formel:

$$\text{koefficienten} = 4 \times \frac{4 - \text{kommunens befolkningstäthet}}{100}$$

Vid uträkningen av koefficienten används befolkningstätheten den 1 januari året före verksamhetsåret.

Koefficienten för sådana skärgårdskommuner som avses i 9 § 1 mom. lagen om främjande av skärgårdens utveckling (404/81) är med avvikelse från 1 mom. 0,1.

Föreslagen lydelse

14 §

Sjukfrekvenskoefficient

Sjukfrekvenskoefficienten uträknas på grundval av det ålders- och könsdifferentierade antalet personer under 55 år som får invalidpension. Om det ålders- och könsdifferentierade antalet personer under 55 år som får invalidpension i förhållande till 16—54 åriga invånare är detsamma i kommunen som i hela landet, är koefficienten ett. Om nämnda förhållande mellan antalet personer med invalidpension och antalet 16—54 åriga i kommunen överstiger hela landets medeltal, höjs koefficienten, och om förhållandet underskrider hela landets medeltal, sänks koefficienten. Koefficienten höjs och sänks så att koefficienten motsvarar förändringen i kommunen och i hela landet.

När koefficienten fastställs används *uppgifterna om invaliditet* för den *treårsperiod* som *började* fyra år före verksamhetsåret.

15 §

Sysselsättningskoefficient

Sysselsättningskoefficienten uträknas genom att den andel av kommuninvånarna som arbetar i service- och förädlingsbranscherna och kommunens sysselsatta arbetskraft divideras med motsvarande andel för hela landet.

När koefficienten *fastställs* används *uppgifterna om sysselsättningen* för det år som *började* tre år före verksamhetsårets början.

Gällande lydelse

16 §

A realkoefficient

Koefficienten enligt areal är noll, om kommunens landareal är högst 1 250 kvadratkilometer. Är landarealen större än 1 250 kvadratkilometer, höjs koefficienten. Den höjda koefficienten räknas ut enligt följande formel:

$$\text{koefficienten} = \frac{4 \times \text{kommunens landareal}}{1250 \times 100}$$

Koefficienten uträknas enligt arealen den 1 januari året före verksamhetsåret.

Föreslagen lydelse

16 §

Fjärrortskoefficient

Fjärrortskoefficienten är 1,05 eller 1,15. Statsrådet utser de kommuner som har en fjärrortskoefficient och storleken på envar kommuns koefficient. Koefficient kan fastställas för en kommun som i fjärrortstillägg 1994 betalade minst 3 procent av driftkostnaderna för kommunens social- och hälsovård och vars fjärrortspoäng enligt det kommunala tjänstekollektivavtalet var minst 2. Den högre koefficienten kan fastställas för en kommun vars fjärrortspoäng var minst 5. När fjärrortskoefficienten fastställs beaktas även de fjärrortstillägg som en samkommun enligt 5 § 2 mom. folkhälsolagen betalat, om kommunen nämnda är var medlem i en sådan samkommun.

Om minst hälften av invånarna i en skärgårdskommun som avses i 9 § 1 mom. lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/81) i början av det år som föregick verksamhetsåret bodde utan fast vägförbindelse till fastlandet, är en sådan kommuns fjärrortskoefficient med avvikelse från 1 mom. 1,10.

16 a §

Uträkning av koefficienterna i vissa fall

Om det vid uträkningen av de koefficienter som avses i 13—16 §§ inte finns uppgifter tillgängliga för den tidpunkt som avses i nämnda paragrafer i fråga, används vid uträkningen av koefficienterna i stället de uppgifter som senast erhållits före den tidpunkt som avses i paragrafen i fråga.

17 §

Kommunens självfinansieringsandel

Kommunens självfinansieringsandel uträknas genom att den självfinansieringsandel som fastställts per invånare multipliceras med kommunens invånarantal.

Självfinansieringsandelen per invånare fås genom att alla kommuners kalkylerade kostnader för social- och hälsovården adderas

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Fördelningen mellan staten och kommunerna av kostnaderna för den kommunala social- och hälsovård som ordnats i den omfattning som den riksomfattande planen bestämmer bibehålls sådan den är när denna lag träder i kraft.

Vid kostnadsfördelningen beaktas driftskostnaderna för ordnande av verksamhet enligt speciallagar och statsandelen för driftskostnaderna. I driftskostnaderna ingår inte kostnader för anläggningsprojekt, kalkylerade räntor och avskrivningar eller kostnader för skötsel av lån.

Kostnadsfördelningen utreds vart fjärde år (*justeringsår*). Om den genomförda kostnadsfördelningen beräknad på riksnivå för året före justeringsåret skiljer sig från den kostnadsfördelning som gäller när denna lag träder i kraft, skall beloppen av statsandelarna justeras så att kostnadsfördelningen återgår till den ursprungliga nivån vid ingången av justeringsåret.

18 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

och genom att härifrån dras av den statsandel som bestäms enligt det procenttal som stadgas i 18 §.

Om det stadgas särskilt om storleken på en statsandel som staten betalar till kommunen på ett sätt som avviker från denna lag, beaktas detta som en ökning eller minskning av självfinansieringsandelen.

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 75,8 procent och statens andel 24,2 procent. Om det enligt 3 § 2 punkten har beslutats att den årliga förändringen i kostnadsnivån skall under några år beaktas med mindre än det fulla beloppet, skall detta vid kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beaktas så att statens andel minskar så att den motsvarar den nedsatta justeringen av kostnadsnivån för åren i fråga.

Vid kostnadsfördelningen beaktas driftskostnaderna för ordnande av verksamhet enligt speciallagar och statsandelen för driftskostnaderna. I driftskostnaderna ingår inte kostnader för anläggningsprojekt, kalkylerade räntor och avskrivningar, kostnader för skötsel av lån eller andra motsvarande poster.

Kostnadsfördelningen utreds vart fjärde år (*justeringsår*). Om den genomförda kostnadsfördelningen beräknad på riksnivå för året före justeringsåret skiljer sig från situationen enligt 1 mom., skall beloppen av statsandelarna justeras så att kostnadsfördelningen återgår till nivån enligt 1 mom. vid ingången av året efter justeringsåret. Om uppgifterna för året före justeringsåret då inte är tillgängliga, används uppgifterna från föregående år. I samband med utredningen av kostnadsfördelningen kan den inbördes avvägningen av bestämningsgrunderna för statsandelen ändras så att den motsvarar de förändringar som inträffat i servicebehovet.

Gällande lydelse

19 §

Förhandlingsförfarande

Innan social- och hälsovårdsministeriet framställer ett förslag för statsbudgeten beträffande det totala beloppet av statsandelen för social- och hälsovården i fråga om det följande verksamhetsåret, statsandelarna enligt åldersgrupp, det genomsnittliga beloppet av statsandelarna enligt sjukfrekvensen och uppskattning av de kostnader som ligger till grund för statsandelen, skall ministeriet förhandla med berörda ministerier och kommunernas centralorganisationer för att konstatera hur kostnaderna har utvecklats för den service enligt uppgifter i speciallagar som har ordnats i den omfattning som den riksomfattande planen förutsätter.

Om förhandlingar om justeringen av statsandelen för verksamhetsåret och bibehållande av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna stadgas i 7 § 2 mom. statsandelslagen.

29 §

Statsandelsutredning och statsandelsbeslut

För fastställande av den slutliga statsandelen för ett anläggningsprojekt skall kommunen eller kommunalförbundet för länsstyrelsen lägga fram en utredning om kostnaderna för genomförandet av stora projekt, om genomförda små projekt och om det sammanlagda beloppet av kostnaderna för dem. Utredningen om de faktiska kostnaderna skall tillställas länsstyrelsen senast den 31 maj under det år som följer efter det då anläggningsprojektet blev färdigt.

Föreslagen lydelse

19 §

Förhandlingsförfarande

(upphävs)

29 §

Statsandelsutredning och statsandelsbeslut

För fastställande av den slutliga statsandelen för ett anläggningsprojekt skall kommunen eller *sankommunen* för länsstyrelsen lägga fram en utredning om kostnaderna för genomförandet av stora projekt, om genomförda små projekt och om det sammanlagda beloppet av kostnaderna för dem. Utredningen om de faktiska kostnaderna skall tillställas länsstyrelsen senast den 31 maj under det år som följer efter det då anläggningsprojektet blev färdigt. *Utredningen skall dock alltid lämnas senast inom tre år efter att projektet påbörjades. Om projektet då fortfarande pågår, kan länsstyrelsen av särskilda skäl och på ansökan ge högst två års tilläggstid för utredningen.*

Om den slutliga statsandelen enligt de tillämpade beräkningsgrunderna avviker mindre än 1 000 mark från beloppet av den statsandel som betalats enligt 28 §, fastställs den slutliga statsandelen för projektet enligt det betalda beloppet.

Gällande lydelse

30 §

Återbetalning av statsandel för anläggningsprojekt

Det kan bestämmas att en sådan proportionell del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar statsandelen för anläggningsprojektet helt eller delvis skall återbetalas till staten, om egendomen har överlåtit, om verksamheten upphör eller om det syfte för vilket egendomen används blir varaktigt ändrat och egendomen ändrat permanent och inte används för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel.

Om betalningsskyldighet och avdrag för ersättning beslutar social- och hälsovårdsministeriet. Angående de förändrade omständigheter som avses i 1 och 2 mom. skall statsandelsmottagaren inom sex månader göra anmälan till ministeriet. Framgår det senare att anmälan inte har gjorts inom denna tid, skall en sådan proportionell del av egendomens värde som motsvarar statsandelen betalas till staten jämte årlig ränta som motsvarar Finlands Banks grundränta, om inte ministeriet av särskilda skäl beslutar något annat.

31 §

Fastställande av resurser

Länsstyrelsen fastställer *det maximala antalet anställda enligt 6 § 3 mom. för kommuner och kommunalförbund*, de stora projekt som skall inledas under verksamhetsåret samt maximibeloppet av kostnaderna för små projekt.

Länsstyrelsen skall i samband med fastställandet av anläggningsprojekt meddela kommunen eller kommunalförbundet ett förhandsbeslut om de stora projekt som kan in-

Föreslagen lydelse

30 §

Återbetalning av statsandel för anläggningsprojekt

Det kan bestämmas att en sådan proportionell del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar statsandelen för anläggningsprojekt helt eller delvis skall återbetalas till staten, om egendomen har överlåtit eller om verksamheten upphör eller om det syfte för vilket egendomen används blir varaktigt ändrat och egendomen inte används för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel. *Statsandelen kan emellertid inte återkrävas på en sådan grund som har uppstått senare än 30 år efter att statsandelsutredningen om projektet lämnades.*

Om betalningsskyldighet och avdrag för ersättning beslutar *vederbörande ministerium*. *Den statsandel som skall återbetalas skall betalas senast på den förfallodag som utsatts i beslutet. Dröjer återbetalningen skall dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 3 mom. räntelagen betalas på den från och med förfallodagen.* Angående de förändrade omständigheter som avses i 1 och 2 mom. skall statsandelsmottagaren inom sex månader göra anmälan till ministeriet. Framgår det senare att anmälan inte har gjorts inom denna tid, skall en sådan proportionell del av egendomens värde som motsvarar statsandelen betalas till staten jämte ränta enligt den räntesats som stadgas ovan från och med förändringen, om inte ministeriet av särskilda skäl beslutar något annat.

31 §

Fastställande av resurser

Länsstyrelsen fastställer de stora projekt som kommuner och *samkommuner* skall inleda under verksamhetsåret samt maximibeloppet av kostnaderna för små projekt.

Länsstyrelsen skall i samband med fastställandet av anläggningsprojekt meddela kommunen eller *samkommunen* ett förhandsbeslut om de stora projekt som kan

Gällande lydelse

ledas året efter verksamhetsåret och om maximibeloppet av kostnaderna för små projekt *samt om det maximala antalet anställda enligt 6 § 3 mom.* Förhandsbeslutet är bindande för länsstyrelsen, då den fastställer de projekt som skall inledas följande år *och det maximala antalet anställda enligt nämnda moment*, om inte något annat följer av statsbudgeten eller den riksomfattande planen.

32 §

Tillämpningen av vissa stadganden i statsandelslagen

På fastställande av resurser och betalningen av statsandel tillämpas dessutom följande stadganden i statsandelslagen:

1) stadgandet i 20 § om beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd,
2) stadgandet i 21 § om utbetalning,

3) stadgandet i 22 § om betalning av utebliven förmån,

4) stadgandet i 23 § om återbetalning av grundlös förmån samt

5) stadgandet i 24 § om upphörande av betalningsskyldighet.

33 §

Rättelseförfarande

En kommun eller samkommun som inte nöjer sig med ett beslut enligt 20 § lagen om statsandelar till kommunerna om beviljande av statsandel eller ett beslut om den slutliga statsandelen för ett anläggningsprojekt, har rätt att inom tre månader efter delgivningen av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos den statsbidragsmyndighet som har givit beslutet. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

Föreslagen lydelse

inledas året efter verksamhetsåret och om maximibeloppet av kostnaderna för små projekt. Förhandsbeslutet är bindande för länsstyrelsen, då den fastställer de projekt som skall inledas följande år, om inte något annat följer av statsbudgeten eller den riksomfattande planen.

32 §

Tillämpningen av vissa stadganden i statsandelslagen

På fastställande av resurser och betalningen av statsandel tillämpas dessutom följande stadganden i statsandelslagen:

1) stadgandet i 14 § om förhandlingsförfarande,

2) stadgandet i 16 § om beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd *samt om fastställande av den på skatteinkomst baserade utjämningen av statsandelarna*,

3) stadgandet i 17 § om utbetalning,

4) stadgandet i 18 § om betalning av utebliven förmån,

5) stadgandet i 19 § om återbetalning av grundlös förmån, samt

6) stadgandet i 20 § om upphörande av betalningsskyldighet.

33 §

Rättelseförfarande

En kommun eller en samkommun, som inte nöjer sig med ett beslut enligt 16 § statsandelslagen om beviljande av statsandel eller ett beslut om den slutliga statsandelen för ett anläggningsprojekt, har rätt att inom tre månader efter delgivningen av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos den statsbidragsmyndighet som fattat beslutet. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

Gällande lydelse

34 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut med anledning av rättelseyrkande får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

37 §

Kommuninvånare

Med kommuninvånare avses den som har hemort i kommunen enligt lagen om befolkningsböcker (141/69).

Vid uträkningen av den statsandel för kommunen som avses i 12 § anses invånarantalet vid ingången av året före verksamhetsåret vara kommunens invånarantal.

42 §

Tillämpning av vissa stadganden i statsandelslagen

Utöver vad som stadgas i denna lag tillämpas på verksamhet enligt lagen stadgandena i 27 och 28 §§ statsandelslagen om vite och skyldighet att lämna uppgifter.

Föreslagen lydelse

34 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut med anledning av rättelseyrkande får sökas genom besvär enligt *förvaltningsprocesslag (586/96)*.

37 §

Kommuninvånare

Med kommuninvånare avses den vars *hemkommun* enligt lagen om *hemkommun (201/94)* kommunen är.

Vid uträkningen av den statsandel för kommunen som avses i 12 § anses invånarantalet enligt 18 § *befolkningsdatalagen (507/93)* vid ingången av året före verksamhetsåret vara kommunens invånarantal.

42 §

Tillämpning av vissa stadganden i statsandelslagen

Utöver vad som stadgas i denna lag tillämpas på verksamhet enligt lagen stadgandena i 23 och 24 §§ statsandelslagen om skyldighet att lämna uppgifter samt vite.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

När statsandelarna fastställs efter att denna lag trätt i kraft är det kalkylerade kostnader som fastställts till 1996 års nivå 53 568 miljoner mark och de kalkylerade kostnader i 11 § som fastställts per kommuninvånare och per arbetslös:

	socialvård mark/ invånare	hälsovård mark/ invånare
0 — 6-åringar	22 638	2 751
7 — 64-åringar	1 517	3 065
65 — 74-åringar	2 759	7 379
75 — 84-åringar	15 372	13 889
de som fyllt 85 år	42 835	23 376

De kalkylerade kostnader per arbetslös som bestäms enligt antalet arbetslösa är

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 920 mark och de kalkylerade kostnader per kommuninvånare som bestäms enligt arbetslöshetsgraden är 175 mark. De kalkylerade kostnaderna per kommuninvånare som bestäms enligt sjukfrekvensen är 1 300 mark.

Med avvikelse från vad som stadgas i 17 § är den koefficient som skall användas vid beräkningen av kommunens självfinansieringsandel 0,7447 vid fastställandet av 1997 års statsandelar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

5.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 3 augusti 1992 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) 11, 18, 20, 21 och 40 a §§,

av dessa lagrum 18 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 26 juli 1993 (718/93), 21 § sådan den lyder i lag av den 18 december 1995 (1448/95) och 40 a § sådan den lyder i lag av den 22 december 1993 (1454/93),

ändras 1 och 2 §§, det inledande stycket i 3 § samt 1 och 4 punkten, rubriken för 2 kap., 6, 7, 7 a, 8—10, 12 och 13 §§, 14 § 1 mom., 14 a § 1 mom., 16 § 1 mom. det inledande stycket i 19 §, rubriken för 3 kap., 23 § 1 mom., 24, 25 och 39 §§, 40 § 1—4 mom., 41 och 43 §§, 44 § 1 mom. samt 45 §,

av dessa lagrum 6 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 22 december 1993 och genom lag av den 3 mars 1995 (261/95), 7 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 26 juli 1993 och den 3 mars 1995, 7 a §, 14 § 1 mom. och 40 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 26 juli 1993, 8 § sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 26 juli 1993, den 22 december 1993, den 3 mars 1995 och den 18 december 1995, 9 § sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 26 juli 1993, den 3 mars 1995 och den 18 december 1995, 12 § sådan den lyder i lag av den 17 juli 1995 (958/95), 14 a § 1 mom. och det inledande stycket i 19 § sådana de lyder i nämnda lag av den 3 mars 1995, 24 § sådan den lyder i nämnda lag av den 22 december 1993, 39 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 26 juli 1993, den 3 mars 1995 och den 18 december 1995 samt genom lag av den 29 december 1994 (1456/94), 40 § 1, 3 och 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 18 december 1995 samt 45 § sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag,

fogas till 3 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 3 mars 1995 ett nytt 2 mom., till lagen nya 9 a—9 f §§, till lagen ett nytt 2 a kap., till vilka samtidigt flyttas 10, 12—14, 14 a, 15, 16, 16 a, 17 och 19 §§, till 14 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 26 juli 1993, ett nytt 4 mom., till 14 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 3 mars 1995, nya 3 och 4 mom., till 15 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 26 juli 1993, ett nytt 3 mom., till 16 §, sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag, ett nytt 3 mom. samt till 19 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 3 mars 1995, en ny 1 a-punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på ansökningar samt om storleken, beviljande och utbetalning av statsandelar och statsunderstöd som kommuner eller kommunalförbund eller enskilda sammanslutningar eller stiftelser med stöd av någon av de lagar som nämns i 3 § kan få för driftskostnader eller anläggningsprojekt som gäller undervisnings- eller kulturverksamhet.

I denna lag stadgas också om den betalningsandel som elevens hemkommun skall betala till en annan kommun, till ett kommunalförbund eller till en privat sammanslutning eller stiftelse som är huvudman för en läroanstalt eller till staten.

2 §

Förhållandet till lagen om statsandelar till kommunerna

På statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag skall, till den del som stadgas i denna lag, lagen om statsandelar till kommunerna (688/92) tillämpas.

3 §

Lagarna om verksamhet som finansieras

Denna lag gäller sådana statsandelar och statsunderstöd samt hemkommunens betalningsandel som nämns i

1) grundskolelagen (476/83), gymnasielagen (477/83) och lagen om kvällssymnasier (478/83),

4) lagen om musikläroanstalter (402/87)

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på *statsandel och statsunderstöd samt på annan finansiering* som beviljas kommuner, *samkommuner*, enskilda sammanslutningar eller stiftelser för de driftskostnader och anläggningsprojekt inom undervisnings- och kulturverksamhet som föranleds av *ordnande av sådan verksamhet* som avses i de lagar som nämns i 3 §.

I denna lag stadgas också om kommunens kalkylerade andel av undervisnings- och kulturverksamhetens kostnader (kommunens finansieringsandel).

2 §

Förhållandet till lagen om statsandelar till kommunerna

På statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag skall, så som stadgas i denna lag, *lagen om statsandelar till kommunerna (/) tillämpas.*

3 §

Lagarna om verksamhet som finansieras

Denna lag gäller statsandelar och statsunderstöd samt *kommunens finansieringsandel av undervisnings- och kulturverksamhetens kostnader, ifall det stadgas om verksamheten i*

1) grundskolelagen (476/83), gymnasielagen (477/83) och *lagen om vuxengymnasier (439/94),*

4) *lagen om musikläroanstalter (516/95),*

I fråga om finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnats med stöd av den lag som nämns i 1 mom. 2 eller 4 punkten gäller, utöver vad som stadgas i 9 b §, vad som särskilt stadgas om detta.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 kap.

2 kap.

**Finansiering av driftskostnader för
undervisningsverksamhet****Finansiering av driftskostnader**

6 §

6 §

*Allmänt stadgande**Allmänt stadgande*

Kommuner, kommunalförbund och privata läroanstalter får finansiering för driftskostnader för undervisningsverksamhet enligt vad som stadgas i detta kapitel. Med finansiering avses statsandel och, när så stadgas, betalningsandelar från elevernas hemkommuner.

Statsandelen för driftskostnader som gäller undervisnings- och kulturverksamhet bestäms enligt kalkylerade grunder. Statsandelen bestäms

1) per elev eller studerande i grundskolor, skolor som ersätter grundskolan, gymnasier, vuxengymnasier, inom grundläggande yrkesutbildning vid yrkesläroanstalter och specialyrkesläroanstalter samt i yrkeshögskolor,

2) per undervisningstimme eller studievecka i särskilda yrkesläroanstalter,

3) per undervisningstimme i medborgarinstitut och musikläroanstalter,

4) per kommuninvånare i grundundervisning i konst,

5) per kommuninvånare i fråga om kommunens allmänna bibliotek, kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete, samt

6) per kalkylerat årsverke i fråga om museer, teatrar och orkestrar.

Statsandelen och hemkommunens betalningsandel bestäms enligt kalkylerade grunder. Statsandelen och hemkommunens betalningsandel bestäms per elev i grundskolor, gymnasier, kvällsgymnasier, yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter och yrkeshögskolor. I särskilda yrkesläroanstalter bestäms statsandelen per undervisningstimme och i grundundervisning i konst per kommuninvånare. I musikläroanstalter bestäms statsandelen per undervisningstimme och hemkommunens betalningsandel per elev.

7 §

7 §

*Kalkylerad statsandelsgrund**Kommunens statsandel*

Statsandelgrunden för en kommuns undervisningsverksamhet bestäms på de belopp som erhålls genom beräkning per läroanstaltsform så som avses i 2—8 och 10 mom.

För kostnader som föranleds av ordnandet av de funktioner som avses i 8 § beviljas kommunerna i statsandel det belopp som fås när statsandelsgrunden, som räknats på det sätt som stadgas i 8 §, minskas med

Gällande lydelse

Det belopp som ligger till grund för statsandelen till en grundskola räknas ut så att antalet elever i grundskolan och skolor som ersätter grundskolan i den kommun som är huvudman för skolorna multiplicerat med det enhetspris per elev som bestämts för den kommun som är huvudman för skolorna läggs till antalet elever i grundskolan och skolor som ersätter grundskolan som skall skjutas och inkvarteras multiplicerat med det enhetspris för skolskjuts och inkvartering som har bestämts för den kommun som är huvudman, varefter beloppet divideras med det totala antalet elever i grundskolan och skolor som ersätter grundskolan i den kommun som är huvudman för skolorna. Det sålunda uträknade beloppet multipliceras med antalet elever i grundskolan och skolor som ersätter grundskolan som har hemort i den kommun som avses i 1 mom.

Det belopp som ligger till grund för statsandelen till ett gymnasium räknas ut så att antalet elever i gymnasiet i den kommun som är huvudman för gymnasiet multiplicerat med det enhetspris per elev som bestämts för den kommun som är huvudman för gymnasiet läggs till antalet elever som skall skjutas och inkvarteras multiplicerat med det enhetspris för skolskjuts och inkvartering som bestämts för den kommun som är huvudman för gymnasiet, varefter beloppet divideras med det totala antalet elever i gymnasiet i kommunen. Det sålunda erhållna beloppet multipliceras med antalet elever som har hemort i den kommun som avses i 1 mom.

Det belopp som ligger till grund för statsandelen till kvällsgymnasier och gymnasiers kvällslinjer räknas ut så att det enhetspris per elev som bestämts för kvällsgymnasier och gymnasiers kvällslinjer i den kommun som är huvudman för dem multipliceras med antalet elever i kvällsgymnasier och gymnasiers kvällslinjer som har hemort i den kommun som avses i 1 mom.

Det belopp som ligger till grund för statsandelen för yrkesläroanstalter räknas ut så att antalet elever vid den yrkesläroanstalt för vilken en kommun eller samkommun är huvudman multiplicerat med det enhetspris per elev som bestämts för läroanstaltsformen i fråga läggs till antalet elever som särskilt

Föreslagen lydelse

kommunens finansieringsandelar enligt 9 och 9 a §§.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

har skjutsats till och inkvarterats vid läroanstalten multiplicerat med de enhetspriser som särskilt bestämts för läroanstaltsformen i fråga för skjutsar och inkvartering, varefter markbeloppet divideras med det totala antalet elever vid läroanstalten. Det sålunda uträknade markbeloppet multipliceras med antalet elever som har hemort i den kommun som avses i 1 mom.

Det belopp som ligger till grund för statsandelen för en yrkeshögskola räknas ut genom en sammanräkning av produkterna av det antal studerande som har sin hemkommun i en kommun som avses i 1 mom. och som avlägger en yrkeshögskoleexamen vid en yrkeshögskola i den kommun eller samkommun som är huvudman för denna och de priser per enhet som har fastställts examensvis per studerande.

Det belopp som ligger till grund för statsandelen till ett medborgarinstitut räknas ut så att enhetspriset per undervisningstimme multipliceras med det antal undervisningstimmar som fastställts som beräkningsgrund för statsandelen till ett medborgarinstitut vars huvudman kommunen är.

Det belopp som ligger till grund för statsandelen till en musikläroanstalt räknas ut så att enhetspriset per undervisningstimme multipliceras med det antal undervisningstimmar som fastställts som beräkningsgrund för statsandelen till den musikläroanstalts vars huvudman kommunen är.

Om en privat sammanslutning eller stiftelse är huvudman för en läroanstalt, bestäms huvudmannens statsandel enligt det belopp som fås när antalet elever i de läroanstalter som sammanslutningen eller stiftelsen är huvudman för multipliceras med det belopp per elev som räknats ut i tillämpliga delar enligt 3, 5 och 6 mom. eller med priset per enhet enligt 4 mom., eller när det antal undervisningstimmar som fastställts för huvudmannen som beräkningsgrund för statsandelen multipliceras med priset per enhet per undervisningstimme enligt 7 och 8 mom. Statsandelen för medborgarinstitut och musikläroanstalter som en samkommun är huvudman för bestäms så som stadgas i detta moment.

I fråga om grundundervisning i konst bestäms statsandelen enligt det belopp som erhålls när kommunens invånarantal multi-

Gällande lydelse

pliceras med det enhetspris som har fastställts för grundundervisning i konst.

7 a §

Kalkylerad statsandelsgrund för specialyrkesläroanstalter

Det markbelopp som ligger till grund för statsandelen för specialyrkesläroanstalter räknas ut så att antalet elever vid läroanstalten multipliceras med det pris per enhet som bestämts per elev vid läroanstalten och till det erhållna beloppet adderas antalet elever som särskilt har skjutsats till och inkvarterats vid läroanstalten multiplicerat med det pris per enhet som särskilt bestämts för specialyrkesläroanstalterna för skjutsar och inkvartering. Det kalkylerade statsandelsgrunden per elev erhålls genom att det på så sätt uträknade markbeloppet divideras med det totala antalet elever.

8 §

Statsandel för undervisningsverksamhet

Statsandelen för grundskolor, skolor som ersätter grundskolan, gymnasier, vuxengymnasier, medborgarinstitut och annan utbildning vid musikläroanstalter än yrkesutbildning är 57 procent av den kalkylerade statsandelsgrund som avses i 7 §.

Föreslagen lydelse

7 a §

Finansiering av läroanstalter som drivs av samkommuner och enskilda

Samkommuner och huvudmän för privata läroanstalter beviljas finansiering för de funktioner som avses i 8 § 1—6 punkten till ett belopp som motsvarar statsandelsgrunden och som beräknats på det sätt som stadgas i nämnda punkter enligt antalet elever, studerande eller undervisningstimmar för huvudmannen och priserna per enhet. Vad som stadgas ovan i detta moment gäller inte skolor som ersätter grundskolan.

Om finansiering av en sådan privat skola som avses i 8 § grundskolelagen och som organiserats så att den motsvarar grundskolan gäller vad som stadgas i 1 mom.

8 §

Grunden för statsandelen till kommunen

Grunden för statsandelen till kommunen fås genom sammanräkning av

- 1) produkten av antalet elever i kommunens grundskola och i en skola som ersätter grundskolan och som ingått ett sådant avtal med kommunen som avses i 77 § 1 mom. grundskolelagen samt det pris per enhet som bestämts per grundskoleelev för kommunen,*
- 2) produkten av antalet elever i kommunens gymnasier samt det pris per enhet som bestämts per gymnasieelev för kommunen,*
- 3) produkten av antalet elever i vuxengymnasierna och gymnasiets vuxenlinjer i kommunen samt det pris per enhet som bestämts för vuxengymnasiet och gymnasiets vuxenlinje för kommunen,*
- 4) produkterna av antalet elever som studerar inom grundläggande yrkesutbildning vid kommunens yrkesläroanstalter och vid kommunens specialyrkesläroanstalter samt de priser per enhet som bestämts per elev och läroanstalt för den grundläggande yrkes-*

Gällande lydelse

Statsandelen för yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter, yrkesutbildning vid musikläroanstalter och statsandel för yrkeshögskolor bestäms så att från den kalkylerade statsandelsgrunden dras av betalningsandelarna enligt 9 § 5 mom. för elevernas hemkommuner.

Statsandelen för särskilda yrkesläroanstalter beräknas så att det antal undervisningstimmar eller studieveckor som undervisningsministeriet för läroanstalten har fastställt som grund för beräkning av statsandelen multipliceras med det fastställda priset per enhet per undervisningstimme eller studievecka.

Kommunens statsandel för grundundervisningen i konst är 37 procent av det belopp som uträknats enligt 7 § 10 mom.

9 §

Hemkommunernas betalningsandelar

När en elevs hemkommun enligt lag är skyldig att finansiera sin andel av kostnaderna för en elev som studerar på annan ort, räknas hemkommunens betalningsandel ut så som stadgas nedan i denna paragraf, om inte hemkommunen och läroanstaltens huvudman

Föreslagen lydelse

sutbildningen,

5) produkterna av antalet studerande vid kommunens yrkeshögskolor samt de priser per enhet per studerande som bestämts för yrkeshögskolorna,

6) produkten av det antal undervisningstimmar som fastställts som beräkningsgrund för statsandelen till den grundläggande yrkesutbildningen i musik för kommunen samt det pris per enhet som bestämts per undervisningstimme för nämnda utbildning,

7) produkten av invånarantalet i kommunen samt det pris per enhet som bestämts per invånare för grundundervisningen i konst,

8) produkten av invånarantalet i kommunen samt det pris per enhet som bestämts per invånare för kommunens bibliotek, samt

9) produkten av invånarantalet i kommunen samt det pris per enhet som bestämts per invånare för kulturverksamhet.

9 §

Kommunens finansieringsandel av driftskostnader som gäller undervisningsverksamhet och bibliotek

Kommunens finansieringsdel av undervisningsverksamhetens och bibliotekets driftskostnader är 43 procent av det belopp som fås när det belopp som beräknats enligt 2 och 3 mom. divideras med invånarantalet i landet och det på så sätt erhållna beloppet

Gällande lydelse

har avtalat något annat. Undervisningsministeriet skall på förhand för följande år betsämma grunderna för beloppet av hemkommunens betalningsandel per elev.

I fråga om grundskolor som ersätter grundskolan och skolor som ersätter grundskolan är hemkommunens betalningsandel 43 procent av den per elev uträknade kalkylerade statsandelsgrund som avses i 7 § 2 mom.

Föreslagen lydelse

multiplieras med kommunens invånarantal.

Vid beräkning av kommunens finansieringsandel sammanräknas alla de statsandelsgrunder till kommunerna som avses i 8 § 1—6 och 8 punkten och till det på så sätt erhållna beloppet adderas

1) de belopp som ligger till grund för finansieringen till huvudmän för privata läroanstalter som ger undervisning som motsvarar grundskoleundervisning så som särskild stadgas om dessa,

2) de belopp som ligger till grund för finansieringen till huvudmän för gymnasier, vuxengymnasier, yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter, musikläroanstalter och yrkeshögskolor som drivs av enskilda och samkommuner för gymnasieutbildning, grundläggande yrkesutbildning, utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen samt yrkesinriktade specialiseringsstudier som ordnas i yrkeshögskolor,

3) de belopp som motsvarar statsandelsgrunderna och som beräknats för yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter och yrkeshögskolor som staten är huvudman för,

4) de belopp som motsvarar statsandelsgrunderna och som beräknats på basis av de genomsnittliga beloppen för priserna per enhet enligt 10 § för grundskolor och gymnasier i fråga om de skolor som avses i övningskolelagen (143/85), lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola (412/76) och lagen om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola (33/77),

5) de belopp som motsvarar statsandelsgrunderna och som beräknats på basis av det genomsnittliga beloppet för priserna per enhet enligt 10 § för grundskolan i fråga om sådana skolor som avses i lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade (481/83) och på basis av de grunder för höjning av priserna per enhet som stadgas för elever som får undervisning enligt 32 § 3 mom. grundskolelagen,

6) de statsandelsgrunder som beräknats för grundläggande yrkesutbildning samt grundskoleundervisning och gymnasieutbildning enligt lagen om folkhögskolor med statsandel (1218/93),

7) de statsandelsgrunder som beräknats för

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

grundläggande yrkesutbildning enligt lagen om idrottsutbildningscentrer med statsandel (801/92),

8) de belopp som motsvarar statsandelsgrunderna och som beräknats på basis av det genomsnittliga beloppet för priserna per enhet enligt 10 § för yrkesläroanstalter och specialyrkesläroanstalter i fråga om grundläggande yrkesutbildning som ordnas vid sådana vuxenutbildningscentrer som avses i lagen om yrkesutbildningscentrer för vuxna (760/90) och vid sameområdets utbildningscentral, samt

9) på grund av kostnader som föranleds av anläggningsprojekt, tio procent av de belopp som beräknats för läroanstalternas huvudmän i fråga om yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter, yrkeshögskolor, grundläggande yrkesutbildning vid musikkäroanstalter, folkhögskolor och riksomfattande idrottsutbildningscentrer samt grundskoleundervisning och gymnasieutbildning vid folkhögskolor på basis av antalet elever och de med stöd av 10 § fastställda genomsnittliga beloppen för priserna per enhet, om inte priset per enhet för läroanstaltens huvudman höjts med stöd av 14 § 2 mom., 14 a § 2 mom. eller 16 § 2 mom. på basis av kostnader som föranleds av hyror.

Betalningsandelen för hemkommunen för en sådan elev som får undervisning som avses i 11 § och 32 § 3 mom. grundskolelagen bestäms med avvikelse från 2 mom. så att från de sannolika kostnaderna per elev som räknas ut enligt vad som stadgas genom förordning dras av den statsandel som bestäms per elev.

För gymnasier, vuxengymnasier och vuxenlinjer vid gymnasium är hemkommunens betalningsandel 43 procent av den per elev uträknade kalkylerade statsandelsgrund som avses i 7 § 3 och 9 mom. eller av det pris per enhet som avses i 7 § 4 och 9 mom.

Vid beräkning av kommunens finansieringsandel beaktas inte de elever som får förberedande undervisning för grundskoleundervisningen enligt 4 § 4 mom. grundskolelagen och inte heller, med undantag av grundskolan, de elever och studerande som inte har hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun (201/94) eller som har sin hemkommun på Åland.

Till kommunens finansieringsandel adderas årligen

1) det belopp som fås när de betalningsandelar för elevernas hemkommuner och kommunerna skall betala för 1996 för skolskjuts för elever i gymnasier, yrkesläroanstalter och vuxenutbildningscentrer samt för inkvartering av elever, med undantag av läroanstalter inom lantbruksbranschen, läroanstalter för skogsbruk och trähushållning samt specialyrkesläroanstalter, divideras med invånarantalet i landet,

2) det belopp som fås när de sammanlagda betalningsandelar för hemkommunerna och kommunerna skall betala för 1996 i fråga

Gällande lydelse

I fråga om yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter och yrkesutbildning som ordnas i musikläroanstalter är hemkommunens betalningsandel 43 procent av ett med elevantalet vägt riksomfattande medeltal för de kalkylerade statsandelsgrunderna per elev i yrkesutbildning. Hemkommunens betalningsandel för en studerande vid yrkeshögskola är 43 procent av ett med elevantalet vägt riksomfattande medeltal för de kalkylerade statsandelsgrunderna per studerande i yrkeshögskolorna. Vid beräkningen av medeltalen beaktas också belopp som motsvarar de kalkylerade statsandelsgrunderna och som uträknats för de statliga läroanstalterna.

Vid bestämmande av hemkommunens betalningsandel skall det markbelopp som räknats ut enligt 5 mom. höjas på basis av kostnaderna för anläggningsprojekten med 10 procent, med undantag för de läroanstalter på vilka 14 § 2 mom., 14 a § 2 mom. och 16 § 2 mom. tillämpas.

Föreslagen lydelse

om kostnader för yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnats på påbyggnadslinjer divideras med invånarantalet i landet, samt

3) på basis av de minskningar i statsandelarna som gjorts i syfte att balansera den offentliga ekonomin, år 1997 531 och från och med 1998 637 mark per kommuninvånare.

9 a §

Kommunens finansieringsandel av driftskostnader för kulturverksamhet och grundundervisning i konst

Kommunens finansieringsandel av driftskostnaderna för kulturverksamhet och grundundervisning i konst är 63 procent av det belopp som fås när alla kommuners sammanlagda statsandelsgrunder enligt 8 § 7 och 9 punkten divideras med invånarantalet i landet och det på så sätt erhållna beloppet multipliceras med kommunens invånarantal.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 b §

Statsandel för särskilda yrkesläroanstalters driftskostnader

Huvudmannen för en särskild yrkesläroanstalt beviljas statsandel till det belopp som fås när det antal undervisningstimmar eller studieveckor som vederbörande ministerium fastställt som grund för beräkning av statsandelen för en särskild yrkesläroanstalt multipliceras med det pris per enhet som bestämts per undervisningstimme eller studievecka.

9 c §

Statsandel för driftskostnader som gäller medborgarinstitut och musikläroanstalter

Huvudmannen för ett medborgarinstitut beviljas statsandel för medborgarinstitutets driftskostnader till 57 procent av det belopp som fås när det kalkylerade antal undervisningstimmar som fastställts för huvudmannen för ett medborgarinstitut multipliceras med det pris per enhet som bestämts per undervisningstimme.

Huvudmannen för en musikläroanstalt beviljas statsandel för driftskostnader som föranleds av annan utbildning än yrkesutbildning vid musikläroanstalten till 57 procent av det belopp som fås när det kalkylerade antal undervisningstimmar som fastställts för huvudmannen för nämnda undervisning multipliceras med det pris per enhet som bestämts per undervisningstimme.

9 d §

Statsandel för driftskostnader som gäller idrottsverksamhet och ungdomsarbete

Kommunen beviljas statsandel för idrottsverksamhetens driftskostnader till 37 procent av det belopp som fås när kommunens invånarantal multipliceras med det pris per enhet som bestämts per invånare för idrottsverksamhet.

Kommunen beviljas statsandel för ungdomsarbetets driftskostnader till 37 procent av det belopp som fås när antalet invånare under 29 år i kommunen multipliceras med

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

det pris per enhet som bestämts per invånare för ungdomsarbete.

9 e §

Statsandel för driftskostnader som gäller museer, teatrar och orkestrar

Huvudmannen för ett museum, en teater och en orkester beviljas statsandel för de driftskostnader som föranleds av nämnda funktioner till 37 procent av det belopp som fås när det antal kalkylerade årsverken som fastställts för huvudmannen i fråga om museer, teatrar och orkestrar multipliceras med det pris per enhet som bestämts per årsverke för verksamheten i fråga.

9 f §

Beräkning av antalet elever och studerande

Statsandelen för finansåret beräknas enligt det genomsnittliga antalet elever och studerande för året före finansåret. Dessutom kan sådana uppskattade ändringar i antalet elever och studerande beaktas som förorsakas av lag eller förordning, en föreskrift eller ett beslut av en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning eller av statsbudgeten. När verksamheten inleds beräknas statsandelen enligt det uppskattade antalet elever och studerande.

Om beräkning av de elev- och studerandeantal som skall användas vid bestämmandet av statsandelen stadgas närmare genom förordning.

2 a kap.

Priser per enhet för undervisningsverksamhet

10 §

Fastställande av statsandelsgrunderna

Statsrådet skall enligt 3 och 19 §§ lagen om statsandelar till kommunerna årligen fastställa genomsnittliga belopp för de enhetspriser som läggs till grund för statsandelen. Enhetspriserna bestäms av undervisningsminis-

10 §

Genomsnittliga belopp för priserna per enhet

Statsrådet skall årligen fastställa genomsnittliga belopp för de priser per enhet som läggs till grund för statsandelen så som stadgas i 3 § 1—3 punkten samt 4, 5 och 15 §§ lagen om statsandelar till kommunerna. Om

Gällande lydelse

teriet.

11 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

För bibehållande av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna skall de i 10 § nämnda genomsnittliga beloppen för de enhetspriser som fastställts för det löpande året justeras vart fjärde år, med beaktande av de i 12—16 och 18 §§ angivna faktiska kostnaderna under föregående år samt förändringarna i den beräknade kostnadsnivån och verksamhetens art och omfattning under det löpande året.

För andra år än dem som avses i 1 mom. skall beloppen justeras enligt 4 och 5 §§ lagen om statsandelar till kommunerna.

De enhetspriser som avses i 7 § skall på motsvarande sätt justeras enligt vad som stadgas i 1 och 2 mom.

12 §

Beräkning av priset per enhet för grundskolor

Priset per enhet per elev i grundskolan och skolor som ersätter grundskolan skall för varje kommun beräknas vart fjärde år på basis av de totalkostnader som kommunerna under året före det då priset per enhet fastställs har haft för dessa skolor. När priserna per enhet för kommunerna räknas ut skall, enligt vad som närmare stadgas genom förordning, beaktas det nyckeltal som beräknats enligt 84 d § grundskolelagen och som beskriver grundskolornas struktur och sättet att ordna undervisningen, huruvida ett högstadium finns samt kommunens befolkningstäthet. Priserna per enhet skall bestämmas så att de belopp som erhålls när de kommunvis beräknade priserna per enhet multipliceras med elevantalen i kommunernas grundskolor och i de skolor i kommunen som ersätter grundskolan sammanlagt motsvarar total-

Föreslagen lydelse

fastställandet av de genomsnittliga beloppen för priserna per enhet det år som avses i 6 § lagen om statsandelar till kommunerna gäller dessutom vad som stadgas i 6 § 3 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Priserna per enhet bestäms av vederbörande ministerium.

11 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

(upphävs)

12 §

Beräkning av priset per enhet för grundskolor

Priset per enhet per elev i kommunernas grundskolor skall beräknas vart fjärde år på basis av de riksomfattande totalkostnader som föranletts av grundskolorna och de skolor som ersätter grundskolan under året före det då priset per enhet bestäms. De kommunvis beräknade priserna per enhet graderas, enligt vad som stadgas genom förordning, enligt strukturen på kommunens skolor, antalet elever som får sådan specialundervisning som avses i 36 a § grundskolelagen och kommunens befolkningstäthet. I svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner höjs priserna per enhet med tio procent i fråga om elever som deltar i svenskspråkig undervisning och i kommuner på samernas hembygdsområde med motsvarande procenttal i fråga om elever som deltar i undervisning på samiska. I sådana skärgårdskommu-

Gällande lydelse

kostnaderna. I svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner höjs de kommunvisa priserna per enhet med fem procent i fråga om svenskspråkiga elever och i kommuner på samernas hembygdsområde med motsvarande procenttal i fråga om elever som deltar i undervisning på samiska. Undervisningsministeriet kan dessutom av särskilda skäl på ansökan höja kommunens pris per enhet.

Under andra år än dem som nämns i 1 mom. skall det före varje kommun senast bestämda priset per enhet räknas om enligt de förändringar som skett i det nyckeltal som avses i 1 mom. När priserna per enhet bestäms för ett sådant år som avses i detta moment skall dessutom, enligt vad som stadgas i 1 mom., beaktas huruvida ett hög-stadium finns.

13 §

Beräkning av enhetspriset för gymnasier

Enhetspriset per elev i kommunala och privata gymnasier skall för varje huvudman beräknas vart fjärde år på basis av de totalkostnader som kommunerna och de privata gymnasierna i hela landet haft för gymnasierna under året före det då enhetspriset bestäms. När enhetspriserna räknas ut skall, enligt vad som närmare stadgas genom förordning, beaktas det beräknade antalet undervisningstimmar per elev och *befolkningstätheten i den kommun där gymnasiet finns*. Enhetspriserna skall bestämmas så att de belopp som erhålls när kommunernas och de privata gymnasiernas enhetspriser multipliceras med elevantalen sammanlagt motsvarar totalkostnaderna. När enhetspriserna beräknas skall av kvällslinjens elevantal beaktas 60 procent.

Föreslagen lydelse

ner där över hälften av invånarna saknar fast trafikförbindelse till fastlandet, höjs priset per enhet med tjugo procent. I övriga skärgårdskommuner höjs priset per enhet med tio procent. Vederbörande ministerium kan dessutom av särskilda skäl på ansökan höja det pris per enhet som beräknats på det sätt som stadgas i detta moment.

Priserna per enhet beräknas så att de belopp som fås när de kommunvis beräknade priserna per enhet multipliceras med antalet elever i kommunernas grundskolor och i de skolor som ersätter grundskolan och som ingått ett sådant avtal med kommunen som avses i 77 § 1 mom. grundskolelagen sammanlagt motsvarar de riksomfattande totalkostnader som avses i 1 mom.

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som stadgas i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

Närmare stadganden om beräkning av priserna per enhet utfärdas genom förordning.

13 §

Beräkning av priset per enhet för gymnasier och vuxengymnasier

Priset per enhet per elev i gymnasierna skall beräknas vart fjärde år på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla huvudmän haft för gymnasierna under året före det då priset per enhet bestäms. *Priserna per enhet, som beräknas enligt huvudman, graderas på basis av antalet elever i huvudmannens gymnasier enligt vad som stadgas genom förordning.* När priserna per enhet beräknas skall 60 procent av elevantalet vid ett gymnasiums vuxenlinje beaktas. *Vederbörande ministerium kan höja priset per enhet på grund av en särskild uppgift som med stöd av 57 § gymnasielagen bestämts för gymnasiet eller av andra särskilda skäl.*

Gällande lydelse

Under andra år än dem som nämns i 1 mom. skall det för varje huvudman senast bestämda enhetspriset räknas om i enlighet med de förändringar som skett i det kalkyletrade antalet undervisningstimmar per elev.

Enhetspriset för ett kvällsgymnasium och gymnasiets kvällslinje utgör 60 procent av enhetspriset för gymnasiet i den kommun där kvällsgymnasiet och gymnasiets kvällslinje finns.

14 §

Beräkning av enhetspriset för yrkesläroanstalter och specialyrkesläroanstalter

Pris per enhet per elev i yrkesläroanstalter och specialyrkesläroanstalter beräknas vart fjärde år för varje läroanstaltsform genom att de riksomfattande totalkostnaderna för kommunala, privata och statens läroanstalter under det år som föregick det år då priset per enhet bestäms divideras med det totala antalet elever vid läroanstalterna nämnda år. Det på så sätt uträknade markbeloppet höjs inom sådan i förordning angiven utbildning för vilken kostnaderna är högre än genomsnittet. Dessutom graderas markbeloppet enligt läroanstaltens elevantal och andra strukturella orsaker som väsentligt påverkar kostnaderna för läroanstalten, enligt vad som stadgas genom förordning. Priserna per enhet skall bestämmas så att priserna per enhet när de multipliceras med elevantalen tillsammans motsvarar ovan nämnda totalkostnader. När priserna per enhet räknas ut betraktas specialyrkesläroanstalterna som en läroanstaltsform.

Föreslagen lydelse

Priserna per enhet beräknas så att de belopp som fås när de enligt huvudman beräknade priserna per enhet multipliceras med antalet elever i huvudmannens gymnasier sammanlagt motsvarar de riksomfattande totalkostnader som avses i 1 mom.

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som stadgas i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

Priset per enhet för ett vuxengymnasium är 60 procent av priset per enhet för gymnasiet i den kommun där vuxengymnasiet finns och priset per enhet för ett gymnasiums vuxenlinje är 60 procent av priset per enhet för gymnasiet.

Närmare stadganden om beräkning av priserna per enhet utfärdas genom förordning.

14 §

Beräkning av enhetspriset för yrkesläroanstalter och specialyrkesläroanstalter

Priset per enhet per elev i yrkesläroanstalter och specialyrkesläroanstalter skall beräknas vart fjärde år för varje läroanstaltsform genom att de riksomfattande totalkostnaderna för kommunala, privata och statliga läroanstalter under året före det år då priset per enhet bestäms divideras med det totala antalet elever vid läroanstalterna nämnda år. Det på så sätt uträknade beloppet höjs inom sådan i förordning angiven utbildning för vilken kostnaderna är högre än genomsnittet. I fråga om läroanstalter inom lantbruksbranschen samt läroanstalter för skogsbruk och trähushållning höjs priset per enhet för de elever som åtnjuter inkvarteringsförmån med ett belopp som fås när de kostnader som läroanstalternas huvudmän haft för inkvartering under det år som avses i detta moment divideras med antalet elever som åtnjuter inkvarteringsförmån. I fråga om specialyrkesläroanstalter höjs priset per enhet för de elever som åtnjuter inkvarteringsförmån på motsvarande sätt på basis av de kostnader som specialyrkesläroanstalternas huvudmän haft för inkvartering. Vederbörande ministerium kan dessutom av särskilda skäl höja

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*priset per enhet. Priserna per enhet uträknas så att priserna per enhet när de multipliceras med elevantalet sammanlagt motsvarar ovan nämnda totalkostnader. När priserna per enhet räknas ut betraktas speci-
alyrkesläroanstalterna som en läroanstaltsform.*

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som stadgas i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

14 a §

Beräkningen av priset per enhet för yrkeshögskolor

Priset per enhet per elev i yrkeshögskolor beräknas vart fjärde år per yrkeshögskoleexamen genom att de riksomfattande totalkostnaderna för utbildning som leder till en yrkeshögskoleexamen vid kommunala, privata och statliga yrkeshögskolor divideras med det totala antalet elever som avlägger denna examen nämnda år. Priserna per enhet skall graderas enligt vad som stadgas genom förordning så att de väsentliga skillnaderna i kostnaderna för utbildningsprogrammen som leder till examina och för andra undervisningsarrangemang beaktas. Priserna per enhet skall bestämmas så att priserna per enhet när de multipliceras med antalet studerande tillsammans motsvarar ovan nämnda totalkostnader.

14 a §

Beräkning av priset per enhet för yrkeshögskolor

Priset per enhet per studerande i yrkeshögskolor skall beräknas vart fjärde år per yrkeshögskoleexamen genom att de riksomfattande totalkostnaderna för utbildning som leder till en yrkeshögskoleexamen vid kommunala, privata och statliga yrkeshögskolor divideras med det totala antalet studerande som avlägger denna examen nämnda år. Priserna per enhet *kan* graderas enligt vad som stadgas genom förordning så att de väsentliga skillnaderna i kostnaderna för utbildningsprogram som leder till examina och för andra undervisningsarrangemang beaktas. *Om det inte är möjligt att utreda kostnaderna för utbildning som leder till examen, beräknas priset per enhet på basis av de totalkostnader som förorsakats av examina inom utbildningsområdet i fråga. Som pris per enhet per studerande för de yrkesinriktade specialiseringsstudierna används det genomsnittliga belopp för priset per enhet som bestämts med stöd av 10 § för yrkeshögskolorna.* Priserna per enhet beräknas så att priserna per enhet när de multipliceras med antalet studerande sammanlagt motsvarar ovan nämnda totalkostnader.

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som stadgas i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Beräkning av enhetspriset för medborgar-institut

16 §

Beräkning av enhetspriset för musikläroanstalter

Enhetspriset för musikläroanstalter skall beräknas vart fjärde år för hela landet så att kostnaderna för musikläroanstalterna under året före betstämmandet av enhetspriset divideras med det sammanlagda antalet undervisningstimmar som hållits under det året. Enhetspriserna beräknas särskilt för yrkesutbildning och för annan undervisning vid musikläroanstalterna.

15 §

Beräkning av enhetspriset för medborgarinstitut

16 §

*Beräkning av enhetspriset för musikläroanstalter**1 mom.*

Om det i en yrkeshögskola ordnas utbildning som leder till två eller flera sådana examina som avses i 1 mom. eller utöver nämnda utbildning även yrkesinriktade specialiseringsstudier, bestäms priset per enhet för yrkeshögskolan enligt ett med antalet studerande vägt medeltal som beräknats på basis av antalet studerande som avlägger olika examina och studier och de pris per enhet som avses i 1 mom.

Under andra år än dem som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som stadgas i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

Priset per enhet för musikläroanstalter skall beräknas vart fjärde år så att de riksomfattande totalkostnaderna för musikläroanstalterna under året före det priset per enhet bestäms divideras med det sammanlagda antalet undervisningstimmar som hållits under det året. Priserna per enhet beräknas särskilt för *grundläggande yrkesutbildning och för annan utbildning än yrkesutbildning* vid musikläroanstalterna.

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet så som stadgas i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkning av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

18 §

*Beräkning av enhetspriser för skolskjuts och inkvartering**Beräkning av enhetspriser för skolskjuts och inkvartering*

Enhetspriset för grundskolornas skolskjutsar och inkvartering skall för kommuner med olika bosättningsstruktur vart fjärde år beräknas så att de kostnader som kommunerna inom respektive kategori har haft för skolskjutsar och inkvartering under året innan enhetspriset bestäms divideras med det sammanlagda antalet elever som fått skolskjuts och inkvartering. Enhetspriset för skolskjuts och inkvartering i gymnasiet skall på motsvarande sätt räknas ut med beaktande också av kostnaderna för de privata gymnasier som finns i kommunen.

(upphävs)

Priset per enhet för yrkesläroanstalternas och specialyrkesläroanstalternas skolskjutsar skall beräknas per läroanstaltsform för hela landet vart fjärde år så att de kostnader som läroanstalternas huvudmän haft för elevernas skolresor divideras med det sammanlagda antalet elever som fått skolskjuts. Det samma gäller på motsvarande sätt beräkning av priset per enhet för inkvartering. När priser per enhet räknas ut betraktas specialyrkesläroanstalterna som en läroanstaltsform.

19 §

19 §

*Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet**Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet*

Som kostnader för grundskolor, gymnasier, kvällsgymnasier, yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter, yrkeshögskolor, musikäroanstalter och medborgarinstitut anses inte:

Som kostnader för grundskolor, gymnasier, vuxengymnasier, yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter, yrkeshögskolor, musikäroanstalter och medborgarinstitut anses inte

I a) kostnader för ordnande av skolskjuts för elever och studerande, med undantag av grundskolan, samt kostnader för inkvartering av elever och studerande, med undantag av grundskolan, läroanstalter inom lantbruksbranschen och läroanstalter för skogsbruk och trähushållning samt specialyrkesläroanstalter.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

20 §

*Beräkning av elevantal**Beräkning av elevantal*

Om beräkning av de elevantal som läggs till grund för finansiering som avses i detta kapitel stadgas genom förordning.

(upphävs)

3 kap.

3 kap.

Finansiering av driftkostnader för kulturverksamhet**Priser per enhet för kulturverksamhet**

21 §

21 §

*Statsandel för kulturverksamhet**Statsandel för kulturverksamhet*

Statsandelen för en kommuns biblioteksväsen är 57 procent av det belopp som erhålls genom att kommunens invånarantal multipliceras med det för biblioteket bestämda priset per enhet.

(upphävs)

Statsandelen för kommunens övriga kulturverksamhet är 37 procent av det belopp som erhålls genom sammanräkning av

1) kommunens invånarantal multiplicerat med det för kulturverksamheten fastställda priset per enhet,

2) kommunens invånarantal multiplicerat med det för idrottsverksamheten och ungdomsarbetet fastställda priset per enhet,

3) det såsom beräkningsgrund för museets statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för museiverksamhet fastställda priset per enhet,

4) det såsom beräkningsgrund för teaterns statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för teatrar fastställda priset per enhet, samt

5) det såsom beräkningsgrund för orkesterns statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för orkestrar fastställda priset per enhet.

Statsandelen för privata museer, teatrar och orkestrar är 37 procent av det belopp som uträknats på det sätt som stadgas i 2 mom. 3—5 punkten.

23 §

23 §

*Enhetspriset för bibliotek**Priset per enhet för bibliotek*

I fråga om bestämmandet och justeringen

I fråga om bestämmandet av priset per en-

Gällande lydelse

av enhetspriset för bibliotek gäller i *tillämpliga* delar vad som stadgas i 10 och 11 §§.

24 §

Priserna per enhet för kulturverksamhet samt för idrottsverksamhet och ungdomsarbete

Undervisningsministeriet fastställer årligen inom ramen för statsbudgeten priset per enhet per kommuninvånare för kulturverksamheten *samt priset per enhet per kommuninvånare för idrottsverksamheten och ungdomsarbetet.*

25 §

Enhetspriserna för museer, teatrar och orkestrar

Undervisningsministeriet skall såsom enhetspriser för museer, *teatrar* och orkestrar fastställa det för föregående år för museernas, *teatrarnas* och orkestrarnas kalkylerade årsverken fastställda beloppet, justerat enligt de beräknade förändringarna i kostnadsnivån och de förändringar som statens åtgärder föranleder.

Föreslagen lydelse

het för bibliotek gäller vad som stadgas i 10 §.

24 §

Priset per enhet för kulturverksamhet

Vederbörande ministerium skall årligen inom ramen för statsbudgeten fastställa priset per enhet per kommuninvånare för kulturverksamhet.

24 a §

Priserna per enhet för idrottsverksamhet och ungdomsarbete

Vederbörande ministerium skall årligen inom ramen för statsbudgeten fastställa priset per enhet per kommuninvånare för idrottsverksamhet.

Vederbörande ministerium skall årligen inom ramen för statsbudgeten fastställa priset per enhet för ungdomsarbete för varje kommuninvånare som inte fyllt 29 år.

25 §

Priserna per enhet för museer, orkestrar och teatrar

Vederbörande ministerium skall såsom priser per enhet för museer och orkestrar fastställa de för föregående år för museernas och orkestrarnas kalkylerade årsverken fastställda priserna per enhet, justerade enligt de beräknade förändringarna i kostnadsnivån och de förändringar som statens åtgärder föranleder.

Vederbörande ministerium skall årligen inom ramen för statsbudgeten fastställa priset per enhet per kalkylerat årsverke för *teatrarna.*

Gällande lydelse

39 §

Beviljande av statsandel

Statsandel för driftskostnader beviljas utan ansökan

1) hemkommunerna för elever i grundskolor och skolor som ersätter grundskolan samt gymnasier, kvällsgymnasier, yrkesläroanstalter och yrkeshögskolor som en kommun eller en samkommun är huvudman för,

2) huvudmannen för medborgarinstitut, musikleäroanstalter, privata skolor som är organiserade så att de motsvarar grundskolan, specialyrkesläroanstalter och särskilda yrkesläroanstalter samt för privata gymnasier, kvällsgymnasier, yrkesläroanstalter och yrkeshögskolor,

3) inrättningens huvudman, om det är fråga om en inrättning som en kommun eller en enskild är huvudman för och som inte är en läroanstalt, samt

4) medlemskommunerna, om det är fråga om en inrättning som ett kommunalförbund är huvudman för och som inte är en läroanstalt.

Om beviljande av den statsandel som avses i 1 mom. gäller dessutom 20 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

40 §

Utbetalning

Den statsandel för driftskostnader som har beviljats enligt 39 § 1 mom. och betalningsandelen för elevens hemkommun utbetalas så som stadgas i 2—4 mom. samt i 21 § 1—3 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Föreslagen lydelse

39 §

Beviljande och justering av statsandel

Statsbidragsmyndigheten beviljar utan ansökan kommunen eller någon annan huvudman för en anstalt den statsandel som avses i 7 och 9 b—9 e §§ och den finansiering för driftskostnader som avses i 7 a § så som stadgas i 16 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Statsbidragsmyndigheten justerar före utgången av finansåret den finansiering som beviljats enligt 1 mom. så att den överensstämmer med det genomsnittliga antalet elever och studerande under finansåret.

Statsbidragsmyndigheten skall, om något annat inte stadgas särskilt, på ansökan bevilja anstaltens huvudman statsandel för anläggningsprojekt.

40 §

Utbetalning av statsandel

Statsbidragsmyndigheten betalar den finansiering för driftskostnader som avses i 39 § 1 mom. till kommunen eller någon annan huvudman för en anstalt så som stadgas i 17 § 1 mom. lagen om statsandelar till kommunerna. Belopp enligt de justeringar som avses i 39 § 2 mom. betalas till huvudmannen eller uppbärs till staten före utgången av februari det år som följer efter finansåret. Till den finansiering som betalas till huvudmän för yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter och musikleäroanstalter som ordnar yrkesutbildning adderas på basis av

Gällande lydelse

Från den statsandel som betalas till kommunen för driftskostnaderna avdras ett belopp som motsvarar den statsandel som har beviljats kommunen för elever som går i skola i en annan kommun samt de betalningsandelar för hemkommunen som kommunen är skyldig att betala till andra huvudmän för läroanstalter. Till det på så sätt erhållna beloppet fogas ett belopp som motsvarar statsandelen till andra kommuner för elever vid läroanstalter som kommunen är huvudman för samt de betalningsandelar från hemkommuner som kommunen har rätt att få från andra kommuner. När statsandelen för driftskostnaderna betalas till huvudmannen för en privat läroanstalt, läggs till statsandelen de betalningsandelar från hemkommunerna som skall erläggas till huvudmannen. Till en samkommun betalas ett belopp motsvarande hemkommunernas statsandel och betalningsandelar för elever vid läroanstalter som samkommunen är huvudman för. De betalningsandelar som avses i detta moment beräknas enligt 9 § 2—6 mom.

I det belopp som betalas till kommunen beaktas förutom 2 mom. de belopp som avses i 21 § 2 och 3 mom. lagen om statsandelar till kommunerna och som inverkar på utbetalningen av statsandelar enligt denna lag.

Om det belopp som kommunen skall betala enligt 2 och 3 mom. överskrider det be-

Föreslagen lydelse

kostnader för anläggningsprojekt ett belopp som är 4,3 procent av produkten av huvudmannens elevantal samt det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts med stöd av 10 § för yrkesläroanstalterna och specialyrkesläroanstalterna. Det belopp som skall adderas till finansieringen till huvudmannen för en yrkeshögskola beräknas på motsvarande sätt på basis av det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts med stöd av 10 § för yrkeshögskolorna.

I den statsandel som betalas till kommunen beaktas de belopp som skall betalas till kommunen eller de belopp som kommunen skall betala enligt 17 § 2 mom. och 31 § 4 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Om den statsandelsgrund för kommunen om vilken stadgas i 8 § och till vilken adderats det belopp enligt 1 mom. som beräknats på basis av kostnader för anläggningsprojekt, den statsandel som beviljas kommunen med stöd av 9 c—9 e och de belopp som skall betalas till kommunen med stöd av 2 mom., är mindre än de finansieringsandelar för kommunen som beräknats enligt 9 och 9 a §§, skall kommunen betala skillnaden till staten i två poster, den första posten före utgången av juli under finansåret och den andra posten före utgången av januari det år som följer efter finansåret.

Om den statsandel som enligt denna lag beviljats kommunen för driftskostnader och

Gällande lydelse

lopp som skall betalas till kommunen, skall kommunen betala skillnaden till staten två gånger om året, den första posten inom mars och den andra posten inom november.

Föreslagen lydelse

till vilken adderats det belopp enligt 1 mom. som beräknats på basis av kostnader för anläggningsprojekt, är mindre än de belopp som enligt 17 § 2 mom. och 31 § 4 mom. lagen om statsandelar till kommunerna skall dras av från den, skall kommunen betala skillnaden till staten på de tidpunkter om vilka stadgas i 3 mom.

40 a §

Finansiering när verksamheten inleds

Om elevernas hemkommuner eller läroanstaltens huvudman inte kan beviljas statsandel och hemkommunernas betalningsandelar inte kan betalas med stöd av denna lag när verksamheten vid en läroanstalt inleds, skall till läroanstaltens huvudman i förskott på finansieringen månatligen betalas ett belopp som motsvarar den beräknade statsandelen och hemkommunernas beräknade betalningsandelar. Beloppet betalas till dess statsandel kan beviljas och hemkommunernas betalningsandelar kan betalas enligt denna lag.

41 §

Statsbidragsmyndighet

Statsbidragsmyndighet i ärenden som avses i denna lag är undervisningsministeriet eller länsstyrelsen, enligt vad statsrådet beslutar om kompetensfördelningen. Genom förordning kan det stadgas att också någon annan myndighet skall vara statsbidragsmyndighet i ärenden som gäller statsunderstöd.

43 §

Förhandlingsförfarande

Angående förhandlingarna om justering av de genomsnittliga enhetspriserna samt kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna gäller vad som stadgas i 7 § 2

40 a §

Finansiering när verksamheten inleds

(upphävs)

41 §

Statsbidragsmyndighet

Statsbidragsmyndighet i ärenden som gäller sådana driftskostnader och anläggningsprojekt som avses i denna lag är vederbörande ministerium.

Genom förordning kan stadgas att också någon annan myndighet än den som avses i 1 mom. skall vara statsbidragsmyndighet i ärenden som gäller statsunderstöd.

43 §

Förhandlingsförfarande

Innan vederbörande ministerium lägger fram sitt förslag till de anslag för statsandelar för driftskostnader som skall tas in i följande finansårs statsbudget skall ministeriet

Gällande lydelse

mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Innan undervisningsministeriet lägger fram sitt förslag till de anslag för statsandelar för driftskostnader som skall tas in följande finansårs statsbudget skall ministeriet förhandla om enhetspriserna med kommunernas centralorganisationer. Undervisningsministeriet skall också förhandla med kommunernas centralorganisationer om vilka upplysningar som skall anses vara behövliga för att bestämma, fastställa och justera enhetspriserna samt för att bestämma statsandelarna samt om hur dessa upplysningar skall tillställas statsbidragsmyndigheten.

44 §

Återbetalning av statsandelar för anläggningsprojekt

Det kan bestämmas att den del av det gängse värdet av anskaffad egendom som svarar mot den statsandel som har erhållits för ett anläggningsprojekt helt eller delvis skall återbetalas till staten, om egendomen överläts till någon annan, om verksamheten avslutas eller om egendomens användning varaktigt ändras så att egendomen inte kommer att användas för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel.

45 §

Tillämpning av vissa stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna

På statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag skall dessutom tillämpas följande stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna (*nedan statsandelslagen*):

- 1) 22 § om betalning av utebliven förmån,
- 2) 23 § om återbetalning av grundlös för-

Föreslagen lydelse

förhandla om priserna per enhet på det sätt som stadgas i 14 § 1 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Vederbörande ministerium skall också förhandla med kommunernas centralorganisation om vilka upplysningar som skall anses vara behövliga för att bestämma och fastställa priserna per enhet samt för att bestämma statsandelarna samt om hur dessa upplysningar skall tillställas statsbidragsmyndigheten.

44 §

Återbetalning av statsandelar för anläggningsprojekt

Det kan bestämmas att den del av det gängse värdet av anskaffad egendom som svarar mot den statsandel som har erhållits för ett anläggningsprojekt helt eller delvis skall återbetalas till staten, om egendomen överläts till någon annan, om verksamheten avslutas eller om egendomens användning varaktigt ändras så att egendomen inte kommer att användas för någon annan verksamhet som berättigar till statsandel. *Det skall inte bestämmas om återbetalning om det förflutit över 30 år sedan statsandelen beviljades.*

45 §

Tillämpning av vissa stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna

På statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag skall dessutom tillämpas följande stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna:

- 1) 18 § om betalning av utebliven förmån,
- 2) 19 § om återbetalning av grundlös för-

Gällande lydelse

mån,

3) 24 § om när betalningsskyldigheten förfaller samt

4) 27 § om vite.

Om rätten att söka ändring i beslut som avses i 31 § och 39 § 4 mom. gäller i tillämpliga delar 25 § och 26 § 1 mom. statsandelslagen. Om rätten att söka ändring i beslut som avses i 44 § gäller i tillämpliga delar 26 § 1 mom. statsandelslagen. Om rätten att söka ändring i andra beslut, som har givits med stöd av denna lag eller med stöd av ett stadgande i statsandelslagen till vilket det hänvisas i denna lag, gäller i tillämpliga delar 26 § statsandelslagen.

Vad som i de lagrum som nämns i 1 och 2 mom. stadgas om kommuner och kommunalförbund gäller i tillämpliga delar privata läroanstalter eller andra inrättningar som får statsandel eller statsunderstöd.

Föreslagen lydelse

mån,

3) 20 § om när betalningsskyldigheten förfaller, samt

4) 24 § om vite.

I ett beslut som har givits med stöd av denna lag eller med stöd av ett stadgande i lagen om statsandelar till kommunerna till vilket det hänvisas till i denna lag, kan rättelse yrkas eller ändring sökas så som stadgas om rättelseförfarande och ändringssökande i 21 och 22 §§ lagen om statsandelar till kommunerna. Rättelse kan dock inte yrkas och ändring inte sökas i ett beslut till den del det gäller de antal elever och studerande som avses i 9 f § 1 mom.

Vad som i de lagrum som nämns i 1 och 2 mom. stadgas om kommuner och samkommuner gäller i tillämpliga delar huvudmannen för en privat läroanstalt eller någon annan anstalt som får finansiering enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

De genomsnittliga belopp för priserna per enhet som avses i 10 § samt de priser per enhet som avses i 12—14, 14 a, 15, 16 och 23 §§ beräknas för 1997 på basis av de verkliga totalkostnaderna för 1995 så att de statsandelsgrunder som beräknas med hjälp av antalet elever, studerande, undervisningstimmor och invånare 1995 på basis av priserna per enhet för 1997 sammanlagt motsvarar de sammanlagda kalkylerade statsandelsgrunder för 1996 som beräknats för de funktioner som avses i nämnda paragrafer, justerade med ändringen i kostnadsnivån. Vid beräkning av de sistnämnda statsandelsgrunderna för 1996 beaktas dessutom de statsandelsgrunder som beräknats för skolskjutsar och inkvartering i grundskolan samt för inkvartering i läroanstalter inom lantbruksbranschen och läroanstalter för skogsbruk och trähushållning samt specialyrkesläroanstalter på basis av priserna per enhet för skolskjuts och inkvartering enligt den 18 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kultur-verksamhet (705/92) som upphävts genom denna lag samt antalet elever som ämnutit skolskjuts- och inkvarteringsförmån.

Vid bestämmande av statsandelarna för 1997 höjs statsandelsgrunden enligt 8 § i

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

denna lag och det belopp som motsvarar statsandelsgrund enligt 7 a § till utgången av juni med det belopp som fås när antalet elever som fått skolskjuts och inkvartering i gymnasiet, yrkesläroanstalterna och specialyrkesläroanstalterna hösten 1996 multipliceras med de priser per enhet för skolskjuts och inkvartering som bestämts för nämnda läroanstaltsformer för 1996, justerade med ändringen i kostnadsnivån. En på detta sätt förhöjd statsandel betalas från januari till juni. Vad som stadgas ovan i detta moment gäller i fråga om inkvarteringen inte yrkesläroanstalter inom lantbruksbranschen, läroanstalter för skogsbruk och trähushållning och specialyrkesläroanstalter.

Utan hinder av vad som stadgas i 9 § 4 mom. 1 punkten adderas hälften av det belopp som beräknats på det sätt som avses i nämnda lagrum till kommunens andel år 1997.

Vederbörande ministerium höjer när denna lag träder i kraft utan ansökan priset per enhet för huvudmannen för ett sådant gymnasium som fått en särskild uppgift som baserar sig på läroplanen och som med stöd av 57 § i den gymnasielag som är gällande när denna lag träder i kraft har beviljats en höjning av det kalkylmässiga timantalet för gymnasiet.

På finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen vid musikläroanstalter tillämpas år 1997 de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Om en del av sådana lokaler vid en yrkesläroanstalt eller specialyrkesläroanstalt på basis av vilka läroanstaltens pris per enhet när denna lag träder i kraft har höjts på grundval av kapitalersättningar för hyresvärden, övergår till en annan huvudman för en läroanstalt, skall vardera huvudmannen när deras priser per enhet höjs anvisa en andel som huvudmännen sinsemellan kommit överens om av det belopp som utgör grunden för nämnda höjning.

När yrkeshögskolornas priser per enhet bestäms för 1997 tillämpas utan hinder av 14 a § 1 mom. i denna lag som kalkyleringsgrund för priset per enhet kostnaderna för utbildning som leder till yrkeshögskole examina vid sådana temporära yrkeshögskolor som avses i lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

yrkeshögskolor (391/91) samt motsvarande kostnader för utbildning som leder till examina på institutnivå och högre nivå med avdrag för kostnaderna för sådana förmåner som avses i lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever (498/83).

Utan hinder av vad som stadgas i 44 § denna lag skall den del av det gängse värdet av anskaffad egendom som motsvarar statsandel och som betalats för anläggningskostnaderna för ett sådant elevhem vid en yrkesläroanstalt som används som studie- bostäder inte återbetalas till staten, trots att statsandel inte beviljas för elevhemmets driftskostnader.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

7.

Lag**om ändring av gymnasielagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i gymnasielagen av den 27 maj 1983 (477/83) 21 och 54 b §§, dessa lagrum sådana de lyder, 21 § ändrad genom lagar av den 12 juli och den 30 december 1993 (683 och 1594/93) samt 54 b § ändrad genom lagar av den 3 augusti 1992 och den 29 december 1994 (708/92 och 1449/94), samt förändras 52 § 2 mom. och 57 §, sådana dessa lagrum lyder i nämnda lag av den 12 juli 1993, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

21 §

Det kalkylerade timantal som vid beräkningen av statsandelen för gymnasiets driftskostnader skall användas för gymnasieundervisningen samt för klubbverksamheten och de särskilda uppgifter som åläggs lärarna är i kommunen sammanlagt 136 timmar ökat med 1,05 timmar för varje elev med vilken elevantalet överstiger 70 elever. Om elevantalet överstiger 481 är timantalet med avvikelse från vad som stadgas ovan dock 1,18 timmar per elev.

Det timantal som avses i 1 mom. ökas så som stadgas genom förordning, om i gymnasiet meddelas

1) i lågstadiet påbörjad undervisning i två eller flera främmande språk eller i det andra inhemska språket och ett eller flera främmande språk,

2) sådan undervisning på främmande språk som avses i 17 § 2 mom., i särskilda undervisningsgrupper,

3) undervisning för tvåspråkiga elever i modersmålet eller det andra inhemska språket, samt

4) modersmålsundervisning på samiska.

I en kommun som har gymnasieundervisning för både finskspråkiga och svenskspråkiga elever räknas de i 1 och 2 mom. nämnda timantalen först särskilt för vardera språkgruppen och av dessa antal timmar räknas medeltalet vägt enligt elevantalet i båda språkgrupperna.

Vid beräkning av antalet elever följs vad som stadgas med stöd av 20 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92).

21 §

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

52 §

Vad som stadgas i 2, 3, 8, 9, 11—20 §§, 21 § 2 mom. 22—25, 26a, 26b, 26d, 26e, 55, 57, 58 och 69 §§ samt i 6 och 7 §§ lagen om kommunernas undervisningsförvaltning, gäller i tillämpliga delar ett privat gymnasium och dess elever. Som kalkylerat timantal enligt 21 § 1 mom. används vid privata gymnasier timantalet per elev i den kommun där skolan är belägen. Om det i kommunen inte finns ett kommunalt gymnasium med samma språk, räknas timantalet vid privata gymnasier enligt 21 §.

54 b §

Går en elev i ett gymnasium vars huvudman är en annan kommun än den där eleven vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) eller i ett privat gymnasium, är elevens hemkommun skyldig att till gymnasiets huvudman betala den andel av driftskostnaderna för gymnasiet som hänförs till eleven, enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Om en elev saknar hemkommun eller om han har hemort på Åland, betalas till läroanstaltens huvudman av statens medel ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel.

57 §

Undervisningsministeriet kan för ett gymnasium bestämma en särskild uppgift som baserar sig på läroplanen. Undervisningsministeriet kan samtidigt öka det kalkylmässiga timantal om vilket stadgas i 21 § samt bevilja gymnasiet rätt att avvika från de stadganden och föreskrifter som gäller läroplanen och intagningen av elever.

Vad som stadgas i 2, 3, 8, 9, 11—20, 22—25, 26 a, 26 b, 26 d, 26 e, 55, 57, 58 och 69 §§ samt i 6 och 7 §§ lagen om kommunernas undervisningsförvaltning, gäller i tillämpliga delar ett privat gymnasium och dess elever.

54 b §

(upphävs)

57 §

Vederbörande ministerium kan för ett gymnasium bestämma en särskild uppgift som baserar sig på läroplanen. Ministeriet kan samtidigt bevilja gymnasiet rätt att avvika från de stadganden och föreskrifter som gäller läroplanen och intagningen av elever.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

8.

Lag

om ändring av lagen om Steiner-skola

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 27 maj 1977 om Steiner-skola (417/77) 5 a §, sådant detta lagrum
 lyder i lag av den 28 juni 1996 (489/96), samt
ändras 5 § och 5 b § 1 mom., sådana dessa lagrum lyder i nämnda lag av den 28 juni 1996
 som följer:

Gällande lydelse

5 §

För sin driftskostnader får en Steiner-skola statsbidrag, vilket utgör 57 procent av det belopp som fås när det per elev bestämda priset per enhet i grundskolan i den kommun där skolan finns multipliceras med skolans elevantal.

5 a §

Den kommun som enligt lagen om hemkommun (201/94) är hemkommun för en elev i en Steiner-skola, är skyldig att betala huvudmannen för Steiner-skolan en betalningsandel som är 43 procent av det pris per enhet som avses i 5 §, om inte kommunen och skolans huvudman har avtalat om någon annan grund för kostnadsfördelningen.

5 b §

Om beviljande av statsbidrag, *elevens hemkommun*, betalning av statsbidrag och av betalningsandelen för *elevens hemkommun*, beräkning av elevantalen, tillämpning av dagen för beräkning av elevantalen, meddelande om elevantal och lämnande av upplysningar gäller i tillämpliga delar vad i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) och med stöd av den genom förordning stadgas om en skola som motsvarar grundskolan.

Föreslagen lydelse

5 §

Vederbörande ministerium beviljar en Steiner-skola statsbidrag för driftskostnader till det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det per elev bestämda priset per enhet i grundskolan i den kommun där skolan finns.

5 a §

(upphävs)

5 b §

Om beviljande och betalning av statsbidrag, beräkning av elevantalen, tillämpning av dagen för beräkning av elevantalen, meddelande av elevantal, lämnande av uppgifter samt rättelseförfarande och ändringssökande gäller i tillämpliga delar vad som i fråga om grundskolan stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) och med stöd av den stadgas genom förordning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

På finansieringen av driftskostnader för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

9.

Lag

om ändring av lagen om steinerpedagogiska specialskolor

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 12 december 1986 om steinerpedagogiska specialskolor (932/86) 4 §, sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 december 1995 (1455/95), samt ändras 3 § 2 och 3 mom. samt 4 a § 1 mom.

dessas lagrum sådana de lyder, 3 § 2 mom. i nämnda lag av den 18 december 1995 samt 3 § 3 mom. och 4 a § 1 mom. i lag av den 22 december 1993 (1457/93), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Undervisningsministeriet beviljar huvudmännen för skolorna i statsandel 57 procent av det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det pris per enhet per elev som undervisningsministeriet på förhand har bestämt för det följande året.

Priset per enhet enligt 2 mom. beräknas så att det riksomfattande medeltalet av de sannolika kostnaderna per elev som enligt 9 § 3 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet betsämts för undervisning som avses i 32 § 3 mom. grundskolelagen (476/83) höjs med 40 procent.

Vederbörande ministerium beviljar huvudmannen för skolan statsandel för driftskostnader till det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det pris per enhet per elev som ministeriet på förhand har bestämt för det följande året.

Priset per enhet enligt 2 mom. beräknas så att det enligt 10 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet fastställda genomsnittliga beloppet för priserna per enhet, vilka läggs till grund för statsandelen till grundskolan, multipliceras med talet 4,8.

4 §

Elevens hemkommun är skyldig att för elever som den hänvisat till skolan till skolans huvudman erlægga en betalningsandel som är 43 procent av det pris per enhet som avses i 3 §.

4 §
(upphävs)

4 a §

Om beviljande av statsandel, betalning av statsandel och hemkommunens betalningsandel, beräkning av elevantalen, elevens hemkommun, tillämpning av beräkningsdagen för elevantalen, meddelande av elevantalen och om tillställande av uppgifterna gäller i tillämpliga delar vad som i fråga om grundskolan stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och med stöd av den stadgas genom förordning.

4 a §

Om beviljande och betalning av statsandel, beräkning av elevantalen, tillämpning av dagen för beräkning av elevantalen, meddelande av elevantalen, lämnande av uppgifter samt rättelseförfarande och ändringssökande gäller i tillämpliga delar vad som i fråga om grundskolan stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och med stöd av den stadgas genom förordning

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

10.

Lag

om ändring av lagen om privata skolor med främmande undervisningsspråk

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 28 juni 1963 om privata skolor med främmande undervisningsspråk (373/63) 3 b §, sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 december 1995 (1450/95), samt ändras 3 a § 1 mom. och 3 c § 1 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 3 a § 1 mom. i nämnda lag av den 18 december 1995 och 3 c § 1 mom. i lag av den 29 december 1994 (1451/94), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §

Undervisningsministeriet beviljar årligen huvudmannen för skolan statsandel 57 procent av det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det enligt 10 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) fastställda genomsnittliga beloppet för priserna per enhet, vilka läggs till grund för statsandelen till grundskolan. Statsandelen beviljas utan ansökan.

3 a §

Vederbörande ministerium beviljar årligen huvudmannen för skolan statsandel för driftskostnader till det belopp som fås när det antal elever vid skolan som har hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/94) i Finland multipliceras med det enligt 10 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet fastställda genomsnittliga beloppet för priserna per enhet i grundskolan, vilka läggs till grund för statsandelen, minskat med 4 procent. I fråga om andra elever än dem som avses i detta mom. beviljas huvudmannen statsandel till 57 procent av produkten av antalet elever och nämnda genomsnittliga belopp för priserna per enhet minskat med 4 procent. Statsandelen beviljas utan ansökan.

3 b §

Elevens hemkommun är skyldig att för en elev som går i en sådan skola som avses i denna lag till huvudmannen betala en betalningsandel som är 43 procent av det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som nämns i 3 a §.

3 b §

(upphävs)

3 c §

Om betalning av statsandel och hem-

3 c §

Om beviljande och betalning av statsandel,

Gällande lydelse

kommunens betalningsandel, beräkning av elevantalen och lämnandet av uppgifter och om ändringssökande gäller i tillämpliga delar lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och vad som stadgas med stöd av den.

Föreslagen lydelse

beräkning av elevantalen, tillämpning av lagen för beräkning av elevantalen, meddelande av elevantalen, lämnande av uppgifter samt rättelseyrkande och ändringssökande gäller i tillämpliga delar vad som stadgas lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och med stöd av den stadgas genom förordning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

11.

Lag**om ändring av lagen om yrkeshögskolestudier**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 3 mars 1995 om yrkeshögskolestudier (255/95) 22 § 2 mom. samt ändras rubriken för 22 § samt 23 och 24 §§ som följer:

Gällande lydelse

22 §

Statsandel för driftskostnader och kommunens betalningsandel

Föreslagen lydelse

22 §

Statsandel för driftskostnader

En studerandes hemkommun är skyldig att till yrkeshögskolans huvudman betala hemkommunens betalningsandel enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Om studeranden inte har hemkommun i Finland eller om han har sin hemkommun på Åland betalas till yrkeshögskolans huvudman av statens medel ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel.

(2 mom. upphävs)

Gällande lydelse

23 §

Extra statsunderstöd

Undervisningsministeriet kan bevilja en yrkeshögskola extra statsunderstöd inom ramen för det anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten. Detta skall inte beaktas när yrkeshögskolornas statsandel för driftskostnader och hemkommunens betalningsandel bestäms.

24 §

Extern finansiering

En yrkeshögskola kan ta emot understöd och donationer för ordnandet av verksamheten. Om mottagande, förvaltning och användning av understöd och donationer till statliga yrkeshögskolor stadgas genom förordning. Understöd och donationer beaktas inte som avdrag när statsandelen och hemkommunens betalningsandel bestäms.

Föreslagen lydelse

23 §

Extra statsunderstöd

Vederbörande ministerium kan bevilja en yrkeshögskola extra statsunderstöd inom ramen för det anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten. Detta skall inte beaktas när yrkeshögskolornas statsandel för driftskostnader bestäms.

24 §

Extern finansiering

En yrkeshögskola kan ta emot understöd och donationer för ordnandet av verksamheten. Om mottagande, förvaltning och användning av understöd och donationer till statliga yrkeshögskolor stadgas genom förordning. Understöd och donationer beaktas inte som avdrag när statsandelen bestäms.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

12.

Lag

om ändring av 18 och 19 §§ lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 18 § 1 mom. och 19 § lagen den 22 februari 1991 om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor (391/91)
av dessa lagrum 18 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 23 december 1992 (1518/92),
som följer

Gällande lydelse

18 §

Grunderna för finansieringen

Statsandelar och statsunderstöd för försöksutbildningen samt studerandenas hemkommuners betalningsandelar fastställs på basis av studerandens primära läroanstalt.

19 §

Understöd och donationer

Huvudmannen för en läroanstalt som deltar i försöksverksamheten kan även ta emot understöd och donationer för försöksenhets verksamhet och för ordnandet av försöksutbildningen. Om mottagande, skötsel och användning av understöd och donationer stadgas genom förordning. Understöd och donationer beaktas inte som avdrag då statsandel och statsunderstöd eller elevernas hemkommuners betalningsandel eller ersättning fastställs.

Föreslagen lydelse

18 §

Grunderna för finansieringen

Statsandelar och statsunderstöd för försöksutbildningen fastställs på basis av studerandens primära läroanstalt.

19 §

Understöd och donationer

Huvudmannen för en läroanstalt som deltar i försöksverksamheten kan även ta emot understöd och donationer för försöksenhets verksamhet och för ordnandet av försöksutbildningen. Om mottagande, förvaltning och användning av dessa stadgas genom förordning. Understöd och donationer beaktas inte som avdrag då statsandel och statsunderstöd fastställs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

På finansieringen av driftkostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

13.

Lag

om ändring av lagen om folkhögskolor med statsandel

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 17 december 1993 om folkhögskolor med statsandel (1218/93) 18 §, sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 29 december 1994 (1454/94), samt
ändras 8 § 1 mom., 10 § 2 mom., samt 19, 20 och 22 §§ som följer:

Gällande lydelse

8 §

Studesociala förmåner

Studerande som deltar i den grundskole- och gymnasieundervisning samt i den grundläggande yrkesutbildning *eller på en påbyggnadslinje* som ges vid folkhögskolan ges studiesociala förmåner på samma grunder enligt vad som stadgas och bestäms om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever. Om skyldigheten att under arbetsdagar ordna annan bespisning utöver den avgiftsfria skolmältiden stadgas genom förordning.

Föreslagna lydelse

8 §

Studiesociala förmåner

Studerande som deltar i den grundskole- och gymnasieundervisning samt i den grundläggande yrkesutbildning som ges vid folkhögskolan ges *utöver avgiftsfri inkvartering* studiesociala förmåner på samma grunder enligt vad som stadgas och bestäms om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever. Om skyldigheten att under arbetsdagar ordna annan bespisning utöver den avgiftsfria skolmältiden stadgas genom förordning.

10 §

Statsandelsbelopp

Statsandelen för den grundläggande yrkesutbildning och *utbildning på påbyggnadslinjerna* samt grundskole- och gymnasieundervisning som ordnas vid folkhögskolan bestäms så att från den kalkylerade statsandelsgrund som beräknats för nämnda utbildning enligt 9 § dras av de hemkommunens betalningsandelar som beräknats enligt 18 § 2 mom. I fråga om grundskoleundervisningen beräknas statsandelen på ovan nämnda sätt endast för de studerande som avses i 8 § 2 mom.

18 §

Hemkommunens betalningsandel

En studerandes hemkommun är skyldig att till folkhögskolans huvudman betala sin andel av kostnaderna för studerande som deltar i grundskole- och gymnasieundervisning samt grundläggande yrkesutbildning och utbildning i form av påbyggnadslinjer. I

För den grundläggande yrkesutbildning samt grundskole- och gymnasieundervisning som ordnas vid folkhögskolan *beviljas statsandel till ett belopp som motsvarar den kalkylerade statsandelsgrund som beräknats för nämnda utbildning enligt 9 §. I fråga om grundskoleundervisningen beräknas statsandelsgrunden på ovan nämnda sätt endast för de studerande som avses i 8 § 2 mom. Om finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen stadgas särskilt.*

18 §

Hemkommunens betalningandel

(upphävs)

Gällande lydelse

fråga om grundskoleundervisningen gäller betalningsskyldigheten endast de studerande som avses i 8 § 2 mom.

Den studerandes hemkommun är skyldig att för en studerande som deltar i grundläggande yrkesutbildning och utbildning på påbyggnadslinjerna samt i grundskole- och gymnasieundervisning betala en betalningsandel som motsvarar den hemkommunsandel för en studerande som får yrkesutbildning om vilket stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Med en studerandes hemkommun avses den kommun där studeranden vid en tidpunkt som stadgas genom förordning har hemort enligt befolkningsdatalagen (507/93).

Om en elev saknar hemkommun enligt 3 mom. eller om han har hemkommun på Åland, betalas till läroanstaltens huvudman av statens medel ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel.

19 §

Beräkning av antalet studerande och studerandeveckor

Om beräkning av det antal studerande som används vid beräkning av statsandelen och hemkommunens betalningsandel för den utbildning som avses i 18 § 1 mom. stadgas genom förordning.

Vid beräkning av statsandelen och hemkommunens betalningsandel för den utbildning som avses i 18 § 1 mom. används 34 veckor som det årliga antalet studerandeveckor per studerande.

20 §

Betalning

Vid betalningen av statsandel och hemkommunernas betalningsandelar för driftskostnader iakttas vad som stadgas i 40 § 1—3 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Föreslagen lydelse

19 §

Beräkning av antalet studerande och studerandeveckor

Om beräkning av det antal studerande som används vid beräkning av statsandelen för den grundläggande yrkesutbildningen samt grundskole- och gymnasieundervisningen stadgas genom förordning.

Vid beräkning av statsandelen för den utbildning som avses i 1 mom. används 34 veckor som det årliga antalet studerandeveckor per studerande.

20 §

Betalning

I fråga om betalningen av statsandel för driftskostnader gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 40 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. I fråga om det belopp som skall betalas för grundläggande yrkesutbildning på basis av kostnader som förorsakats av anläggningsprojekt gäller vad som stadgas om detta i nämnda lagrum i fråga om yrkesläroanstalter.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

22 §

Betalning av utebliven förmån och återbetaltning av grundlös förmån

I fråga om betalning av utebliven förmån, återbetalning av grundlös förmån samt betalningsskyldighetens upphörande iakttas 22—24 §§ lagen om statsandelar till kommunerna (688/92).

22 §

Betalning av utebliven förmån och återbetaltning av grundlös förmån

I fråga om betalning av utebliven förmån, återbetalning av grundlös förmån samt när betalningsskyldigheten förfaller gäller vad som stadgas i 18—20 §§ lagen om statsandelar till kommunerna (/).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Utan hinder av vad som stadgas i 12 § lagen om folkhögskolor med statsandel bestäms priset per enhet för 1996 till pris per enhet för 1997. I fråga om grundläggande yrkesutbildning samt grundskole- och gymnasieundervisning justeras priset per enhet dessutom så att det överensstämmer med den uppskattade ändringen i kostnadsnivån.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

14.

Lag

om ändring av lagen om idrottsutbildningscentrer med statsandel

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i lagen den 21 augusti 1992 om idrottsutbildningscentrer med statsandel (801/92)
 21 §,
 sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 3 december 1993 och den 22 samt
 den 29 december 1994 (1090/93 och 1360 samt 1455/94), samt
 ändras 8 §, 9 § 2 mom, 12 § 2 mom. samt 19 och 20 §§,
 av dessa lagrum 8 och 19 §§ sådana de lyder i nämnda lag av den 3 december 1993 samt
 9 § 2 mom. sådant det lyder i nämnda lag av den 22 december 1994, som följer:

Gällande lydelse

8 §

Yrkesutbildning

I fråga om den grundläggande yrkesutbildningen och tilläggsutbildningen gäller utöver denna lag i tillämpliga delar lagen om yrkesläroanstalter (487/87) och vad som med stöd av den stadgas eller bestäms om ordnande av utbildning, utbildningens struktur och längd, den behörighet examina ger, studerandenas rättigheter och skyldigheter, disciplin och sökande av ändring.

Föreslagen lydelse

8 §

Yrkesutbildning

I fråga om den grundläggande yrkesutbildningen och tilläggsutbildningen gäller utöver denna lag i tillämpliga delar lagen om yrkesläroanstalter (487/87) och *lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning (/)* och vad som med stöd av den stadgas eller bestäms om ordnande av utbildning, utbildningens struktur och längd, den behörighet examina ger, studerandenas rättigheter och skyldigheter, disciplin och sökande av ändring.

9 §

Statsandelens belopp

Statsandelen till ett idrottsutbildningscenter för den utbildning som avses i 1 § 2 mom. bestäms så att hemkommunernas betalningsandelar enligt 21 § 1 mom. dras av från den kalkylerade statsandelsgrund som beräknats enligt 11 § 1 mom. för denna utbildning.

Ett idrottsutbildningscenter får statsandel för den grundläggande yrkesutbildning som avses i 1 § 2 mom. till ett belopp som motsvarar den kalkylerade statsandelsgrund som beräknats enligt 11 § 1 mom. för denna utbildning. Om finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen stadgas särskilt.

12 §

Fastställande av enhetspriser

Enhetspriset för ett studerandedygn fastställs vart fjärde år på basis av de totala kostnaderna vid alla riksomfattande idrottsutbildningscentrer året före fastställandet.

Priset per enhet för ett studerandedygn fastställs vart fjärde år på basis av de totala kostnaderna vid alla riksomfattande idrottsutbildningscentrer året före fastställandet.

Gällande lydelse

Enhetspriset fastställs särskilt för den grundläggande yrkesutbildningen och den utbildning som ges i form av påbyggnadslinjer samt särskilt för övrig utbildning. Härvid beaktas i enlighet med vad som stadgas genom förordning skillnaderna mellan kostnaderna för yrkesutbildningen och kostnaderna för den övriga utbildningen samt de uppskattade förändringarna i kostnadsnivån, verksamhetens art och verksamhetens omfattning under det pågående och det inkommande året. Enhetspriserna skall fastställas så att enhetspriserna multiplicerade med antalet studerandedygn motsvarar de ovan nämnda totala kostnaderna. När det finns väsentliga skillnader i kostnaderna mellan läroanstalterna, kan enhetspriset för ett studerandedygn inom yrkesutbildningen vid behov fastställas särskilt för varje läroanstalt.

Föreslagen lydelse

Priset per enhet fastställs särskilt för den grundläggande yrkesutbildningen samt särskilt för annan utbildning än yrkesutbildning. Härvid beaktas i enlighet med vad som stadgas genom förordning skillnaderna mellan kostnaderna för yrkesutbildningen och kostnaderna för den övriga utbildningen samt den uppskattade förändringen i kostnadsnivån och de uppskattade förändringarna i verksamhetens art och verksamhetens omfattning under det pågående och det inkommande året. Priserna per enhet skall fastställas så att priserna per enhet multiplicerade med det faktiska antalet studerandedygn sammanlagt motsvarar de ovan nämnda totala kostnaderna. När det finns väsentliga skillnader i kostnaderna mellan läroanstalterna, kan priset per enhet för ett studerandedygn inom yrkesutbildningen vid behov fastställas särskilt för varje läroanstalt.

19 §

Betalning

Statsandelen och hemkommunens betalningsandel som avses i 21 § betalas så som stadgas i 40 § 1—3 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

20 §

Studiesociala förmåner

Studerande som deltar i grundläggande yrkesutbildning och utbildning i form av påbyggnadslinjer vid ett riksomfattande idrottsutbildningscenter erhåller studiesociala förmåner i enlighet med vad som stadgas i lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever (498/83) och vad som stadgas med stöd därav genom förordning samt vad som bestäms genom statsrådets beslut. De för utbildningsstyrelsen stadgade uppgifterna sköts dock av undervisningsministeriet. Om ett idrottsutbildnings-

19 §

Betalning

I fråga om betalningen av statsandel gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 40 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. I fråga om det belopp som skall betalas för grundläggande yrkesutbildning på basis av kostnader som förorsakats av anläggningsprojekt gäller vad som stadgas om detta i nämnda lagrum i fråga om yrkesläroanstalter.

20 §

Studiesociala förmåner

Studerande som deltar i grundläggande yrkesutbildning vid ett riksomfattande idrottsutbildningscenter erhåller utöver avgiftsfri inkvartering studiesociala förmåner i enlighet med vad som stadgas i lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever (498/83) och vad som stadgas eller bestäms med stöd därav. De för utbildningsstyrelsen stadgade uppgifterna sköts dock av vederbörande ministerium. Om ett idrottsutbildningscenters skyldighet att under arbetsdagarna ordna annan bispisning än den av-

Gällande lydelse

centers skylidighet att under arbetsdagar ordna annan bespisning än den avgiftsfria skolmåltiden enligt 5 § i nämnda lag stadgas genom förordning.

21 §

Hemkommunens betalningsandel

En studerandes hemkommun är skyldig att för studerande som deltar i grundläggande yrkesutbildning och utbildning i form av påbyggnadslinjer betala en andel som motsvarar den betalningsandel som hemkommunen enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall betala för en elev som får yrkesutbildning.

Med en studerandes hemkommun avses den kommun där studeranden vid en tidpunkt som stadgas genom förordning har hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69).

Om en elev saknar hemkommun enligt 3 mom. eller om han har hemkommun på Åland, betalas till läroanstaltens huvudman av statens medel ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel.

Föreslagen lydelse

giftsfria skolmåltiden enligt 5 § i nämnda lag stadgas genom förordning.

21 §

Hemkommunens betalningsandel

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Utan hinder av vad som stadgas i 12 § bestäms priset per enhet för 1996 till pris per enhet för 1997. I fråga om grundläggande yrkesutbildning justeras priset per enhet dessutom så att det överensstämmer med den uppskattade ändringen i kostnadsnivån.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

15.

Lag

om ändring av lagen om skolan Anna Tapion koulu

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 23 december om skolan Anna Tapion koulu (1197/88) 5 §, sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 december 1995 (1457/95), samt

ändras 4 § 1 och 2 mom. samt 5 a § 1 mom.,

dessa lagrum sådana de lyder, 4 § 1 mom. i nämnda lag av den 18 december 1995 samt 4 § 2 mom. och 5 a § 1 mom. i lag av den 22 december 1993 (1459/93), som följer:

Gällande lydelse

4 §

Undervisningsministeriet beviljar huvudmannen för skolan i statsandel 57 procent av det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det pris per enhet per elev som undervisningsministeriet på förhand har bestämt för det följande året.

Priset per enhet enligt 1 mom. beräknas så att det riksomfattande med elevantalen vägda medeltalet av de kalkylerade statsandelsgrunderna per elev vid läroanstalter för huslig ekonomi enligt lagen om yrkesläroanstalter (487/87) höjs med 45 procent.

5 §

Elevens hemkommun är skyldig att till huvudmannen för skolan erlägga en betalningssandel som är 43 procent av det pris per enhet som avses i 4 §.

5 a §

Om beviljande av statsandel, betalning av statsandel och hemkommunens betalningssandel, beräkning av elevantalen, *elevens hemkommun*, tillämpning av beräkningsdagen för elevantalen, meddelande av elevantalen och om tillställande av uppgifterna gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och med stöd av den stadgas genom förordning.

Föreslagen lydelse

4 §

Vederbörande ministerium beviljar huvudmannen för skolan statsandel till det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det pris per enhet per elev som ministeriet på förhand har bestämt för det följande året.

Priset per enhet enligt 1 mom. bestäms så att *det riksomfattande med elevantalen vägda medeltalet av priserna per enhet per elev* vid läroanstalter för huslig ekonomi enligt lagen om yrkesläroanstalter (487/87) höjs med 50 procent.

5 §

(upphävs)

5 a §

Om beviljande och betalning av statsandel, beräkning av elevantalen, tillämpning av dagen för beräkning av elevantalen, meddelande av elevantalen, lämnande av uppgifter samt *rättelseförfarande och ändringssökande* gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om detta i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och med stöd av den stadgas genom förordning i fråga om yrkesläroanstalter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

16.

Lag

om ändring av 8 och 18 §§ lagen om studiecentraler

I enlighet med riksdagens beslut ändras 8 och 18 §§ lagen den 17 december 1993 om studiecentraler (1215/93) som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

En studiecentrals årliga statsandel för annan än studiecirkelverksamhet räknas ut genom att antalet för studiecentralen fastställda undervisningstimmar multipliceras med det bestämda priset per enhet per undervisningstimme.

8 §

En studiecentrals årliga statsandel för annan än studiecirkelverksamhet beräknas på det belopp som fås när antalet för studiecentralen fastställda undervisningstimmar multipliceras med det bestämda priset per enhet per undervisningstimme. *Om finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen stadgas särskilt.*

18 §

I fråga om betalning av utebliven förmån, återbetalning av grundlös förmån och upphörande av betalningsskyldighet som gäller dessa förmåner iakttas 22—24 §§ lagen om statsandelar till kommunera (688/92).

18 §

I fråga om betalning av utebliven förmån, återbetalning av grundlös förmån och upphörande av betalningsskyldighet som gäller dessa förmåner iakttas vad som stadgas om detta i 18—20 §§ lagen om statsandelar till kommunerna (/).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Utan hinder av vad som stadgas i 11 § 2 och 3 mom. lagen om studiecentraler om bestämmande av priset per enhet per undervisningstimme, bestäms priset per enhet för 1997 enligt det pris per enhet som bestämts för 1996.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

18.

Lag**om ändring av idrottslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i idrottslagen av den 21 december 1979 (984/79) 25 §, sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 6 mars 1987 (304/87),
ändras 8 §, sådant detta lagrum lyder i lag av den 3 augusti 1992 (727/92), samt
fogas till lagen en ny 5 §, som samtidigt flyttas till 1 kap., i stället för den 5 § som upphävts genom nämnda lag av den 3 augusti 1992, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §
 Kommunerna beviljas statsandel för idrottsverksamheten enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92).

5 §
 Kommunen skall skapa förutsättningar för idrotten genom att främja det lokala och regionala idrottsarbetet, genom att stöda idrottslig medborgaraktivitet och genom att tillhandahålla idrottsanläggningar samt vid behov själv ordna idrottsverksamhet och därvid även beakta grupper med särskilda behov.

8 §
 Kommunerna beviljas statsandel för driftskostnader som gäller idrottsverksamhet så som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92). Statsandelen skall användas för verksamhet enligt 5 §.

Statsbidragsmyndigheten har vid behov rätt att av kommunen få en utredning om hur statsandelen använts.

25 §
 I lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund nämnd vederbörande statsmyndighet är undervisningsministeriet vid tillämpningen av stadgandena i 3 och 4 kap. I de fall då länsidrottsnämnden i enlighet med 24 § 3 mom. beslutar om beviljande av understöd och lån är dock denna nämnd vederbörande myndighet. Enligt 15 § 2 och 3 mom. i nämnda lag är finansministeriet vederbörande statsmyndighet.

(upphävs) 25 §

Till de delar i denna lag icke är annorlunda stadgat tillämpas på kommuners statsandelar samt kommuners och kommunalförbunds statsunderstöd och låned, som avses i 3 och 4 kap., vad i lagen angående statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund är stadgat. På aktiebolag och andra samfund, i vilka kommuner är med-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

lemmar eller delägare och i vilka kommun eller kommunalförbund innehar bestämmanderätten, tillämpas stadgandena om kommunalförbund i sistnämnda lag. Även i fråga om andra samfunds samt stiftelsers i 4 kap. i denna lag avsedda statsunderstöd och lån iakttages i tillämpliga delar stadgandena i lagen angående statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

19.**Lag****om ändring av 7 § lagen om ungdomsarbete**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 7 § lagen den 24 februari 1995 om ungdomsarbete (235/95) som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 §

7 §

*Beviljande av statsandel**Bebiljande av statsandel*

Kommunen beviljas statsandel för ungdomsarbetet enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92).

Kommunen beviljas statsandel för driftskostnader som gäller ungdomsarbete så som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92). Statsandelen skall användas för verksamhet enligt 2 §.

Statsbidragsmyndigheten har vid behov rätt att av kommunen få en utredning om hur statsandelen använts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

20.

Lag**om ändring av museilagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i museilagen av den 3 augusti 1992 (729/92) rubriken för 1 kap. samt 1 § och 2 § 4
punkten, samt
fogas till lagen en ny 1 a § som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Statsandel

1 §

Museer beviljas statsandel för sina drifts-
kostnader enligt lagen om finansiering av
undervisnings- och kulturverksamhet
(705/92) ochy i denna lag.

2 §

Villkor för erhållande av statsandel är

4) att för museet har inrättats minst en
tjänst eller befattning med karaktär av hu-
vudsyssla.

Föreslagen lydelse

1 kap.

Uppgifter och statsandel

1 §

*Museiverksamhetens syfte är att upprätt-
hålla och öka medborgarnas kunskap om sin
kultur, sin historia och sin miljö.*

*Museerna skall sörja för och främja under-
sökning, undervisning och information på
området genom att ta till vara, undersöka,
bevara och ställa ut förmål och annat materi-
al om människan och hennes miljö.*

1 a §

*Museer beviljas statsandel för sina drifts-
kostnader enligt lagen om finansiering av
undervisnings- och kulturverksamhet
(705/92) och denna lag.*

2 §

Villkor för erhållande av statsandel är

4) att för museet har inrättats minst en
tjänst eller befattning med karaktär av hu-
vudsyssla, vars innehavare har yrkeskunskaper
som hänför sig till museets verksamhets-
område.

*Denna lag träder i kraft den 1 januari
1997.*

*Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.*

BILAGA
UTKAST**Förordning****om statsandelar till kommunerna**

På föredragning av inrikesministern stadgas med stöd av lagen den oktober 1996 om statsandelar till kommunerna (/96):

1 §

Som en sådan förändring i förtjänstnivån i kommunen som avses i 4 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna, nedan statsandelslagen, anses förändringen i det förtjänstnivåindex för kommunens löntagare som publiceras av statistikcentralen.

Som lönebundna avgifter anses de folkpensions-, sjukförsäkrings-, arbetslöshetsförsäkrings- och pensionsavgifter i anslutning till lönerna som kommunerna betalar i egenkap av arbetsgivare.

Mätningen av förändringen i den allmänna prisnivån bygger på förändringen i det konsumentprisindex som publiceras av statistikcentralen.

2 §

När de utjämningar av statsandelarna som görs på grundval av kommunens skatteinkomster bestäms, beaktas som kalkylerade skatteinkomster enligt 7 § statsandelslagen skatterna för det skatteår för vilket debiteringsuppgifterna finns tillgängliga senast den 1 september året före finansåret och de beskattningsvärden för fastigheter som ligger till grund för fastighetsskatten samma år. I kalkylen beaktas inte kommunerna i landskapet Åland.

Beloppet av kommunens kalkylerade kommunalskatt och samfundsskatteandel fås genom att kommunernas kalkylerade antal skattören multipliceras med kommunens genomsnittliga inkomstskatteprocent vägt med kommunernas antal skatteören. Det kalkylerade antalet skatteören är det sammanlagda beloppet av den debiterade kommunalskatten och samfundsskatteandelen dividerat med

kommunens inkomstskatteprocent. Kommunens kalkylerade fastighetsskatt fås genom att de sammanlagda beloppen av de i 11—14 § fastighetsskattelagen (654/92) avsedda beskattningsvärdena enligt fastighetslag multipliceras med alla kommuners med beskattningsvärdena enligt fastighetslag vägda genomsnittliga fastighetsskatteprocenter enligt fastighetslag. När den kalkylerade skatteinkomsten beräknas används som invånarantal invånarantalet det år vars inkomster utgör grunden för kommunalskatten och samfundsskatten.

3 §

Kommunernas fjärrortstal, som avses i 10 § statsandelslagen, består av summan av två befolkningsunderlagsindex, vardera med minimivärdet 0. Det första befolkningsunderlagsindexet (*lokalt befolkningsunderlag*) mäter folkmängden på 25 kilometers avstånd och det andra på 50 kilometers avstånd från kommuncentrum (*regionalt befolkningsunderlag*). Kommunens lokala befolkningsunderlagsindex fås genom att från 15 000 avdras det antal personer som bor på högst 25 kilometers avstånd varefter skillnaden divideras med 15 000. Det regionala befolkningsunderlagsindexet fås genom att från 60 000 avdras det antal personer som bor på högst 50 kilometers avstånd varefter skillnaden divideras med 60 000. Indexen beräknas på grundval av statistikcentralens statistik gällande befolkningens fördelning per kvadratkilometer, vilken justeras med fem års mellanrum. Följande kommuner är berättigade till fjärrortstillägg på grundval av 1995 års statistik:

<i>Kommun</i>	<i>Fjärrortstal</i>	<i>Kommun</i>	<i>Fjärrortstal</i>
Enontekis	1,94	Halsua	0,68
Utsjoki	1,93	Lestijärvi	0,66
Savukoski	1,83	Reisjärvi	0,64
Muonio	1,75	Nurmes	0,64
Kolari	1,67	Kuusamo	0,63
Pelkosenniemi	1,61	Rantsila	0,63
Kittilä	1,61	Savonranta	0,61
Salla	1,61	Tervola	0,61
Ranua	1,56	Kesälahti	0,59
Puolanka	1,53	Kuivaniemi	0,58
Enare	1,53	Kyyjärvi	0,58
Pello	1,52	Kärsämäki	0,57
Taivalkoski	1,50	Heinävesi	0,56
Övertorneå	1,49	Tuupovaara	0,56
Posio	1,39	Gustavs	0,55
Vaala	1,33	Kuhmoinen	0,52
Houtskär	1,31	Sulkava	0,51
Sodankylä	1,26	Haukivuori	0,50
Pudasjärvi	1,26	Virolahti	0,50
Hyrnsalmi	1,23	Sastmola	0,50
Pyhäntä	1,23	Liekka	0,50
Kestilä	1,18		
Ilomants	1,11		
Suomussalmi	1,11		
Kinnula	1,07		
Kuhmo	1,07		
Värtsilä	1,05		
Kemijärvi	1,04		
Pulkkila	0,99		
Rautavaara	0,96		
Kivijärvi	0,96		
Uukuniemi	0,91		
Piippola	0,90		
Pihtipudas	0,89		
Karlö	0,83		
Korpo	0,80		
Vuolijoki	0,80		
Viitasaari	0,79		
Valtimo	0,79		
Perho	0,78		
Keitele	0,77		
Juuka	0,77		
Karstula	0,72		
Puumala	0,71		
Kannonkoski	0,69		
Iniö	0,69		
Vesanto	0,69		
Pyhäjärvi	0,68		

4 §

Storleken och defétionen på tätortsbefolkningen enligt 11 § statsandelslagen baserar sig på statistikscntralens statistik, som ses över med fem års mellanrum. De kommuner som på grundval av 1996 års statistik är berättigade till tätortstillägg är följande:

<i>Kommun</i>	<i>Invånarantal</i>	<i>Tätortsbefolkning</i>
Esbo	191 247	187 499
Helsingfors	525 031	512 686
Vanda	166 480	162 946
Tavastehus	44 891	43 532
Joensuu	50 431	49 224
Jyväskylä	74 072	73 096
Kotka	55 903	53 712
Kuopio	84 733	78 100
Lahtis	95 119	93 110
Vilmanstrand	6 663	50 329
Uleåborg	109 094	106 983
Björneborg	76 627	72 121
Tammerfors	182 742	175 335
Åbo	164 744	158 529
Vasa	55 502	54 067

5 §

Om den utveckling av kostnadsfördelningen som avses i 6 § statsandelslagen förhandlar inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt undervisningsministeriet vart och ett för sig med kommunernas centralorganisation. Företrädare för dessa ministeriet och finansministeriet har rätt att vara närvarande också vid de förhandlingar som förs inom andra förvaltningsområden än det egna.

I syfte att samordna förhandlingsresultaten skall vid behov under ledning av inrikesministeriet anordnas en gemensam förhandling mellan de i 1 mom. nämnda parterna. Till denna förhandling skall även inbjudas en företrädare för finansministeriet.

6 §

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1997.
